MEMOIRS

OF THE

ASIATIC SOCIETY OF BENGAL

VOL. III, No. 9, pp. 518—704.

JESUIT LETTERS AND ALLIED PAPERS ON MOGOR, TIBET, BENGAL AND BURMA

EDITED BY THE REV. H. HOSTEN, S.J.

PART I.

MONGOLICÆ LEGATIONIS COMMENTARIUS

OR

THE FIRST JESUIT MISSION TO AKBAR

BY

FR. ANTHONY MONSERRATE, S.J.

(LATIN TEXT).

ALMA COLLEGE
LIBRARY
Alma, California

CALCUTTA:

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS, AND PUBLISHED BY

THE ASIATIC SOCIETY, 1, PARK STREET.

1914.

Price Rs. 4; or 5s. 4d.

25-4-14.

MEMOIRS

OF THE

ASIATIC SOCIETY OF BENGAL

VOL. III, No. 9, pp. 513—704.

JESUIT LETTERS AND ALLIED PAPERS ON MOGOR, TIBET, BENGAL AND BURMA

EDITED BY THE REV. H. HOSTEN, S.J.

PART I.

MONGOLICÆ LEGATIONIS COMMENTARIUS

OR

THE FIRST JESUIT MISSION TO AKBAR

BY

FR. ANTHONY MONSERRATE, S.J.

(LATIN TEXT).

ALMA COLLEGE
060.94
LIBRARY
M759
Alma, California

CALCUTTA:

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS, AND PUBLISHED BY

THE ASIATIC SOCIETY, 1, PARK STREET.

1914.

24166

CONTENTS.

	Page
Introduction	515
Text of the MS.	532
Monserrate's Index	677
Appendix A.—On the Scythians	691
Appendix B.—Wilford's quotations from Monserrate's lost Vol. II ..	693
Appendix C.—Monserrate's Map	702

Illustrations.

Facsimile of the title-page to face p. 532.

Facsimile of fol. 138*a*. to face p. 672.

Facsimile of the Map facing fol. 4*b*. to be placed at the end.

Errata.

At p. 523, l. 1 from top, read 140*b* for 104*b*.

At p. 531, l. 18 from top: The building with a gable roof near Bībī Mariam's *koṭhī* is not the only one of its kind at Fatehpur Sīkri.

Notes added from Beveridge's article in J.A.S.B. vol. xi. no. 7 of 8.

a translation by J.h. Hoyland with notes by S.N. Banerji, was published at Oxford in 1922.

INTRODUCTION.

In 1909, the Rev. Father A. Van de Mergel, S.J., submitted for my inspection an old MS. volume, the title of which ran thus:—

ANTONÍÍ, MONSERRATI, SACERDOTIS, E, SOCIETATE, JESV:

Mongolicæ Legationis Commentarius.

"A commentary of the Embassy to the Mongol, by Anthony Monserrate, Priest of the Society of Jesus;" in other words, Monserrate's account of the first Jesuit Mission to Emperor Akbar, under Blessed Rudolf Aquaviva (1580-1583).[1]

In 1907, I pointed to the existence of an anonymous account referring to this subject, and fathered it on Monserrate;[2] but, of all places, I little expected that what turns out to be the original of a much more valuable document than I had anticipated would have been discovered in Calcutta.

With its faded red cloth over the cardboard covers, its grey leather round corners and back, the binding looks quite modern. On the back near the top, appears in gold: MONSERRATI | SACERDOTISE | covering a similar inscription older in date and now scarcely traceable.

"Monserrati Sacerdotise."—It is not the binder who was responsible for this Latin, but the Librarian, as the brackets in blue pencil on the title-page testify to this day.

Below: XVI L 27, in black, on a strip of paper pasted to the back. These figures recur in blue pencil on the recto of the fly-leaf between the title and the cover, and I find them a third time stamped in printer's ink almost right in the centre of the title-page. This is the press-mark of the Metcalfe Hall Collection or Calcutta Public Library, as appears from the Catalogue of that Library, Edn. 1898, p. 9.

In the centre of the title-page have been drawn with a pair of compasses sets of concentric rings: three sets of two, the outer one of three. Within the smallest circle: the monogram of the Society of Jesus, IHS, with three nails below. Between the second and third set of circles we read: *Jesus pars hæreditatis meæ, Ps.* 15,

[1] Monserrate was born at Vic de Ozona (Catalonia) in 1536. His father, who had known St. Ignatius of Loyola at the Universities of Spain, related such marvellous things about him that, from early childhood, young Anthony felt an attraction towards the Society of Jesus. Admitted in January 1558 at Barcelona, he professed the Humaniora, and became Prefect of Studies at Lisbon. During the "great plague" of 1569, he devoted himself with uncommon zeal to the care of the sick, and, when the scourge had abated, he begged help for waifs and orphans, and founded the famous convent of St. Martha. In 1574, he embarked for India with the glorious band of 39 Missionaries headed by Fr. Alexander Valignani. Cf. C. SOMMERVOGEL, S.J., *Biblioth. de la C. de J.*; E. DE GUILHERMY, S J., *Ménol. de la C. de J., Assistance d' Espagne*, vol. I. 384. A full account of his life is to be found in Fr. Anth. Franco's (S.J.) *Imagem da Virtude em o Noviciado . . de Lisboa*, Coimbra, M.DCC.XVII, pp. 278-301.

[2] Cf. my brochure: *Jesuit Missionaries in North India and inscriptions on their tombs at Agra* (1580-1803). Calcutta, Catholic Orphan Press. 3 and 4, Portuguese Church Street, 1907, p. 7.

and again, between the third and fourth sets: *Funes ceciderunt mihi in præclaris*, *Ps.* 15.[1]

Below this: *Ad P. Claudium Aquauiua totius Societatis Præpositum.*

In pencil, and in a different hand: *Sanaæ, 7 Idibus Januarii* 1591.[2] The year, first written in pencil, was traced again with ink. Close by, in the right margin, by Fr. Monserrate apparently, but in a different ink, a microscopic note: *Expeditio ad Chabul* | 6 *Id. Feb.* | 1581 | 44*b.* |[3]

In the right margin, at the top, near Fr. Monserrate's name in the title, a pencil mark: *Missionarius* | *cum P. Rodolfo* | *Aquaviva* | *A. S. H.* 1582.

I turn to the verso of the title-page and learn that the MS. was at one time in the Library of Fort William College (Calcutta),[4] whence it must have passed into the Metcalfe Hall Collection, and thence into the Imperial Library; for, at the bottom of the page occurs a red quadrangular seal with the words: *Transferred from Imperial Library, 7 Apr.* 1903.

Transferred, and whither? To St. Paul's Cathedral Library (Anglican), Calcutta, where the Rev. W. K. Firminger discovered it in 1906.

Mr. W. Corfield suggested the following explanation for the curious blunder which brought the MS. into St. Paul's Cathedral Library. When the Metcalfe Hall Collection was, a few years back, merged into the Imperial Library and stock taken, the Librarian must have considered the work as "one of purely theological interest."

"It is with propriety," he added, "that the book has become the property of the Cathedral Library, for it passed from Lord Wellesley's Collection of Fort William to the Metcalfe Hall Collection, and was most probably given to the College by its Vice-Principal, the Rev. Claudius Buchanan, the man to whose strenuous and successful efforts was due the creation of the See of Calcutta in 1813."[5]

Whatever may have been Dr. Buchanan's connections with the See of Calcutta, the fact that he presented the book to Fort William College is, I am afraid, a mere assumption of Mr. W. Corfield's.

There can be little doubt that the MS. was originally a precious heirloom of the Jesuits in India. Considering the extreme rarity of the work and its importance for the history of the Society, it would have been guarded with jealous care. What then brought it to Calcutta? I shall try, further on, to answer this query as well as the present state of our knowledge allows.

For the present let me continue the description of the MS. and point out that on the recto of the title-leaf, just above the title, I read: "IP46" in printer's ink.

1 Evidently an allusion to Monserrate's six and a half years' captivity in Arabia.

2 "At Sanaa, on the 7th before the Ides of January, 1591."—Of course, it ought to be 7 *Idus*.

3 Kābul in Afghanistān.—"44*b*" refers to fol. 44 verso.

4 This college was founded by Marquis Wellesley on May 4th, 1800.

5 Cf. *Bengal Past and Present*, Calcutta, 1908, No. 2, p. 184. In his lecture on the Bengal District Records before the Indian Section of the Royal Society of Arts, January 18th, 1912, the Rev. W. K. Firminger gives 1906 as the date of his discovery. Cf. *The Englishman*, Calcutta, February 6th, 1912. The discovery was announced at the time in the Calcutta newspapers.

Another library mark this, which had been covered with a strip of white paper. To the left of "IP46" are three letters in pencil, almost faded: E. 93. This is a press-mark again, the explanation of which I have been able to ascertain with the help of Pandit Gobin Lal Banerjee of the Board of Examiners, Park Street. It occurs against No. 1017 of the printed *Catalogue of the books in the Library of the College of Fort William*. The catalogue bears no date, but a note added in the volume by Colonel G. S. A. Ranking, and referring to *Proc.* vol. xv., p. 393, tells us that it was prepared in 1818. The entry under No. 1017 (p. 73) is as follows: "*Monserrati Sacerdotis e Societate Jesu, Mongolicæ Legationis Commentarius*: an octavo MS. in Latin, 1581. Written on the cover: Monserrat's Mogul Embassy. E. 93." This inscription on the cover is no more to be seen. The book must have been rebound since. From a MS. catalogue of the books transferred from Fort William College Library to the Calcutta Public Library Society on January 30th, 1836, we learn that Monserrate's MS. was one of them.[1]

We can account, therefore, for all the library-marks, except IP46, and can trace the history of the MS. as far back as 1818. IP46 is the oldest mark of all. Did it not belong to one of the former houses of the Jesuits in Goa? It is scarcely possible to establish this in India. Most of the books of the Jesuit houses in Goa were shipped off to Lisbon, to the "Torre do Tombo," under Pombal,[2] and the late events in Portugal make it still more difficult to compare notes. We suggest, however, that if the catalogues of our Goa libraries have been kept, the Monserrate MS. will be found entered in them.

I come to a closer inspection of the volume.

On the verso of the title-page we have a list of Monserrate's authorities, which goes far to prove that he approached his subject with most of the geographical and historical lore of the ancients at his fingers' ends. The Bible, Commentaries of the Bible, the Jewish historian Josephus, St. Jerome, Trogus Pompeius, Ptolemy, Strabo, Pliny, Apollodorus, Solinus, Lucanus the Poet, Diodorus of Sicily, Paul Jovius, Bishop of Nocera, Æneas Silvius (later Pope Pius II), St. Antoninus (Archbishop of Florence), the *Speculum Historiarum* of Vincentius, Anthonius Coccus Sabellicus, Raphael Volaterranus, and João de Barros had all been examined. Among his authorities of "inferior" rank, Monserrate mentions Ruy Gonzalez de Clavijo and Peter Mexia, the latter of whom derived his knowledge of the wars of Timur "from

[1] These catalogues are in the Archives of the Board of Examiners, Park Street.

[2] Mr. J. A. Ismael Gracias, of Pangim (Goa), writes to me that the Bibliotheca Nacional of Goa contains only two or three insignificant and damaged books formerly belonging to the Jesuits of Goa. In 1776, he adds, one Mr. Diancour, of the Paris Academy, came to Goa and bought some of the MSS. formerly in the Jesuit Archives. —Sir J. Emerson Tennent in the introduction to his *Ceylon* (Vol. I, xxviii) writes: "Within the last few years, the Trustees of the British Museum purchased from the library of the late Lord Stuart de Rothesay the diplomatic correspondence and papers of Sebastião Jozé Carvalho e Mello (Portuguese Ambassador at London and Vienna, and subsequently known as the Marquis de Pombal) from 1738 to 1747, including sixty volumes relating to the history of the Portuguese possessions in India and Brazil during the 16th, 17th and 18th centuries. Amongst the latter are forty volumes of despatches relating to India entitled *Colleçam Authentica de todas as Leys, Regimentos, Alvarás e mais ordens que se expediram para a India, desde o estabelecimento destas conquistas. Ordenada por proviram de 28 de Março de 1754.* MSS. Brit. Mus., No. 20,861 to 20,900."

Baptista Egnatii, Fulgosus, Platina, Matthew Palmeyro, and Cambinus, the Florentine." As may be seen, it is no easy matter, in a place like Calcutta, to check the references to this host of writers. Several of the authors quoted are not to be found even in J. C. Brunet's *Manuel du Libraire* (Paris, 1863, 6 vols.).

Below this catalogue, Monserrate takes as his motto: "*In pondere, numero et mensura.*"

There is a preface to the work. Monserrate's preface will repay reading. At first it took no small amount of pains to decipher the three centuries old writing. The text, though written as a whole in a uniform hand, is full of deletions and additions made at a later period. These notes often run down the margins and have sometimes been badly mauled by the knife of the binder.

F. 1a. "Anthony Monserrate, of the Society of Jesus, to Father Claudius Aquaviva, General of the whole Society. Greeting.

"Such was the diligence of the ancients that they would note down most carefully the every-day occurrences of their travels. When Alexander the Macedonian undertook his expedition into Asia, he entrusted Eratosthenes with the care of this matter. Antiochus Nicator, son of Seleucus Nicator, commissioned Artemidorus to do the same. Julius Cæsar took this labour upon himself, when he wrote the *Commentaries* of his wars. The Kings of Persia, as we read in Esdras, were not less careful; for the "Chroniclers," who were said to record the "events," were ordered to omit nothing of what happened.[1] In later times, many who journeyed either by land or sea imitated this diligence, and by their devotion to the excellent studies of Geography, History and Nautical matters, they added not a little to the treasures of the Republic of Letters.

"For this and many other reasons, ever since the days of our Father Ignatius of happy memory, who was the first to prescribe it, it has become customary in the Society of Jesus to write down whatever occurs. Roderic Vincentius,[2] the Superior of the Province of the Society in India, what time we set out to go to Zelaldin Equebar, King of the Mongols, charged me to record whatever would happen both on the way and during our stay with the King. The nature of my calling and the rule of the Society imposing on me the obligation of obeying to the letter, I so conformed to his order that, every day, at night, for full two years and a half, I committed to writing the events of that day. In this daily labour of a chronicler, I have described
F. 1b the various particulars which my travels and circumstances brought under my notice. These are: rivers, towns, countries, the customs and manners of peoples, temples, religions, the leanings- simulated leanings, it is true, — which the King, when we had come to his court, manifested towards the religion of Christ, as also the kindness which, from mere self-interest, he affected towards Rodolf, to whom had been confided

[1] "*Nam, qui ab accidentibus appellabantur, et scribere accidentia dicebantur, regum imperio nihil quod accideret præteribant, quin litteris commendarent.*" There is a reference in the left margin to *Esdras* 3, 2. The reference is to III Esdras 2, vv. 17 and 25: "Rathimus *ab accidentibus*," and "Rathimus, *qui scribebat accidentia.*" The Greek has: *τὰ προσιπτοντα.*

[2] Ruy Vicente.

this weighty Mission, and towards his companions; again, Rodolf's zeal, consummate prudence and remarkable erudition, and our disputations with the Agarenes;[1] next, the Chabul war, which was marked by great tenacity of purpose and superior statesmanship on the part of Zelaldin, and ended successfully by the flight of Hachim; finally, the joyful ovations that signalized this triumph.

"When, after my return, some of the Fathers of our Society, men commendable for their age, prudence and literary accomplishments, heard me read my notes, rough and incomplete as they were, considering that they had been taken down on the tramp (*cursim*), they urged me warmly and in no common terms to write them out in full, in what manner and order I might judge best. And, as in other matters of greater moment, I had made it my practice to defer to their enlightened opinion and judgment, I scrupled to differ from them in what was ultimately to be submitted to your examination and would stand or fall on the strength of your opinion.

"It is now eight years since I put my hand to the task. The sixth year after I had started with it, Peter Martinius,[2] the Superior of the Indian Province, sent me to Ethiopia, and the time for taking ship being at hand, I was forced to desist from my literary pursuits. Nor did I find again favourable time or place to return to the work, save when, in the neighbourhood of Dofar,[3] a town of Arabia (that is, Sabæa), close to Atramis[4] (where frankincense is collected), I was captured by our enemies the Agarenes and sent on to Eynan, where King Ommar, an Agarene, granted that my books and my scanty and modest furniture should not only not be destroyed, but returned to me. He kept me in honourable confinement; for he gave me four months' leisure to correct my writings and add to them what was still wanting. By a
F. 2a. singular favour of God, my captivity brought me no other bodily sufferings than the restraints of my prison. What consoled me was the society of Peter Paes, a priest,—which allowed me to make my confession—the reading of sacred books, and my breviary,[5] wherewith I could pay to God night and day my tribute of prayer. But, when those four months were spent, I was once more compelled to lay down my literary weapons; for, I was told to leave for Sanaa, where lived the Turkish Viceroy, an Epirote by birth. The Turks commonly call him Arnaut,[6] after the chief town of his country; ours call it Alessio[?].[7] He affected to treat me with the same kindness, and ordered my books to be restored to me. Consequently, I returned to my writings, corrected and enlarged them, and freed them from erasures.

"Whether the work is written in a manner worthy of the Society and will afford any utility to the reader, I must leave to your judgment. For my part, unless self-

1 "Agarenes," *Agareni*, in Monserrate means "Muhammadans." We find the word applied by him to the people of Arabia and Morocco. Fr. L. Delaunoit, S.J., offers the very likely suggestion that the word is not derived from Agra, Akbar's capital, but from Agar, the mother of Ismael.

2 Peter Martius or Martinez.

3 Dhafar. Cf. *Āin-i-Akbari*. (Jarrett's transl. III, 51.)

4 "*Juxta Atramitem.*" Hadramaut.

5 *Sacrorum epitome.* He had written first: *sacrorum breuiarium.*

6 Dr. J. Honigberger in his *Thirty-five Years in the East*, London, 1852 (2 vols. in 1), p. 1, speaks of "seventeen Arnauts" or Albanian-Turkish soldiers.

7 "*Allanesium.*"

love blind and deceive me, I am of opinion that it will not prove useless to the students of Geography and Antiquity, especially to those of Ours, who apply themselves to the classics, when they come across historical matters concerning India.

"Whatever pertains to the Mission of our Priests, to their sojourn at the King's Court, and the issue of the Chabul war, I wrote down truthfully, as it all happened and I saw with my own eyes. [As to the particulars concerning Cinguiscan, Temurbeg, the Scythians and the Mongols, which I have, so to say, borrowed and inserted after my narrative, at the end of this first book, I learned them, in the first place, from King Zelaldin himself; then from a journal containing an account of the travels of a certain ambassador of Henry IV, King of Castille, to Temur;[1] finally, from many writers of no mean authority.

"I have divided the work into two books: this, the former one, is an account of the first Mission to the King of the Mongols; the latter contains, by way of appendix and scholium to the former, what appertains to the Geography and Natural History of India *intra Gangem*, the customs of the ancient aborigines and the present-day
F. 2b natives.] In two other books, which I have added to the two former ones, I describe on the same plan, in the first, my departure for Ethiopia; in the second, the Geography and Natural History of Arabia.[2]

"In these writings—I say it without presumption—I have endeavoured, for the sake of the Professors of our schools, to correct, clear up and conciliate, as modestly and temperately as possible, not a few passages of the Geographers and Historians who deal with matters Indian or Arabian.

"Would to God that my labour redound to the glory of God's name and to the advancement of knowledge, which we must not only ardently wish, but strive after with all our might. If, in your wisdom, you judge that this double object has been attained in my two-fold study, I believe that it will amply commend itself to you. Farewell.

"At Sanaa, the 7th before the Ides of January, in the year of the Lord one thousand five hundred and ninety-one." [Jan. 7, 1591.]

Several passages in this preface call for comment.

It is plain, first, from the many deletions and accretions, which the author alone

[1] Allusion to the *Embassy of Ruy Gonzalez de Clavijo to the Court of Timur*, of which C. Markham gave an English translation in 1859. Hakluyt Society, London.

[2] The passage in [ ] is a later improvement by Monserrate on the following: "As to those particulars concerning Cinguiscan, Temurbeg, the Scythians and the Mongols, which, for the sake of Zelaldin, I added by way of parergon at the end of the work, I learned them, in the first place, from King Zelaldin himself; then, from a diary of the travels of an ambassador of Henry IV, King of Castille, to Temur; finally, from Strabo, Q. Curtius, Pliny, Ptolemy, Diodorus, Justinus, Sabellicus, Antoninus of Florence, Pius II, and Paul Jovius of Nocerra, authors of no mean authority. I finished the work at Sanaa and added another work—[at first: "another small work, a kind of small appendix or scholium." Then, after changing the word "*opusculum*"="small work" to "*librum*," Monserrate erased: *a kind of small appendix or scholium*] in which I described what appertains to Natural History and to the customs of the ancient aborigines and indigenes, customs which agree with those of the present-day natives."

The last words have been partly cut away by the binder. We reconstitute the sense, as best we can.

[3] The reference to his two books on Ethiopia and Arabia was written at a later date, as appears lower down by his allusion to his "two-fold" study, where his two books on India are alone meant.

could have introduced into the text, that the Calcutta MS. is not a copy, but Monserrate's original MS., such as it came from his pen in his prison of Sanaa.

This, in brief, is the earlier history of the volume. After his return from Fatehpūr to Goa, at the end of August (?), 1582,[1] Monserrate prepared to go to Portugal and Rome in company with Abdul, Akbar's Ambassador,[2] the same who had come to Goa in 1579 and invited the Jesuits in Akbar's name to Fatehpūr. But, as only one ship was to set sail for Portugal that year, and it was deemed below the dignity of Akbar's representative to go to Lisbon without a suitable escort, Abdul and Monserrate were requested to wait till the next year. Monserrate lost no time in sending to Europe a report of his late experiences at Fatehpūr and of his journey to Kābul. Prince Frederic von Schleswig-Holstein (Graf von Noer) wrote in 1880:

"An excellent report (anonymous) dated from Goa, Nov. 26, 1582, is in my hands. It describes the state of things at Akbar's Court, and is a copy from the Spanish Archives obtained by the good offices of Don Pascual de Guayangos."[3]

Count von Noer's copy may be still in existence; but, that of the Spanish Archives seems to have met with a different fate. "When I was at Madrid," writes Clements Markham, "Don Pascual de Guayangos gave me a copy of a very interesting Spanish Manuscript by an anonymous missionary (probably Aquaviva) who describes the personal appearance and habits of Akbar. It was left at the Asiatic Society, before Mr. Vaux's time, and was mislaid. Don Pascual has also mislaid the original, so that the loss is irremediable."[4]

From the quotations made by Count von Noer regarding the Gujarāt and Kābul campaigns I concluded in 1907 that the "excellent anonymous report" was the work of Monserrate.[5] On better grounds now than then am I justified in concluding the same.

Through the kindness of a confrère in Europe, I received in 1910 a photographic facsimile of the "anonymous report" from Goa, November 26, 1582. It is in Portuguese, covers pp. 7¼ foolscap, and was sent '*2a via*,' *i.e.*, it was a duplicate. How many copies were made of it at Goa, or how many in Europe, we do not know. The copy before me is not in Monserrate's own hand, though evidently it is one of his lucubrations. Excellent as it is, it is a very inferior document compared with the Calcutta MS. At best, it is a rapid character-sketch of Akbar, an abstract of Monserrate's diary.[6] Between September (?) and November 26, 1582, Monserrate had little time, and, besides, what he could not write then, he expected to be able to relate by word of mouth the next year in Portugal. The next year all was changed. In February 1583, Blessed Rudolf Aquaviva left Akbar's Court. There was no hope

[1] Monserrate had arrived at Surat, on his way back to Goa, on August 4th, 1582. Cf. fol. 103*b*. 3.

[2] Cf. MS. fol. 104*b*. 1.

[3] Cf. COUNT VON NOER, *The Emperor Akbar*, translated and in part revised by Annette S. Beveridge, Calcutta, Thacker, 1890, vol. I, pp. 331-2.—von Noer's *Kaiser Akbar* had appeared in 1880.

[4] Cf. *Akbar, An Eastern Romance*, by Dr. P. A. S. Van Limburg-Brouwer. Translated from the Dutch by M. M. with notes and an introductory life of Akbar by Cl. R. Markham, London, Allen, 1879, p. xxxi.

[5] Cf. VON NOER, *Kaiser Akbar* (1880), Vol. II, pp. 11-12; 77-78; 81-82; 97-98. Cf. also *Jesuit Missionsto Emperor Akbar*, by E. D. MACLAGAN, C.S., from notes recorded by the late GENERAL MACLAGAN, R.E., *Journ. Asiat. Soc. Beng.*, 1896, p. 47.

[6] I have published it in *J.A.S.B.*, 1912, pp. 185-221.

of Akbar's conversion. The first Jesuit Mission to Akbar's Court had come to an end, and the projected embassy was allowed to lapse.

During the next six years (1582–88), Fr. Monserrate was employed in or near Goa, and, as he tells us, he utilized his leisure hours in drawing up a methodical relation of his stay in North India. Then came the order to proceed to Ethiopia. Captured at Dhafar in Arabia, in December 1588, or January 1589, he was sent on to "Eynan" (Ainad), to "King" Omar.

If we combine, at this place, the information contained in the preface with the notes at the end of the book, we gather that he spent the four months of his captivity at Eynan in correcting and adding to his notes. "I finished this commentary," he writes, "at Eynan in Arabia, on the day of St. Anthony of Padua in the month of June of the year 1590." During the subsequent march on Sanaa, he was robbed of his MSS. by the Turks, but the Turkish Viceroy had them restored to him. "My copy (*exemplar*) was taken by the Turks, but I received it back at Sanaa, on the day of the Eleven Thousand Virgins, in the month of October of the same year."[2] Again, he tells us that he finished making a fair copy of the original on December 11th, 1590. "*Finem describendi et ab exemplaris litturis vindicandi feci Senaa in Arabia, ferijs D. Damasi PP. mensis Decembris anni* 1590."[3] Finally, the preface is dated from Sanaa, January 7th, 1591, and insists on the fact that the work was free from erasures.

In fact, the Calcutta MS., which appears to have been written with a quill, is in a uniform hand from fol. 1 to fol. 140 verso. The suppressions, corrections, and additions were made at a later date, as is plain from the different kinds of ink employed and the nature of some changes introduced into the text or marginally.

Some additions were made after his return from captivity in Arabia. Monserrate was six years and a half a captive in Arabia. Ransomed thence with Father P. Paez, he returned to Goa (December 1590). An old man now, he was posted to Salsette to recover his health "*tanquam in asylum quietis causa*," and died there on March 5th, 1600. Evidently, the note introduced into the preface about his account of the journey to Ethiopia and about his MS. on the Geography and Natural History of Arabia could have been written only at the end of his captivity in Arabia, when a long sojourn had made him thoroughly familiar with the country. Judging from the writing, I conclude that that note was not penned till after Monserrate's return to Goa. At fol. 105*a*., there is an allusion to the third Jesuit Mission to Akbar's Court, under Fr. Jerome Xavier. This Mission had left Goa only on December 3rd, 1594, and Monserrate could hardly have heard of it before his return to Goa. Besides, at fol. 138*a*. 3 we have an allusion to the death of 'Abdullah Khān, king of Samarqand and Bukhārā, who died on Febr. 12, 1597.[4]

We can recognize at least six stages in the composition of the MS.: the 1st, the

[1] *i.e.*, June 13th, 1590. Cf. fol. 140*b*.

[2] *i.e.*, October 21st, 1590. Cf. *ibid.*

[3] "I finished this copy, and freed it from the erasures of the original, at Sanaa in Arabia, on the day of St. Damasus, Pope, in the month of December 1590." (December 11th).

[4] Cf. KEENE-BEALE'S *Orient Biogr. Dict.*, s.v. 'Abdullah Khān.

text from fol. 6*a* to fol. 104*b*; the 2nd, the preface, the list of geographical names, and the map; the 3rd, a few corrections, mostly marginal, written more boldly and in a blacker ink than the previous two writings; the 4th, the Index written at one stretch with a very sharp quill. The remarks added at the third stage have been embodied in the Index. The 5th, corrections and additions written with a bad spluttering pen; the ink is oxidized and has left in many places a metallic lustre of gold and silver; most of the remarks in Portuguese belong to this period. The 6th, the greatest number of the additions and corrections; these are written in a very small hand, and the ink is oxidized. I judge that the 5th and 6th periods are posterior to Monserrate's return to India. The 6th certainly is. While editing the text, I have not drawn attention to these different stages, except in one or two cases, where it helped to understand the meaning.

There are 140 folios, numbered on the recto only and 14 folios (unnumbered) of Index. References to the foll. are marked, *e.g.*: 6*a*. 4, 6*b*. 3, where 6 means the leaf, *a* and *b* the recto and verso, 4 and 3 the subdivisions of the text on each page. There are on an average twenty-five lines to a page. Leaf 5*a* and 5*b* are missing; but there is a separate leaf containing a map and marked 5 on recto, blank on verso. At verso of fol. 14 of the Index, we find the oval library seal of Fort William College Library having an Urdu, Hindi and Bengali inscription. The Hindi inscription runs: किताब कालिज फोर्ट वलियम [Book of the Fort William College]. Size between covers ($0^m.\ 21 \times 0^m.\ 15$).

We may notice further that the MS. was divided into fascicles of 32 pages, each fascicle bearing a different letter of the alphabet, thus: B (fol. 27*a*), C (fol. 33*a*), D (fol. 49*a*), E (fol. 65*a*), F (fol. 81*a*), G (fol. 97*a*), H (fol. 113*a*), I (fol. 129*a*).

There are also traces of an attempt at dividing the work into four books. Monserrate gave up the idea, however, and cancelled these divisions. At fol. 39*a*. 4, opposite *Hæc regis benevolentia*, he wrote Lib. 2; at fol. 105*a*. 3, opposite *Fuit vero Rodolfus*, Lib. [3 ?]; at fol. 106*b*. 4, opposite *Jamvero ad Zelaldinum*, Lib. 3; finally, at fol. 140*a*. 4, Lib. 4, cancelled with the note: *Ac cum Zelaldini genus, &c.*

The Calcutta MS, as is evident from the preface and an inspection of the contents, constitutes only a small portion of Monserrate's writings.

Monserrate tells us in his preface that to the volume now before us—let us call it Bk. I—was added a "short appendix" with geographical, historical and ethnological observations. Later, he altered the word *opusculum* to *liber*. I can account in some way for this correction and the fact that the "short appendix" grew to the size of a "volume." A large proportion of the pages of Bk. I. has been cancelled or bracketed by Monserrate. The information in them is mostly of a geographical and antiquarian character. The conclusion is this: Monserrate must have considered that his description of cities, tombs and ruined temples, his excursions into the history of the past, and his considerations on Indian manners and customs broke too often the thread of his narrative of the Mission. He wanted to do away with these *hors-d'œuvre*, as he considered them, and worked them out with other materials in Bk. II, his "appendix." Unfortunately, Bk. II remains to be discovered. Sometimes, Mon-

serrate warns us in a marginal note that he has changed his mind as to the extent of the passages to be transferred elsewhere. *Isto se ha de escrever*, "this is to be written," he notes, meaning: "This must remain as part of this first Book, my history of the Moghul Mission." The note of warning implies, also, I believe, that, as the MS. of Bk. I had, after so many changes, taken again the form of a rough copy, he intended to write it out again, in the abridged form he contemplated. Did he ever do so? I note that at fol. 97*a*. he writes "tudo esta trelladdo," which would mean: "all is transcribed." But are there in existence copies of this abridged form? Probably not. If we have to trust our bibliographers, neither Bk. I, the Calcutta MS., nor Bk. II is known in Europe. Fr. C. Sommervogel, S.J., (cf. the last edition of *Biblioth. de la C. de J.*) and Monserrate's biographers knew nothing of them.

The Calcutta MS. is, therefore, all the more valuable. For, supposing Bk. II to have been lost, much of its contents is still preserved in our MS., and whatever Monserrate may have thought of his *hors-d'œuvre*, the descriptions of towns and ruins interspersed in the narrative are of paramount interest to the historian and antiquarian, and detract little, if at all, from the continuity of the story.

Concerning Monserrate's other writings, it would seem that no copies of his account of a journey to Ethiopia and his captivity in Arabia [Bk. III], nor of his Geography and Natural History of Arabia [Bk IV] have yet been discovered. Fr. C. Beccari, S.J., who is now editing, at the expense of the Italian Government, some sixteen volumes of old Jesuit records regarding Ethiopia, is not aware of them. He mentions only two letters of his: one dated Sanaa, 22nd July 1593, and indicating to the General in Rome how it would be possible to free him and his companion from captivity; the other, a short letter in Portuguese, dated from Goa, December 7th, 1596, and addressed to the General of the Society, in which he announces his liberation from captivity.[1] There is another letter on the same subject by Fr. Peter Paez, S.J., dated Goa, December 17th, 1596.[2]

If Monserrate's Bks. III and IV be lost, we have, at least, as a compensation for the loss of Bk. III, Fr. P. Paez' *Storia d'Etiopia*, of which Bk. III (chh. 15-22) gives a long account of Paez' and Monserrate's captivity. Fr. Emmanuel d'Almeida touches on the same subject in his *Historia de Ethiopia a alta* . . . Bk. V, chh. 1–7.[3]

[1] I have a photographic facsimile of this letter. It covers little more than a page. The signature and address are clearly in Monserrate's handwriting. He signs "Monserrate," not "Monserrat."—See in *J. A. S. B.*, 1896, p. 76, what happened at Akbar's Court at Lahore, when a letter of Monserrate's about his captivity was read before the Emperor by Fr. Jerome Xavier.

[2] These letters have appeared in Fr. C. Beccari's *Rerum Æthiopicarum Scriptores*, Vol. X, Romae, C. de Luigi, 1910, Nos. 126, 139.

[3] Cf. C. BECCARI, S.J. *Notizia e Saggi di opere e documenti inediti riguardante la storia di Etiopia durante i secoli xvi, xvii, e xviii* . . . Roma, 1903, p. 11, and s.v. Monserrate. I have no means of discovering to what work the following extract from Monserrate's Menology alludes: "Travelling with Fr. Peter Paez from Mascat to Zeila, in order to penetrate into Ethiopia, Monserrate was cast by a violent tempest upon the coast of Dafar, laden with chains and taken across the sands through the desert of Hadramaut as far as the town of Ainad, where the King of that country resided. *We have still the account of the captivity of these two apostolic men*, first at the court of the petty King of Ainad, next at the court of the Turkish Pasha of Yemen, who claimed them as slaves of the Grand Seignior and ordered them to be brought to the prisons of Sana, finally on the hulks of Mocha, where they were chained to the oars with the galley-slaves . . . " Cf. E. DE GUILHERMY, S.J., *Ménologe de la C. de J., Assist. d'Espagne*, Vol. I, p. 384. The

To return to Monserrate's *Mongolicæ Legationis Commentarius*, what do we know of the earlier vicissitudes of the volume? I am sorry to say that I can ascertain very little with certainty. So much is sure, that none of our bibliographers was acquainted with the work, and that none of the biographers of Bl. Rudolf Aquaviva utilized it. It is not mentioned, for instance, in the long list of Bartoli's authorities at the beginning of his *Missione al Gran Mogor*, and though I have addressed myself to three of the best authorities on Jesuit bibliography in Europe, H. Hafner (Holland), C. Beccari (Rome), and the Editor of the *Monumenta Historica S.J.* (Madrid), no information has been elicited.

In 1907, I wrote that a report of the Provincial of Goa, dated November, 1590, contained a reference to Monserrate's MS.[1] The passage is as follows: "Father Anthony Monserrate states that when the Emperor took him on an expedition [to Kābul] which he at one time made, he had with him five thousand elephants, exclusive of those used for baggage, and that in the whole Empire there are 50,000 elephants stationed for warlike purposes at various centres."[2] The latter part of this statement about the 50,000 elephants does not occur in the Calcutta MS., and it is evident that the Provincial did not quote from the Calcutta MS., since in 1590 Monserrate was still at work on it in Arabia. Nor is the passage found in the abstract made by Monserrate in 1582, to which I alluded above.[3]

Even Father Francis de Sousa, S.J., who wrote his *Oriente Conquistado* at Goa from materials "da nossa secretaria de Goa," does not seem to have been acquainted with Monserrate's *Mongolicæ Legationis Commentarius*. It is true, de Sousa acknowledges openly his indebtedness to Monserrate's MSS. in his *Oriente Conquistado*,[4] and most of the incidents related by him concerning the journey of the three first Jesuits to Fatehpūr are, indeed, to be found in our MS., but there are so many details not traceable in it that I must conclude he was in possession of letters written by Monserrate and his companions from the various stages of their journey to Fatehpūr. de Sousa may have had Monserrate's Bk. II. As for his remarks on the Tibetans,[5] they do not seem to be taken either from Bk. I. or from Monserrate's report of November 26th, 1582, alluded to above. If de Sousa had had Bk. I, the MS. before us, the wonder is that he should not have made greater use of it. We do not detect any *ad litteram* quotations. None the less, we have reasons enough to assert that Monserrate had brought back his MSS. from Arabia, and we may well suppose that

reference must be to one of the following of de Guilhermy's authorities: JUVENCIUS, *Hist. Soc.*, part 5a, lib. 22, n. 13, 15, pp. 701, 703; FRANCO, *Ann. glorios.*, 5a Mart., p. 136; TELLEZ, *Chronica S. J. na Provincia de Portugal*, t. 2, l. 4, c. 40 and 43; IDEM, *Historia geral da Ethiopia*, pp. 209—229; DU JARRIC, *Hist. des choses . . . mémorables . . . advenues . . . ès Indes . . .*, liv. 1, ch. 20, p. 322; liv. 2, ch. 9, p. 615; ch. 11, p. 630; D'OULTREMAN, *Tableaux des personnages signalés . . .*, p. 259.

[1] Cf. my *Jesuit Missionaries in North India . . . .*, *Op. cit.*, p. 7.

[2] Cf. C. D. MACLAGAN, *Jesuit Mission to Emperor Akbar*, in *J. As. Soc. Beng.*, 1896, p. 63.

[3] In the Calcutta MS we find at fol. 48*a*. 3, that about 500 fighting elephants and camels accompanied the Kābul expedition; at fol. 51*b*. 2 we read that Akbar kept at his *own* expense 5,000 elephants, 45,000 horse and a very large number of foot-soldiers. In time of war, his vassals were required to bring in their quota.

[4] Cf. *Oriente Conquistado*, Lisboa, MDCCX, Vol. II, C.I, D. II, §§ 43–48, 53-64. Father F. Goldie, S.J., made good use of this work in his *The First Christian Mission to the Great Moghul*, Dublin, Gill, 1897.

[5] Cf. *ibid.*, C. I, D. II, § 63.

after his death, in the College of Salsette near Goa, they had found their way to the Jesuit Archives of Goa.

I come to the allusions to Monserrate's writings in Colonel Wilford's geographical and historical studies contributed to the *Asiatick Researches* of Calcutta. "The original MSS. of Monserrate's travels is in my possession," he writes.[1] (*As. Res.*, XI, 1807, p. 230, n. 1.) And again, in a paper published in 1851, but written in reality 40 years earlier, we read, after a Latin quotation from Monserrate: "The original MS. is in my possession." (*Journ. As. Soc. Beng.*, 1851, p. 247). Strange that, on the ground of his hazardous theories, Wilford should, in this matter too, have been disbelieved.[2] Wilford was, no doubt, very bold, but throughout his writings there is a ring of honesty which cannot be mistaken. To the quotations adduced by the Hon'ble E. D. Maclagan: *As. Res.* (1807) IX, 57, 212, 230, I can add the following: *Ibid.* (1799) VI, 496, 497; (1805) VIII, 324, 328; IX (1810), p. 73; (1822) XIV, 454; *Journ. As. Soc. Beng.* (1851), 242, 247, 248, 266, 269, 271, 473, 481. In all these passages Monserrate's "MS." is openly acknowledged, and what is interesting, though very galling, is that Wilford's quotations do not refer to the Calcutta MS. at all, but to Monserrate's Bk. II now lost. This is clear from many passages, *e.g.*, from what he quotes concerning the thirteen basso-relievo figures upon a rock-temple at Gwalior, which Monserrate said looked like the figures of Our Lord and his twelve Apostles. (*As. Res.* IX, 212). That passage is, indeed, found in the Calcutta MS. It is one of the many bracketed ones which Monserrate intended (?) to transfer to Bk. II; but, whereas it occurs on the verso of fol. 17 of the Calcutta MS., Wilford -the only time that he refers to the pagination of the MS. in his possession—quotes p. 164. Again, the texts quoted in *Journ. As. Soc. Beng.* (1851), pp. 247, 266, and the note taken from a map by Monserrate (*ibid.*, p. 271) are not to be found in the Calcutta MS. I conclude then that Wilford had in his possession the original of Monserrate's Bk. II.[3] A

[1] *MSS.* is here used as a singular by Wilford.—"The original MSS. of Monserrate's *travels*" would seem to refer to the Calcutta MS. rather than to Monserrate's Bk. II; but, the text quoted does not occur in the Calcutta MS.

[2] In 1851 some of the members of the Asiatic Society of Bengal requested to have Wilford's *Comparative Essay on the Ancient Geography of India* published "in the hope that the conjectures and even fallacies of such a man as Col. Wilford would not prove uninteresting." Cf. *J. A. S. B.*, 1851, p. 227.

[3] Cf. E. D. MACLAGAN, *Op. cit.*, *J. A. S. B.*, 1896, pp. 49–50.

[4] Wilford died at Benares. Over his tomb in the Old Civil Cemetery we read: "Sacred to the memory of Francis Wilford, Lieutenant-Colonel in the Engineer Service of the East India Company, aged 71 years, deceased on the 4th September 1822. Encouraged by the liberality of the Government of British India, he fixed his residence at Benares in the year 1788, devoted his life to retirement and study, eminently qualified by previous education, extensive erudition, a true intellect and indefatigable zeal. He made himself master of the classical language and literature of the Hindus, and applied his knowledge to the eradication of the dark periods of antiquity, with a success that perpetuates his own reputation and the honour of the British name in the East. In the social relations of life his merits were proportioned to his talents, and the abilities of the scholar were reflected by the virtues of the man."—We have searched in vain for Bk. II in the Board of Examiners' Library, the Imperial Library, and the As. Soc. Library of Calcutta. I hoped I had traced one of Col. Wilford's descendants in Capt. A. Wilford, 5th Light Infantry, Nowgong (Central India), but he tells me on the authority of some biographical work, the reference to which was unfortunately mislaid, that Francis Wilford was a native of Hanover, who came to India in 1781, as an officer with the foreign troops sent by the British Government. E. A. H. Blunt thinks he was a Swiss. Cf. his *List of Inscriptions on Christian Tombs* [illegible] Allahabad, 1911, p. 174, where some interesting facts on Wilford's career have been put together. We have collected in App. B the texts of Monserrate quoted by Wilford.

clenching argument in this direction is Wilford's note in *As. Researches*, XIV (1822), p. 454, where he quotes Monserrate in connection with *Cuccurri Divá*, a place in Arakan. At foot he adds: "In an autograph MS. of the author, in my possession. The *Padre* wrote about the year 1590, in the prisons of Senna in Arabia." Now, no mention of this place occurs in the Calcutta MS., either in the text or in the map. Besides, our MS. is clearly dated (cf. end of preface), whereas Wilford's was not, it would seem.

It is not impossible that Wilford's MS. should still come to light. Judging from the extracts made by Wilford, we may say that the importance of such a discovery cannot be overrated.

How did Wilford obtain *his* MS.? He does not tell us. One of the suggestions that might be made is that Bk. II, and perhaps also the Calcutta MS., had found its way from Goa to the Jesuit College of Agra, and that Wilford obtained his volume from Father J. Tieffentaller, S.J. In the eighteenth century, the Jesuits in North India played a conspicuous part as scholars and scientists. We have all too soon forgotten the honourable position they occupied at the Court of the Moghul Emperors, what they did at the Court of Jay Singh II of Jaypur, as astronomers,[1] or again, what valuable services were rendered by them to Indian Geography, in particular by Fr. J. Tieffentaller.[2] If Monserrate's MSS. on India were not already at Agra, where they would have been more useful generally than at Goa, Tieffentaller might have procured them from Goa. He would naturally have been looked up to by his confrères as the man best fitted to utilize those materials. Then came the suppression of the Society in the Portuguese dominions in 1759 Fathers J. Tieffentaller and Francis Xavier Wendel were soon the only quondam Jesuits left in North India. Neither of them could now obtain from their brethren in Europe the assistance they would formerly have received for the publication of their valuable writings. Both addressed themselves to strangers and freely bestowed on them the fruits of their labours and those of their predecessors. Tieffentaller sent his learned geographical and historical disquisitions to Anquetil du Perron and Dr. Krutzenstein of Copenhagen.[3] Father Wendel presented Colonel Popham with a map and a MS. memoir on the land of the Rajputs and other Provinces to the S.-W. of Agra, both drawn up "in 1779 by P. Wendle."[4] If they were so liberal towards strangers with their own MSS., they may be supposed to have been not less generous with those of others. Wilford received from Fr. Wendel an account of the travels of Czernicheff, a Russian, from Bokhara to Kashmir in 1780. In the same way he obtained from Fr. Tieffentaller extracts from Otter's works which the Father had procured from Europe (cf. *Journ. As. Soc. Beng.*, 1851, p. 240). He saw Fr. Tieffentaller at Lucknow in 1784, one

[1] The Rev. Fr. S. Noti, S.J., St. Xavier's College, Bombay, has published a monograph on this subject: *Land und volk des königl. Astronomen Dschaising II, Maharadscha von Dschaipur.* Berlin, D. Reimer, 1911, 8vo, pp. vii + 104, 28 illustr. in text, 8 photograv., 2 coloured maps. Mks. 8.

[2] Cf. Rev. S. Noti, S.J., *Joseph Tieffentaller, a forgotten Geographer of India*, Bombay, 1906.

[3] What became of the papers sent to Copenhagen? For the list of them, Cf. C. Sommervogel, S.J., *Bibl. de la C. de J.*, Bruxelles, 1898, Vol. VIII.

[4] Cf. James Rennell, *Description histor. et géogr. de l'Indostan*, Paris, Poignée, 1800. Vol. I, pp. XXI–XXII, 198, 199; Vol. II, p. 242.

year before "the good old man's death." (Cf. *As. Res.*, 1807, IX, p. 212). It is very tempting to suggest that somehow or other Wilford obtained Monserrate's MS.—Bk. II—from the old man at Lucknow. Tieffentaller having died without natural heirs, Wilford might have considered himself justified in keeping what no one would be able to turn to better use than himself. On the other hand, what tells strongly against this assumption is that no allusion to Monserrate's MSS. is to be found in Tieffentaller's *Beschreibung von Hindustan*, and yet both Bk. I and Bk. II would have been most useful for his geographical disquisitions. Several other theories suggest themselves: that the MSS. escaped the seizure of the Jesuit papers at Goa in 1700; or again, that they formed part of the booty seized by the Muhammadans in the College of Agra before 1735. Fr. Emmanuel de Figueiredo, S.J., wrote in 1735 from "Mogor" that the "first and original" documents of the Agra Mission Archives had disappeared in such a raid.[1]

Whatever explanation be true, there remains a mystery to clear up in connection with the Calcutta MS. At some date already distant, it was diligently studied by an Englishman, a geographer, a scholar, a man with all the tastes of a Wilford, and yet I cannot determine by whom.

I alluded in the beginning to certain pencil-marks on the title-page. Similar pencil-marks, which I take to have come from one and the same hand, occur in the margins here and there. In certain striking passages, every line has been scored under. "*N.B.*" the anonymous annotator writes repeatedly. In the case of two double entries in the Index, he strikes out one. The geographical and antiquarian portions in particular caught his eye.

From fol. 2*b* to fol. 4*b* we have in the MS. a double column of names of towns, rivers, mountains and countries passed through by Monserrate in the course of his travels. The longitudes and latitudes are all given, and a quite scientific map drawn to scale—the earliest known for portions of India so far north as Lahore and Kābul, and a marvel of accuracy for the time—appears on the recto of the extra leaf marked 5.

Who but an Englishman and one interested in geography wrote *Right* near "Tanissar," (Long.) 116° 50′, (Lat.) 29° 43′; *Right* near "Sultanpur," 114° 20′, 30° 25′; *Right, I think*, near "Calanur," 115° 41′, 31° 39′? For "Panchangari" 116° 2′, 31° 30′, he corrects the minutes of latitude to 40′; for "Mancot" he corrects (Long.) 117° 30′ to 116° 30′; in the case of "Ruytas" [Rotas], he puts Lat. 33° 10′ for 33° 15′.

He was a scholar, too. In the margin of fol. 6*a*.,—the writing seems still the same—he notices in Latin that fol. 5 is missing and suggests that the loss should be made good by an examination of the Index—a search which yields good results—or by a reference to A. Botelho's *De Christiana apud Mogorem religione*.

He had a knowledge of Persian or Urdu, at all events; for he transliterates *Zelaldin* and *Akbar* into Persian characters (fol. 6*a*).

He calculates the age, the dimensions and the position (115° ½, 33° ½) of an obelisk, attributed to Rāmchandra, near Ruytas [Rotas], which Monserrate places in Long. 114° 1′ and Lat. 33° 23′ and describes at fol. 6*b*a. 3. He notes with

[1] Cf. Father Stocklein's *Weltbott*, No. 595.

equal care a second obelisk also attributed to Rāmchandra and situated, according to Monserrate, in the small plain where Akbar encamped after descending the Western slope of the Khaiber Pass. (Long. 110° 43′; Lat. 34° 20′. *Monserrate.*)

Finally, from a note on fol. 82*b*., it is evident—for the writing seems always the same—that our anonymous annotator had consulted Monserrate's Bk. II. The note is in Portuguese: "*Vide Achegas pera o 2do Livro. Fo.* 30*b*," i.e. "See Additions for Bk. II, fol. 30*b*."

Is Wilford the author of the pencil-marks? A comparison with his handwriting would readily settle the question; but, where are specimens to be obtained? On the other hand, how is it that no allusion to the obelisks is to be found anywhere in Wilford's writings, or that he did not utilize the tables of longitudes and latitudes? Is it likely, too, that Wilford would have presented the MS., and that without Bk. II to Fort William College before 1818, four years at least before his death?[1]

How did the mysterious annotator—we shall call him X.—know anything of Father Anthony Botelho's *De Christiana apud Mogorem religione*? It is worth copying his note as it stands. Of Akbar's embassy to Goa in 1579, part of which is missing in the Calcutta MS., he writes on fol. 6*a*: *Caret folium* 5 *ubi relatum fuit quomodo Zelaldin* (*seu Hacabar*) *terras Bisnagar, Visapor & quæcumq; Mogorem Bengalamque interjacent bello vastarit. Forte juxta Bengalam in Romanos Sacerdotes incidit. Vide Ant^o^ Botelho De Christiana apud Mogorem Religione, p.* 1. *Vide* INDEX *operis hujus. Voce* Sacerdotes. *Suppleri posset ex A. Botelho De Christiana apud Mogorem Religione incipiente ad calcem Summa memorand. Rerum quæ apud Magni Mogoris vidit & Scheda* ⊕ *conseq.* Copies of Fr. Botelho's little treatise *De Christiana apud Mogorem Religione* must be rare enough. There is a copy in the possession of the Society of Jesus, and another in the British Museum, *Marsden MSS.* in *Catalogue of Addit. MSS.*, Vol. I (1824-41). Compare with the title at fol. 1 of No. 9855: *Summa memorandarum rerum, quæ* [sic] *apud Magni Mogoris Regnum vidit, et obseruauit Pater Antonius Botelho* [a seal?] *Societatis Jesu Goanæ Prouinciæ Præpositus Prouincialis intra sexennium, quò illic Superior uixit, et Missionarius.* From notes sent me by Mr. W. R. Philipps I know that a new section begins at the top of leaf 14, entitled "*De Christiana apud Mogorem Religione.*" This ends at the back of leaf 16. Leaves 1–16 are in Latin; leaves 17–46 are in Portuguese: the Latin being an abridgment of the Portuguese. The writing looks the same throughout. There is no date or signature.

Fr. Botelho went to Agra as Visitor at the end of 1647, and must have arrived at his destination in the beginning of 1648. His name appears on one of our catalogues

[1] In 1870, the question of the whereabouts of the Monserrate MS. mentioned by Wilford was mooted by R. R. W. Ellis in *Notes and Queries* (1870, Vol. I, p. 161) in answer to a question by Col. H. Yule (cf. *ibid.*, p. 59). But, Mr. Ellis' answer is as disappointing as Col. Yule's query was interesting. Col. Yule called for information about a countryman of his one George Strachan of the Merns, a Scotchman, Jesuit and Oriental traveller, temp. Jac. I. Pietro della Valle met him at Combru (Bender Abbas) in 1622, and though he enters into many details of Strachan's history, "he was to all appearances ignorant of the fact that Strachan was a Jesuit." Cf. DELLA VALLE'S *Travels* edited by Gancia (Brighton, 1843, Vol. II, pp. 50 and 437). Mr. Ellis' reference to one of Wilford's extracts from Monserrate (*As. Res.*, IX, 212) is beside the mark entirely. There is no allusion to Strachan in Monserrate, nor could there be. Monserrate had died in 1600, and Strachan did not go to the East till several years later.

for 1648 as: Anthony Botelho (Senior), Visitor and Rector [of Agra]. His name appears again in 1649, but no longer in the next extant catalogue of Mogor for 1653. A note by the late Fr. J. B. Van Meurs, S.J., tells me that he wrote his *De Moribus et natura religionis Mogorensis* during his Provincialate, in 1670.[1]

How Marsden got possession of the 10 volumes of MS. Annual Letters and documents regarding Japan and China, Goa, Cochin and their Missions is more than we know. Was the Calcutta MS. part of the Goa spoils which Marsden secured apparently during his sojourn in Sumatra? But then, why was it not presented by him with his other books either to the British Museum or to King's College?[2]

My conclusion, then, is that Monserrate's Bk. I has never been made use of. The Calcutta MS. is a unique copy, nor will the epithet "excellent," which Graf von Noer applied to a much inferior composition by Monserrate, be found exaggerated. In presenting it to the learned world, I anticipate that his *Mongolicæ Legationis Commentarius*, the earliest known account of Northern India by a European since the days of Vasco da Gama, will take rank as a first-rate authority.

My reason for publishing the Latin text in the first place is to preserve the original from further mishaps. I do not contemplate undertaking a translation. The work of the translator and annotator will be one of no ordinary difficulty. Several passages almost defy translation, for the simple reason that we are too little acquainted with the condition of many things in Monserrate's time. As a case in point, I refer to his descriptions of temples, palaces, and ruins. I believe that a translation will do justice to the text only when a host of scholars will have focussed on the original the light of research. Besides, so many unpublished materials on the Jesuit Missions in Mogor, Tibet and Bengal, of which not a few will further elucidate the present work, have now accumulated under my hands that even a long lifetime will scarcely suffice to dispose of them all. I cherish, therefore, the hope that the task of translating and annotating this work will commend itself to someone better qualified and circumstanced than myself.

---

[1] Cf *J. A. S. B.*, 1910, *The Marsden MSS. in the British Museum*, pp. 448, 453, sqq., and *A Jesuit Father's Account of India in the time of Shâh Jahân*, by Mr. H. Beveridge, in *The Indian Magazine and Review*, London, A. Constable, pp. 264–266.

[2] Father C. Beccari states—on what authority?—that Marsden acquired "at Goa" Fr. d'Almeida's *Historia de Ethiopia a alta*, an original autograph, and presented it to the British Museum in 1837. Fr. Botelho's *Summa memorandarum rerum* forms part of the same Marsden Collection, and the fact is that nearly all the letters in Add. MSS. Vols. 9854 and 9855, Brit. Mus., are letters from the Jesuit Missionaries in Mogor addressed to the Provincial of Goa.—I may mention that the Calcutta MS. contains a detached leaf with notes by some theologian, a sort of *promptuarium*, references to an Italian work. The writing is almost illegible. I have pasted it on, at the end of the MS.

[3] I have translated and commented on Monserrate's description of Delhi in *J.A.S.B.*, 1911, pp. 99-108. Mr. J. P. Thompson has since pointed out to me that the Aśoka pillar mentioned by Monserrate is not the "golden-pillar" of the Kotila, but the pillar of the Jahānnumā. Cf. *ibid.*, p. 100 *n.* 3. Blochmann's Persian text of the *Āīn* gives 5 kos as the length of Firoz Shāh's "third" tunnel to Old Delhi. Cf. *ibid.*, p. 104. I have returned to Monserrate's measurements (40 stadia) of Firoz Shāh's "tunnel" in *J.A.S.B.*, 1912, *Firoz Shāh's Tunnels*, pp. 279-81. The passages on Lahore and Rāmchandra's obelisks have been translated by Dr. J. P. Vogel, the archæologist; I have added a translation of fol. 83 and 84*a* on the Bedaulat caves. Both are intended for *The Journal of the Panjab Historical Society*, Lahore.

Finally, some passages were communicated to Mr. E. D. Maclagan, in illustration of *Fray Manrique's Travels in the Panjab*. Cf. *ibid.*, Nos. 1, 2.

I refrain from analysing here more fully the contents of the MS. Suffice it to say that Monserrate's account of the Kābul campaign (1581-82), about which the Muḥammadan historians teach us very little (Cf. ELLIOT, *Hist. of India*, Vol. V, *Ṭabakāt-i-Akbarī*, pp. 421—427), occupies fully a hundred pages (fol. 39*b* to fol. 92*a*). And, since the subject continually crops up, I may as well announce that no revelations are to be expected about John Philip de Bourbon, or Akbar's Christian wife. Monserrate's silence in the latter instance is all the more insignificant, as he labours to explain Akbar's leanings towards Christianity from the fact that some of his remote ancestors had been Christians. Akbar appears indeed to have had a Christian wife, but this must have been later. As for the appellation of *Bībī Mariam kī koṭhī* at Fatehpūr, the reader will discover in this book (fol. 35*b*. 3—fol. 37*a*. 2) good reasons to believe it commemorates to this day the house and domestic (?) chapel which Bl. R. Aquaviva and his companions had close to the Emperor's lodgings. Monserrate states that the Fathers had only to cross a door to be within the Emperor's quarters. This is true of Bībī Mariam's *koṭhī*. Hence, the name would commemorate the fact that it contained the picture of Our Lady, "Bībī Mariam," which Akbar came repeatedly to venerate in 1580. Close to Bībī Mariam's *koṭhī*, there is a small separate building with a gable roof, the only one of its kind at Fatehpur. I failed to notice it on my visit to the place in December 1912; but, Father Felix, O.C., of Maryābād, Gujranwālā Dt., Panjab, showed me a photograph of it. It looks altogether like a European construction, and would have answered the purposes of a chapel for the few European and Armenian Catholics then at Fatehpur. A small line of low penthouses, within the courtyard of Bībī Mariam's house and built against the outer wall of the Emperor's quarters, might have contained the Fathers' kitchen. Local tradition still connects it with a kitchen.

A word or two in explanation of the editing of the text.

I have removed nearly all the abbreviations, but have imitated the spelling as closely as possible. Earlier versions of the text appear as foot-notes. In the main, the old-fashioned but systematic punctuation has been preserved. My reason for doing so was that I did not wish to obtrude any personal interpretation of the text in the case of the more difficult passages. I have, however, in many cases used full stops and capitals where the original did not. Lastly, as the text runs on without a break, I have paragraphed it to make the reading more easy and agreeable, and enable the reader to find more readily what he is in search of. With the same purpose in view, I have introduced marginally directions as to the contents. In doing so, I have adopted for proper names and place-names the orthography of the new *Imperial Gazetteer*, 26 vols. Names not identified have a mark of interrogation. Any remarks within [ ] are mine.

Finally, let me record my obligations for valuable suggestions to Revv. FF. F. Opdebeeck, S.J., Paul Lefebvre, S.J., and C. Martindale, S.J.

St. Xavier's College, Calcutta.

IP46

E 93

ANTONII, MONSERRATI, SACERDOTIS, E, SOCIETATE, IESV: XVI L. 27

Missionarius cum P. Rodolfo Acquaviva A. S. H. 1582.

Mongolicae · legationis · Commentarius.

I H S.

Ad P. Claudium Aquauiua totius Societatis Præpositum :—

Sanáa 7 Idibus Januarii 1591

Exped. ad Chabul 6° *Id. Feb.* 1581. 44*b*.

Explanations of the original Title-Page.

*IP*46: presumably a press-mark of one of the Jesuit houses in Goa.

E 93: the press-mark of the Fort William College Library. Cf. Preface, p. 3.

XVI L. 27: the press-mark of the Metcalfe Hall Collection. Cf. Preface, p. 1.

Missionarius | *cum P. Rodolfo* | *Acquaviva* | *A*[*nno*] *S*[*alutis*] *H*[*ominum*] 1582 | : pencil-note from a later hand and refreshed by myself.

Sanáa 7 Idibus Januarii 1591: pencil-note apparently from the same hand as the previous note. I refreshed it. The year '1591' had been traced out in ink.

Expeditio ad Chabul | 6° *Id. Feb.* | 1581. 44*b*. | This remark, which was in ink, was almost illegible. I traced it out again. 44*b* refers to the verso of fol. 44, where the date for the beginning of the Kābul campaign is given again.

Around the monogram of the Society of Jesus. *Funes ceciderunt mihi in præclaris. Ps.* 15. *Iesus pars Hæreditatis meæ et calicis mei. Ps.* 15.

COLLEGE OF FORT WILLIAM.[1]

Celebriorum authorum nomina quibus dictorum fidem substruximus.

Biblia Sacra.
Bibliorum interpres.
Josephus Antiquitatum Judaicarum et belli Judaici scriptor.
D. Hieronymus in locis Heb.— Trogus Pompeius.
Ptholomæus · Geographiae author.
Strabo, Plinius, Apollodorus, Solinus, Lucanus poeta.
Raph. Volaterranus. Anthonius Coccus Sabellicus
Æneas Syluius qui postea Pius 2us Papa, de 2^a^ Asiæ parte.
Diodorus Siculus. Paulus Jouius, Episcopus Nucerinus, in Elogijs et Commentarijs Turcicarum rerum.
D. Anthonius Florentiæ Archiepiscopus in 3^a^ parte Summæ Historiarum.
Speculum historiarum Vincentij.
Joannes Barrus Lusitanus in Asia Decade 2^a^.

Inferioris notæ.

Petrus Mexia[2] in Sylua uariæ lectionis qui res Temuri decerpsit ex Baptista Egnatij; Collectaneis Fulgosi; parte 2^a^ Geog. Pij 2^i^; Platina in Vita Bonifacij 9^i^; Matheo Palmerio in Addit. Chron.; Cambino Florentino in Hist. Turc.
Rodericus Gonsaluius e Clauigijs in diurnorum itinerum ad Temurum descriptione.

In pondere, numero, et mensura.

TRANSFERRED FROM
Imperial Library, 7 Apr. 1903.

[1] MS. note. [2] Pencil-note by anonymous annotator: *Lib. II. Cap. XXVII*, in the margin opposite.

F. 1a.

P. CLAUDIO AQUAUIUA TOTIUS SOCIETATIS
IESU PRÆPOSITO,

ANTONIUS MONSERRATUS EIUSDEM SOCIETATIS
SACERDOS

S. P. D.

Ea fuit priscorum hominum diligentia ut, dum iter agerent, omnia quæ vnius cuiusque diei euentus attulisset diligentissime in aduersaria referrent. Cuius rei curam Alexander Macedo Eratostheni dedit, cum Asiaticam expeditionem instituit, *Antiochus autem Nicator, Seleuci Nicatoris filius, Artemidoro.[1] At Iulius Cæsar eum laborem ipsemet subijt, et bellorum quæ gessit commentarios conscripsit. *hoc ipsum Persiæ reges, ut in Esdra habetur, factitarunt; nam qui ab accidentibus appellabantur, et scribere accidentia dicebantur: regum imperio nihil quod accideret, præteribant, quin litteris commendarent.[1] Quorum diligentiam plerique postea tum terra tum etiam mari imitati sunt, qui Geographicæ Nauticæ, et Historiæ optimis studijs dediti, literariæ Reipublicæ non mediocri accessione, penu cumularunt.

Ac cum in Societate Iesu, hac et alijs de caussis, ut omnia quæ eueniunt perscribantur jam inde a fœlici Ignatij patris nostri memoria, qui primus ut ita fieret edixit, in mores inductum sit: ne ab optimo instituto religiosus uir Rodericus Vincentius Societatis in India prouincia præpositus discederet, quo tempore ad Zelaldinum Equebárem Mongolorum Regem proficiscebamur, mihi curam imposuit, ut singula quæ cum in itinere, tum etiam dum cum Rege uersaremur acciderent scriptis mandarem. Cui cum ad amussim parere ex meæ uitæ ratione et Societatis instituto deberem, ad eius me imperium ita comparaui, ut singulis diebus noctu biennium integrum cum dimidiato quicquid eius diei tulisset euentus litteris committerem.
F. 1b. Quo singula perscribendi quotidiano labore, quicquid iter ac tempus uarium dederunt, complexus sum.

Ea uero sunt flumina, urbes, regiones,[3] hominum mores, templa, religiones. Ac posteaquam ad Regem[4] uentum est, eius *quam præferebat* erga Christi religionem *simulata quidem* pietas. Erga Rodolfum, cui data erat grauissimi eius negotij prouincia, et erga eius socios *ambitiosa fucataque* beñeuolentia. Tum ipsius Rodolfi

[1] Later addition.—The remarks at foot apply to the text between the * and the figure.
[2] Pencil-note by X., *i.e.*, the anonymous annotator. The date is wrong.
[3] Deleted after "regiones": agrorum amœnitates.
[4] Later addition.

ardor, multa cum prudentia scientiaque coniunctus. Ad hæc, disceptationes cum Agarenis pro Christiana religione. Bellum Chabulicum quod[1] magna cum animi constantia et miro consilio,* Hachimo[2] fugato Zelaldinus confecit: ac denique ipsius ouatio et triumphus.

Quæ omnia cum adhuc rudia et inchoata, ita uti cursim exceperam, post reditum, uiris quibusdam e nostra Societate ætatis, prudentiæ et omnis *literaturæ[3] laude præstantibus perlegissem, non paucis ac uulgaribus uerbis me uti uia et ordine quæ potiora iudicarem exscriberem sunt adhortati. Quorum præstans iudicium ac sententiam cum alijs in rebus maioris momenti sequi, iam antea consueuissem, nolui committere ut ab eis ea in re discederem quæ ad tuam tandem trutinam referenda et ex tua grauissima censura aut admittenda aut reijcienda esset.

Et iam octauus agitur annus cum operi manus admouere cœpi. Sexto vero ab inchoato opere anno,[4] me ad Æthiopiam a Petro Martinio Indiæ prouinciæ præposito missum* in scribendi studio atque opera cessare[5] tempestiuum ad nauigandum mare coegit. Nec antea tempus et locum redeundi ad opus nactus sum, quam mihi ab hostibus Agarenis ad Dofárem Arabiæ (ea est Sabæa) iuxta Atramitem (ubi thus legitur) urbem capto, et Eynanum transmisso Rex Ommaris Agarénus paruam ac tenuem supellectilem ac libros saluos esse et reddi et me in liberali custodia esse permisit. Nam datum est mihi quattuor mensium otium quo scripta corrigere et quæ *desiderabantur[6] adijcere potui. Nihil enim, *singulari Dei beneficio,[7] seruilis
F. 2a. acerbitatis || aliud *corpore[8] perferebam, *quam ergastulum.[9] Erat enim mihi solatio in primis sodalis meus Petrus *Paesius[10] sacerdos *propter exomologesim,[8] deinde sacri libri, atque ad nocturnas et diurnas preces recitandas persoluendasque sacrorum *epitome.[11] At vero, posteaquam illud quattuor mensium spatium exegi, arma litteraria ponere iterum compulsus sum. Indicta est enim mihi profectio Sánaam, ubi Turcicus pro Rege *præses[12] degit. Verum cum ille qui genere *erat Epirota[13] (Arnautem uulgus *Turcarum a principe eius gentis urbe, nostratium Allanesium[8] dicit) eadem comitate me tractare dissimulasset, et libros mihi dari iussisset, ad institutum laborem redij et purgatum auctumque opus lituris uindicavi.

Quod an ex ratione et more Societatis scriptum sit et an aliquid emolumenti legentibus sit allaturum tuum erit indicium. Equidem, nisi mihi ἡ φιλαυτία palpum

1 Deleted after "quod": 1st: pro Mahommeddica superstitione contra Christi fidem a Mahommedde, principe fratre illatum; 2ndly: pro Mahometica superstitione contra Christi fidem ab Hachimo principe fratre illatum.

2 1st: eo.

3 Later marginal note by M.: literatura simplex t.

4 Marginal pencil-note by X.: A°. 1582+6=1588.

5 1st: a scribendo manum referre.

6 1st: desyderabantur. M. added later marginally: desidero, i latinum, non vero græcum y.

7 1st: Dei erga me magno beneficio.

8 Later addition.

9 1st: quam sacrosancto sacrificio minime potiri, et sacris alijs sacerdotij functionibus non perfungi.

10 1st: Pelagij;—2ndly: Paysius.

11 1st: breuiarium.

12 1st: Prætor.

13 1st: est Panno.

obtrudat, et imponat: opinor non futurum inutile Geographiæ et Antiquitatis studiosis, nostris præcipue qui humaniorum litterarum authores uersant, si *in rerum Indicarum historiam deueniant.[1]

Enimuero quæ ad nostrorum Sacerdotum profectionem, et apud regem moram, et belli Chabulici exitum spectant, bona fide ita perscripsi uti res habuit ac ego ipse oculis perspexi. Quod uero attinet ad illa quæ ueluti assumpta et aduentitia extra institutæ narrationis ordinem de Cinguiscano, Temurbégo, de Scythis Mongolisque ad huius primi libri calcem adieci, ea ab ipso in primis Zelaldino Rege, deinde a quadam diurnorum itinerum descriptionis ephemeride *quam Henrici quarti Castellæ Regis apud Temurum legatus quidam confecit, postremo a scriptoribus quamplurimis quarum est authoritas non uulgaris accepi.[2] Tandem opus in duos libros distribui, quorum hic prior primæ ad Mongolorum regem profectionis esset commentarius, *alter[3] ipsius quasi appendix et [illegible], in quem ea contuli quæ ad situm et historiam naturalium rerum Indiæ intra Gangem ac priscorum ab-*[originum et indigetum][5] hominum pertinent qui memoria nostra in ea *[degunt].[5]

F 2b *Duobus reliquis libris quos prioribus adiunxi eodem ordine profectionem in Æthiopiam priore, altero Arabiæ situs et rerum naturalium epitomen conscripsi qua una et eadem opera non pauca Geographorum et Historicorum loca, qui res Indicas *et Arabicas tractant, quoi sit absque arrogantia dictum) in nostrarum scholarum moderatorum gratiam quam modeste ac temperanter potui castigare, elucidare et conciliare contendi. Utinam eam in eā diuini nominis laude et animorum utilitate quam par est non solum animo cupere sed etiam omnibus uiribus uestigare. Quæ duo si utrumque opus tuo grauissimo iudicio præ se ferre uideatur, satis superque tibi esse commendatum duco. Vale.

*Sanaæ[8] septimo Idus Januarij anni Domini millesimo quingen'esimo nonagesimo primo.

[illegible]

[1] 1st: in res Indicas deueniant.
[2] Later addition.
[3] Some words erased here and not decipherable.
[4] 1st: alius.
[5] Portions cut off from the margin and restored.—This paragraph from "Quod uero attinet . ." ran at first thus:

Quod uero attinet ad illa quæ ueluti parergon de Cinguiscano, Temurbego, et Scythis Mongolisque in Zelaldini [illegible] quam Henrici quarti Castellæ Regis apud Temurum legatus quidam confecit, tum ab Strabone, Q. Curtio, Plinio, Ptolomæo, Diodoro, Justino, Sabellico, Antonino Florentiæ, Pio secundo et Paulo Iouio Nucerino quorum est authoritas non uulgaris accepi. Tandem Sénaæ operi finem imposui et alium librum [1st: aliud opusculum quasi appendiculam et scholium] adieci in quod ea contuli quæ ad naturalium rerum et priscorum aboriginum et indigetum morumque ipsorum (qui cum huius ætatis indigenarum moribus conueniunt) historiam pertinent.

[6] Later addition—Before the * X. wrote in pencil: Æthiopica & Arabica.
[7] Later addition.
[8] 1st: Senaa.
[9] Pencil-note by X.

F. 2b. NOMINA, LONGITUDINES ET LATITUDINES INSIGNIORUM URBIUM, OPPIDORUM, FLUMINUM, MONTIUM ET REGIONUM, QUÆ NOSTRIS SACERDOTIBUS AD EQUEBAREM MONGOLORUM REGEM EUNTIBUS AB URBE GOA AD URBEM NICOPOLIM (FATTEPUR), DEINDE NICOPOLI CHABULUM PROFICISCENTIBUS OCCURRERUNT.

	Long.		Lat.	
	G.	M.	G.	M.
Goa	109	30	15	30
Xeul	109	15	18	40
Carania	109	15	18	50
Taná (*Tanis*) in insula Salseti.	109	20	19	
Bassayn	109	21	19	20
Daanu	109	35	19	50
Daman	109	41	20	19
F. 3a. Cossumba	110	30	21	30
Vasarai	110	45	21	30
Dayta	111	45	21	30
Cucuramundá ..	112	7½	21	45
Peaz (*Cepe*)	112	20	21	45
Talaudá	112	7½	22	
Sultanpur (*Basilipolis*) ..	112	30	22	
Cradhá	113		21	45
Chittiuará (*Pantherouicus*)	113	19	21	45
Brandpur	113	40	21	20
Rha (*Via*)	112	43	22	2
Auazus Metrop[olis] ..	113	2	22	10
Cenduá	113	45	22	6½
Bamanque gam (*Bragmanarum oppidum*) ..	113	45	22	20
Suraná	114	7½	22	20
Mandhoum metrop[olis] Maluanorum ..	115	1	22	30
Dectan	115	30	22	40
Usen (*Usena*) ..	116	15	23	
Sannareá	116	47	23	20
Sarangpur (*Naucleropolis*)	117		23	20
Berzeá	117	54	23	20
Pimpildár	118	7½	23	30
Siurange	118	7½	23	58
Saddoá	118	7½	24	30
Coylarazus	118	7½	25	5
Cypirinum	118	22	25	40
Naroár	118	7½	26	10
Couleca	109	53½	20	26½
Paharnera (*Mons idoli*)	110	7½	20	26½
Balsar (*Bucephala*) ..	109	58	20	30
Gandiui (*Pulipula*) ..	110		20	45
Nausari (*Nusaripa*) ..	110	3	20	58
Beará	110	50	21	7½
Surate (*Comanes*)[2] ..	110	15	21	20
Varque Sarai (*Vici diuersorium*) ..	118		26	23
Goalier	118		26	42
Commariá	117	30	26	50
Daulpúr (*Alba urbs*) ..	117		26	53½
Fattepur (*Nicea*, i.e., *Nicopolis ab Equebáre condita anno* 1571) ..	116	30	27	
Agara metro[polis] ..	117		27	19
Bal (*Bos*)	116	21	27	30
Maturá	116	2	27	30
Anumanth (*Simiorum fanum*	116	12	27	43
Delinum Christianorum olim metropolis .	115	58	28	38
Sonipát	116	15	28	45
Panipát	116	40	29	10
Carnár	116	50	29	19
Taníssar[3]	116	50	29	43
Bad (*malum*)[3] ..	116	50	29	53½
Gagaque Sarai (*Gagæ diuersorium*) ..	116	38	30	15
Satcombé[4] ..	118	30	30	15
Sarind (*limes Indiæ*, *i.e.*, *caput*)	116	20	30	23
Paél	115	38	30	33½
Machiúará (*Vicus piscium*)	115	50	30	44
Sultanpur (*Basilæa*)[3] ..	114	20	30	25
Ludianá	115	23	30	23

F. 3a.

[1] Later marginal note by Monserrate.

[2] Minutes of latitude changed in pencil to 10′ by X.

[3] X. writes: 'Right' near these places.

[4] "The distance to Satcombé was given in common coss to him" X. writes marginally in pencil.

F. 3b. Col. 1.

	Long. G.	M.	Lat. G.	M
Dungarí	115	37	31	10
Gandiuan	113	57	31	7½
Gouindiuar	114	10	30	40
Cancarque gam ..	118	42	31	15
Pachangarí[1]	116	2	31	30
Calanur[2]	115	41	31	39
Pargana Peytan ..	117	9	31	39
Lahor metro[polis] ..	113	59	31	39
Nagarcott	116		31	[illegible]
Xergar (*domus leonis*) ..	114	21	31	57
Xunigacarque Sarai ..	114	57	32	3½
Sámba	116	[illegible]	32	19
Qhunja (*ager sanguinis*) ..	115	27½	32	20
Saddarí[3]	115	[illegible]	32	23
Mancot[4]	117	[illegible]	32	26½
Jamúdib	116	[illegible]	32	40
Ruytas[5]	114	[illegible]	33	15
Obeliscus Rhamchandi ..	114	1	33	23
Rhauadum	114	[illegible]	33	40
Gagar[6]	113	[illegible]	34	39
Nilabh	112	[illegible]	33	40
Azará	112	[illegible]	34	[illegible]
Hic est ordo horum trium oppidorum, iuxta quem commutandi [sic] sunt sed non ipsi numeri.[7] 2 Saygi	111	[illegible]	34	57
1 Oppidum rixæ ..	111	[illegible]	34	57
3 Pirxaur	111	[illegible]	34	
Caybarí gatte ..	110	[illegible]	34	15
Caybar	110	[illegible]	34	20
Bixaur	110	23½	34	30
Gelalabad	110		34	40
Sanghe cephet ..	109	45	35	
Albaric	109	20	35	30
Chabul metropolis ..	108	50	36	

F. 3b. Col. 2.

Capita seu fontes quorundam fluminum qui [sic] in sinum Barigazenum effluunt.

	Long. G.	M.	Lat. G.	M.
Taphi	113	16	22	3
Naruadá	118	40	22	45
Machipara	118	45	23	
Paharbati	118	45	23	20

In Gangem.

Jamnia ..	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

In Indum.

Chambal	118		27	
Ambalá	118		30	45
Satanulge	119		31	19
Beà	117	20	31	45
Raoy	116	7½	32	1
Cingaro	116	7½	32	
Naní	116	57	32	33
Xenao	116	20	32	40
Behet	117	30	32	45
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Commixtiones.

Jomanis et Gangis.

F. 4a. Col. 1.

Divertigia.[8]

Jomanis ad urbem Delinum	116	2	28	38

Ostia.

F. 4a. Col. 2.

[1] Lat. 31° 40.′ [X.]

[2] "Right, I think." [X.]

[3] Lat.: 32° 33′. [X.]

[4] Long.: 116° 30′. [X.]

[5] Lat.: 33° 10′. [X.]

[6] Later marginal note by Monserrate: A situ Gagaris oritur discrimen in descriptionibus; quapropter ex diurnorum itinerum descriptione emendandæ sunt ut proxime ad illam mutuæ distantiæ et viæ ductus depingantur Chabulum usque.

[7] Later note by Monserrate.

[8] This column was erased by Monserrate up to: Ad Surate.

F. 4a. Col. 1.

	Long. G	M.	Long. G.	M.
Ad Mathuranum ..	116	2	27	30
Ad Agaram ..	117		27	19
Satanulge ad Machiuara	115	51	30	45
Ad Ludiana ..	115	24	30	24
Bea ad Pachangari ..	116	1	31	29
Gouindiuar .	114	8	30	38
Raoi ad Lahurum ..	114		31	39
Xenao ad Qhunja ..	115	27½	32	20
Behet ad Rhutasium ..	114	59	32	41
Indi ad Azara ..	112	30	33	58
Ad Nilabh.. ..	112	30	33	41
Coæ ad Gelalabadum ..	110		34	40
Samballi ad Daulpurum..	117		26	53
Naruadæ ad Sennarea ..	116	47	23	21
Ad Bamanque gam ..	113	45	22	19
Taphi ad Sultanpurum ..	112	30	21	59
Ad Peaz	112	20	21	44
Ad Surate ..	110	15	21	21

F. 4b. Col. 1.

Sanquilí	109	41	15	45
Argao	109	20	18	40
Sanguiçá Carnala, duo iuga	109	22	18	45
Camón	109	40	19	21
Assaryn	109	30	19	30
Rupes fastigiata ad ortum Danuú oppidi ..	109	42	19	50
Tres cumuli ad arcem Damán	109	49	20	20

Ultra Balagate.

Paharnerá	110	10	20	7½
Auazus mons, qui a Cenduá, cuius sunt ..	113	45	22	6½
ad Ansotum, quod habet	110	22	21	57½
recta ducitur uersus solis occasum et præfecturam unam Gedrosiæ continet, cui tres reguli imperitant, cuius medium ferme habet	112		22	
Mandhou mons ..	115	1	22	30
Naroar saltus ..	118		26	
Vindij montis frons quae Sequirino ueteri impendet, ubi condita est ab Equébar Nicea ..	116	30	27	
Imaus qui se a ..	119	30	28	

F. 4a. Col. 2.

	Long. G.	M.	Long. G.	M.

Montes.

Balagate montes qui oræ maris Indici, a iugi Comareni fronte, quae habet	112	40	7	15
ad Daytam Sarzetae seu Birgí reguli urbem, quae habet ..	111	45	21	30
impendet, et Brandpurum, quod habet..	113	39	21	20
diuertit ubi frontem exporrigit et metam figit.[1] Sunt uero horum montium ab urbe Goa hæc iuga notoria				

F. 4b. Col 2.

ad	116		33	
protendit, cuius medium fere habet ..	118		30	30
Balnatque thile ..	114	40	33	
Caspus qui à ..	117		33	
attingit ..	111		36	30
cuius medium fere habet	114		34	45
Baalá mons ..	110	20	34	25
Caiberi iugum sea Paharueti fauces ..	110	59	34	15
Beedaulat	110	23½	34	30
Caucasius	108	50	36	
Paharopanísus ..	108	50	36	40

Regiones quarum mediæ distantiæ sic habent, in ora maris, & itinere.

Conqhan habet ..	109	20	16	20
Decan	109	10	18	42
Gusarat, pars ..	112		21	22½
Auaz	112		22	
Maluá	118		24	40
Industan	116	19	28	45
Arachosiae pars ..	115		32	
Both et Bothant ..	119		32	
Mansarüor.. ..	121		32	
Casmir	118		33	
Chabul	109		35	30

Quæ omnia proposita descriptio, in sequenti tabula ante oculos ponet.[2]

1 Correct to: impendent . . . diuertunt . . . exporrigunt . . . figunt. 2 Cf. map at the end and App. C.

The loss of fol. 5 can be remedied in various ways:—

1. The index to Monserrate's *Mongolicæ Legationis Commentarius* contains the following entries:—

Zelaldinus, magnus Mongolorum Rex, 5*a*. 2.
Antonius Cabralius ad Equebarem legatus, 5*a*. 3.
Antonius Noronius, Indiæ pro Rege præses, 5*a*. 3.
Lusitanorum constantiam Zelaldinus periclitatur, 5*a*. 4.
Lusitanorum uirtus et fortitudo, 5*b*. 1.
Petrus Tauarius, patritius Lusitanus, 5*b*. 3.
Sacerdotes Societatis Jesu duo in Gangaride, 5*b*. 4.
Ismael Culicanus, 5*b*. 4.
Ægidius Joannides Gangaridis Archimystes, 5*b*. 4.

2. Cf. Monserrate's *Relaçam do Equebar, Rei dos Mogores*. Appendix B.

3. Cf. J. B. Peruschi, S.J., *Informatione del Regno e Stato del gran Re di Mogor* . . . . , Brescia, P. M. Marchetti, 1597.

This is based for the greater part on No. 2.

4. Cf. D. Bartoli, S.J., *Delle opere del Padre Daniello Bartoli . . . Vol. XXXVIII. Delle Memorie Istoriche, Libro quarto*, Torino, Marietti, 1847, C. XXIV, pp. 347-355.

5. Cf. Daniel Bartoli, S.J., *Missione al Gran Mogor del Padre Ridolfo Aquaviva* . . . . Roma, MDCCXIV, pp. 7–14.

[p. 7] "There at Fatipûr, a town and Court built by himself, Achabàr often conversed with a certain Portuguese called Pietro Tavàres, a clever man, the Captain of a harbour in Bengala, who served him in the military profession. The King would sometimes discuss with him jestingly and mockingly about the Moorish religion which he [Akbar] professed, not that he discovered any truth in the Alcoran, but solely because, [8] being born and bred in that religion, his only reason for not abandoning it was that he did not know what other religion to embrace. If the disputations of his Mulas did not satisfy him, those of the Bramans, satisfied him still less. Once, in one of these conversations, he asked Tavàres what was the value and truth of the scriptures of the Christians, and how far their doctors could defend them. Tavàres started speaking, to the best of his knowledge, about the Old and the New Testament, and about the Fathers of the Society. He said what he thought would give a good opinion of their life, and added in praise of their talents that, if His Majesty were pleased to call from India some two of them, he hoped they would in a few days bring him to a knowledge of the truth, whereas he was losing his time in trying to discover it in the disputations of the Mulas and the Bramans. And as for the Fathers, he [Akbar] had come to esteem them those last three years as men of great integrity of life. This, because two of them, having come to preach in his dominions in Bengala, and finding that the Christians there defrauded his Royal Exchequer of the taxes they rightfully owed for anchorage, and of the annual imposts agreed upon between them, obliged them to make restitution. A large sum was thus recovered, and the King, wise as he was, on hearing of it

from his ministers, [9] marvelled at the measure and highly commended the probity of the Fathers, as also the holiness of the Christian law, since it would not allow in its followers any disloyalty or injustice even towards foreigners and enemies. Later, he summoned to his Court from Satagan in Bengala, where he was Vicar, Egidio Anes Pereira; but, as he was a man of more virtue than knowledge, and the King cared only for curious questions and subtleties, he succeeded indeed in giving him a good opinion of the innocence of life of a Christian, wherefore the King cherished him and royally rewarded him with honours and gifts; but he would not humour the King in what he desired above all, getting him to fight and dispute with the enemies of the Christian faith, who, though at loggerheads among themselves for all the rest, were agreed and unanimous on the one point of attacking it.

Accordingly, and at Pereira's prudent advice, Achabar sent Ebadola, one of the nobles of his Court, and an escort of honour, together with an Armenian Christian named Domenico Perez, as interpreter, bearing letters for the Archbishop, the Viceroy and the Fathers of Goa. Solemn and long were the demonstrations of honour and welcome with which the Ambassador of so great a King, [10] come on so worthy a mission, was received in September 1579. In fact, the same celebrations were accorded him which were customary on the arrival of Viceroys newly come from Europe to take up the government of India. Not less—considering their zeal for the honour of God and for the propagation of the Faith—was the spiritual consolation all felt, particularly the Fathers. It was but fit, since they had for many years made every endeavour, though always in vain, to bear the name of Christ into Mogor; and now, suddenly and against all expectation, they saw the King himself open the gates to them, and not only invite them, but request them to enter. All congratulated the Fathers, and manifested in words and deeds their unfeigned joy. Some augured, others promised that their going would result, to the honour of the Church and the advantage of Portugal, in the conversion of a king and his kingdom. For, as happens on such occasions, people speculated openly and sanguinely on how King Achabar was bidding fair to become a Christian ere long. Letters from there and ocular testimony corroborated the view that the only trace of Maomettanism in him was that he was circumcised and wore to some extent the Maomettan dress; [11] but, he did not observe a whit its ceremonies and rites; nay, he detested it as a sect of vile animals, not of reasonable beings, and spoke of it with contempt all the evil he could. In the Alcoran, which is Maomet's gospel, he believed no more than in the dreams of a fool or the fables of a romancer. As a proof of it, they said that, when there was question of taking a wife, he chose a Gentoo rather than a Saracen. He fasted rigorously every Friday, a feastday according to Moorish ritual and sacred as Sunday is with us, and on those days he would send to a few Christians then with him at Fatipùr the food of his own table. On hearing of a Christian who had denied the faith and donned the turban, he had him brought before him, and rebuking him bitterly for his impiety, he said, "And what miracles have you seen Maomet perform, that you should forsake your law for his?" And as the apostate excused his action, saying that he had been driven to it merely to escape the

pinch of extreme poverty, he provided him liberally with the means of subsistence, and made him resume the dress and profession of a Christian. He kept a devout image of the Queen of Heaven with the Infant Jesus in her arms, and bowed to it and worshipped it before the Barons of his Court. A coarse and impious Mulasso, who had dared to blaspheme the perpetual [12] virginity of Mary, had been banished from the Court, and had been within an ace of having not only his tongue pulled out, but his throat cut. Finally, he had not unfrequently said that he wished to erect for the Fathers, either in Agrà or in Lahòr, or in his own city of Fatipùr, a church which would eclipse in size and magnificence our St. Paul's at Goa. In addition to those more proximate dispositions preparing him to receive from God the light of Faith and the grace of salvation, Achabar possessed other excellent natural qualities, a keen intellect, earnestness in searching after the truth, sagacity in discerning falsehood, and those moral virtues which every Christian ought to pride on. He had a tender love for the poor, and did good to whoever had recourse to him. He was upright and impartial in the administration of justice, and when he wanted, he was so terrible that a mere glance of his eye lighting on any one meant for his attendants that they must cut him down. Withal, he was so circumspect and slow in dealing with criminals, that the death-sentence was not executed against any condemned person, until his royal "Maitre des requêtes" had asked his leave three times the same day. A great admirer of all noble virtues, he was ready to honour with dignities and wealth, and admit to his familiarity and intimacy, any man, [13] even of the lowest pedigree, who possessed in a more than ordinary degree accomplishments for peace or war. Still, in this he took the useful precaution that those whom he raised to such eminence should have no cause for pride, as is but too often the case with such as rise from a low degree to high estate. For this, he ordained that, whatever the dignity to which any of them had been raised, some instrument of his former office should be carried before him in public. There was one distinguished for his valour; but, as he was born a poor labourer, a squire was always carrying before him on top of a lance a golden hoe, both to recall him to a sense of modesty at the thought of his humble extraction, and of gratitude for one who, in his case, had changed a peasant's hoe into a general's staff, and from a rustic had set him in command.[1] These, with not a few others of the same kind, were the worthy considerations then made in praise of Achabàr.

"The Ambassador, conducted from the S. Iago, which lay two or three nautical miles off Goa, made his solemn entrance, the whole of the Portuguese nobility welcoming him. A part of them met him as he alighted on the shore; the rest expected him at the palace. [14] A great train of cavaliers then accompanied him to our College of St. Paul, where he presented to the Provincial the letters of his King with the amplest patents, so that, from their first entrance into the states of his Crown up to their arrival at his Court of Fatipùr, the Fathers who were to be sent might be received, provided for and, if need be, protected, as persons

1 Qasīm Khān, Akbar's chief engineer, is meant. Cf. *J.A.S.B.*, 1912, p. 201 *n.* 4.

belonging to His Majesty's own household, by the Viceroys and the Governors of the Provinces through which they would pass. This done, he betook himself to the Church, and, on entering, before the threshold, he and those of his suite, Maomettans like himself, removed their footgear, as they are wont to do on entering their mosques. After this token of humble reverence he proceeded to the tomb of the Apostle St. Francis Xavier. He then exposed through Perez, the interpreter, the object of the embassy and handed the King's request. The letters, translated into our tongue, run exactly thus:—

[*Follow the translation of Akbar's well-known letter, and some particulars on the preparations for the Mission.* Cf. pp. 15-16.]

6. Cf. FRANCIS DE SOUSA, S.J., *Oriente Conquistado* . . . . . , Lisboa, MDCCX, Vol. II, C. I, D. II, §§ 43-48, 53-64.

We extract the following:—

43 [**146**] Equebar, the great Emperor of the Mogols,[1] wrote this year[2] to the Viceroy of India, to the Archbishop Primate, and to the Father Provincial Ruy Vicente, asking two Religious of the Society for the sake of explaining to him the Faith of the Gospel and the Law of Christ. His letter to the Provincial ran thus: * * For Father Provincial, in the name of God. Forman of Zalaldin Mahamed Equebar Xâ, by God's hand appointed. Let the chief Fathers of the Order of St. Paul know that I am their great friend. I send thither Ebadola, my Ambassador, and Domingos Pires, to ask for two learned Fathers, and let the Fathers bring with them the chief books of the Law and the Gospel, that I may learn the Law and its perfection, for I wish to be acquainted with the Law of Jesus the Nazarene. And I ask earnestly that, as soon as the same Ambassadors have arrived there, they should not fail to come with them and to bring at the same time the books of the Law. Let them know that I shall receive with all possible honour the Fathers who will come, and when I shall be informed of the Law and its perfection, as I wish, they will be free to return whenever they like, and I shall send them back with many honours and favours. And let them not fear at all to come, for I take them under my protection. Written in December of the year fifteen hundred and seventy-eight. * * The Ambassador was received at Goa with the pomp and magnificence becoming the King who sent him and the hope which his mission gave rise to. The Fathers received him with many marks [**147**] of affection and kindness. He brought two mules for the Fathers, and instructions for all the Governors of the lands through which they should pass to give them whatever would be necessary, and an escort of soldiers for their safety. The Emperor sent also a large alms for the Misericordia of Goa, and a large quantity of porcelain and plates, to feed the poor out of.

[*Follows an account of the extent of Akbar's dominions and of his genealogy.*]

[1] de Sousa notes that the word is properly *Mongals*, "not Mogols, as we say, and still less Mogors, as the Portuguese commonly say." Cf. *ibid.*, p. 148.

[2] The letter was dated December 1578, but the Ambassador reached only in September 1579.

14 [148] The occasion which the Mogol had for calling the Fathers, was the following:—Though King Equebar was a Moor by profession, as all the Mogols are, the sect of Muhammad (*Mafamede*) did not satisfy him, and he felt inclined towards the Law of Christ on account of the information given him by some Portuguese; he reverenced the cross and sacred images, especially those of Christ Our Lord and of His holy Mother, and so did many grandees of his Court. Once he asked a renegade Christian what miracles he had seen Muhammad perform that he should have become a Moor; and he ordered him to take off his turban and live like a Christian. That he might have a living, he gave him an honourable position. He banished from the Court a certain Caciz who thought ill of the purity of the Queen of Angels. These good dispositions of Equebar were greatly increased by the action of two Fathers of the Society, who had gone on a mission to Bengala. Adopting the safer and more probable opinion, where perchance the contrary opinion is probable, they refused absolution to the Christian merchants who did not pay the taxes justly due to the Mogol. Fr. Antonio Vaz, one of the two Missionaries, sought to exonerate the consciences of the Portuguese in the matter of these restitutions. Through Pero Tavares he obtained from the King a deed condoning to our merchants all the taxes of which they had defrauded the exchequer up to the present year 1579, and he wrote to this effect to the Viceroy of India. It was a case for applying our proverb:

> Moor, what thou hast not rightly got,
> Do give it us for love of God.

From the uprightness of the two Missionaries in Bengala, and the petition of Pero Tavares, his favourite, the King concluded to the purity and truth of the Law of Christ; and, wishing to be more fully instructed in it, he summoned a virtuous priest called Gileanes Pereyra, to know from him what he had still to learn. Pereyra possessed more virtue than letters, hence, after answering what he knew, he said to the King that he was a dunce compared with the men of letters to be found in Goa, and that His Majesty might call for some to be fully informed of all the mysteries of the Gospel. And as [149] the fame of the Fathers of St. Paul was flying on broad wings all over Industan, this was the reason why we were chosen to go to Equebar. We speak the truth, and do not boast of the choice. Some suspected, with much foundation, that Equebar's wish was to make a compromise between Christ and Muhammad, to devise a new law,—a compromise between the falsehoods of the Alcoran and the truths of the Gospel,—and thus obtain from the world the title of Lawgiver; that for this he sought the aid of the Fathers, just as Muhammad helped himself with the Monk Sergius, a Nestorian heretic. But, if such was the King's intention, he did not choose the right secretaries.

45 When the Ambassador's proposal was known, great difficulties came in the way of the Fathers' going. The Count Viceroy, who had much experience of India, was of opinion that the Fathers should not go to the Mogol. He feared that Equebar sought to keep them as hostages, and thus oblige the Captains of Damaõ, Dio, and of the armadas of the North to overlook his encroachments

(*desordems*). Fr. Ruy Vicente, the Provincial, on the contrary, asked with much insistence leave for sending the Fathers. From the information he had received such apprehensions were baseless, whilst there appeared solid hope of greater conquests to the Faith and of advantages to the State. The Viceroy entrusted the matter to the Archbishop, D. Henrique de Tavora, and asked him conjointly with D. Frey Matheos, Bishop of Cochim, D. Frey Leonardo de Sà, Bishop of China, and D. Joaõ Ribeyro Gayo, Bishop of Malaca, then at Goa, to decide what would be of greater service to God our Lord. After discussing the matter, and weighing the reasons for and against, the Illustrissime Prelates answered His Excellency as follows:—

Resolution of the Prelates of India concerning the Mission to the Mogol.

Answering to what I, Archbishop of Goa, and the Reverendissime Lord Bishops of Cochim, Malaca and China, and the Licentiate Andrè Fernandes, our Provisor, have been asked by the Senhor Count Viceroy, whether we should let go, without asking securities from the Court of the Mogol, the Religious of the Company of Jesus, whom King Equebar invites through the formans (*formoẽs*) of his Ambassador: and considering the weightiness of the matter, which, if it succeeds, imports for the conversion of so many souls: considering also the earnestness with which the King asks for the said Fathers, and for the Gospel of Christ our Redeemer, whose name he pronounces, touched it would seem by divine grace, since, [150] as St. Paul says, no man can say or name the Lord Jesus but by the grace of the Holy Ghost: considering with what freedom, danger and courage the servants of God preached the Gospel, even to enduring a glorious martyrdom, and that it would be a scandal to the infidels, if the said Fathers did not go in answer to such an invitation, it seems good to me and to the said Lord Bishops, and to the said Provisor that His Excellency should send the said Fathers and let them go with the same Ambassador, who came to fetch them, without other securities than those of Divine Providence, though not without the greatest favours and credit possible, trusting in Our Lord and His divine power and goodness, for whose honour and glory the said Fathers are going, that He will guard them from dangers, help them in so holy an enterprise, and bring about the conversion of so powerful a King, who, should he become a Christian and embrace our Law with his peoples, will be to the Church of God in Asia another Constantine, for the total ruin of the sect of Muḥammad, just as Europe had for the extirpation of idolatry and the spread of the Christian Religion. And should he have acted from mere curiosity (which we do not deny is possible), as in the time of Archbishop Dom Gaspar, our predecessor of happy memory, was the case with the Idalxâ, who sent to fetch Fathers and books of the law, without any further good result, we must believe, on the strength of his forman and safe-conduct, that he will let them return freely to us in peace and with honours, as he promises. Were it artifice and malice, and should he treat the Fathers badly, they will earn everlasting glory and the State will have the right to conquer his ports and seize his ships, in punishment of his having persecuted the Ministers of the Gospel, and broken both

his word and the law of nations. And if the said King should hinder the Fathers and not let them come, we judge that the State has, in such a case, no other obligation to effect their freedom than one of charity, if it can easily be done. This being the opinion of the said Lords, they have here signed on the tenth of November 1579. Done by Sebastiaõ Coelho, the said Lord Archbishop's servant.

46 This answer of the Prelates of India determined Dom Luis de Ataide to grant to the Father Provincial the permission, so urgently asked, of sending the Fathers to King Equebar. For the enterprise were appointed Father Rudolfo Aquaviva, a man of great learning and virtue; Father Antonio de Monserrate, a person of singular prudence; and Father Francisco Enriques, born in the East, who, besides being a man of great edification, was well versed in Persian, the language spoken by the chief men of that Court. They left our [**151**] fortress of Damaõ on the thirteenth of December of the same year.

[*Follows a long account of the journey and a short narrative of the Mission.*]

7. Cf. *Journ. As. Soc. Beng.*, 1896, *Jesuit Mission to the Emperor Akbar*, by E. D. Maclagan, C.S., from notes recorded by the late General R. Maclagan, R.E., pp. 28—113.

8. Cf. F. Goldie S.J., *The First Christian Mission to the Great Moghul*, Dublin, Gill, 1896.

F. 6a. 1 [1]* de, quasi ad tridui moram euocatus, ad regem adire coactus est.[2] Ad quem cum
Fr. Julian Pereira. uenisset, ac cum eo de religione ageret, rogaretque Rex, num multi essent, apud nos
sacerdotes? dixit, esse quidem multos, et eorum quam plurimos, se multo doctiores.
In primis uero, Societatis Sacerdotes commemorauit. De quibus jam antea et ab
2 Ismaele, et a Tauario audierat. Qua de caussa, illos quam celerrime | accersere, apud
se, statuit, et anno salutis septuagesimo nono, post millesimum, & quingentesimum,
legatos cum de alijs maximis suis rebus, tum de duobus e Societate Sacerdotibus
Akbar's letters to Goa. obtinendis, ad Indiæ *præsidem,[3] et ad Goanum Archiepiscopum misit. Literas vero
3 eodem prope exemplo, atque in eandem omnino sententiam, | ad Societatis etiam, in
ea Prouincia Præpositum dedit, quæ sic habebant.

"Mandatum Zelaldini magni,[4] Regis a Deo constituti. Primarij patres ordinis .D.
Their contents. "Pauli, scitote me, uobis esse amicissimum. Ego isthuc Ebadullam legatum
4 "meum, et Dominicum Petrium mitto qui meis uerbis, a uobis | duos Sacerdotes,
"viros eruditos, ad me mitti exorent, qui præcipuos legis libros, atque Euangelium
"aduehant, et legem, et quod in ea summum, atque in omni genere perfectum est,
"addiscam: nam eam perdiscere exopto, ac ne cunctentur, cum ijsdem legatis, cum
F. 6b. 1 "primum isthinc proficiscentur, venire: et simul legis libros afferre.|| Intelligant
"vero, me Sacerdotes, qui uenerint humanissime, quoad eius fieri poterit, atque
"honorificentissime accepturum: eorumque aduentum, magnæ mihi uoluptati futu-
"rum: et, ut illa cognouero, quæ cognoscere, de lege, et eius perfectione, atque
"absolutione cupio: illis redire licebit, cum primum libebit. Ego vero, plurimis |
2 "honoribus et muneribus, illos auctos dimittam. Nihil vero venire reformident.
"Nam ego in meam fidem, illos accipio. Valete."

*Cuius quidem epistolæ fides, etsi Ægidianij, qui cum eo[5] jam annum cum dimi-
3 diato uersabatur, | et Tauarij, portus prætoris, epistolarum testimonio statueretur:
Opinions divided qui bene sperare, de Regis animo, atque videndi Patres studio, iubebant: non
mediocrem dubitationem, cum Præsidi, tum etiam Archiepiscopo, ac Præposito
Prouinciæ, cæterisque omnium ordinum hominibus, attulerunt. Quare *Ludoui-
4 cus Athaidius[6] præses, qui plurimum | consilio, atque prudentia ualebat, ea de
re, ad Senatum præsulum, qui tum Goæ aderant, et nobilium Lusitanorum, ac
iurisperitorum referre constituit. Dixerunt itaque singuli sententiam, et cum multi,
in eam orationem ingrederentur, non oportere hominis Agareni, promissis fidem
haberi: quoniam quod referebatur, ad religionem pertinebat, omnium fuit senten-||

[1] Marginal pencil note by X.: Caret folium 5, ubi relatum fuit quomodo Zelaldinus (*i.e.*, Hacabar) terras Bisnagar, Visapor, et quæcumq; Mogorem Bengalamque interjacent, bello vastarit. Forte juxta Bengalam in Romanos sacerdotes incidit. Vide Ant° Botelho *De Christiana apud Mogorem religione*, p. 1. Vide *Index* operis hujus sub voce *Sacerdotes*. Suppleri posset ex A. Botelho *De Christiana apud Mogorem Religione* incipiente ad calcem: *Summa memorand. rerum quæ apud Magni Mogoris vidit*, et scheda ⊕ conseq.

[2] This was erased by Monserrate.

[3] 1st: prætorem.

[4] In the right-hand margin a pencil-mark: جلال الدين (Jelal o din) nomen quod cum imperio assumpsit كبر Akbar. [X.].

[5] 1st: Hactenus Zelaldini epistolæ exemplum. Cuius quidem fides, etsi sacerdotis illius qui, ab ora Gangetide euocatus, cum eo.

[6] Later addition in the margin: Ludouicus Athaidius Atouguiæ dynasta.

F. 7a. 1 tia, ut Archiepiscopi, et cæterorum præsulum, staretur iudicio. Senatum *Henricus
Decision of the Bishops. Tauoræus[1] Archiepiscopus habuit cum præsulibus, *qui senatus una omnium eademque sententia, Regis postulationi concessit et statuit ut duo,[2] ad eum, ut flagitabat,
Societatis Sacerdotes mitterentur. Quo patrum decreto, cum nullus præsidi, reli-
2 quus esset dubitandi | locus, *Rhoterigium Vincentinum, Præpositum Societatis,[3] è
uestigio accersit, eique præsulum sententiam exposuit, et se in eam pedibus ire
dixit, quod fuit Præposito gratissimum. Ille enim, sic erat animo, erga Regis
postulationem affectus, ut maxime exoptaret, pijs illius (ut uidebantur) uotis satisfieri.
3 Itaque accepta à præside | schedula, qua præsulum consultum continebatur, *postea-
quam ad eos Sacerdotes retulit, quibuscum consilium capere, ex instituto Societatis
Rudolf appointed. opus erat,[4] Rudolfo Aquauiuæ, eius profectionis prouinciam *tradidit.[5] Cui postea
se binos socios adiuncturum significauit. *Dicerem, quanta animi, non solum
4 lætitia, | uerum etiam uoluptate, quasi e cœlo delapsum, hoc oraculum, Rodolfus
ex ore Præpositi acceperit: nisi alio in loco, ejus uirtutes commemorare, in animo
haberem.[6] At præses, ubi ex Præposito intellexit, Rodolfo, profectionis *onus esse
F. 7b. 1 impositum,[7] || consilium laudauit, illique ad iter commeatum dari iussit. *Ac cum
His departure. ad eum, Rodolfus adijsset, ut ualediceret, ipsum religiosa oratione commonitum
dimisit.[8]

Fr. F. Henriquez. Chaul. Daman. At uero Præpositus, iam tempestiuo mari, cum alterum e socijs, qui Persicam
linguam callebat, Rodolfo assignasset, ipse cum eo nauem conscendit, et octauo die
2 Goa | Neulum uenerunt, inde Damanum, ubi Rodolfo *tertium comitem[9] assignauit.
Fr. A. Monserrate Ac cum quatriduo ibi constitissent,[10] Damano, Rodolfus, et comites profecti sunt.
*Quos deduxere Præpositus, et alij sacerdotes ac municipes arcis ad milliarium a
3 Damano, qui a se uicissim | discesserunt, non sine mutui amoris significatione, quem
utrimque, uis lacrymarum, non obscuris indicijs testata est.[11] Qui sub noctem, in
Oroar? pago quodam (pagus Oroar dicebatur), iuxta utriusque regni fines, constiterunt.

Pārnera. Et insequenti luce Zelaldini regionem ingressi, trans fluuium montis Neræ, qui
indigenarum lingua Paharnerà | dicitur, ac fines Lusitanorum et Mongolorum di-
Bulsar. Navsari. Surat. uidit, Balsarem, quod oppidum Bucephalam, vel caput bouis, eorum lingua sonat) uenerunt: biduo Nausarinum, at Suratem tertio a Damano die.

Nausarinum caput, et sedes est, quorundam hominum qui se Persas, et Jëzénos
F. 8a. 1 uocant, ex Jëze Persiæ ciuitate, || genere Gaberæi, quos Lusitani Cuarínos[12] uocant.
The Pārsis of Navsāri. Hi candidi sunt colore, sed reliqua corporis habitudine, et studiorum, atque

1 Later addition in the margin. Henricus e Tauora, Indiæ Archiepiscopus.
2 1st: quorum una fuit atque eadem sententia, ut flagitationi Regis satisfieret, et duo.
3 Later addition in the margin: Rodericus Vincentius, Societatis Jesu in India præpositus.
4 This was bracketed later; *but Monserrate changed his mind and wrote in the margin: ysto se ha de escreuer.
5 1st: demandauit.
6 Cancelled later.
7 1st: curam esse demandatam.
8 Cancelled later.
9 1st: tertium, veluti auxiliarium, comitem.
10 Erased here: ipso Stæ Luciæ festo die.
11 Cancelled later.
12 Query by X.: Lamas?

exercitiorum propensione, vestitu, cultuque religionis, Judæis quam simillimi, quo etiam nomine passim a Lusitanis uocitantur, nec ipsi omnino diffitentur. Nam, et
2 sibi genus esse ab Abrahamo concedunt, ob | quam etiam caussam, more Hebræorum *maribus[1] summam cutem *circumcidunt.[2] Quoto ab hinc anno, Christus aduenerit, ex librorum suorum monumentis, apte subducunt. *Eorum nota, quae illis mutuo conuénit ut a reliquis gentibus distinguerentur, quasi quodam religionis signo, linthea vel gossipina xylinaque uestis est, ad fœmur usque demissa, circum oram consuta,
3 cui ante | pectus, qua caput inducitur, útrăque extremitas suta nectitur, et sinus quidam relinquitur quadratus, latitudine quattuor digitorum, qui rationale illud, quod Hebræi Theraphim nominant, videtur referre, in quod inferre quippiam susceptis religionibus prohibentur. Hanc uestem, laneo cingulo, textili, eoque oblongo, quo
4 possit sæpius circumduci, | succingunt: quem quidem cingulum semper gestare religione obstringuntur. Si cadauer contingant, inquinantur. Mortuos, non educunt per uestibulum, et hostium [*sic*] domus, sed parietem, retro atque a tergo perrumpunt,
F. 8b. 1 eosque non efferunt,[3] || *in humeros, sed pedibus colligatos, humique stratos et resupinos trahunt;[4] nec igne, nec sepulchro iusta soluunt: sed in locum quendam demittunt, altis parietibus circumseptum, ne feris sit liber aditus: quasi beatius sit, a volucribus laniari, et comedi, aut solis ardoribus torreri, quam flammis, aut
2 iniecta humo *tectos[5] absumi.— | Domi, quicquid aquæ fuit reliquum, effunditur · ea quibus vita functus utebatur, nulli amplius utilia esse possunt. Quæ quidem omnia, Judæorum superstitionem, non solum adumbrant, sed exprimunt. At hi tot religionibus Judæorum impediti, ignem et solem colunt, igni templa extruunt ·
3 pontificem, et *fani antistites ac flamines fati consecrant,[6] | recenti butyro, vel optimo atque odorifero oleo, flammam nutriunt. Si *compellantur[7] iure iurando aliquid affirmare; nullum est *iustius sacramentum,[8] quam si succensis prunis, vrinam instillent: quod si facere *recusent,[9] nulla eis habetur fides. Singulis diebus,
4 *mane, barbare perstrepentes precantur.[10] | *Notis[11] literarum proprijs utuntur. Sacrorum suorum arcana, *lingua quam soli periti intelligunt,[12] uno quodam uolumine retinent: quod tria continet: sacrorum religiones; scita legesque maiorum; Mago-
F. 9a. 1 rum augurandi, || et diuinandi scientiam, quod genus sapientum habebatur in

1 Later addition.

2 1st: præcidunt.

3 1st: Eorum tessera, qua a reliquis gentibus distinguuntur, quasi quadam religionis nota, linea vel gausapina vestis est, ad femur usque demissa, circumquaque consuta, cui ante pectus, qua caput inducitur, útrăque ora consuitur, et loculus quidam relinquitur quadratus, qui rationale illud quod Hebræi Theraphim nominant, videtur referre, in quod si quid inferant, religionem violant. Hanc uestem, laneo cingulo, textrini operis, eoque oblongo, quo possit saepius circumduci, accingunt: quod quidem semper gestare religionibus adiguntur Si cadauer . . . domus, sed prærupto pariete, retrorsum: quos non efferunt.

4 1st: in feretrum, sed pedibus colligatos, reptando trahunt.

5 Later addition.

6 1st: sacrificulos consecrant.

7 1st: adigantur.

8 1st: sacratius iuramentum.

9 1st: detrectent.

10 1st: preces, barbare perstrepentes, inane persoluunt.

11 1st: figuris.

12 1st: lingua solis peritis nota.

Persis. Lacte, butyro, oleo, oleribus, legumine et frugibus uescuntur, a vino se abstinent. Uxoribus nuntium remittere, si libet, permittuntur. Adulteris mulierculis nares præscindunt, et meritricium [*sic*] quæstum facere permittunt. Porro animis
2 sunt | ita efferatis, ut nihil, a reliqua exlegum turba differre uideantur. Nam si quid aduersum, *infensumque illis eueniat, immaniter sibi manus mortemque afferunt. Atque horum hi sunt mores.[2]

Sacerdotes, *ibi,[3] mensem fere consistere, coguntur. Nam legatus nolebat iter
3 antea inire,* quam lunam salutasset,[4] | eo quod mos sit Agarenis, ut auspicato aliquid
A month at Surat. Persian studied. aggrediantur, lunam opperiri, ut se post accessum ad solem ostendat, *quo[5] eam salutent. Verum non inutilis, aut ociosa fuit hæc mora. Nam dum Agareni cessant, illi Persicæ linguæ diligentem operam dederunt. Confluebant vero in eorum hos-
4 pitium plurimi, quibus ipsa nouitas cupiditatem inijciebat, videndi homines, cultu, atque ornatu, sermone, ac religione peregrinos, et hos scientiæ, ac pietatis
F 9b 1 opinione, ab eo Rege uocatos, quo nullum existimabant esse potiorem. Quibus illi,
Pictures shown and reverenced. effigiem Jesu Christi, et Mariæ Virginis, ostendebant: quarum aspectu, ita afficiebantur, ut eas non solum religiose oscularentur, sed etiam capitibus suis sancte imponerent. Eo usque omnibus hominibus, a natura inditum est, ut existiment,
2 uenerationem habere ristam, quicquid excellit, quamuis plerumque | in excellentiæ, iudicio *multi[6] decipiantur: aut obstinatione quadam sententiæ, *ne officium et cultum tribuant, audacter et impudenter recusent.[7]

A Pársi's scruples. Illud uero non modo mirabile sed prodigio simile euenit, cuidam ex *Gabraeorum[8] genere, quos Judæos, vel Samaritas *opinamur, qui[9] cum multa in controuersiam
3 uocaret, dum Rodolfus, scriniolum forte fortuna recludit, in quo Stephani Protomar-
Relics of St. Stephen, the Protomartyr tyris, et aliorum aliquot Sanctorum reliquiæ seruabantur, e uestigio pauefactus, ingenti clamore edito, retrorsum exsiliuit, et amenti similis dixit, si hic sunt mortuorum
4 ossa, non possum hic consistere, quin et has, quibus operior | vestes, disrumpam, et dilacerabo. Cui Rodolfus pacatissime, æque sapienter, ac Christiane respondit, "Nos ossa mortuorum non circumferimus, sed uiuorum," et scrinium obserauit. Ille vero ex metu confirmatus, intermissam controuersiam instaurauit.[10] ||

F. 10a. 1 Alluitur Surate, Taphæi flumine, quod se in mari sex milliaribus ab oppido
Surat described. Lake. effundit. Arce ingenio loci, et operis munitione, ac ducentorum equitum sagittariorum præsidio, instructa; lacuna uero, longe latissima, et operis artificio, omnium
2 quæ in India visuntur pulcherrima, ornatur. Structura enim marmorea, et | quibusdam gradibus atque areis distincta, ducentos pedes lata, magno ambitu oculos

1 1st: aut triste.

2 The whole of this paragraph was bracketed by Monserrate, with the marginal note at fol. 8a.1: "ab hoc loco interserenda alibi."

3 "ubi" in MS., and 1st: Suratæ.

4 1st: quam lunæ litasset.

5 1st: ut.

6 Later addition.

7 1st: impudenter et impie officium et cultum tribuere detrectent.

8 1st: eorum.

9 1st: opinamur, ac paulo ante commemorauimus, qui.

10 This paragraph is cancelled in the MS., with the note in the beginning: "iam sunt descripta."

delectat. In eius medio, turris pulchre extructa, excitatur, cui nauicula inseruit, cum eo, recreandi animi caussa, *municipes confluunt.[1] Sepulchro etiam exornatur Qhojà Sopháris, qui ob suam perfidiam, et perditos mores a nostratibus | scriptoribus
3 sæpenumero commemoratur: quod est exoterica quidem structura, sed diligenter, et magna cum operis, et pecuniæ consumptione elaboratum. Cui adhærescit, cuiusdam alius nebulonis bustum, Æthiopis genere, religionis Christianæ etiam desertoris, et
4 hostis, qui Qhojà Sopharis primipilus fuit, quem pro sancto contribules, non | alia de caussa colunt, quam quod a Garsia Tauoræ præfecto Damanensis arcis necatus sit · a quem mulierculæ, coronas, et florum fasciculos, comportant. Frequens est in ea mercatorum conuentus, et nauium concursus: amne || ab ipsis faucibus, ad urbem
F 10b. 1 ipsam, prælto, ac lato, ad quam est tutus portus.[2]

Tomb of Khwājā Zafar (Coje Zofar), † June 24. 1546; nd of Cide Meriam, † 1562.

[3] Cæterum legatus paratis camelis, et alijs vehiculis, quibus commeatus, et merces
They leave Surat, Jan. 24, 1580 N.S. eueherentur, posteaquam lunæ litauit, manum suorum eduxit, et ultra oppidum, ad eius portas, castra fecit. Postridie, *i.e.*,[4] octauo Kal. Februarij castra mouit, quod
2 fuit sacerdotibus | iucundissimum, qui superstitiosam hanc cunctationem non probabant; et adeundi regem, quem Christiana sacra suscepturum confidebant, incredibili desyderio æstuabant, et milliario confecto, *trans Mophim amnem, est nunc
Rander. Taphi,[5] non longe a Rhaënéro castra posuit.

Est Rhaenerum, *vulgus Lusitanorum Raynel uocat,[6] castellum bellica gloria
3 celebre, ex aduerso Surate, | tanquam Abydi, Sestus, positum. Cujus municipes, cum Lusitanis, magna cum fortitudinis laude, sæpe, uicti tamen, manus et arma conseruerunt.[7]

[8]Ex eo loco, postera die, profectis, in non mediocre discrimen, duo ex socijs, et
Jan. 25, 1580. reliquus Christianorum comitatus, deuenerunt. Nam, cum ex Sacerdotibus vnus, qui propter morbum lectica portabatur, | a lecticarijs, qui concitato cursu, studio
4 deponendi sarcinam, iter agunt, longe abstractus esset, et præfecto Suratæ, iuuenum
Monserrate ill. Dangerous meeting. satellitio stipato, occurrisset: dum is illum salutat, et ille pauca interrogat, qui pone veniebant, parum abfuit quin a satellitibus || præfecti, qui præiuerant, et exteræ
F. 11a. 1 gentis aspectu offensi, hostiliter eos inuaserant, clamantes, "Franci! Franci!"
Abdul and Miran Sultān of Surat. cæderentur. Verum aduentante citatis equis et curru, hinc præfecto, illhinc legato, diuino euenit nutu, ut antea turba sedaretur, quam vnus ex Agarenis, a quodam Lusitano confossus, periret: qui si perijsset, eius mors exitium nostratibus attulisset. |

The orthography of the place-names in our marginal index is that of the new Imperial Gazetteer. Places not identified have a ?.

1 1st: municipes frequentissime confluunt.

2 The whole of this paragraph is bracketed or cancelled. The words cancelled are: Sepulchro etiam exornatus . . fasciculos comportant.

3 There is an evident confusion and mixing up of the Old and New Styles in the dates of this itinerary. The New Style came, however, into operation in India only in October 1583. Cf. *Oriente Cong.*, Lisboa edn. ii, 184. Even if we suppose with Fr. de Sousa (*ibid.*, ii, 159) that the party left Surat on January 15, 1580, O.S., we find that they had reached Sultānpur nine days later; here they rested three days, and, crossing the "Avaz" or Sātpurā Range in four days, arrived at Sindwa (*Cenduá*). From Sindwa to Surana near the Narbadā there must have been several stages more; yet, it was at Surana, on January 31, that they witnessed the eclipse of the moon. From other accounts we know that the journey from Surat to Fatehpur took 43 days, and that Fatehpur was reached on Feb. 27 or 28, O.S.

4 What we represent here and elsewhere by '*i.e.*' is in the MS. represented by 'h' or 'i'.

5 1st: transmissoque amne.

6 Later addition.

7 This paragraph is bracketed in the MS.

8 In the margin by M.: Isto se ha de escreuer daqui pera abayxo ate onde diz: Enimuero Auazus. [*i.e.*, f. 11*b*. 1.]

2 Duo uero Sacerdotes, in periculo constituti, eum qui præibat, peremptum existimarunt, quem consequuti, quasi e cœlo sibi datum, amplexi sunt.[1]

Jan. 26. Sequenti luce arx occurrit, ex lapidibus delubrorum gentilitiorum, quæ Agareni deiecerunt, extructa. Laudandi quidem eo nomine, si non alijs plurimis nominibus,

3 essent execrandi. | Ad ripam deinde Táphæi castra posuerunt, quo die gentiles,

Hindu feast. Floating lamps on the Tapti. excauato cucurbitæ putamine, iniecto oleo, et imposito myxo, atque inflammato, superioris anni errata expiant, in hunc modum. Nudi amnem intrant, capiti suo, lychnum illum inflammatum imponunt, sensim se mergunt, quoad lychnus, a pro-

4 fluente correptus, abducitur, | qua expiatione, se mundos existimant. Vocantur hæ feriæ ab illis Satamia: eo quod, septimo die lunæ undecimi mensis habeantur. *(Is ex eorum instituto est Januarius).[2]

Sultanpur. Ab ora fluminis profecti, Sultanpurum, quod Basilæipolis redditur, nona die a

F. 11b. 1 Surate ventum est, ipsis Agarenicorum sacrificiorum ferijs, quarum feriarum caussa, ut legatum præstolarentur, Basilæipoli triduo consederunt. *Inde Auazi iugum

Sindwa. transuecti, Cenduanum quatriduo uenerant. Enimuero Auazus mons, in longitu-

Avas Mts. Satpura Range. dinem, uersus mare, ad occidentem solem, milliu passuum septuaginta quinque: in latitudinem uersus aquilonem, sex-decim patet. Itinere quidem angusto, et difficili,

2 quo | uix singuli cameli ducerentur, et carri humeris hominum sublati, transucherentur. *Nam per loca syluestribus sepibus densa atque aspera iter agebatur.[3] Inde latrones

Wild mountaineers. impune hominem, ex legati cohorte, peremerunt. Huius montis incolæ simulachris deseruiunt. A tribus regibus, quorum unus est ueluti reliquorum imperator, gubernantur.

3 Cum Mongolis bellum ita gerunt, ut dum una eorum factio, pacto fœdere, cum Mongolis, conquieuerit, reliquæ duæ factiones, eos crudeli, et exitioso bello conficiant, superiores sæpe, communi nonnunquam marte, nunquam acie sua, a Mongolis profligata. Hos efferatos, et truces homines (cum abiecti sint, agrestes, et barbari, latrocinijs |

4 assueti, rudi armatura, hoc est, arcu arundineo et breuibus sagittis, ijsque rubiginosis, proterui tamen, cupidi, elati, et ad rem plus æquo auidi) nullo equitatu, nullis tormentis bellicis instructos, ingenium et situs loci plurimum iuuat. Plerisque enim

F.12a 1 in locis, occurrunt syluæ et nemores, ac præruptæ rupes: quæ loca, præsidijs, et propugnaculis firmant. Hostes uero ex insidijs, et loco uepribus, et dumetis septo undique, et uestito, non aperte, ac palam, eminus adoriuntur. *At uero angustissimæ semitæ, quibus altissimæ rupes impendent, ut facile perpauci, prohibere hostes possint, efficiunt: quorum si incursionem atque impetum excipere nequeant, se in syluam

2 densam atque asperam abstrudunt. Eius tractus princeps ciuitas, in qua ipse imperator habitat, sicuti mons ipse, Auazus dicitur, amplissima quidem uallorum ambitu,

Their lair at Avāsgarh or Barwāni. sed tuguriorum humilitate, despicatissima.[6]

[1] This paragraph is bracketed in the MS., but Monserrate wrote later in the margin (f 10b. 3): "isto se ha de escreuer daqui pera abayxo ate onde diz: 'Enimuero Auazus.'"

[2] Later addition, and 1st: Februarius.

[3] 1st: Inde superato Auazi iugo Cenduanum.

[4] 1st: Nemus vero densissimum impendebat.

[5] 1st: aditus vero angustissimi, quibus . . . prohibere hostes possint. The principal verb was wanting. The correction and addition was made later.

[6] This paragraph is bracketed in the MS. from: Enimuero Auazus mons.

Surana. Jan. 31, O.S.

Cæterum Cenduano, aspero nimium itinere, per montes et conualles, Suránam uentum est. Cum Suranæ essent,, ea nocte, ad undecimam horam, pridie Kal.
3 Februarij, | luna laborauit, qua pius, ac religiosus Lusitaniæ Rex Henricus, pur-
Eclipse of the moon. puratus *Pontifex, ut insequenti anno perlatum est, de uita decessit.[1] *Hinc præcelso ac præpotenti Regi eadem qua natus est dies finem attulit uitæ. Ac non pauci prodigio illud astruxerunt quod, qua die in hanc lucem editus est, Ulyssiponensis ager niue candente emicuit. Insolitum enim est in eo conuentu ob aëris temperiem ningere. Qua uero die uitæ concessit, luna defectum est perpessa. Et quod ad vitam ab eo actam attinet, uir sane fuit apprime pius ac religiosus. Quid vero lunæ defectus portenderit, Lusitanorum labores et ærumnæ, quæ Henrici mortem sequutæ sunt[2] . . . [*one line cut from near the margin.*]

Crossing the Narbadā. Haud ita procul a Surána, Naruada fluuius, qui Amadabæam alluens Barocij exit in mare, occurrit. *Hyberno quidem tempore alueo latissimo et profundo aquam profluentem, eamque uberem, usque eo multis locis gerit ut, nisi po[nte] vel nauicula transitus coniungatur, transmissio præcludatur; at uero uado peruius est æstate cum
4 aquæ pluuiæ subsidunt.[3] Piscosus | est, et liquore adeo pellucenti, ut barbati, et turtures ac minutissimi calculi numerari possint. Ripæ denso scirpo, et salutifera amaraco uestiuntur. Amnem transgressi, biduo ad amplissimam urbem Mandho uenerunt.||

F. 12b. 1 Murorum huius urbis ambitus, et ædificiorum, quæ extant, magnitudo, et eorum
Māndogarh described. quæ ceciderunt ruinæ, indicant, qualis fuerit, dum floreret. Muri enim circuitus, etiamnum, ijs locis integri, qui obiecto prærupto saxo non muniuntur, uiginti
24 Miles of walls. quattuor fere millia passuum patet. Est autem in montis fastigio, *æquo et plano
2 loco | posita,[4] omni ex parte, altissima conualle, et locis inuijs circumdata. Unum tantum habet, ac perangustum aditum, aquatione nunquam carere potest, sunt enim plurimi in ea lacus, et fontes; uberrimae, et dulcis aquæ, *et iuges putei.[5] Ea
5 Rows of walls. parte, qua uia, et aditus est in vrbem, sursum uersus in difficili cliuo quinque muri
3 obijciuntur, | ut expugnari nisi inedia, et fame afflicta vix queat. Quam, [licet] Agare-
History confused. norum incuria, et ingenita barbarie, qui perpauca scriptis, posteritatis memoriae, eaque dubia, et incerta atque anilibus fabulis plena, mandant: a quo, et quando condita
4 amplissima urbs fuerit, cognoscere certo, nemo queat · tamen | structura murorum
A recent Muhammadan town. recentem, et ab Agarenis esse ædificatam, certa coniectura duci possumus. Quos fuisse genere Mongolos accepi, ex alia quidem gentilitate, ab hac quæ nostro hoc
F. 13a. 1 sæculo, celebri fama || peruagatur. Ferunt enim, annis abhinc ducentis, Mongolos, ut nouas sedes quærerent, e suis magalibus, in Indiam excurrisse, et Mandhoi, tum propter loci naturam, qui est ad arcendos hostes accommodatus, tum propter agri, imò uero totius tractus, qui Malüanum dicitur, fertilissimam regionem, consedisse.
2 Qui | tamen postea, a Patanæis, multis prælijs debilitati, et in unius Mandhoi angustias
Taken from the Mughals by the Pathāns. compulsi, et arctati, septenni tandem obsidione, uicti, ac profligati sunt. Nam

1 1st: Pontifex diem clausit, ut . . . perlatum est.
2 Later addition. Instead of the missing words, I suggest: "satis explicant."
3 1st: Hyberno quidem tempore latissimus atque altissimus, æstate uado transitur.
4 1st: et latissima ac planissima area posita.
5 1st: puteique lautissimi.

Patanæus rex, qui exercitum ducebat, cum omnia tentasset, et perspectum satis,
3 exploratumque haberet, nullis machinis, se posse ciuitate | potiri, nisi eam, inedia,
fameque fatigatam, *in tantas angustias compelleret, ut se in deditionem redigi
pateretur,[1] castrorum loco, quæ ad portas prope muros habebat, septa, et propug-
nacula, ædesque, in quibus milites agerent, *exstrui,[2] et ciuitatem *institui,[3] artifi-
cibus, fabris, operis, negotiatoribusque accitis, imperauit. Commeatum uero omnem
4 intercipi, | a suo equitatu, qui uias obsidebant, eamque potissimum, qua retro, atque
F. 13b. 1 a tergo urbis, asperum quidem, atque infestum, | quod pedites reptando, uix
conficiant, iter est, diligenter præcepit. Qua potitus, eam deijci, soloque æquari
Fragment of huge gun worshipped iussit. Visitur in ea uasti, e ferro, tormenti fragmentum, quod nescio qua superstiti-
tione ducti exleges, oleo inunctum, et rubro colore infectum reuerentur, eique cultum,
2 et uenerationem adhibent. | * Post hanc huius urbis perniciem et exitium[4] perampla
Royal palace, Citadel. Royal tomb. Basilica, antiquorum regum domicilium, in qua prouinciae *præses[5] habitat · *arx
munitissima et sepulchrum Regum inchoatum quidem, nullo unquam, ut puto
tempore absoluendum extant: et hoc quidem, fabricæ artificio, et amplitudine
3 spectandum. Nam ex medio quadratæ areæ, quæ cubitis | quinque, e terra erecta,
superiore sui parte, octoginta pedes lata, inferiore, fornicibus, et peristilis, circum-
quaque cingitur, *camerâ surgit fastigio globato et rotundo,[7] lata uiginti, alta pedes
Towers 7 storeys high. quadraginta, ad crepidinem, [8]et altitudine eadem ad fastigium.[8] Ex quattuor
4 areæ angulis, turres excitantur, septem pauimentis[9] (quorum singula interualla,
F 14a 1 cubitis quinque sursum feruntur) et octonis angulis, distinctæ. Quibus | fenestræ
insunt, uersus quattuor uentos, e quibus, more Agarenico, precationes indicuntur.
Est enim, e regione sepulchri, ædes maxima, simili magnificentia, et apparatione.
Porro in sepulchro, conditi sunt Reges, genere Mongoli tres, et unius eorum institutor.
2 Cæterum singuli tumuli, tesserulis, crustis, | et vermiculato emblemate picti sunt.
Gilded thrones of 3 kings. Asseruantur etiam, pro tumulis, subsellia deaurata, quibus reges utebantur, quasi
regiæ dignitatis insignibus ut sunt apud nos, sceptrum, et corona. *Extat[10] etiam
Strange temple. templum, Christiano more ædificatum inferiore quidem parte, utrinque delubris
3 fornicatis, ad aras extruendas | ornatum: superiore, totidem triclinijs, etiam fornicatis,
aperto transitu, ex uno, in alterum, usque ad aræ maximæ sacellum. Verum illud
forsan nonnullis incredibile, et falso memoriæ proditum uidebitur · sepulchrorum, et
6 Miles of grave-yard. tumulorum agrum, sex mille passus, extra muros protendi: quod, quamvis *hyper-
4 boke[10] | simile sit: haud magnopere quispiam mirabitur, si quæ magnificentia, et

1 1st: in deditionem compelleret.
2 1st: excitari.
3 1st: adornari.
4 Later addition.
5 1st: prætor.
6 1st: Arx vero munitissima; sepulchrum vero Regum . . . absolvendum, fabricæ artificio . . . spectandum.
7 1st: fornix rotunda surgit.
8 1st: cui semi-orbis, eadem latitudine impositus, ipsam claudit.
9 1st: visitur.
10 1st: portenti; 2ndly: hyperbato.

F. 14b. 1 sumptu sepulchra ‖ condere soleant Agareni, cognouerit. Nam cum sibi persuadeant, omnes quotquot è uita discedunt, diuis cœlitibus, eo solum adscribi, quod Mahameddo nomen dederint, eos, ædificatis accurate sepulchris, ex sua æstimatione, diuo dignis honoribus, prosequuntur. Ea sane in re, et quod diuis honores, et uita
2 functis | sepulchra, statui oportere sentiant: perditis quibusdam, nostri sæculi, hominibus doctiores, et meliores. Mandhoum quidem sic habet.[1]

Māchhīwāra R. Ujjain. Biduo ab hac amplissima urbe, Usenam Machipáræ fluuio vicinam, uenerunt. *Huius conditor fertur Birbitcremas, quem ut Deum, et omnium fabrilium artium |
3 inuentorem, Gedrosia uniuersa, et circumuicinæ prouinciæ uenerantur, cui superstitioni occasionem præbuit, hominis, ad fabriles artes propensio, et ingenium. Nam
Vīra Vikramāditya. cum plurimum potentia, et opibus ualeret, erat enim Rex, magnorum, multorumque
4 operum architectus, sui memoriam, in plerisque | uetustis templorum ædificijs, quæ
F. 15a. 1 adhuc extant, reliquit. Nam cum passim, huiusmodi peruetusta templa occurrant · si quæratur, "Quisnam hoc templum posuit?" respondetur, "Birbitcremas." Si uero architectus, aut faber lignarius rogetur, "Cui tamquam Deo pietatis officium, et cultum tribuis?" respondet, "Birbitcremæ." Cuius quidem ratio construendi,
2 etiamsi a Romanæ fabricæ splendore, multis spatijs superetur, | uia tamen, ac ratione constat, neque est oculis spectantium iniucunda.[2]

A burial. Usenæ cum essent, noctu senem quendam gentiles, *in deos a se relatum,[3] qui è uita ad inferos discesserat, picto inauratoque feretro impositum, in pompa, tanta
3 religione, ad rogum ferebant, ut è uia, qua erat eundum, minutissimas | paleas, et stipulas amouerent: et in acerris, circa feretrum, suffimenta ponerent, et odores incenderent. Mirum sane, fucatæ sanctitati, ab impijs non denegari, quod ueræ detrahitur, a malis, Christianæ fidei, desertoribus.[4]

Sārangpur. Usena biduo Sarangpurum, *trans riuulum,[5] quo ad occidentem solem alluitur, |
4 uenerunt. Hic sedes, et domicilium *erat,[6] eius qui pro Rege, eum tractum gubernat.
F. 15b. 1 Sarangpuri postea quam triduo quieuerunt, *trans Paharbatium flumen, post triduum
Pipaldhār. 23° 46′ Long. N. 77° 43′ Lat. E. Zila Bhilsā. Sironj. Pimpaldarum prætergressi sunt; quod solstitiali orbi subest, deinde Siurangem, peruenerunt.[7]

Natura soli, et cœli Siurangini, grauis, et pestilens est · quo fit, ut plurimas venenatas bestiolas, ex earum genere, quæ uel serpunt, uel gradiuntur, è rimis, et |
2 latibulis tectorum producat: ac nocte quidem, lectos frequentissimæ nepæ infestant:
Vermine. quæ, si aculeo feriant, tetros cruciatus cient. Locis uero palustribus, lacertæ
Crocodiles? quædam innascuntur, arentibus, atque humidis locis, æque assuetæ, quæ morsu
3 necant. In dumetis, et uepribus, discolor Regulus nascitur: qui aspectu | perdit.
Chameleons. Is medio corpore, ad caput ruber, ostro elegantior, reliquo uero corpore, crocei

1 The whole of the description of Mandhu is bracketed in the MS.
2 This paragraph is bracketed in the MS. from: Hujus conditor fuit . . (fol. 14*b*. 2.)
3 1st: diuis a se scriptum.
4 This paragraph is bracketed in the MS.; but, Monserrate wrote later in the margin: Ysto se haa de escreuer.
5 1st: transito riuulo.
6 1st: est.
7 1st: transmissoque Paharbatio flumine, post triduum Pimpaldarum superarunt, quod solstitiali orbi subest, Surangem postea peruenerunt.

coloris, qui in fuscum desinit, oculos inspicientium, colorum uenustate allicit: verum · hoc ei à natura. Dei erga homines beneuolentia, inditum est, ut si homo anteuertat|
4 eius conspectum, *Regulus non sustineat, uti de lupo narratur, sed quam ocyssime *potest,[2] in latebras sese proripiat, et recondat. Quod si malo alicuius hominis,[3]
F. 16a. 1 captus ipsius forma, ut cætera id genus animantia, prior oculos, in hominem incautum, et alias res agentem, aliquamdiu defigat, misero homini (si eius regionis hominibus fides habenda est: qui hoc ita se habere firmissime asseuerant) omnino e vita migrandum est. In hoc discrimen, quidam e Sacerdotibus uenit, qui pulchri-
2 tudine | bestiolæ inuitatus, fugientem tamdiu persecutus est, quoad se Regulus in sarmentis, et uepreculis abdidit: ubi uero in hospitium uenit; et ab incolis, quodnam illud genus lacertæ esset, interrogauit, non aliter mirati sunt, quod * regulo conspecto superaret, quam *Melitæi,[4] quod ictus a bestia D. Paulus, incolumis permaneret.| *Act. 28.*
3 Ea vero, magnitudine *muris est qui uocatur nitedula,[5] speciem ferens, eius lacerti, qui uento vescitur, obiectoque sibi proxime colore inficitur, ac chamæleon dicitur. Plerique eius municipij contribules, præter morem cæterorum eius conuentus muni-
Round huts. cipalium, in tuguriolis rotundis, humilibusque habitant. Agricultura, quamuis tenui
4 agro, | et angusto, uiuunt. Ager n. saxeto undique cingitur, unde existimo tantam venenatorum colluuiem præcipue scorpiorum emanare.[6]

F. 16b. 1 Siurange, exacto triduo, Naroarim petunt difficili sane ac, periculosa uia. Nam
To Narwar. Sipri. ab oppido Cyperino, solitudo quædam, et collis perangustus et amnis occurrunt, quæ a sibi proxima ciuitate nomen mutuantur. *E quibus[7] agrestes oppidani, confisi, se tuto, atque impune posse *prædas facere:[8] solent ex insidijs, *prætereuntes[9] inuadere, *expilare, diripere.[10]

2 Est vero ciuitas | Naroaris · in *collis[11] radicibus posita, cui arx imminet, *in
Narwar described. æquata montis planitie explicata. Verum iniuriâ cœli, *cum undique omnes uenti erumpant,[12] adeo sæui turbines in ea existunt, ut nisi huic iniuriæ arcendæ, atque adeo superandæ Deus, et natura magnam loco marmorearum tabularum copiam tribuisset, nullis tegulis tecta constare potuissent.[13]

3 His diebus, | circa .15. diem lunæ Februarij, nouendiales ferias Agareni: Idæa
Muharram. sacra gentiles habebant. Nouendiales feriæ, ob honorem Assani & Hosseni, Mahameddi, ex Fatima filia nepotum, patre Halide suscipiuntur. Quos narrant, ut

1 1st: bestiola.
2 Later addition.
3 1st: bestiola conspecta.
4 1st: Rhodij; 2ndly: Mitilenæi
5 1st: magnitudine nitedulæ est
6 The whole of this paragraph is bracketed in the MS.
7 1st: quibus.
8 1st: prætereuntes deprædari.
9 1st: eos qui iter agunt.
10 Later addition.
11 1st: monticuli.
12 1st: in area monticuli ædificata.
13 Later addition.
14 This paragraph is bracketed in the MS.

4 aui *leges stabilirent[1] ac propagarent, cum bello superati, cum | suis copijs, a Christianis fuissent: ingentes cruciatus fuisse, ab exlegibus *(uti ipsi dicunt)[2] perpessos, iussosque nudis pedibus prunas premere: ob quam caussam nouendialibus ||
F. 17a. 1 inedia se affligunt, legumine tantum uescuntur, statis diebus, pro concione, labores illorum quidam e suggestu percensent, quorum oratione, vniuersus cœtus se lamentis, lacrymisque dedit. Deinde extremo feriarum die structos, et incensos uicatim rogos,
2 saltu transiliunt, postea calentes cineres, pedibus dispergunt. Interea | dum hæc agitantur, inconditis, et barbaris clamoribus, Assan Hossen inclamant. Neque vero
Holi festival. gentilium Idæa sacra, ijs sunt, insana superstitione, inferiora. Nam quindecim fere dierum spatio, puluerem in sese mutuo, et in prætereuntes quoscunque, impune iaciunt, lutoque seipsos et obuios quosque inficiunt, ac e fistulis, infectum rubrica |
3 imbrem eiaculantur, tandem ad sordida sacra sordidati, decima quinta luce accedunt · quo die, Matri Deorum, quam varijs nominibus appellant, (ueteres Romani Cybelem, et magnam matrem, et Idæam dicebant) arborem et genere, et similitudine palmæ affinem, inani superstitione, atque anili consecrant: consecratæ, quasi in Deos |
4 relatæ libant, et uota nuncupant. Ad extremum, cum spoponderint, se in annum proximum, aliam *dedicaturos,[3] nocte per triuia, pro domibus, *lignorum strues[4] magna torrium congerie construunt: quas canendo lustrant: ac, tandem consecratam, atque adeo execrandam stipitem, igne consumunt.[5]||

F. 17b. 1 Naroari, Goalerim, bidui itinere, ventum est. Arce munitissima, et Regio domi-
Gwalior. cilio, in fastigio rupis, ad cuius radices, ciuitas posita est: Goaleris exornatur. Et ad arcem quidem, uno tantum, eoque aspero, ac difficili itinere aditur. Pro foribus,
Elephant statue. effigies elephantis, uasta, et immanis spectatur. In rupe locis præruptis, ædes tum
2 sacræ, | tum profanæ subterraneæ, excauatæ sunt. Et quod Sacerdotibus, non
Curious sculptures. mediocrem admirationem attulit, in pariete vestibuli, unius templi, tredecim simulachra insculpta, cingulo tenus, cernuntur, rudi quidem opere: quorum medium, habitu, situque, Christi: reliqua sex, dextrorsus, sinistrorsusque posita, Apostolorum
3 faciem, afferre uidebantur. | Attamen, quod insignibus alijs carerent, quibus Christiani sacras effigies, honestare solent, non satis constare potuit, quorum essent.
Former Christians. Constat uero, ab Agarenis qui simulachra promiscue, nullo adhibito delectu, deturbant, et effringunt, non esse positas. Nec tamen nos latet, annis abhinc trecentis,
4 eam regionem Christianos coluisse, | qui uarijs Agarenorum prælijs (heu dolor) victi, et profligati sunt, nomine Christiano prorsus, ex hominum memoria, animisque euulso. Cuius rei pœnas (si saperent) se luere, ex eo maxime deprehenderent, quod
F. 18a. 1 a nebulonibus præstigijs, ac fallacijs passim eluduntur. Namque, paucis ab hinc
Bābā Kapūr and drinkers of post. annis, in hac eadem ciuitate, nebulo quidam, cui nomen erat Baba Capurius, Mahammeddi sectator, fuit, qui Bacchi exoletos mores, et instituta potione quadam, instaurauit, quæ ex papaueris putaminibus aqua dilutis, conficitur. Opinabatur

[1] 1st: sectam assererent.
[2] Later addition.
[3] 1st: statuturos.
[4] 1st: focos.
[5] This paragraph is cancelled in the MS.

homo perditus, in eo beatitudinem esse positam, si omni sensu quis careat, nec
2 corporis | morbos. nec animi ægritudines patiatur, quin magis, quodam sensuum
lenocinio semisopitus, deliniatur. Cumque id oppio effici animaduertisset, cui tamen
si quis assuescat, in discrimen incidit præmaturæ mortis, ex papauerum siliquis,
sorbitiunculam excogitauit, in hunc modum. Posteaquam oppium, ex papaueris
3 siliquis incisis effluxit, | eæque maturitatem sunt consequutæ, demptis seminibus,
in aquam conijciuntur, tamdiuque subiguntur, donec humor quasi vinum coloretur.
Qui posteaquam paulisper resedit, in uas aliud reticulo interiecto, tenuissimi lini,
transfunditur, et expurgatur, eiusque iam ad potandum parati *ipsi pharmacopæi
4 magnis crateribus se proluunt. Abstinent | vero carnibus, cepa, allijs, et id genus
cæteris, tum deinde fructibus, sed oleo diligentissime, quod post oppium, et post
hanc potionem haustum, est mortiferum. Vescuntur tantum legumine decocto, et
dulciculo aliquo cibo, tum demisso inter genua capite, Endymionis somnum dor-
F. 18b. 1 miunt. Cum uero, in eo semper stertendi uitio, turpi inertiæ, ad desidendum,
amplissimus locus pateat, id ille castitatis splendore, usque eo cohonestatum iri
putauit, ut potius admirationi, quam reprehensioni, se obnoxium fore non obscura
spe, et cæca expectatione duceretur. Nam ea est huius potionis natura, ut impu-
2 dicos corporis, | ad uoluptatem motus, innato frigore reprimat, quo factum est, ut
opinione sanctitatis, et honorificum sepulchrum, et templum in hoc municipio
Baba Kapūr's tomb. obtinuerit. Ad cuius tumulum, assidue excubant, seu potius procumbunt, ex eius
sectatoribus, *saltem[2] triginta, quibus crastinus dies, nihil dat ad cogitandum.
3 Nouus | hic Epicuræorum coryphæus, plurimos nactus est, qui ei nomen dederunt,
Akbar, one of his followers. viros quidem principes, et in ijs regem ipsum Zelaldinum magnum: qui omnes ab
eo pharmaco, quod uulgari eorum lingua, postum dicitur, Postinos se dici honorifi-
cum arbitrantur.[3]

4 *Goaleri, ad oram Sambáli fluminis uentum est, qui secus Daulpurum | fluit,[4]
The Chambal R. quod Maluani regni et Delinim, uel Indici, limes est, ac loci natura, hominum
Dholpur. industria, atque labore munitissimum. Fuit enim anteaquam sub vnius imperium,
ditionemque Del nini et Maluani caderent, Deliniorum propugnaculum firmissimum,
F. 19a. 1 sicuti Goaleris Maluanorum. Ac natura quidem loci, ea est ut equitatu, nihil fere
bellicea laude dignum, præstari queat. Nam cum procul inspectantibus peramplus,
æquus, et planus ager appareat, est tamen, tot salebris, et asperitatibus subsiden-
tium conuallium dissectus, ut si quis aberret, aut magno anfractu, non optimis uijs,
2 et angustissimis | semitis, ad iter cum periculo redire: aut in manus hostium, uel
latronum incidere periclitetur. Daulpurum vero Latinis, erit Alba urbs.[5] Et
Sámbali quidem *flumen, magnum[6] est, atque ad littus *Gedrosicum uersus[7]

[1] Later addition.
[2] 1st: ut plurimum.
[3] This paragraph from "arce munitissima" (fol. 17*b*. 1) is bracketed in the MS.
[4] Cancelled in the MS.
[5] Bracketed in the MS. from: quod Maluani . . . (fol. 18*b*. 4.)
[6] 1st: flumen, quod eam alluit, magnum.
[7] 1st: Gedrosicum Arachosicumque uersus.

occidentem solem fertur, tantundem vero ab Agara ubi sedes est regni, abest, atque a
3 Fattepuro, | ubi magnus Rex degit: hoc est, iter bidui. Quo Sacerdotes a legato
To Fatehpur. deducti sunt.

Remarks on the journey. 1. The country. Toto hoc itinere conficiendo, illud in primis, animaduersum est, a littore maris versus septentrionem, quasi per quosdam gradus, regiones semper ascendisse, easque quibusdam ueluti areis, ut fieri solet in hortis, qui in cliuo positi sunt, attolli; quibus
4 sunt pro ripis, | ipsi montes.[1] Secundo deinde loco, obseruatum est · Agarenorum
2. Hindū temples destroyed. diligentia, omnia idolorum delubra, quæ plurima erant deiecta esse. Verum ipsorum
F. 19b. 1 incuria, ijsdem locis et alijs, in quibus aliquod uestigium simulachri reperitur, ‖ a
gentilibus, in omnium oculis, sacrificia fieri, suffimenta poni, oleum atque unguenta
3. Idolatry replaced by Muhammadan superstition. fundi, humum floribus spargi, coronas appendi. Ac pro gentilium delubris (quod tertio loco adnotatum est) innumera prophanorum, et sceleratissimorum hominum Agarenorum sepulchra, et ædiculas, in quibus pro diuis inani superstitione coluntur,
2 esse erecta. Quæ res Sacerdotum | misericordiam, non sine lacrymis, et dolore maximo commouebant. Quis .n. misericordia eorum non frangatur, qui in perniciem animarum suarum, vitia pro uirtutibus, scelera pro miraculis admirantur? et perditissimos nebulones, pro sanctissimis uiris reuerentur?

3 At vero Sacerdotes, ubi vrbem procul conspexerunt, maximas Deo | immortali
Fatehpur. gratias egerunt, qui se incolumes, ad suscepti itineris metas perduxerat. Deinde urbis amplitudine, ac magestate, sunt non mediocriter delectati. Urbem ingressi, desuetudine peregrini cultus, | omnium ad se oculos conuerterunt, qui non satis sese
4 expediebant, sed ignoratione impediti, in magna hæsitatione hærebant, | quinam illi essent hómines *atrati,[2] inermes, togati, petasati, tonsi, rasique.

Akbar. Perducti tandem sunt ad Regem. Quos Rex, ubi ex editiore loco aspexit, ad se
F. 20a. 1 propius jussit accedere. Cui pauca interroganti, librum ‖ Geographiæ tradiderunt,
Presenting an Atlas. ab Archiepiscopo Goano dono missum, quem libenter accepit. Ac cum eorum aspectu, non mediocriter oblectaretur, tamen, tum ne suum animum proderet, tum ut grauitatem seruaret, nihil nimis indulgenter loquutus est, sed breui se subduxit:
2 at vbi paulisper intus constitit, eos ad se in interius domicilium, | et locum, qui
Kapūr Tāláw? Daulat Khāna. Portuguese dress. dicitur, Capùr, Talaù adduci iubet; ut suis uxoribus spectaculum daret, tandem in aliud impluuium, quod Daulatqhanà vocatur, perduxit · ubi ocasionem arripuit, ex subitis imbribus: et more Lusitano pallium purpureum, aureis fibulis induit,
3 filiosque eodem vestitu, et pileis Lusitanicis prodire iussit · ut ea | re hospitibus
800 Gold Mohurs refused. gratificaretur, quibus etiam octingentos aureos nummos numerari iubebatur. At cum Sacerdotes ei respondissent, se non eò uenisse, ut aurum quærerent; nec omnino ut acciperent, efficere potuisset, temperantiam eorum admiratus, inter aliquot Lusitanos,
4 qui ex Tavarij (quem supra commemorauimus) comitatu remanserant | diuidi impe-
Portuguese at Court. rauit, et intus sese recepit. *Sacerdotes,[3] regis uoluntate perspecta, læti in hospitium

1 Cancelled in the MS. from; Et Sámbali (fol. 19a. 2.)
2 In MS.: attrati.
3 1st: sacrific

deductí sunt. His enim significationibus, *Regem ad Christi cultum et puram
F. 20b. 1 religionem demigraturum sibi[1] || certo pollicebantur.

Lenten fare at Fr. J. Pereira's. Postero die, ab eo Sacerdote, quem a Gangaride accersitum, cum Rege uersari supra demonstrauimus, perhumaniter, et (quod quadragenariæ inediæ dies essent) piscibus, frugaliter extructa mensa, accepti sunt. A quo deinceps, quo loco res
Comparing notes. nostræ religionis, apud Regem essent, intelligere conati sunt. Qui in primis respon-
2 dit, | ab eo reuerentiam aduersus Christum, et Deiparam Virginem adhiberi, parumque abesse, quo minus Diuinum honorem, Christo tribueret. Deinde quæ ab illo in Euangelio præcepta sunt, Regem non tantum probare, sed laudibus extollere.
Akbar's psychology. Mirari vero, tanto studio coli castitatem a Christianis, ut vir unam tantum fœmi-
3 nam, in matrimonio habeat, et sacerdotibus uxore, fœminaque omnino interdicatur. Verum dicere, sui aciem judicij, quasi per caliginem perstringi, cum audiret in uno Deo trinas personas · Deum filium habere ex virgine, laborasse in cruce, in eaque a Judæis necatum fuisse, fore tamen ut non diffiteretur, ea vera esse si sibi persuaderent, |
4 Euangelii librum a Deo prodijsse. At Christi miracula libenter audire, illis fidem habere: at uero de Mahamedde longe aliter sentire · nebulonem & impostorem ||
F. 21a. 1 fuisse · qui conflictis a se mendacijs, homines a mente dimouisset; ac cum in triclinio, suspensas ymagines Christi, Mariæ, Moysis, et Mahameddis haberet, a tergo relinquens Mahamedden dixisse, hæc ymago est Christi, illa Mariæ, hæc Moysi, ista Mahameddis ·
2 quo significare uoluisse, quid ipse de illo sentiret. Ad summam, | ne de singulis agatur, hæc ab illo Sacerdote, de Regis animo cognita, et Sacerdotibus enarrata, lucem quamdam ipsis attulerunt, ut qua deinceps uia, insistendum esset, apertius exploratum haberent. Summo quidem studio, ante nostrorum Sacerdotum aduentum, cum
3 non exigua, ipsius voluntatis, erga Christianam fidem significatione, | Regem Ægidius (hoc. n. nomen illi Sacerdoti erat) instituere conatus est: verum inscitia interpretis, quominus maiores progressus faceret impeditus est, eoque adductus, ut pro fide
Ordeal of fire. *stabilienda[2] flammis, et incendio conflagrare, et ab igne pati, non semel, aut iterum
4 constanti animo, cuidam conditionem | proponenti, ut difficilis disputatio relinqueretur, se paratum esse reciperet.[3]

Est Fattepurum (quod Nicopolis dici potest) a Rege nuper, cum primum confecto
F. 21b. 1 bello Gedrosico Agaram, ad suas sedes redijt, ædificatum, in quadam quasi fronte,
Fatehpur described. cuiusdam montis, quem antiqui Vindium (ut opinor) dixerunt · qui ad ocasum centum milliaria uersus Azmirim procurrit, loco quidem saxoso, et parum amœno, iuxta uetustum oppidum, quod propterea, Purána Siquiris dicitur. Purána .n.
2 eorum lingua, veterem sonat, at Siquiris loci nomen est. | Verum auri gaza regia, in primis, deinde optimatum, qui in Regis curia versantur pecunia, ut qui principis
New Sikri begun in 1571. Cf. fol. 3a. uoluptati magno studio inseruiunt, nouem annorum spatio, ædificijs mirabiliter, et magnifice auctum, et exornatum est. Præcipua tamen ipsius ornamenta sunt, aula
3 ipsa Regis, cuius est ambitus latissimus, et impendet | uniuerso municipio, pulcher-

[1] 1st: Regis conuersionem sibi.
[2] 1st: statuenda.
[3] Everything is cancelled in the MS. from "secundo deinde loco" (fol. 19a. 4).

rimo prospectu; deinde ædes maxima, fornicibus subnixa, cuius etiam area amplis-
Circus. Polo. sima est; tum Circus, ubi elephantes decertant, gladiatorum spectacula *eduntur,[1]
lignea pila, malleis quoque ligneis pulsa, ex equis luditur, deinde balneæ, ad hæc
4 negotiatorum uicus, qui passibus | fere quingentis, in longum patet, ubi mira et uaria
est, mercium omnis generis *abundantia et copia,[2] tum hominum, qui prope in-
Lake. numeri, in ea constipantur, maxima frequentia. Ac ne aquæ penuria laboraretur,
F. 22a. 1 stagnum || industria laboreque comparatum, longum passus duo mille, latum sesqui-
mille. Illud uero Rex, in hunc modum, fieri edixit. Vallem quae subsidebat, et
imbribus hyeme complebatur, qui tamen, aut elabebantur, aut exsiccabantur,
paulatim eo loco, quo defluebant, magno uallo sepiri iussit ne fluerent. Qua una,
2 eademque opera, aquæ penuriæ succurrit, | et cœli grauitati consuluit. Nam ubi sol
ad occasum uergit, placidissimum aërem efflat, quo *calores,[3] qui sunt eo in loco
maximi, *temperantur, ac præterea summa cum amœnitate stagni Rex ludorum
Fort 2 miles in circuit. diebus quibus ad illud descendit se reficit.[4] Verum ut eius urbis, reliqua ornamenta
præteream, murorum arcis circuitus, quem frequentissimæ turres exornant duorum
3 millium passuum est, quattuor tantum portis: Agarena | ad ortum, Azimirina ad
The 4 gates. occasum, Circi uersus septentrionem, Daulpurina ad austrum. Verum porta Circi, qua
2 Elephant statues. frequenter Rex descendit ad Circum, pulchritudine reliquis antecellit. Elephantum enim
pro foribus, proboscide sublata effigies duæ, eadem qua ipsi sunt magnitudine, ad
4 unguem fabricatæ | (existimes opus Phidiæ) quasi portam asseruent, constitutæ sunt,
Distances counted from Fatehpur. quæ magnam loco magestatem conciliant. Juxta Circum, pyramis excitatur, a qua
F. 22b. 1 lapides uersus || Agaram, ad orientem solem, et Asimirim ad occasum, more Romano,
Salim Chishti's advice. emenso sesquimilliario numerantur. Ac cum Zelaldinus Agaræ ageret, hortatu
cuiusdam Sophi (genus est hominum, qui tum sapientiam, tum pietatem profitentur)
qui in *gurgustio,[5] in hac rupe degebat: Agara relicta Siquirinum commigrauit. |

2 Est quidem Agara, urbs amplitudine, atque antiquitate præstantissima, quam
Agra described. Humayun's tragic death. Jomanes fluuius alluit, in qua Zelaldinus magnus, natus, educatus, et Rex patre e
viuis, graui, et miserabili casu sublato, primum renunciatus est. Nam cum pater,
3 cui erat nomen Emaumus, Delini in solario aulæ deambularet, | et ut fit, arundini
innixus, ad crepidinem tecti incumberet, labente scipione, præceps in hortum actus
est. Qui ex tam horribili, ac tam repentino casu interijt. Erat vir studijs litterarijs
excultus, et studiosorum amator, at in re bellica, non multum acer, et strenuus,
4 contraquam Zelaldino euenit, qui litterarum | ignarus, bellica virtute clarus est.
F. 23a. 1 Itaque Agaræ natus, cum primum salutatus est Rex, sedem regni quæ Delini erat,
Delhi abandoned. Christian kings at Delhi. iam inde a Christianorum regum temporibus, in eam transtulit; aulamque, et arcem
struxit, ea laxitate, ut facile magni oppidi amplitudinem superet. Inclusit enim
Agra Fort built. arcis, et aulæ septis domos optimatum suorum, horrea, ærarium, armamentarium,
equorum stabula, propolarum, et opificum, pharmacopolarum, et tonsorum, omnium

1 In MS.: æduntur.
2 1st: multitudo.
3 1st: æstus.
4 1st: refrigerantur.
5 1st: tuguriolo.

2 denique curialium | operarum, domunculas & tabernas. Ea vero lapidum coag-
2 Kings on elephant statues. mentatione, ut nulla interiecta calce, commissuræ vix appareant, quod etiam efficit, coloris lapidum, per omnem murum, eadem cohærens, et continuata venustas · rubro .n. sunt omnes colore. Pro foribus, statuas duorum regulorum posuit, quos ipse
3 fistulæ tormento traiecit, elephantumque | statuas, ea magnitudine, qua uiui esse solent, quibus illi uehebantur: quæ essent, veluti trophæa, et suæ virtutis, ac rerum, bello cum laude gestarum, monumenta. Ac si ut uolebat cecidisset, sapienter
Wealth and size of Agra. quidem egerat, nam · Agara et cœli clementia, et soli ubertate, et amne, hortorum-
4 que amœnitate, celebritate uero omnis generis hominum, tum etiam | magnitudine, omnibus fere, eius regionis, ciuitatibus antecellit. Est enim passuum duobus millibus lata, longa quattuor; nihil in ea, ad usum, et commodum humanæ uitæ, ex ipsa etiam ultima Europa, importatum exposci potest: quin suppetat. Artificum, fabrorum,
F. 23b. 1 et aurificum magnus est in ea conuentus. Gemmæ, et margaritæ sunt quamplurimæ, auri argentique magna uis, equi Persici, et Tartaraci [*sic*] permulti. Denique omnibus copijs, et omnium rerum abundantia, circumfluit. Quo fit ut annonæ difficultas, insolenter, et raro eueniat. Ad hæc quod in medio sita sit, et quasi umbilicus totius
2 regni, facile Rex cum res postularet, quoquo versus | ire, et a suis undequaque conueniri poterat. Verum ut sunt res humanæ, aliter quam sperabat res cecidit. Nam
A haunted palace. absoluto iam opere, ubi Rex nouam arcem, et aulam incolere cœpit,* lemures, diuino id permittente numine, domos percurrere, rursum prorsum cursitare, omnia conuellere,
3 mulierculas, et pueros territare, lapides | iacere, omnibus denique nocere *instituunt.[2] Ac fuissent fortasse, hæc incommoda, si latius se non fudissent, ferenda. Verum in Regis liberos, Dæmonis sese effudit audacia: quos biduo, aut triduo postquam nati
Death of A.'s children. essent, enecabat. Et binos, aut ternos eripuit. Quare tanto damno commotus, quod
4 uideret se posteritate carituram, ad Sophum adit, | quem in rupe ad Siquirim degere, solitarium diximus, et ei, quæ a Dæmone pateretur damna exposuit. Ille ut quam
Agra abandoned. ocyssime Agara, in eum locum demigret Regi persuadet. Dicto e uestigio paruit, et uillam, paruam quidem, sed regia magnificentia, quam citissime ædificari iussit,
F. 24a. 1 quæ breui in Basilicam euasit.

Jam uero Sacerdotes, ubi paulisper, ex itineris lassitudine recreati, ad regem sunt
March 3, 1580, O.S. iterum euocati: ad id opus manus admouerunt, cujus caussa tam diuturna, et longinqua peregrinatio suscepta fuerat. Eius rei hanc occasionem captauerunt. Quinto
2 nonas Martij, Sacra Biblia quattuor linguis scripta, | septeno uolumine, in aulam
The Bible in 7 volumes. deportauerunt, eaque regi uidenda exhibuerunt, quæ ille religionis caussa, coram suis satrapis, et *religionum magistris, non solum est osculatus, sed suo super
A.'s reverence for them. imposuit capiti, rogabatque, quonam in uolumine, esset Euangelium? Quod ubi reperit, religiosus, est ueneratus. Deinde Sacerdotes, ad se in priuatum triclinium,
3 cum Biblijs | seuocauit · quæ iterum, *magna adhibita reuerentia erga illa, et cum gaudio,[4] euoluit: uoluitque ut sibi commodarentur, eaque in eodem triclinio, ubi

1 1st: malus dæmon.
2 1st: instituit.
3 1st: sacrificulis.
4 1st: magna cum reuerentia et gaudio.

solet frequentissime commorari, inclusa eleganti thecæ, et librorum dignitati, accom-
1st Discussion. modatæ commisit. Hinc data est ansa, ad disputationem, in qua, noctu acurate,
4 cum *magistris[1] et literarum peritis, de fide et authoritate Sacrarum | Scripturarum,
The Bible vs. the Qorān. quibus Christiana religio nititur: de vanitate, et mendacijs libri, cui ipsi credunt,
tanquam diuinitus dato, quem Mahameddes, ut alia taceam, refersit fabulis in-
F. 24b. 1 numeris, ijsque futilitatis, summæque leuitatis plenis, disputatum[2] est. Et Euangelio
quidem, vetustissimos Moysis, et Prophetarum libros, testimonium dare, nec ipsum
Alcoranum, quamuis cum Euangelio, pugnet, atque adeo, maxime seiuncta, ab
Euangelio, et contraria dicat; effugere potuisse, quin ipsi non solum ueritatis, sed
etiam sanctitatis, testimonium tribueret. Ait enim non vno loco, datum esse a Deo
2 Opt. | Max. Euangelium Christo: quanquam inepte quidem, eius author affirmet,
librum *compactum et coagmentatum,[3] a Deo Christo fuisse traditum, sicuti Moysi
Torah, *i.e.*, lex · Davidi Zabur, *i.e.*, Psalmorum liber, sibi vero (dabitur enim venia,
quod tot barbaras uoces confarciam) Alfurcanum. Enimuero, Alfurcano, a nemine
3 testimonium | dari; ac diuina ope, factum est, eo aduersarios deduci, ut eorum
argumentis refutatis, ipsi ijs, quæ aduersus libri sui disciplinam obijciebantur,
nequirent satisfacere, ac propter Regis conspectum, pudore a disputando refugerent,
et tandem omnino conticescerent.

4 Vbi disputandi finem fecerunt, Rex | seorsum Sacerdotes abduxit: "Satis,"
Congratulations and warning. inquit, "superque mihi a uobis est satisfactum, et uestræ legis religio, placet: verum
" quoniam hi scelerati sunt, admonitos uos volo, ut in agendo et loquendo cauti sitis,
F. 25a. 1 " unum | opto, ut quonam pacto Deus Opt. Max. trinus sit, et unus explicetis, deinde,
" quî filium habeat, de virginè hominem factum. Etenim mihi vel hæc duo, difficiliora
" uidentur, quam ut intellectu capere possim." Quibus illi: " quod ad *mystagogos[4]
" attinet, ut tibi morem geramus, non quod nobis ab ipsis timeamus, deinceps ut
2 " præcipis, in agendo cum ipsis, | cauti erimus. Quod uero ad id attinet, quod
" exoptas, a Deo postula, qui affluit, et omnibus profuse, ac liberaliter condonat, ac
" cum animi demissione, ad audiendum accede." Apud Regem plurimum ualuit,
quod Sacra Biblia, tot linguis scripta, nihil diuersum continere deprehenderentur, sed
3 idem unumquodque idioma redderet, tum quod | Alfurcanum, in latinum sermonem
Latin translation of the Qorān. conuersum (quod Diui Bernardi accuratissimæ diligentiæ, acceptum ferendum est)
perinde bene, ac eius *mystagogi,[5] nostri Sacerdotes callerent: quod eos mæstos,
et animo grauiter affectos, vehementissime cruciabat, ac *consumebat,[6] tum quod
nostri Sacerdotes, sententijs consentirent, at vero sui, de rebus Alfurcani, in disputa-
4 tionibus | a se mutuo dissentirent,[7] quod Regi magnopere displicebat. Ac prima
quidem, cum Agarenis *mystagogis,[8] congressio sic habuit.

2nd Discussion. Post tres dies de beatitudine, secundo disputatum est, quam Muhammeddes,
F. 25b. 1 impijssime ac mendacissime asseuerat, epulationibus et turpibus delicijs, et alijs
Heavenly bliss. rebus, toto cœlo diuersis, ab ijs quas Sacræ Litteræ affirmant, contineri.

[1] 1st: sacrificulis.

[2] From "quinto nonas" (fol. 24*a*. 1) the anonymous annotator underlined every line in pencil. In the margin he wrote: *N.B.*

[3] 1st: compaginatum. [4] 1st: sacrificulos. [5] 1st: sacrificuli.

[6] 1st: perturbabat. [7] In MS.: dissentirentur. [8] 1st: sacrificulis.

3rd Discussion. Post dies aliquot, Mahameddis arrogantia, argumentum ad tertio disputandum dedit. Nam cum in Alcorano scribat, Christum iustum fuisse, et absque crimine,
2 et matrem habuisse virginem, | quae eum ex Diuino Spiritu concepisset, ipsumque non
Muhammad his own witness. ex hominis cuiusquam satu, ortum esse; se vero peccatorem, et simulachrorum cultorem; nec ulla miracula edidisse: impudenter tamen, et arroganter, se Christo esse maiorem, et potiorem affirmat. Et cum Sacerdotes dicerent, impudentem &
3 ridiculum eum hominem esse, qui in sua re | sui ipsius testimonio abuteretur: (nam cum testimonium, rei confirmandæ caussa sumatur, ab alio quam a se veritatis testimonium peti oportet) et Christo quidem graue testimonium, cum Prophetas uiros clarissimos qui eius aduentum prænuntiarunt, tum ipsum Euangelicum uolu-
4 men (non ab ipso scriptum, aut uti Alfurcanum a Mahamedde consarcinatum) quod eius virtutes, et ostenta narrat, impartiri: et Mahameddem, solum sibi esse testem, solum de se scribere, solum de se mira narrare, alium præterea neminem: victi, ac
F. 26a. 1 perturbati Agareni, ad prodigia pronocarunt. "Periclitemur," inquiunt, "vtrius
Ordeal of fire. "factionis libri sint ueraces: *rogus extruatur, igne inflammetur. *Vnus uestrum, "gerens Euangelium, unus similiter nostrum, habens Syndagma, in rogum ardentem "ascendat,[3] eius qui euaserit liber, simul cum gestatore, uerax habeatur." Simili sermone Rex Sacerdotes lacessiuit, et tum quidem ipsi paucis responderunt · non
2 opus esse prodigijs, cum legis | nostræ rationem redderemus atque exponeremus. Occurenti Regi, se nolle amplius rationem, omnes acclamarunt, "Pax Regi!" et hic quidem exitus huius disputationis fuit.

Ac Rodolfus, quem facile sodales sequuti fuissent, ut erat ingenio religiosissime ardens, et feruidus, atque necis pro Christo, quacunque objecta ocasione, oppetendæ
3 cupidissimus, et ad pietatem | promptissimus, si exploratum illi fuisset, ita facto
Why rejected? opus esse, non fuisse: cunctatus; at uero quoniam dubius haerebat, nihil est conatus. Verum ne formidine mortis, ab accipienda ignis conditione, deterritus fuisse uideretur, ex sententia sodalium, hæc ubi primum locum, et tempus nactus est,
4 Regi suggessit: "Quod," inquit, "ad ignis propositam conditionem | attinet, si "meam, & sodalium, in fide, ac religione Jesu Christi, quam a maioribus nostris "accepimus, et cum lacte suximus, ad quam imbuti sumus, cui deseruimus, "constantiam periclitari, Rex, velis, non unum sed mille rogos alacri animo "festinatissime Dei auxilio subnixi, conscendemus · nec speramus, aut expetimus ||
F 26b. 1 "prodigio liberari, quamuis eundem illum Deum colamus, qui tres pueros Hebræos, *Dan.* 3. "in fornace incolumes conseruauit, et de fornace, nulla ignis iniuria læsos eduxit. "Elephantes, leones, pantheras, leopardos, præcipitia, cruces, uerbera, et omnes "cruciatus diuino auxilio freti, nihil extimescimus. Huius rei, hac ipsa hora, si placet,
2 "Rex, experimentum | capere poteris. Nihil amplius moræ intercedet, quam "quantula futura est, dum noster sodalis qui lecto ægrotus tenetur, accersitur: quem "continuo sanitati, præ animi lætitia, restitutum iri speramus. Verum si ut prodi-"gium spectes, quasi vero aliquis nostrum, ita charus Deo habeatur, ut nihil ab igne

[1] Everything is bracketed or cancelled in the MS. from: "Est Fattepurum . . ." (fol. 21*a*. 4).
[2] Later addition.
[3] 1st: Vnus uestrum, gerens Euangelium, intret in rogum, unus similiter nostrum, habens Alfurcanum.

3 "patiatur, *ignis periculum proponis,[1] in primis nos ingenue | fatemur, integra quidem
"fide, cæteris in rebus, sæpe lapsos fuisse, atque etiamnum labi, esseque peccatores,
"quo fit, ut magna teneamur religione, nedum audeamus, nobis ipsis ostenta
"polliceri, cum ignoremus charine Deo, an vero in offensa apud eum simus. Jam-
4 "uero igne periculum facere, num liber ex Deo sit, quoniam nec is comburatur, | nec
"eius caussa ille, qui eum gerat, a doctrina et exemplo Christi, quem tu, Rex, suspicis,
"abhorret. (Nec tu eum te esse patieris, quos ille esse dicit homines, qui ostenta
"poscunt. 'Generatio,' inquit '*mala,[2] et adultera signum quærit.' Quo nomine *Matth.* 12.
F. 27a. 1 "Hebræos reprehendit.) Nam || cum malus Dæmon, ei suggereret, 'Si filius Dei es, *Luc.* 11
"mitte te deorsum', respondit, 'Non tentabis Dominum Deum tuum'; Herodi
"miracula exposcenti, ne unum quidem uerbum fecit, et suffixus cruci, cum Iudæi
"prodigium peterent: 'Si filius Dei es (dicebant) descende nunc de cruce, et crede-
2 "mus tibi': non exaudijt. Quod ad nos spectat, omnes qui ob fidem | cruciatus
"pertulerunt (quos martyres nominamus) quorum plerique flammis combusti sunt,
"nobis meliores fuerunt. Quod ad librum, multa templa, ab hostibus nostræ
"religionis, ædesque complures, cum Euangelijs, multa etiam phana Mahammeddis,
3 "cum *codicibus[3] conflagrarunt; quo fit, ut ignis indicium, | dubium, et incertum
"sit. Jamuero ne Agarenos prætereamus, qui conditionem proponunt, si nos omnino
"rogum subire imperas, illos, ut hoc discrimine liberes, flagitamus, quanquam nullum
"credimus, adeo suæ legi, ac Prophetæ fidentem, aut adeo mentis inopem, qui se
4 "in hoc periculum dedat. At vero, id est eorum ingenium, ut prodigia | efflagitent,
"quod si eueniat, ab aliquo viro iusto, nostræ religionis, cultore dari, id veneficijs, et
"cantionibus fieri dicant, exeuntem e flamma · iaculis confodiant, lapidibus obruant:
"denique diuini prodigij fidei, et sanctitati tenebras offundere nitantur.

F. 27b. 1 "Quod usu uenit, Andreæ || Spoletano, ex ordine fratrum D. Francisci, *qui[4] qua-
The case of Friar Andrew of Spoleto. "draginta abhinc annis, Marrhoquij in Affrica, ea conditione proposita, ab Agarenis,
"qui fraudulenter dicebant, se Christiana sacra esse amplexuros, si ipse e rogo inco-
"lumis exiret. Vbi in media flamma deambulantem, et in cœlum manus, oculosque
2 "attollentem conspexerunt · | dum Christianorum, qui captiui detinebantur, et spec-
"taculo aderant, populus, et ob rei nouitatem plebs reliqua applauderet, tum Agare-
"norum, tum Judæorum magnates, qui spectatores erant, lapidum et saxorum
"colluuie, hominem, et ipsum rogum obruerunt, ne diceretur flammas homini
3 "pepercisse. Cuius reliquiæ, uiuida adhuc carne, ac spiranti | simili, in Lusitaniam,
"ad Catharinam Austriacam, Lusitaniæ Reginam, a quodam captiuo, qui postliminio
"ex seruitute redijt, delatæ sunt."[5]

No dissimulation. Huic orationi respondit Rex, "Deus auertat, non eo consilio uos accersiui, ut
"aliquid mali perferatis. Verum est apud me quidam *mystagogus,[6] qui se sanctum
4 "iactat, cum sit multis | magnisque sceleribus contaminatus, et noua quædam, in
"Alcoranum, sua Minerua commentatur. In hunc animaduertere instituo, vellemque
"in ea re, uestra opera uti."—"In hoc," ait Rodolfus, "non possumus tibi auxilio

[1] Later addition. [2] 1st: praua. [3] 1st: Musaphis.
[4] Redundant, or else the verb of the relative clause is missing.
[5] Cancelled in the MS. from: Quod usu venit (fol. 27a. 4).
[6] 1st: sacrificulus et legum magister.

F. 28a 1 "esse, nam Sacerdotibus prohibetur, non solum hominem necare, sed etiam aliquid,
"*nisi casus aliquis id ferat ex ijs quos excipit qui legibus moderatur, vel minimum
"moliri, in hominis alicuius exitium et necem."—"Nolo," inquit, "ut ignem
"subeatis, sed ut uos subituros esse tantummodo dicatis."—"Ne hoc quidem, o
"Rex."—"Annuite saltem: tantumdem. Ego clara uoce renuntiabo, velle uos in
"rogum ascendere: tacete."—"Si tu, Rex," inquit, "palam pronuntiaueris, nos
2 "uelle: nos e contra palam | pronuntiabimus: nolle. Atqui si hic dignus supplicio
"est, quid opus est hoc circuitu, et hac simulatione, in ignem agere?" Hanc Rodolfi
præclaram sententiam qui audierunt *proceres, mirum in modum, collaudauerunt.
Atque hi quidem primi cum magno Rege, et eius *mystagogis[3] congressus, et
litterariæ pugnæ.

3 Non | præterijt quidem Sacerdotes, verbum quod exciderat Regi, dicenti se
Probing the King's mind. nolle amplius rationem accipere et ut suis satisfaceret, fortasse consulto effudisse,
interpretari maluerunt. Vt uero Regis animum explorarent, Regi hæc suggerere
4 secum statuerunt. "Oportere eum qui cupiat, | diuina Christianæ legis dogmata
Conditions of conversion. "perdiscere sicut ipse de se testatus est sæpissime, duo præcipuè secum tractare,
"*ut animum suum, ad diuinum lumen oculis mentis, et donorum quosdam uelut
"imbres, quibus animus perfunditur, et irrigatur, corde exhauriendos, disponat.[4]

F. 28b 1 "Quorum primum est, ut summo studio contendat, peccata deuitare quæ
a. Putting on the new man. "animum a Deo longissime abstrahunt. Nam Salomon a Diuino Spiritu doctus scribit,
"'In animam malenolam, non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito
"peccatis.' Et quidam e vatibus, Dei loco clamauit,' Conuertimini ad me, et ego con-
2 "uertar ad vos, ait Dominus.' | At Joannes quidem, Zachariæ filius, qui prodromus
"Christi fuit, ut animos Israelitici posteritatis, ad fidem erga illum formaret, ut pæni-
"terent, et viam pararent illi aduenienti, et ut iter complanarent sæpe repetebat.
"Ipse etiam Christus, initio suæ Euangelicæ renuntiationis, homines ad pœnitentiam
3 "est cohortatus. | hoc ipsum, ut discipuli, ad docendum missi fecerunt edixit. Atque
"hoc ipsum, esse, inquam, fugienda peccata, uolunt significare, cum filiam Archisynagogi
"emortuam excitaturus, tibicines, et turbam tumultuantem eiecit. Nihil enim æque,
"ac peccata, tumultum cum excitat in anima, qui sit impedimento, quominus accipere |
4 "possit hospitio Christum, qui pacis, et tranquillitatis est Deus; et qui lucem oculis
"abripiat, quo minus fidei lumen, quo ipse præterit conspiciat: et in cordis receptaculo
"claudat; ne cœlestes imbres, quibus illud Deus perfundit, hauriat. Ac fabrorum

F. 29a 1 "quidem et opificum nos exempla commonent. Nam si domus sit ædificanda, ut fun-
"damentum, quo tota domus nititur, iaciatur: necesse est terram effodi et erui, ut saxis
"locus sit, é quibus ædificium *extruatur.[5] Quod si uas aliquod, aqua plenum, oleo
"implere uelimus, aquam ut prius effundamus, oportet. Si purgatam sordibus *linteam
2 "uestem[6] uelis induere, sordidam ut | exuas opus est. Ob id D. Paulus commone-
"bat, ut ueterem hominem omnes exuerent, hoc est Adami uitia, et malas ad uitia Colos. 3.
"propensiones, ne sequerentur, ut possent nouum hominem (ipse est Christus) induere.

[1] 1st: etiamsi potestas ab eo detur. [2] 1st: satrapæ. [3] 1st: sacrificulis, et magistris.
[4] Bracketed in MS. Later note: escreua se ysto.
[5] 1st: excitetur. [6] 1st: subuculam.

Monogamy. "Quare sciat, se unam tantum, et eam quæ prima in manum conuenit; uxorem se
"posse retinere · reliquas mœchas esse, atque adulteras, quas ex præcepto Dei, et Christi,
3 "nefas sit retinere. Oportere igitur, ut in primis præteritorum | peccatorum pæniteat,
"deinde ut omnes amicas abigat, et excludat, tum ut inediæ se dedat, supplicijs se
Works of piety. "affligat, preces ad Deum fundat, stipem largiatur, alijs pietatis operibus se exerceat.
"Hæc enim omnia facilem, et propitium Deum Opt. Max. reddunt. Claudius centurio,
4 "his artibus, Dei | beneuolentiam, erga se commeruit: quem dignatus est Angeli ora-
"culo, et institutione, *ac ut aqua a D. Petro perfunderetur,[1] qui primus erat Apos- *Act.* 10.
"tolorum, et Christi personam sustinebat, uicesque agebat.[2]

b. Leisure for instruction. "Alterum est,* utile illi fore, ac omnino necessarium,[3] ut ab omni occupatione,
"*minus necessaria[3] se expediat, tempus diemque statuat, qua omni controuersia
F. 29b. 1 "sublata; solus, vel adhibitis, ‖ si uelit, nonnullis * mystagogis[4] · quibus ipse confidit ·
"nos ut discipulus audiat. Sit tamen integrum, omnia dubia proponere: quæ ex ijs,
"quæ dicenda sunt, orientur. Nam ut in quadam Christi parœmia docemur · semen
"quod secus uiam decidit, aues abripiunt, et comedunt. Nomine enim uiæ, Christus *Luc.* 8.
2 "corda significat, *eorum hominum, qui quasi iter aperti | sunt, ac pervij, diuersarum
"cogitationum internuntijs a sensu mentis abstracti, et in quamplurimas res ne-
"gociosas, et molestas, nec multum utiles immersi, qui accurata consideratione,
"contemplationeque, hoc semen non obducunt, ut oriatur Christus in cordibus
3 "animisque | ipsorum, contra ac agricolæ faciunt qui sparsum semen occant ut a
"terra cohibeatur.[5] Auibus uero, quæ semen abripiunt, malos Dæmones indicat,
"a quibus plerique homines huiusmodi adducuntur, ut eos iustitiæ capiat obliuio,
"quos voluit denotari, cum in ueteri priscorum patrum lege, a sacrificijs suis, et epulis *Leuitic.* 11.
"suorum, ea reijcit animantia, quæ non ruminant. Hæc caussa est, cur quam plurimi,
4 "a veri Dei | cultu, et scientia aberrent: quod sua ipsorum socordia, consyderatione
"destituuntur. Ac Virgo illa integerrima quam ipse admiratur, tunc Dei nuntium *Luc.* 1.
"accepit, cum solitaria, in domus suæ conclaui, remotis arbitris, de humani generis
F. 30a 1 "(uti fertur) libertate commentabatur: ‖ optabatque, illius esse ancillam uirginis, quæ
"ab Isaia, eo in loco quem præ manibus, ut creditur habebat, Deum hominem fac- *Isaiæ*, 7.
"tum, paritura prædicebatur. Tunc Philippus, Christi discipulus, Eunucho Candacis
"Reginæ Æthiopiæ accurrit, cum ille, animi cogitatione uersaret, ea quæ in Isaia *Act* 8.
"legerat · a quo doctus, in riuulo statim aqua perfusus, Christo est initiatus · et *Isaiæ*, 53.
2 "Philippus, | non sine magna Eunuchi, et sui satellitij admiratione, ab Angelo
"abreptus est, et in Azotum deportatus. Quodsi ad aliquam artem, uel scientiam
"addiscendam, opus est, cæteris ocupationibus relaxari, et in eam solam incumbere ·
"id maxime, in rerum diuinarum studio, agendum est. Nicodemus, vir, ueræ pietatis *Joan* 3.
3 "percupidus,* nocte in hospitium, quo diuertisse Christum | audierat se contulit,

[1] 1st: ac perfusione D. Petri.
[2] Cancelled in MS. from: Nam Salomon (fol. 28 *b*. 1).
[3] Cancelled in MS.
[4] 1st: sacrificulis.
[5] 1st: omnium hominum, qui aperti sunt, ac pervij, quasi iter, diuersarum cogitationum nternuntijs: abstracti, et effusi in quamplurimas res negociosas, et molestas, nec multum utiles · et qui studiose, et accurata consideratione, ac commentatione, hoc semen, ut boni agricolæ non obducunt, qui postea quam seminarunt, sementi terram inuertunt, ut oriatur Christus in cordibus animisque ipsorum.

"noctemque cum eo transegit, ut ab illo doceretur.[1] Quod nostra memoria,
"Japonenses Reges imitantur, qui sacerdotum nostri sodalitij, humiles domos fre-
"quentant, ut fidei, et religionis præcepta discant. Nos quidem non id exposcere,
4 "sed paratos esse, Regiam adire, dies, | noctesque laborare, in Christiana disciplina
"tradenda, tantumque exoptare, ut curis, et ocupationibus expeditus, docilem
"se, et ad audiendum attentum, et discendi cupidum præbeat.[2] Inijci uero nobis
"religionem, si cum dedecore diuini verbi negotium transigamus, formidareque,
F. 30b. 1 "ne neglecta diuina obnuntiatione, qua deploratum eum hominem denuntiat, qui
"opus Dei facit negligenter, tum ipse Rex tum etiam nos, apud inferos pœnas
"demus."

Captauit itaque Rodolfus tempus, quo hæc Regi suggereret: eumque post aliquot dies, in basilicam Sacerdotes uenissent, vbi eos Rex conspexit, ad se accitos, intro
2 deduxit, suaque sponte dixit: optare se | ut Christiani, in suo regno agerent, et ut
Religious liberty as in Turkey. Christiano more templa ædificarentur, sicuti audierat fieri apud Turcarum Regem, et fore neminem, cui id nouum iure videri posset, quandoquidem permitteret, simu lachrorum cultores, et delubra, in suo regno esse. Atque hæc cum eximij amoris,
3 atque officij, non obscura significatione, dicebat. | Quare ea oratione, tunc Rodolfus
Rudolf's advice. supersedendum putauit. At biduo post, *separatim Regem, de ijs quæ commemorata, et tempori visa sunt accommodata conuenit admonuitque, prudentis esse futuris prouidere, eumque iam inde ab eo loco, et tempore, debere modum, et
4 rationem excogitare, qua sine tumultu et uitæ discrimine, | Christianus esse posset: quandoquidem ad fidem imbui postulabat *ne acerbitatis tempestate cohorta [*coorta*], eorum qui sibi aduersarentur, aut ipse deterreretur; quod esset, non bene subducta ratione, cœpisse ædificare, et bellum suscepisse, nec potuisse ad exitum usque per-
F. 31a. 1 ducere et consummare: aut ipse interficeretur, quod cum iactura suæ posteritatis, et regni futurum esset.[4]

Akbar's answer. His, paucis, respondit Rex: "hæc in manu Dei esse posita, qui dat certas, et "errare non patientes alias, ijs qui eius auxilium, et opem implorant, se quidem, nullius "rei cupiditatem habere, uxores, filios, et imperia, nihili facere. Si modus deficiat,
2 "quo sine tumultu Christianus | efficiar, fingam," inquit, "me uelle Mecam, uoti
"soluendi caussa petere, et Goam me conferam, ut sacro flumine perfundar."

Holy Saturday, 1580. Hoc uerbo, exhilarati sunt Sacerdotes uehementissime et pridie eius diei, qua Christus rediuiuus e sepulchro surrexit: in comitatu quorundam Lusitanorum, qui
3 cum Rege, ex Tauarij cohorte remanserant, gratulatum, et bene | precandi caussa, ob Paschalitia, Regem salutarunt: et *ubi[5] gratiam retulit, ut eius diei mysteria sibi
New quarters. Prayers learnt. enuntiarent imperauit, eosque deduxit in aulæ regionem, ubi eos degere uolebat, ut propius habitarent, et ad se docendum paratiores essent; deinde satellitio, et procerum comitatu dimisso, solus cum eis, multa de nocte est uersatus, atque orandi |
4 modum, et meritum interrogauit. Cui Rodolfus paucis satisfecit.

[1] 1st: et ex discipulis Joannis quidam, nocte . . . Christum audierant, se conferebant, noctemque cum eo transigebant, ut ab illo docerentur.

[2] Cancelled in MS. from: Nam ut in quadam . . . (fol. 29*b*. 1).

[3] 1st: seuocatum.

[4] Cancelled in MS. from: Ne acerbitatis tempestate . . . (fol. 30*b*.4).

[5] 1st: ut.

Easter dinner. Postridie eius diei, illis de mensa dedit. Paschalitijs uero exactis, e diuersorio,
Near Akbar's palace. qui locus, ob celebritatem commorantium, rationi uitæ eorum, *inopportunus[1] erat,
in illud aulæ domicilium, quod Rex ostenderat commigrarunt Quod ubi Rex
F. 31b. 1 resciuit, solus sese in illorum ædes contulit, et || recta, in sacellum perrexit, ubi
Akbar in the chapel. deposito uelo, et expansis capillis, humo se prosternens, Christum, et eius matrem
ueneratus est, et sermonem de rebus diuinis instituit; octauo post die, tres filios, et
Other visit to the chapel. aliquot proceres, secum ad spectaculum adduxit, et *detractis calceis,[2] ipse et reliqui
2 sunt ingressi. Præcepit vero filijs, ut Christi, et virginis eius matris effigies | uenerarentur. Ex *proceribus[4] quidam, animo affectus exclamauit, illam esse uere cœlorum
A picture of the Madonna from Rome presented to Akbar. reginam, quæ *in suo solio pulcherrimo vestitu & ornatu regali sedebat.[4] Rex uero
effigiem pulcherriman virginis, quæ Roma *aduecta[5] erat, nomine Prouinciæ Præpositi, ab ipsis traditam, summa cum lætitiæ demonstratione accepit.

3 His quidem omnibus, incredibili quadam | lætitia perfundebantur Sacerdotes: ac insolito quodam ardore accendebantur: et nouo quasi spiritu concepto, tum denuo aggredi, et sese ad negotium, cum laude diuini numinis, et animarum lucro, transigendum aptos, reddere instituerunt. Qua de caussa, a Rege, ut sibi præceptorem
4 daret postularunt: qui linguam Persicam, qua Rex, et | *proceres,[6] et plerique alij
Abu-l Fazl teaching Persian. milites utuntur, et ad disputationes accommodatior est, doceret. Hanc prouinciam,
cuidam iuueni ingenioso, et acri demandauit, cuius industria Rodolfus quidem, qui plurimum ingenio pollebat, ante tres menses, eos progressus fecit, in Persica lingua
F. 32a. 1 elegantiore, et ijs uocibus || instructa, quæ ad tradendas scientias, accommodatæ sunt, et qua uiri studijs, doctrinisque dediti utuntur, ut palam de quacunque re proposita, si non ornate, et copiose, saltem ad intelligendum accommodate diceret.
Henriquez. Alter uero sacerdos, *Ormuzi natus, maternam linguam, quæ Persica erat, obliuioni
2 prope traditam,[7] recuperauit. Et illa quidem | Rodolfi, ad perdiscendum promptitudo, et celeritas, non solum ingenij, et doctrinæ, apud Regem, et magistros, opinionem conciliauit, uerum etiam, admirationem habuit. Mirabantur enim, exterum, et aduentitium hominem, tanta facilitate, ignotam, et peregrinam linguam didicisse,
3 et ipso peregrino uocis sono, mirifice delectabantur. Atque ubi | eam uerborum
Parts of the Gospels translated for Akbar. copiam compararunt, qua tuto possent Euangelica monumenta, et fidei dogmata Persicis litteris committere: Euangelij præcipuas rerum gestarum periodos, in Persicum sermonem, conuertere instituerunt; tum deinde, ea quæ, ab Agarenis in quæstionem uocabantur, accuratissime disputata perscribere. Quæ omnia Regi tradebantur · tum
4 | ut illa, attentius per otium, lectitari sibi iuberet, tum etiam ne inuidiam, aduersariorum, qui frequentes, cum Rege sermones, peruerse interpretabantur, incurrerent; tandem ne fauore Regis, homines peregrini, immodica consuetudine extolli, aut saltem confidentius, quam par est, agere uiderentur.

Nostri Sacerdotes, et Agarenorum magistri, sæpe inter se, de fide Scripturarum,
F. 32b. 1 de Deo trino et uno, de Filio, de eius morte, de Mahammedde, de *Synthemate,[8]

[1] 1st: aptus non [2] 1st: excussis calceis. [3] 1st: satrapis.
[4] 1st: in suo throno sedebat; 2ndly: in sua sede pulcherrimo vestitu . . sedebat.
[5] 1st: inuecta. [6] 1st: satrapæ.
[7] 1st: qui Ormuzi natus, maternam linguam, quæ Persica est, quam obliuioni prope tradiderat.
[8] 1st: Alcorano.

Topics of discussion.

de die Judicij, de morte, et resurrectione, et de rebus philosophicis, et politicis controuersi sunt, quæ singula si enumerarentur, infinitum prope esset. Illud tamen silentio prætereundum non est (quod quidem sine arrogantia dicitur) diuini auxilij
2 uirtute, quo Sacerdotes nitebantur, | factum esse, ut in omni controuersia, silentium

Ordeal of fire.

aduersarijs sit impositum, ut sæpe ad miracula prouocarent. Nam quod supra de igne dictum est, sæpissime commemorarunt · mihi dubium non est, quin ut iniurias Mahammeddis, ab illis inter disputandum irrogatas, uindicarent · ut qui religione
3 tenerentur, tum suæ legis statuta in controuersiam uocari, | (quod ab impio ueteratore cautum est) *tum honori fallacis prophetæ, coram se detrahi permisisse; quod apud eos flagitium est maximum, et ab ipso qui illis imposuit damnatum.[1] Nec deerat pudor, et quædam animi acerbitas, quod in publica disceptatione, suis se armis uinci
4 passi essent. Sacerdotes enim ut plurimum, quæsitis, ex sua ipsorum | scriptura

Quoting the Qoran.

argumentis, non nostro iure, et legibus disceptando decertabant[2] mirabanturque, eos suæ legis dogmata, ita in promptu habere, ut præ illis ipsi esse infantes uiderentur.

Abu-l Fazl on his guard.

Quod ut maximus *mystagogorum[3] præfectus animaduertit, qui quidem Mahammeddicam disciplinam et ob eam rem gratissimus Regi[4] irridet et Sacerdotibus semper
F 33a. 1 fuit, quoties lis, et disputatio incidebat, essetne ita scriptum in *Syndagmate,[5] sententiam illorum obseruabat, tacitus: et ut ad eum ueniebatur, ita rem habere, ut illi affirmabant, dicebat. Nam re compererat sæpissime, cum ad explorandam dicti fidem codices adducebantur, diligentissime nostros operam *Syndagmati[6] dedisse · nec unquam, cum citabatur, deerrasse; quod ipse ingenue, tantum non
2 fatebatur, sed etiam prædicabat. | At uero Rex in omni litteraria contentione illis

Akbar's encomiums.

interpres caussæ, et disceptator, hoc est, rei sententiæque moderator erat ac si aliquod occurreret argumentum, quod Sacerdotum sententiæ faveret, proferebat palam disertissime · nec ullam prætermittebat ocasionem, eos collaudandi, ut ipsos immodicæ fortasse laudis puderet. Commendabat uero plurimum, paupertatis
3 studium, | et castitatis obseruantiam, et animo perculsus ad pietatem, et rerum omnium repudiationem, dicebat: illum vere existimari posse, Deum peramanter diligere, qui se mundi uoluptatibus, uxore, filijs, et rebus denique omnibus abdicaret.

Cum ergo Sacerdotum integritati, usque adeo fideret, ut filium secundo genitum,
4 educandum, et instituendum | traderet, et pecuniam, ut stipem pauperibus darent,

A school in the palace.

numerari iuberet: hoc quidem onere, sese liberare, *conati sunt et[7] obtinuerunt. Institutionem uero ilij, tum propter spem emolumenti, quæ affulgebat, tum quod institutio rerorum, functio sit Societatis propria: etsi amplissimi honoris dignitatem, pro
F 33b. 1 Societatis modestia optassent declinare admiserunt. Atque eo die, quo instituendi

Prince Murad and his schoolmates

pueri, initium factum est, cum more patriæ, aureum nummum, sestertiorum pondo quinque, præceptori dono Rex daret, et ille accipere recusasset non tantum Rex, sed et cæteri proceres, vehementer admirati, illum pecuniarum contemptum, laudibus in cœlum
2 extulerunt. Instituendi pueri ratio, ac modus hic fuit · ut initio lectionis, | nomen

The sign of the Cross.

Jesu, et Mariæ, religiose, ut est Christianorum mos inuocaret, deinde signi crucis,

[1] 1st: tum quod honori . . . detrahi, quod apud eos . . . ab ipso damnatum, permisissent
[2] 1st: sacrificulorum. [3] 1st: Alcorano. [4] 1st. nisi sunt: atque.
[5] The anonymous commentator underlined in pencil several passages from fol. 30*b* to 33*a*.

in fronte, ore, et pectore, lineamenta conformaret, extremo, ut effigiem Christi, quæ depicta in libello erat, supplex ueneraretur · id ipsum, reliqui condiscipuli, ex nobiliori *adolescentulorum[1] iuventute, a Rege ipso delecti, ut factitarent. Propositus est
3 libellus, | Doctrinæ Christianæ, quo pueri, ad Christianam disciplinam, et pietatem
The Catechism. instituuntur; et exempla, quæ scriptitando imitarentur, pias sententias continebant.
An ideal pupil. Et indoles pueri, ad virtutes, ingenium, ad litterarum studia, iure optimo, in quouis Christiano iuuene, ne dicam principe expetenda. Parebat vero puer, præceptoris
4 voluntati, et | usque adeo, dicto audiens erat, ut ne oculos quidem, obiurganti, aliquando attollere auderet. Nondum tres effluxerant menses, cum legere didicit, et scribendo quidem, ita præceptoris manum imitabatur, ut annum in eo labore discendi versatus, facile existimari posset, quod Regi eius patri, pergratum, et
F. 34a. 1 iucundum accidebat. Præceperat ‖ uero, ut singulis diebus, *quæ essent a præceptore
Rehearsing lessons before Akbar. tradita sibi uel memoriter, uel de fabulis recitaret.[2] Quo incitamento, puer diligentem operam nauabat. *Nam eo fuit Rex ingenio, ut cum filios officiosissime amaret, cum res postulabat, illos asperius appellaret: et non verbis solum, sed etiam verberibus castigaret: faceretque magistro potestatem, eos si quid peccarent puniendi,[3] cuius
2 rei, cum puer, Sacerdoti factam esse potestatem | intelligeret, tamdiu eum exhorruit, quoad ea formidine, verbis lenibus magistri, liberatus est · qui ei nihil esse a se extime-
No ferule. scendum denuntiauit, quum quod non sit consuetudinis Lusitanorum, principes ab alio, quam a parentibus, et nutritijs, quamdiu sunt infantes, cædi; tum quod, etsi in
3 patria liceret, non decebat exterum hominem, | puerum principem tanti Regis filium cædere. Eam quidem facultatem, Regia amplitudine, et confidentia factam, potius inhibere, quam frena laxare · ut animaduersione, et supplicio in eum, magister uteretur. Nec fugere prudentissimum Regem, ea in re non esse, sibi præceptorem
4 obtemperaturum. Qua oratione, et reliqua | consuetudine, longe alia, quam magistri
Jahāngīr and Dānyāl. cæteri solebant: ita animum, non pueri solum, sed duorum fratrum obstrinxit · ut omnibus in rebus, eum familiarissime adhiberent. Erat discipulo nomen Pahári, id est Montanus.‖

F. 34b. 1 Augebat Regis, erga illos beneuolentiam, authoritas maximi mystagogorum, &
Abu-l Fazl and Mubarak friendly. magistrorum præsulis, qui ipsis, semper maximopere fauit. *Huic nomen erat Xec Abdulfasilius, quem Sacerdotes, Regis Jonatham solebant appellare. Hic filius erat, senis admodum religiosi, et studijs commentationum, et diuinarum contem-
2 plationum ualde dediti, qui minime Mahammeddi, et ejus libro | fidem habebat, cuius vestigijs, eius omnes filij insistebant · et aperte, ac palam affirmabant, multa in Synthemate scripta esse impia, et nefaria, et quæ secum ipsa, maxime pugnarent;[4] quare persuasum habere, non esse librum illum a Deo missum. Ac
3 senis quidem sapientia, et grauitas, | et in Christi religionem, propensio: admirationi Sacerdotibus erat. Librum Evangelij, religiosissime osculabatur, et suo capiti impo-

.e.. senis auroræ. Seni nomen Mubarec.i.e. benedictus.

[1] Later addition. [2] 1st: ad se, de eius diei lectione, referret.

[3] 1st: nam eo est Rex ingenio, ut . . . amet, . , . postulat. . . . appellet: et . . . castiget: faciatque . . . peccent . . .—The change from the present to the past shows, perhaps, that the first draft of Monserrate's account was written at the time.

[4] 1st: Huic nomen est Xec . . . Hic filius est, senis ualde religiosi, . . . libro credit, cuius . . . filij insistunt. et . . . affirmant, multa in Alcorano scripta . . . maxime pugnent.

nebat. Sacerdotes intuebatur quasi Angelos, iuuenem eorum interpretem, beatum esse dicebat, qui consuetudine ipsorum frueretur. Quid plura? In priuatis, cum
4 Rege colloquijs nihil habebat antiquius, | quam illorum scientiam, et modestiam commendare.

Concerting with Abu-l Fazl.

At vero ipsis, cum Abdulfasilio conuenerat, ut ipse ante disputationem, rei controuersæ sententiam, quam tuerentur aut impugnarent, et rationes quibus niterentur,
F. 35a. 1 audiret, ut copiosius, | et ornatius, repugnantibus responderet, quod multis quidem

Bad news from Bengal.

in disputationibus, at in quadam, maxima cum laude, ut pene Christianus uideretur, præstitit. Erat dies Sabbathi disputationibus assignatus. Verum quoniam, allato tristi nuntio, ex Gangaride ora, quod Patanæi transfugæ, eius prouinciæ *præsidem
2 pro Rege, uictores interfecissent Rex, | eo quod rumore uulgi circumferretur, ipsum

Lull in the Saturday discussions.

Christianis rebus, nimium tauere, non nihil, de studio audiendi sacra remiserat, nec se conueniri sinebat. Data occasione, quædam ex Euangelio, in Persicum sermonem conuersa, Sacerdotes tradiderunt. Quæ cum coram se perlegi, accitis aliquot
3 magistris, imperasset | instituta est, de Filio Dei | disceptatio. Ac cum de modo, ac

The Divinity of Christ

ratione diuinæ generationis decertarent, illius spiritum, diuinus quidam (ut videbatur) ardor numinis afflauit: et tam luculenter, quoniam pacto, nos assereremus Deum

Eloquence of Abu-l Fazl

habere Filium explicauit, ut ipsi Sacerdotes vehementer admirarentur; ac non solum
4 Rodolfus, in eius sententiam iret, uerum etiam, adhibita | fusiore explicatione collaudaret: et ex aduersarijs quidam dicerent, eo modo credi posse, Deum habere Filium

and one of Akbar's physicians

Ac cum, ad eius mortem, et passionem, deducta esset controuersia: et quæreretur, cur eo genere mortis, passus esset se interfici? alius quidam eodem numinis spiritu
F. 35b. 1 afflatus, respondit, sibi nsita bonitate, id sustinuisse, cum alijs multis modis, potuisset nos, in libertatem asserere. Ac ubi Rodolfus, acurate de duabus naturis in Christo cohærentibus disputauit. Rex assensione facta, plausum dedit: adversarij tristes contexerunt. Porro Abdulfasilius, ita erat, in nostram religionem animatus:
2 ut se, quoties in | *adiculam ingrederetur, animo intus commoueri affirmaret: secus quam, cum in suum templum *ingrediebatur, sibique persuadere, cœleste quiddam, et diuinum, in nostris templis inesse.

Cæterum, cum sparsus ille rumor, immodicæ Regis beneuolentiæ, erga Sacerdotes,
3 impedimento fore uideretur quominus Regem possent conuenire · ex re, et ex tempore,

The Fathers change their house and chapel to the *Khushbo-Khana.*

consilium reperunt, ut domicilium in quo agebant, cum alio commutarent, quod intericcto tantum pariete, a Regia distabat. Qui si *perforaretur et, facta janua, pateficret; iter* sese mutuo, et secreto conueniendi, aperiret. Vbi *Regi rem, et qua mente ducerentur, significarunt: e uestigio, iussit unguenta, et odores, et aquæ |
4 odoriferæ quam plurima uascula, efferri: et in alium locum deportari, nam eo in domicilio, et componebantur, unguenta, et seruabantur: à quo nomen habebat locus
F. 36a 1 Theca unguentaria. Ipso loco, Sacerdotes commonebantur, illius sententiæ, Christi bonus odor sumus. Itaque loco repurgato, et ex eorum sententia, locis aliquot reparato, ac triclinijs aucto, eo commigrarunt; quo propediem, se uenturum, Rex significauit.

---

[1] 1st: prætorem. [2] 1st: oraculum. [3] 1st: ingrederetur.
[4] 1st: perfoderetur, facta janua, iter. [5] 1st: rem, et.

Et cum Christi natalitia instarent, ea dies dicta est, rogatu ipsorum, qua erat
2 Rex | ad eos uenturus. Sacellum itaque sericis, et attalicis aulæis ornarunt; specum,
Christmas 1580. in qua Christus natus, et præsepe, in quo, a matre est reclinatus, et montem, in quo
pastores excubias agebant, paruis statuis, ad ueritatem pene, imitando adduxerunt.
Akbar at the Crib. Quo spectaculo Rex, et pauci ex sibi charioribus, quos secum introduxit, mirifice
3 delectati sunt. | Ac ubi circumspexit singula, cum de Christi natiuitate incidisset
Conflicting texts in the Qorān. sermo: Rodolfus, a magistris quæsiuit, quonam pacto, duo loci secum pugnantes, in
*Diærete[1] conciliarentur? In altero enim legebatur, Christum non esse uere mortem,
a Judæis passum, sed alium pro eo, et Nestorianis consentit; in alio, Deum illi se
4 fore propitium, | in natiuitate, morte, et resurrectione spopondisse. Si enim mori-
turus non erat, quid expectaret in morte? Quodsi mortuus est, id accepit, quod
F. 36b. 1 Propheta quidam prædixit · "Si posuerit animam suam, uidebit semen || longæuum, *Isaiæ* 13.
et uoluntas Dei, in manu eius dirigetur." Rursus si mortuus non est, non sane
reuixit; quod si non reuixit, uana fuit diuina promissio. Oportet igitur, ut stabiliatur
promissio, Christum reuixisse: quod si reuixit, oportuit aliquandiu vita caruisse:
quod si uita caruit, non sibi constat uester propheta · qui modo ait, Christum mor-
2 tuum | esse, modo idipsum negat · *et necessario efficitur, falso asserere alium pro
eo necatum, Christum uero minime.[2] Quodsi deprehendatur mendax, Dei propheta,
non est existimandus. Hæc Rodolfi ratiocinatio, miseros homines, ita perculit, ut
in eodem solo adhuc hæreant. Nec enim adducto libro, et eius interpretibus |
3 nonnullis, sese hac argumentatione, *extricare[3] potuerunt. Obiecit præterea Rodol-
Unnatural vice. fus, egregium uatem, incestam uenerem, *execrandi abusus,[4] quodam loco quem
citauit admittere. Consulitur codex, ueritas comperitur. Nam quidam inficiabantur.
Qua comperta, rubore perfusi, quidam mirari, quidam dicere, quod propheta ita
4 docuerit, satis | esse; nec debere reprehendi. At cum argutulus quispiam, illa per
anagogem dicta accipienda esse, diceret; occurrit Rodolfus, nullam ibi, esse posse
F. 37a. 1 dicto, anagogiam, cum orationis illud membrum, superioris sententiæ, etyologia
esset.|| "Nam," inquit, "si hæc in beatitudinis sede, desyderarentur: non esset
perfecta beatitudo." Vespere Rex filios suos, ad spectaculum præsepis misit, quo
Quiet secured. The writers change their quarters. pueri, ualde recreati sunt.

Quoniam uero vicinia scribarum, illis impedimento erat, quo minus, absque
tumultu, domi agerent, ob clamores frequentis multitudinis hominum, quibus erant
2 cum scribis negotia: | alio scribas commigrare, eorum gratia, ipsis inscijs, et nihil
opinantibus, imperauit.

Bibī Mariam kī kothī? Fama uero, pulchritudinis signi, Beatæ Virginis, ita peruulgata est, ut videndi
eius caussa, frequentes, tum Agareni, tum gentiles, et hi quidem cum donis, in sacel-
lum uentitarent. Qua conspecta, palmis ad cœlum sublatis, eam uenerabantur, et
3 salutabant. Cæterà si pares sint, uel hoc sane, illis Christianis | qui nouis rebus
student, *καὶ εἰκονομαστιγεῖς εἰσί,[5] meliores existunt.

Reproving Akbar for:—a. gladiatorial shows; Cæterum ea quam diximus, a Rege, de eorum scientia, atque integritate, concepta
opinio: ne sterilis, et uana, nihil ferret, in animum induxerunt suum, libere omnia,

[1] 1st: Alcorano.
[2] 1st: et alium pro eo necatum fuisse, necessario efficitur, falso asserere: et Christum minime fuisse necatum.
[3] 1st: expedire. [4] 1st: neglecti sexus. [5] In original: καὶ ἠκωνομάστικες οὖσι.

4 quæ uituperanda essent, reprehendere: quare sæpissime, negligentiam, | et tarditatem, in addiscendis rebus diuinis, modeste quidem, et explorato, quomodo esset animo affectus, coarguerunt. Et cum ad gladiatorios ludos spectandos, *eos[1] inuitasset: se non posse morem gerere responderunt. Parceret proinde. Interrogauit, "Qua de caussa?" —"Quoniam (inquiunt) abhorret, a Christiana disciplina, atque moribus,
F. 37b. 1 "hominum carnificinam *exercere ac eam[2] spectare, eumque qui gladiatorios ludos "ederet, *scelus nefarium facere." Quodsi se, armorum exercitatione ludicra, oblectare "uellet, acumina inderet ensibus adimi et gladiatores, thoraces, et galeas induere, et "peltas, in sinistra gestare, quibus possent, ictus absque uitæ discrimine, accipere."
2 Probauit quidem admonitionem, et religionis | sanctitatem, est admiratus. Modus digladiandi, Mongolorum est, ut ad concentum, quattuor parium tympanorum decertent, quorum par primum, cantum ductat, alter grauem sonum, tertium exilem uocem edit, quartum, graui ex aduerso, clato sono modulatur.

Consueuerunt "Brachmanorum" (qui genere nobiles ac clari sunt) uxores gentili-
3 tia per | magnus tradita consuetudine, in eodem rogo, cum uiris mortuis exuri. Ad
b. Sati; huius spectaculum ivi. Sacerdotes ignatos accersiri iussit, quo cum uenissent, et quid rei geretur, cognouissent, lentatum, atque agrestem immanitatem facinoris, uultus tristitia reprehendentes, tandem Rodolfus Regem, quod publice sua præ-
4 sentia, immane facinus | comprobaret, et grauissimo suo iudicio, atque sententia confirmaret (dicebat enim, eam fortitudinem, a Deo *emanare[5]) palam reprehendit
Bhagwan Das? Quod quidem, qua erat in eos benevolentia, equo animo tulit, nec amplius, ut ad id spectaculum iret, a quodam Regulo, quem adhibebat familiarissime, genere Brach-
F. 38a. 1 mana, et sacrorum Rege adduci potuit. Has "mulierculas, ut omni doloris sensu careant, medicamentis quibusdam, oppio præsertim, vel herba soporifera (quæ baugue dicitur, canabique quam similis est.) vel, quod usitatius est, duturone herba, Indis cognita, Europæis, ac ueteribus prorsus ignota consopiunt omnino: vel semisopitas, adhuc tamen nonnihil sibi constantes, monitis, et precibus, ac proposita |
2 æterni nominis gloria, inducunt: ut sese in rogum præcipites dedant. Quod si cunctentur, miseras impellunt, si exire contendant, contis, et uncis in flammas adigunt. At vero qui aderant optimates: cum rem uituperarent, nec auderent Regi contradicere, mutuo uellicarunt. "Apage, atra ueste Franci," dicunt. Et hoc quidem tota
3 ciuitate, cum summa | laude, et admiratione, quod ausi essent Franci, Regem eius rei admonere, peruulgatum est.

c. profligates in women's dress; Occurrit aliquando illis grex quidam nebulonum *catamitorum,[6] ex eorum contubernio, qui se ut femine ornant et ornant. Quare, ut par est, uehementer offensi, ut primum nacti sunt copiam, Regem summa cum authoritate, quoniam caussa illis |
4 fauebat, priuatim increparunt. "Mirari se, quod id hominum genus, in suo regno, "nedum in sua ciuitate, ac pene in oculis, agere permitteret: quod esset tanquam maxi-"ma pernicies, in ultimas terras amandandum, ne dicerent potius, flammis uoracibus
F. 38b. 1 "absumendum. Et vix se, idem unquam fuisse habituros, cuiquam qui huiusmodi "homines, reperiri dixisset, in curia, et in regia ciuitate, in qua ipse ageret, qui pietate,

[1] 1st: patres. [2] Later addition. [3] 1st: in Deum vehementissime peccare.
[4] 1st: Bragmanorum. [5] 1st: permanare. [6] Later addition

"ac uitæ integritate, atque prudentia præstaret. Quare imperaret, ne amplius, in ea
"saltem ciuitate, comparerent: quando ab egregio propheta, bonis hominibus, impuni- *Ironia.*
2 "tas esset data." Arrisit quidem Rex Sacerdotibus, | ad hoc uerbum, et se, curæ
rem habiturum recepit.

Bad evil pedagogues.

Nec prætermiserunt, quin eum commonefacerent, daturum aliquando pœnas quod, cum optime cognosceret Mahammeddis disciplinam, animis hominum exitium afferre: permitteret suos filios, optimæ indolis, et ingenij pueros, a quibusdam senibus,
3 qui Mahammeddem in uentre gererent, edoceri. | Respondit iussisse, ut eis tantum, historias regum maiorum suorum proponerent

No offence taken.

Denique ne singula consectemur, cum sæpenumero, regem liberius admonuissent, nunquam, nec caussa eorum, qui oportunitatem, ad coarguendum captabant, et considerate agebant, nec caussa Regis, qui eos charos habebat, amicitia dissui potuit,
4 tantum abest, ut scinderetur. Quin potius, | cum Rex eam, se coarguendi libertatem, ex quadam cordis synceritate, emanare intelligeret, atque eam æqui, bonique consuleret, Sacerdotibus, ut quanti eos faceret significaret, tantum non fauere semper, verum etiam, omnes honores deferre, uisus est. Nam aperto capite salutantes, nutu,
F. 63a. 1 et totius uultus hilaritate || resalutabat. Aperto esse capite, coram se, non patiebatur ·

Kindness to Rudolf,

siue cum senatus haberetur · siue ad familiaria colloquia, intus ad se propius accitos, sibi ut assiderent, imperabat. Manus quam familiariter apprehendebat. Eos de communi reliquorum cœtu, ad se in priuata colloquia seuocabat. Non semel, cum
2 Rodolfo, brachio in eius collum *extento,[1] publice | aliquot spatia fecit. Alterum e Sacerdotibus, voluit in frequentissima optimatum corona, cum in castris esset, sibi

& to Monserrate.

ut *ensem[2] adnecteret, quod non sine inuidia æmulorum, et omnium admiratione, factum est. Illos in prosperis, et aduersis rebus omnibus (quod est amoris, et beneuolentiæ non uulgare argumentum) sibi conscios esse uolebat. Janitoribus | edixerat,
3 ne unquam eos *aditu,[3] vel in interius aulæ impluuium, quo solis primarijs uiris, penetrare licet, interdicerent, aut prohiberent. Quid plura? Quod nulli hactenus

Monserrate visited in his illness.

fecisse dicitur, illis de mensa misit. Decumbenti in lecto, e Sacerdotibus unum inuisit, et Lusitane, officij caussa, salutauit. Ac largiendi quidem, nullus fuisset |
4 modus, nisi quotidiano uictu, et necessario cultu, atque uestitu, eoque frugali, et parco, sibi satis esse, sæpissime denuntiassent · quod libenter, palam prædicabat. Et in singulos menses, stipis nomine pecuniæ tantum attribuit, quantum quotidianis sumptibus, satis esse iudicatum est.† *† Liber 2.*[4]

F. 39b. 1 Hæc regis beneuolentia, erga illos rumorem adeo confirmauit, et auxit, || *Regem a Mahammedde defecisse,[5] ut palam circumferretur, illum uelle fieri Christianum.

Signs of unrest.

Accedebat, quod * lege traditas precationes,[6] statis temporibus, ex præscripto impostoris, non funderet · * menstruæ inediæ, quam Ramadan uocant, consuetudinem non seruaret[7] · multa facete dicta, in Mahammeddem iactaret: illumque propterea, sæpe
2 irrideret, quod | *impurus impudicusque, sine[8] caligis uel subligaculo foras prodiret.

Quæ cum Agareni plerique, iniquissime ferrent, vnus uel maxime offendebatur,

[1] 1st: iniecto. [2] 1st: gladium. [3] 1st: adytu. [4] Later addition, and cancelled
[5] 1st: Regis a Mahammedde defectionis. [6] 1st: legitimas orationes.
[7] 1st: menstruam inediam, quam Ramadan uocant, non seruaret.
[8] 1st: quod abiecta verecundia, sine.

Shah Mansur twice convicted of high treason.

quem Rex, ad altissimum dignitatis gradum, ex infima, et abiecta conditione, euexerat: et suarum facultatum, summum curatorem constituerat. Hic cum iniu- *Xamansurus.*
3 riam, quam suo prophetæ fieri existimabat, sibi reliquisque | Agarenis, impatibilem iudicaret, et religionibus stimulatus (nam qui prophetæ non dant fidem, et contradicunt, e medio tolli iubentur) defectionem est meditatus · et ubi non paucos, in suam defectionis sententiam adduxit · ad Mirsachimum *Zelaldini[1] fratrem qui Chabuli regnabat, et Agarenicam superstitionem *arcte tenebat accurateque defendebat,[2]
4 literas scripsit, in hanc sententiam. | "Hominem esse segnem, et suæ legis parum "amantem, qui amplissimi regni obtinendi, et ulciscendæ, aduersus exleges, Maham- "meddicæ iniuriæ, occasionem nactus, cessaret. Certior esset, se *plurimos[3] habere, "qui si bellum, cum impio fratre suscipiat, ad *eum[4] transfugiant; se, eorum esse
F. 40a 1 "antesignanum. Nec dubitaret, quin, ubi castra castris conferrentur, frater perim- "eretur a se, uel alio qui id facilius, et tutius transigere posset. Nam multos, ex "fratris familiaribus, secum conspirasse. Quo facto, sine sanguine, uictoria poti- "retur." Quas quidem litteras, cum pluribus exemplis scripsisset: unum est exemplum interceptum, et ad Regem perlatum · qui proditione perspecta, hunc in libe-
2 rali custodia seruari iussit, | et ad fratrem ut conquiesceret, nisi priuari Regno uellet scripsit. Post mensem, commemoratis beneficijs, proditorem, obiurgatum dimitti iussit, et in pristinum munus restituit: eo quod, acri esset ingenio, ad negotia peragenda, et quod multitudine fretus, suarum copiarum, nihil fratrem ipse pertimesceret
3 At vero, eos quos *ex catalogo authoratorum | proditorum, qui penes Xamansurum erat, conspirasse[5] deprehendit, secreto obiurgauit, et missos, in uarias regiones, ita disiunxit, ut conuenire, et simul esse, non possent. Hac diligentia, oppressam esse coniurationem, rex natura simplex, et syncerus existimauit: at uero dum hæc gerebantur, semper, aut gladium, aut telum aliquod gestabat. Sacerdotes uero, in magno
4 discrimine | uersabantur. Enimuero Xamansurus (hoc enim erat nomen, coniuratorum duci) nihilo melior uenia, et impunitate, atque beneficijs factus, coniurationem ijsdem artibus, quibus cœperat, fouebat. Nam iterum ad Mirsachimum, in eandem
F. 40b. 1 sententiam scripsit (quod Regem maxime latuit) et quod instituerat, diligenter præstabat. Atque ut hominum animos, a Rege abalienaret, plurimum laboris, et operæ impendebat. Instituto Tartarorum, uis exercitus, tota est in equitatu, qui omnis, ex disciplina Cinguiscani, a quo Zelaldinus genus ducit, in hunc modum distribuitur, ut
2 decuriones centurionibus, | hi chiliarchis, chiliarchæ myriadum tribunis, pareant. Cum uero recensiones habentur, ad stipendium soluendum equitibus, ex fide tantum, eorum, qui reliquis præsunt, recognitio fieri consueuit. Hic igitur proditor, Regi persuasit, se ab ijs fraudari, eo quod, non tot haberent equites, quot in nominibus
3 proferebant: sed pro equitibus | pedites, eosque domesticos scribere; oportere, ut fraudi occurreretur, singulos, cum singulis equis, præsto adesse: et equis signum inuri, iuberet: quod si moreretur equus, caudam afferri, ne commodati ab amicis notarentur, prohiberetque, alium eius loco scribi, illumque, sine sua facultate uendi. Dein-
4 de, de stipendijs equitum, et decurionum, cæterorumque minui. Hac | techna, cum

[1] 1st: eius. [2] 1st: accurate colebat. [3] 1st: plures. [4] 1st: se.
[5] 1st: in nominibus, conspirasse

suis rebus, Rex consuli existimaret: illum improbus ueterator, quasi exercitatus pugil, supplantare, ac deijcere contendebat. Nam utrumque, iniquissime Mongoli
F. 41a. 1 tulerunt, *usque eo ut in prouincia Gangaride, præsidem facto impetu necarent, et toto regno, omnium ordinum homines, Regi succenserent, et eum tyrannidis accusarent, quod unum restabat: ut omnes merito, atque optimo iure, pro religione, atque libertate, contra Regem decertare, honorificum, et utile iudicarent. Cum hi rumores increbrescerent, Sacerdotes Regem adierunt, ut eius animum explorarent (suboluerat
2 enim, Regem pœnitere, quod eos accersiuisset) · num | rerum perturbatione commotus, uellet eos dimittere. At ille, tantum aberat, ut ea de re cogitaret, ut eis, patriæ desyderium, obijceret, et exprobraret: qui quidem longissime, ab ea cogitatione, distabant: solumque animo afficiebantur, quod otiosi, in ea re, cessare iudicarentur, cuius
3 | caussa, in longinqua regione exularent. Porro Xamansuri proditio, et noui conatus, ad Regem perlati sunt secundo. Qua de caussa, hominem iterum, ab honore quæsturæ, Rex exclusit, et a gubernaculis, rei suæ pecuniariæ repulit, ac custodiæ tradidit.

Shāh Mansūr in prison.

Mirzā Hakim invading the Panjab.

At Mirsachimus, comparato exercitu, quindecim millium equitum Mongolorum:
4 Indum, Bydaspem, Sandabalimque, | amnos latissimos, et rapidissimos, atque Adrim, qui Lahorum opulentissimam, et amplissimam urbem, a septemtrione alluit, nec multo est alijs inferior, mira confidentia, et securitate traiecit · et castra iuxta Lahorum posuit. Nam cum Ruytasij arcem, Josephus prætor teneret, nec paruisset eius
F. 41b. 1 imperio, arcem a se reposcentis, quod eam sibi || diceret, a fratre ipsius traditam, nec posse, nisi depulsum, ac uictum cedere, nihil ueritus, à tergo hostes relinquere, ultra perrexit. Suis edixerat, ne cui iniuriam facerent, neue agros uastarent, et Lahori municipes, securos esse iussit. Prætorem per legatos, ad deditionem, et ut arce
2 cederet, *inducebat[3] · a quo idem responsum *tulit.[4] | Et cum itineris, et suscepti belli, pœnitere cœpit · quod intelligeret, ex uiris principibus neminem, a fratre defecisse · nec eos nebulones, qui se acciuissent, promissis stare, cum nulla auxilia, ad se uenirent · formidare fratris potentiam, qui copijs, multo erat superior, sumptus in bellum, *perperam uana futilitate summaque leuitate[5] factos dolere, commeatus
3 difficultatem | uereri, existimare pedem referri oportere. Faridumcani tantum, magistri militiæ, qui inimicitias, cum Zelaldino gerebat, uiri quidem strenui, et bellis gerendis, industrij atque experientis, cohortationibus confirmabatur. Verum cum ab exploratoribus intellixit, omnia esse pacata, nec ullos esse motus, fratrem rei
4 certiorem factum, minime commoueri, nec castra facere, | tantique eum æstimare quanti aquila culicem (dissimulabat enim Zelaldinus, caussam se nosse, aduentus ipsius, et ut se salutarent mutuo, per legatos agebat: eo consilio, ut eum, uicinioribus castris, intercluderet, ne effugium* esset ·) et uenationem indixisse,[6] ac Regium tabernaculum
F. 42a. 1 || eduxisse, magnis itineribus, fugam capessit, atque in Sandabalis uado, quod ponte, et nauigijs destituerentur, et nando amnem traijcere cogerentur, quadringenti equites, quos amnis absumpsit, ex eius copijs desyderati sunt. Ferebatur totidem fere,

Māh Singh defends Lahore.

Mancin Regulum.[2]

M. Hakim's tardy regrets.

Faridūn Khan, his evil genius.

Back to Kābul.

[1] Later addition. [2] Later addition. [3] 1st: sollicitabat.
[4] 1st: accepit. [5] 1st: futiliter.
[6] 1st: esset. At vero, ubi rumore perlatum est Zelaldinum fratrem, uenationem indixisse.

in traiectu Bydaspis, atque Indi desyderatos fuisse, infelici exitu belli, infelici omine
2 aduersus | Christi potissimum religionem, suscepti.

Oncoming storm. Shah Mansur released.

Et exoptasset quidem Mirsachimus, ut hæc infortunia, finem nefario, bello imposuissent: verum ultra cum eius magno malo, deductum est. Nam Zelaldinus magnus, his iniurijs lacessitus, Xamansurum astute solui iussit, condonans secundo
3 eandem noxam, ut patefactam omnino proditionem, | illi occultaret, ac potius insinuaret, se suspicionibus, ac rumoribus ductum, ipsum coniecisse in vincula: re autem ipsa, illi exitium, et in fratrem bellum meditabatur. Quod, ut cum consilio gereret,

'Aziz Koka to keep Bengal in check.

in Gangaridis prouinciam, "procerem cognitum, et collaetaneum suum, qui Agiscocanâ ob eam caussam *dicebatur' · cum copijs misit. Qui atris uexillis, internicionis |
4 symbolo, quo Temurus claudus, gentilitatis horum regum author, in bellis uti solebat, profectus, breui fusis hostibus, et in deditionem acceptis, aut certe interfectis, bellum
F. 42b. 1 confecit. Rex uero, tum ne uideretur, suis copijs, in suo regno fratrem circumuenisse,

The Kābul campaign decided.

et sine bellica laude oppressisse, eo quod multis partibus, fratrem sua equestrium acie, superaret dominio gregario peditatu, qui erat prope infinitus, tum etiam, quo par pari referret, quoniam Mirsachimus, ad Lahorum excurrisset, ipse |
2 Chabulum ueniret, et in fratris regno, manus cum eo consereret, qui bellum sua sponte, ad se acciuisset, et dormientem, ut aiunt, canem excitasset: fugientem pone sequi constituit.

The Jesuits offer their services.

Cum uero jam in procinctu esset, ad eum Sacerdotes uenerunt, et se peroptare, comites esse laboris, et periculi expoenerunt si id sibi gratum foret. Respondit se
3 gratiam habere, esseque | sibi satis exploratam atque perspectam eorum uoluntatem, verum in ea esse sententia, ut existimaret, uiros religiosos, et tranquillitati, atque otio literario, et diuinis meditationibus deditos, non debere, ab ea dulcedine abstrahi,

A.'s mother.

propterea se, matri suæ, eam curam imposuisse, ut peregrinos, et benigne eos acciperet. |
4 Quare eos exorare, ut æquo animo acciperent, et pro se orarent. Responderunt
F. 43a 1 Sacerdotes, *se in ea cogitatione curaque versari · ac quamuis magno eius desyderio

Monserrate selected.

tenerentur quoniam ita iubebat, se libenter parituros. At cum forte fortuna, postridie eius diei, filij sui præceptorem, in literaria pergula, offendisset: "Parate," inquit, "Pater, ad iter · nam mecum es profecturus." Et ad commeatum omnia dari, quam citissime, imperauit.

2 Itaque more suo uenationem indixit, et regium | tabernaculum efferri, et quarto

The muster. Prudential measures. A.'s mother. Qutb-ud-din Khān

ab urbe lapide, tigri imperauit. Rebus ita compositis, ut Nicopoli mater, cum Danialo nepote, filio suo, natu minimo maneret. Gangaridi prouinciæ, Agiscocanus præesset · Gedrosiæ Cutubdicanus, quibus mater imperaret, et Indico, vel Delinico regno
3 præsideret, in præsidijs Gedrosiæ, decem milli[a] equitum, cum matre duodecim

'Aziz Koka.

millia reliquit. At *Agiscocano cum uiginti millibus Gangaridis bellum gerendum dedit.[4] Quem sequuti sunt, quattuor, quinque duces, cum copijs, sex milium, quinqueue, aut saltem quattuor millium equitum, præter pedites, et uulgus operarum.
4 Singulas item principes ciuitates, necessario præsidio muniuit. | Filium natu

Salim & Murād to accompany.

maximum, secum ire iussit, et secundum ac Sacerdotem ipsius institutorem. *Infan-

1 1st: satrapam. 2 1st: dicitur.
3 1st: eam curam, eorum animis semper obuersari
4 1st: Agiscocanus, cum uiginti millibus, expeditionem Gangaridis suscepit.

tem filiolam[1] cum auia Nicopoli reliquit. Uxores paucas, ex præcipuis, et filias *Ximini beygum.*
* adolescentes[2] secum deduxit. Magnam uim auri, et argenti, supellectilemque *D. Ximena.*[2]
F. 43b. 1 plurimam, elephantis, et camelis euehi, et || exportari præcepit.

Quo die primum iter aggressus est, eum mater est prosequuta, et in castris fixo
Parting of friends. candido tabernaculo, magnæ amplitudinis, cum filio biduo est commorata. Sacerdotes itidem sodalem, ad castra deduxerunt, et in castris cum eo biduo etiam *constiterunt.[3]

Castra uero, *ex more maiorum,[4] Rex metari iubebat. *Vetus autem mos est[5]
2 ut regia, | tabernacula (quæ ab illis Pexqhanaa dicuntur, hoc est anterior domus) in
The Moghul camp. amœno, et amplo campo, si detur, ponantur. In dextro cornu, Regi proxima filij natu maximi, et procerum, qui ei attributi sunt. In sinistro, alterius filij, et optimatum, qui illi sunt assignati. At in posteriore acie, reliqui filij, natu minores,
3 si adsint, et | eorum familiæ, eodem ordine, tabernacula figunt. Quod si filij absint a castris: proceres dextrum, et sinistrum cornu, ac posteriorem aciem, illi Regi proximi occupant, qui sunt cæteris, aut dignitate, aut regis beneuolentia, et fauore præstantiores. Hos sequuntur reliquæ phalanges, quæ quo propius possunt, ad
4 suos quosque duces, et | centuriones accedunt, fixis iuxta illos tabernaculis. Ac ne tabernaculorum multitudine, castra coarctentur, per contubernia distribuuntur. Forum uenale Regis, et principum filiorum ac reliquorum *optimatum,[6] iuxta suum
F. 44a. 1 quemque ducem statuitur, et regium quidem, et filiorum || amplissima sunt, et copiosissima, non solum abundantia rei frumentariæ, et cibariorum, sed omnium mercium, ut non in castris, sed in opulentissima ciuitate, agere uideantur · eandemque semper habere formam existimes · ut cum per dies aliquot, in ijs quispiam, fuerit uersatus,
2 facili negotio, per hæc fora, quasi per vias, quo | libuerit, deducatur. Forum urdu *Urdû, nostrates scribunt orda.*[7]
nominant. Cum itur, bellica tormenta, in fronte castrorum, pro uestibulo, atque
*aditu[8] aulæ, quasi in prima acie, collocantur in latissimo campo; erant autem octo et uiginti, castrensia tormenta, sed ad quatiendos muros inepta, quorum maximum
3 hemisphæram (ut uulgus militarium ait) non | æquabat; quo in loco, noctu, in fastigio, *præcelsi mali,[9] fax inflammata sustollitur, quæ oberrantibus præluceat, et quam omnes petant, si quis tumultus in castris oriatur, et ad eam, quasi ad cor, et caput confluant. At cum reditur, in extrema acie, a tergo aulæ figuntur. Ac Rex binis
4 utitur tabernaculis, eiusdem formæ, atque | magnitudinis, quæ alternis itineribus
F. 44b. 1 permutantur · ut unum præferatur, in altero habitet: quibus aulæa sunt | pro parietibus, et uestibulum, a reliqua habitatione distinguunt · quam ambitione magna, circumsepiunt. Et Rex quidem, tecto utitur, quasi urbana domo, in quod per gradus ascenditur. Ac castrorum quidem metandorum ratio sic habet.

Shāh Mansūr to accompany. Enimuero, ne quid noui Xamansurus, in perniciem regni, quod matri curas
2 augeret, | moliretur, ut se sequeretur, imperauit. Atque sexto Idus Februarij, pri- 1581.[10]
The start. mum castra mouit.

Hunting. Postridie uenari, suo more instituit. Edicitur uero, ut nemo, in eam partem feratur, quo Rex iter habeat, tum, ut multitudinem fugiat, et proditioni, præripiat

1 1st: infantulam. 2 Later addition. 3 1st: uersati sunt. 4 1st: hoc ordine.
5 Later addition. 6 1st: magnatum. 7 Later addition. 8 1st: adytu.
9 1st: oblongæ perticæ. 10 Later addition.

ocasionem, tum etiam, ne hominum tumultu, bestiæ fugentur. Et | bestiæ quidem, præter cæruleam bouem, eædem sunt, atque Europææ. Cærulea bos persimilis, est ceruo, sed capitis, et reliqui corporis magnitudine, dispar. Ac quod canibus venaticis, gallicis, atque Alanis regio destituta sit, innumeras prope pantheras, 4 immodicis sumptibus alit, quæ a nutritijs, equo impositæ, clausis oculis | ne in obuium quemque insiliant, loco ubi pascitur bestia, fame prope enectæ inuehuntur. Aucupio autem haud multum delectatur. Jubet tamen aues plurimas, ab aucupibus, F 45a. 1 dignitatis ostentandæ caussa, pugno efferri, et ut sumptui parcat, cornicibus pasci.

Nilagau cærulea bos.[1]

Measuring the road.

Cæterum, ut quantum unaquaque die, itineris conficiat: decempeda, a metatoribus, qui eum, ubi primum ex aula, pedem effert, pone sequuntur, uiam metiri iubet. Qua una opera, et quam late pateant regiones, et quantum loca, mutuo distent, ad 2 *mittendas[2] | legationes, et *mandata, ac rebus tempore occurrendum, perdiscit. Decempedæ *ducenta spatia,[3] mensura est quam Persica lingua, coroo, uocitant, Indica uero, cos, quæ *duo milliaria,[4] æquat, qua mensura, interualla locorum metiuntur.

Posteaquam, eo biduo quo Rex castra ad Nicopolim habuit: satis se copiarum 3 habere *iudicauit,[5] ut tuto, et cum dignitate, iter aggrederetur, sexto Idus Februarij, **Feb. 8, 1561.** dato signo sub vesperam castra mouit.

The army on the march

Mos autem, itineris faciendi (ut communia prætermittam: hæc sunt signa, quæ ad pergendum, et ad consistendum dantur) sic habet. Intra regni fines, sine ordine, uniuersus exercitus progreditur · præter paucos, ad quos eius diei, excubiæ agendæ 4 spectant. At uero excubitores, et | custodes, reliquumque sateliitium, et equitum manus, instructo in modum *decrescentis lunæ agmine, in duo cornua Regem[6] non longius ab eo disiuncti, quam est lapidis iactus sequuntur. Hi dum Rex moratur, F. 45b. 1 duobus ordinibus in seriem, ab aulæ uestibulo, ad ducentos ferme passus, distincti, altero quidem elephantum, armis, quibus a telorum iniuria, sint tuti, *diligenter[7] obtectorum, altero, equitum sagittariorum, et pilatorum, leuis armaturæ (nam* ferro tectis et munitis[8] equis ac militibus caret) Regem opperiuntur · ac prætereuntem, 2 suo quisque loco, atque ordine salutat: facto agmine, | primum equites, deinde elephantes, pone sequuntur. Hanc aciem, præcedunt tympanistæ, ac tubicines, elephantis uecti, omnes, præter unum, taciti, qui decimo ferme quoque passu, tympanum, lenta quadam, et ex dignitate *ad numerum percussione pulsat.[9] His omnibus præeunt cursores, qui obuios quosque abigunt. At uero uxores elephantibus | 3 fœmellis, impositæ, tabernaculisque quibusdam *uenustis fastigijs, inclusæ uehuntur. Hos uiri senes, et *aspectus grauitate venerandi,[11] adhibita custodia, quingentorum hominum deducunt: caueturque, ut eo loco, quo iter faciunt, procul qui occurrunt, abscedant. Quod omnes, eo diligentius præstant, quo sunt dignitate potiores. | 4 Ancillæ, camelis, sub umbraculis candidis, impositæ, reginas sequuntur. Est etiam statuta custodia, ærario, quod plurimis elephantibus, ac camelis uehitur. Reliqua F. 46a. 1 belli impedimenta, carris · supellex, et ruta cæsa Regis, mulis deportantur. Ac cum

---

1 Later addition. 2 1st: imperandas. 3 1st: centum quinquaginta. 4 1st: sesquimilliarium.
5 Later addition. 6 1st: bicornis lunæ agmine, Regem. 7 1st: ad amussim.
8 1st: cataphractis. 9 1st: lento quodam et ex dignitate pulsu percutit. 10 1st: fastigiatis.
11 1st: aspectu uenerabiles.

primis diebus, mira esset copiarum paucitas, tanta postea fuit multitudinis frequentia, ut terram operire uideretur · fusaque per agros, et siluas multitudo, sesquimilliarium in latum occuparet · ut in eam, si belua incideret, euadere nequiret. Aues item
2 uolando defessæ, et clamoribus exterritæ | decidebant.

Provisions cheap. At Sacerdoti, qui in castris erat, magnam admirationem mouebat, in tanta multitudine, potissimum elephantum, tanta uilitas annonæ; quæ Regis prouida, et solerti cura, atque diligentia, contingebat. Nam, et qui commeatum, undequaque
3 comportari curarent, industrios negotiatores, ad uicinas urbes, et municipia | mittebat · et mercatoribus, qui frumenta, orizam, legumina, et *omnis generis esculenta et poculenta atque[1] alias merces exercitui importabant, uectigalium immunitatem dari · atque portorio leuari, eos qui uellaturam faciebant, edicebat.

No harm to friendlies. Pari diligentia · ubi suis finibus, egressus est, in castris, a præcone pronuntiari
4 iussit, quod ad aures, multitudini indigenarum, rumoribus [1] perferretur, securi ut omnes essent, nec suis opidis excederent, qui arma non essent sumpturi. Quod si in
F. 46b. 1 castra, commeatum inferrent, vectigalibus liberatum iri, et integrum fore, ex arbitrio uendere. Ad extremum *a victoria[2] cum rediret, gratiam esse accepturos; secus si contra facerent · maximis damnis esse affligendos. Regulos quorum regiones obijt, fœdere, muneribus, et pollicitationibus, sibi deuinciebat; qui omnes, copiarum mag-
2 nitudine perterriti, cum nullus uideretur, | dubitationi locus relinqui, essetne hoste potiturus, uel inviti, cum significatione, tamen beneuolentiæ, ut suis rebus prospicerent, parebant. Quo factum est, ut in frequentissimo exercitu, nulla caritas, nedum egestas, rerum necessariarum, in hostili etiam regno, multitudinem afflixerit.

3 Prospexit præterea diligenter, | ne aquationis difficultate, castra laborarent.
Skirting the mountains. Quoniam uero, *uberiores sunt ad montium radices, aquæ,[3] et uenandi maior commoditas, uersus montes exercitum ductari præcipiebat, asperitates uero uiarum, quæ
Work for Qāsim Khān. propter saxa, et scopulos, et præruptas torrentium ripas, passim occurrebant: calonum et operarum labore, | quos ad *æquandam itineris planitiem[4] præmittebat,
4 quoad eius fieri poterat superabat. His præerat tribunus, Agarenæ arcis præfectus,
F. 47a. 1 qui ex ea humilitate, in || amplissimum dignitatis gradum euectus, suspicionem proditionis sustinebat · potiusque ducebat, in lacunosos saltus, quam in arentem glaream incidere.

Bridges. Lucri præterea faciebat, construendarum pontium discrimen, quæ si in lato alueo construantur, a profluentis impetu impulsæ, traijcienti exercitui, exitium, et perniciem
2 afferunt. Nam substratis | nauiculis, quæ funibus tantum connexæ, ijsque ex agrestibus herbis, compactis adhærescunt, mos est Indis, quam celeriter pontes construere: quibus pauimenta parant, virgultis, et arborum ramis, atque fœno. Edicto uero Regis cauetur, ut ducta unius tantum ordinis serie, singuli siue equites, siue
3 pedites, seu cameli, aut alia iumenta, sarcinis | onusta, pecudes item, ac pecora tra-
Care in crossing them. ijciant · ne si pons dehiscat, magna iactura fiat, earum rerum, aut hominum, quos amnis absumpserit. Quare in aditu pontis, quoddam quasi castellum collocatur, quod satellites regij tuentur, ne incautæ multitudinis, magna caterua, pontem petentis,

[1] Later addition. [2] 1st: a victore. [3] 1st: copiosiores sunt .... aquarum decursus.
[4] 1st: complananda itinera.

4 pons pressa mergatur. Porro elephantes, transitu prohibiti sunt, ne | molis suæ pondere, fabricam pessumdarent.

Scouting. Jam uero ne in occultis insidijs, intercluderetur: ubi primum, in alienum regnum pedem intulit: antecursores trecentos præmisit · qui duodeuiginti passuum millibus,
F. 47b. 1 omni ex parte, a castris abstracti, num hostes laterent, an palam aduentarent, specularentur. In angustijs itinerum, in gyrum, præsidia collocabat, et paucorum hominum labore, vniuersum exercitum, cura, et sollicitudine liberabat,* ut[1] non minus sese, inter eundum, funderet, et umbras, fontesque captaret, noctu vero securus, somnum caperet; quam si in patria degeret.

2 Bellicam | disciplinam, usque adeo coluit, ut nihil impune contra eam, admitti
Discipline. Made an example of. sineret. Cum ad ripam Indi, castra posuisset, et uadum explorari iussisset, quo exercitum traduceret · cuidam tribuno militum, imperauerat, ut in aduersum flumen, ad locum usque *quem ipse præscripsit,[2] proficisceretur, tentaretque uadum, num
3 equis *transgressio esse posset. Qui quum uiginti | quinque passuum millia obijsset, et uado amnem carere comperisset, intellexissetque ab incolis, eadem esse profunditate flumen, in toto eo tractu; quapropter superuacaneum fore laborem, ulterius progrediendi: ad Regem redijt, eique renuntiauit, non esse flumini uadum, quo transi-
4 rent copiæ, nisi structa ponte. Quæsiuit Rex, "Peruenistine | ad imperatum locum?" A quo cum cognouisset, citra locum constitisse, corripi hominem iussit:
F. 48a. 1 et *ad locum quem imperauerat pertrahi:[4] utri, que ex bouis corio consuto, pronum imponi, et uinciri, ac in profluentem proijci. Cuius rei rumor, cum per castra, esset peruulgatus, ad oram fluuij, ut spectaculum hoc nouum uideret, uniuersus pene exercitus, confluxit. Ille uero, medio flumine, huc, atque illuc, incerto cursu, lugens,
2 et ueniam implorans, miserabili eiulatu, ut commiserationem moueret, | ferebatur. Quem, ubi aulam est præteruectus, Rex eripi iussit, e fluctibus · eius bona scribi, et eum uoci præconis, per omnia fora subijci, et pro seruo uendi. Quem amicus quispiam, octoginta nummis aureis, ærario regio solutis, coemit. Dedit quidem postea
3 ueniam, sed hoc exemplo, militarem disciplinam, quanti fieri, et quam | suos, dicto audientes esse uellet: significauit.

Strength of the force. A motley army. Neque uero, tanta multitudo, nisi his artibus, in officio, contineri potest. Habito enim delectu, equitum, peditibus exceptis, (qui erant prope innumeri) et *elephantis camelisque pugnacibus · qui erant prope quingenti[5]: quinquaginta millia equitum, in hoc bellum acciuit · quorum quidam Mongoli, quidam Persæ; Turquimanni
4 alij, Chacattæi, Osbequij, Arachosij, | Balochij, Patanei, Indici, et Gedrosij, tum Agareni, tum etiam gentiles, quibus potissimum confidit. His accedebant Parthi plurimi, et Arij & Paropanisadæ. Atque hæc* fuit caussa, cur cum[6] apud Agarenos, ex-
F. 48b. 1 legis nomine, atque fama, male audiat, nemo illi, manus afferre, mortemque audeat intendere.

Methods of warfare. Longe autem alia ratione Persæ, Mongoli, Chacattæi, Osbechij, ac Turquimanni, alia Gedrosij, alia *Balocij[7] alia Indici pugnant. Nam Gedrosiorum, qui Rasputi, et Indorum, qui Rati dicuntur, equitatus omnis, humilibus quibusdam equis, qui

[1] In MS.: et. [2] 1st: præscriptum. [3] 1st: transiri. [4] 1st: ad imperatum locum pertrahi.
[5] 1st: elephantum. [6] 1st: est caussa, ut cum. [7] 1st: Balochij.

2 uix *cum asinis æquantur[1] · | in locum ubi pugnandum, est inuehitur · ubi desilientes ex equis *hastis quibusdam breuibus, quas iacula potius quam hastas dixerim,[2] et peltis instructi, aciem, inimicorum expectant. Hos dicunt Agareni, scire quidem mori, sed nescire pugnare. *Balocij[3] camelis insident, et arcu, sagittisque bellum gerunt. Indici elephantes gubernant, atque ad pugnam impellunt.

3 Est uero mira elephantum | multitudo, in castris, et urbibus, ubi Rex commo-

Elephants. ratur, quorum robore, et uiribus, ad duas res utuntur. Altera est, ad ferendas sarcinas, altera ad pugnandum. Et sarcinas quidem, ut plurimum, fœminæ uehunt. Plerique mares, ad pugnandum assuefiunt, armisque, quibus tuti sint, quibusque

4 lædere queant muniuntur. Qui armis exuti, nihilo | sunt infestiores. Nam abreptos hostes: quosdam proboscide, pedibus suis substernunt, et obculcant, *nec prius incumbere in miseros cessant quam eos obterant ac contundant:[4] quosdam uero *in

F. 49a. 1 medium aërem iaciunt,[5] ut ex casu pereant; quosdam medios discindunt, pede || crus alterum premendo, proboscide alterum crus, sursum magna ui adhibita, contendendo. Mares quidem, singulis annis, per tres fere menses, præ ferocia ita insaniunt, ut suos interdum curatores interimant; et eo quidem tempore sunt ad pugnam aptissimi. Ferocia deposita, si iterum efferari, ad bellum imminens, opus sit, felis carnibus, ad |

2 uescendum, reliquo pabulo commistis, efficitur. Domi, ne noceant, fœminarum sodalitio compescuntur · fœminis enim conspectis, animos deponunt. Quosdam elephantes assuefaciunt, tormentis bellicis dorso perferendis,* qui, cum admoto igne ater puluis flammatus e tormento cum tonitru erumpit,[6] minime terrentur, aut calcitrant. Hoc

3 modo instructos elephantes, | et armatos, quinquaginta, extremam | aciem sequi, Rex imperauit · quos Indi ducebant.

Tartar tactics. Cæterum Mongolorum, Persarum, *Parthorum, Turcarum, Sogdianorum, Bachtrarum et Scythicarum uel Tartaricarum omnium[7] nationum, pugnandi ratio eadem est. Qui (ut de singulis taceam) tum infestissime pugnant, cum impensissime fugere uidentur, atque adeo in tergum conuersi, equo in aduersum admisso, directe

4 *iaculantur:[8] ut oculum | figant.

Habits of elephants. Et elephantum ea est natura, ut ita uocibus hominum, qui eorum curam habent, assuescant: ut omnia, quæ imperantur, exerceant. Nodos soluunt, eosque connectunt, rem impellunt, eandem sustollunt, rursum deprimunt, iterumque conuertunt:

F. 49b. 1 laqueos inijciunt, laqueis eximunt: minutissimas || stipulas, et æra colligunt. Ad choream instruuntur, et saltant. Ad omnia denique se parant *quæ illis imperantur.[9] In syluis gregatim degunt; per contubernia, et quasdam ueluti familias, quibus præest, suæ cuiusque gentilitatis (ut ita dicamus) et familiæ pater, et auctor, cui reliqua posteritas pareat, quem ducem, in bellis quæ cum alijs elephantibus geruntur, sequantur. | Cum a uenatoribus petuntur, illius nutu uel terga uertunt, uel certamen expectant, ille medius, ueluti dux, suis instructus copijs, *quadam cum insolentia et arrogantia,[10] fertur, ut omnibus qui ad suam aciem accedant, minas intendere uideatur. Huc atque illuc, lento quodam passu, spatia fremebundus

1 1st: asinos altitudine æquant. 2 1st: lanceolis quibusdam breuibus. 3 1st: Balochij.
4 1st: obteruntque ac comminuunt. 5 1st: altissime eiaculantur. 6 1st: quæ cum discluduntur.
7 1st: et vicinarum. 8 1st: eiaculantur. 9 Later addition.
10 1st: quadam cum arrogantia et insolentia.

3 facit, | ac illi soli parcit, qui pastum sibi, et familiæ * parat.[1] Nam huiusmodi elephantum contubernia, in nemoribus ali, quasi boum armenta, Zelaldinus curat; atque tum spectaculi præbendi caussa, tum etiam ut optimos quosque seligat, ad se
4 adduci jubet. Greges uero sunt, fere uiginti capitum, diuersa | corporum statura, et cornuum *magnitudine,[2] pro cuiusque ætate. Qui demisso sunt, ad clunes, dorso, et cruribus, atque collo firmi optimi habentur. *Edere partum elephantes post octauum mensem, nonnunquam post sextum et decimum: senis mensibus a matre nutriri: fœminas decimo anno concipere: viuere quantum longæui homines: quosdam etiam ad ducentesimum annum peruenire: morbidos esse et incurabiles, Strabo scripsit, Plinius delectum in belua uires & ætatem et magnitudinem facere.[3] *Armentarij uero ferunt elephantes ad ducentos annos, uiuere, quinquagesimo ad iustam staturam peruenire, centum annorum, firma esse ætate, ac robore præstare,
F 50a. 1 centesimo quinquagesimo senescere · ducentesimo, ad finem, et exitum vitæ peruenire.[4] At uero morbis frequentissime uexantur, febrique laborant. Verum, *si frigore quodam mortifero obrigescant,[5] intra uiginti quattuor horarum spatium, contabescunt, et moriuntur. Ægri gemitus edunt, sese, ut in lecto homines mouent, lacrymantur, et sibi medicinam fieri permittunt · nec ut alia bruta animantia reluc-
2 tantur. Fœminæ, mirum | in modum, sunt pauidæ. Ignem præcipue, et *æneorum tormentorum ac fistularum et fulminum[6] strepitum reformidant et magno impetu sese in fugam conijciunt ut incautos facile opprimant, et *pessumdent. Pusilli, uix vnius anni suem, exæquant, a decimo anno disciplinæ subduntur. Qui ad bella
3 instruuntur, a barbaris et impijs hominibus, quo in homines sint efferatiores, humanis carnibus pascuntur. Sontes, ad illorum pedes proijciuntur. Hinc existimo, ortam esse fabulam, elephantes conspecto sanguine, ad bellum incitari. Non enim magis, conspecto sanguine mouentur, quam si aquam conspiciant. Ita educatis, si ex dorso quis elabatur, aut decidat, cum in illum insilit, mos est hominem proterere,
4 cum existimet, eam ob caussam, sibi ad | pedes accidisse, uel obiectum esse. Hoc discrimine liberatus quidam est, e Sacerdotibus, qui Naruadam fluuium, elephante coactus *transire,[7] ignorantia, et desuetudine, cum mora in illum insiliens, prope perijt. Flectunt enim se elephantes, *et pede ac poplite ad se ipsos per quosdam ueluti gradus ascensum parant; uerum, oportet eos qui ascendunt, quam celerrime maturare, nam ubi primum, se pedibus premi sentiunt, *ut se erigant connituntur.
F 50b. 1 Neque enim articulis, nodisque, et colligationibus, ijsdem, in cruribus carent, quæ habent, cæteræ quadrupedes, ut quidam ex antiquis, a fallacibus nouarum rerum, et nugarum, commentatoribus decepti, memoriæ prodiderunt. Unum, et alterum restat, de elephantibus, et id sane admiratione dignum, vix ni credi posset, quam graues inimicitias, mutuo suscipiant, elephantes. Nam si duo, aut plures, odio dis-
2 sideant, et sese vicissim | conspiciant, facto impetu, magna ui inuehuntur, et sese

Lib. 15.

Lib. 6. Cap. 19.

[1] 1st: subministrat. [2] 1st: crassitie : Later addition.
[4] 1st: Ducentis annis, ut plurimum, uiuunt, quinquagesimo .. perueniunt, centum ... firma sunt ætate, ac robore præstant, centesimo quinquagesimo senescunt, ducentesimo ... perueniunt.
[5] 1st: si frigore quodam corripiuntur.
[6] Later addition. [7] 1st: obterant. [8] 1st: traducere. [9] 1st: et quasi scalam ex sese præbent.
[10] 1st: tollunt se, atque erigunt.

collidunt: at uero, ductores *equitantes,[1] ne conspiciunt quidem, nedum lædant. Difficile etiam dictu est,* rhinocerotes, etsi præ illis pusillæ sint,[2] quantum timeant, et exhorrescant · porro, quam insolenter rhinoceros, elephantem contemnat. Nam
3 elephas, conspecta rhinocerote sese | totum, tremebundus flectit, atque demittit, proboscidem in os condit, loco cedit, donec transeat rhinoceros · restitans, uix fustibus, compelli potest, ut gressum moueat. Iam uero certamen, cum rhinocerote, uelis remisque declinat. Nam rhinoceros, sub bestiam, se infert, et naris acuto cornu,
4 uentrem eius petit, et perforat, cum nihil, ab elephante | lædatur. Porro elephas, inflexa in os proboscide, dormit · murium, & formicarum formidine, at murem præcipue reformidat. Eius est naturæ animalium, quæ aqua delectantur, ut sunt bubali, sues, et alia id genus. At uero, ut bestia domari, et coerceri posset, Deus naturæ, ac ||
F. 51a. 1 rerum conditor, qui cætera homini, hominem, ut sibi obsequeretur condidit: duobus membris debilem, et imbecillum elephantem esse voluit: nimirum ipso nexu, nodoque cruris utriusque, nam sui grauitate, *uel resti tantum,[3] si prehendatur, maximum dolorem bestiæ renitenti, et calcitranti, id quicquid est vinculi affert · quo fit, ut
2 cathena impedita, in | fouea, facile teneatur. Tum fronte ipsa, atque proboscide: nam in fronte, quod ualde tenuem, et imbecillam habeat cutem, ægre patitur se pungi, quo fit, ut unco impacto facile, a cursu cohibeatur: ad quem inhibetur, adhibito manubrio quodam, *infixis[4] clauis instructo, et ad dorsum, magna ui admoto: quod si furibundus, vnco non pareat, uel *obducto oculis ueli operimento,[5] uel stipite,
3 quem oblonga cathena | uinctum, *et a domitore humo [im]pactum,[6] suis pedibus implicat, coercetur. At uero ictus, in proboscide, sub oculis, pedem quam citissime refert. Ignis item, si admoueatur, Euris ocyor, fuga salutem quærit. Eam ob causam, in circo, ne quid mali, ab elephantibus Rex pateretur, satellitio hominum cingebatur, qui gestabant uncos, oblongis *hastilibus præfixos,[7] et pulueris sulphurei
4 machinas, | quæ igne concepto, in orbem cum fragore, et strepitu uersantur. Hi inuadenti elephanti, sese opponebant. Quibus etiam instrumentis, elephantum pugnas dirimebant. At vero in acie, ne ordines equitum, suæ molis metu, perturF. 51b. 1 bent, *equisones[8] || equos, elephantibus uidendis, non solum uerum etiam, ad eos pugnaciter lacessendos, assuefaciunt. *V. vir[i] p[r]odromi[?]*[9]

Strength of the army. Cæterum, ut eo unde sumus digressi, redeamus · peditatus omnis, armatura uaria instructus, bellum gerit. Verum tota uirtus belli, in equitatu posita est. Quo fit, ut magnis sumptibus, non parcat, quo integris, quoad eius fieri possit, semper
2 equitum | copijs, sartum tectum imperium conseruet. Nam exceptis legionibus, quæ ducibus, tanquam heris, iam inde ab auis, et proauis, adhærescunt: et equitatu, peditatu, elephantibusque constant: quibus ipsimet duces, ex uectigalibus prouinciarum, sibi a Rege traditis, stipendia persoluunt: quadraginta quinque millibus equi-
3 tum, quinque millibus elephantum, | quamplurimis peditum millibus, stipendia ex **Feudal system.** suo ærario persoluit. Veteri enim usu, ac consuetudine comparatum est, ut quæ bello acquiruntur, *nemini perpetuo iure,[10] a Rege donentur, sed pro Regis libito,

1 1st: inequitant. 2 1st: Rhinocerotem, etiamsi pusilla sit. 3 1st: vel tenui funiculo. 4 1st: præfixis.
5 1st: iniecto, ante oculos operimento. 6 Later addition. 7 1st: contis infixos.
8 1st: hos. "Equisones" cannot be found in the best dictionaries. I propose "agasones" = grooms.
9 Later addition. Indistinct. 10 1st: Regi cedant prorsus omnia; nec in perpetuo iure.

prouinciæ administrandæ, *primarijs uiris, aliquo imposito uectigali, quod Regis
4 ærario accedat, tradantur. | Illi vero, legionarijs suis, municipia, oppida, et pagos
distribuunt, atque, uel assignatis agris, stipendia, uel ex uectigalibus persoluunt.
Nam diligenti cura, datur a Rege opera, ut unicuique, eæ prouinciæ assignentur, quæ
F. 52a 1 ijs copijs quæ ‖ illi parent, satis sint, ad honeste, et sine penuria transigendum · ut,
habenti duas legiones, copiosior prouincia assignetur, quam ei qui unam tantum habet.
Retinent uero ant'quum suorum maiorum* morem qui in phalanges milites diuidebant, et suæ quisque phalangi[1] militibus imperabant.[2] *Hæ phalanges Persice dicuntur lascár · ac quoniam unicuique phalangis tribuno suum est forum uenale, illæ Vrdu vel, ut nostrates dicunt, ordæ Tart[arice] vocantur et tribuni uocabulo denominantur, veluti si dicamus Mancini vrdu vel orda, Mancini phalanx.[3] Itaque, cum regionum, urbes, et agri, *ad regem deueniant,[4] et uniuersæ copiæ, illi tanquam
2 summo imperatori pareant: | plerique tamen milites, suos habent duces, quibus jam inde a progenitoribus, et auis, ut supra demonstratum est, obsequuntur. Quæ res non modicam ocasionem et ansam coniurationibus et proditionibus præbet. Quam ob caussam, ne *duces[5] potentia sua freti, insolescant; ubi intelligit, facultatibus
3 auctos, ex prouinciarum uectigalibus esse* eos,[6] ad se accersit, ijsque, quasi | seruis, multa imperat, quæ cum priori gradu, ac dignitate minime consentiunt. Nam curam illis demandat, aliquot elephantes, equos, camelos, pantheras, damas, et columbas alendi: quæ ad se, singulis annis,* ad dictam diem[7] adducant. Dimissos iterum, ad prouincias administrandas, non sinit, diu uno loco consistere. Ac ne potentia abu-
4 tantur, | et ut certior fiat, quonam illi pacto se gerant: iudices, et prætores urbium, et municipiorum, ab ipso constituuntur.

Mathura. Sed jam *ad iter quod inijt[1] redeamus. A Fattepuro, quarto die Maturanum
F. 52b. 1 uentum est: urbem, iam ab eo tempore conditam, quo ‖ *Brachmanarum superstitiosa
Krishna. religio in has regiones inducta est;[2] et a Crustnu, qui alio nomine, Viznu dicitur, condita fuisse creditur, aut certe, dubium non est, quin ortus, in suburbio, prope eam urbem sit. Nam plerisque in locis, agri Maturanensis, delubra uisuntur, Viznu dicata, illis locis exædificata, in quibus, aliquid ab eo gestum, aniles quædam, et
2 ineptæ fabulæ | narrant. Sunt vero hæc fana (melius dixerim profana) opere Indico, forma pyramidum, concinne satis constructa · quibus, uersus ortum solis, ostia posita sunt · ut cum primum, sydus exoritur, simulachri faciem, sua luce perfundat.

Ac gentiles omnes, totius Indiæ, Crustnu quasi Deum colunt. Et Para Bramæ
3 (quem Para Maessurem, hoc est Deum immortalem, dicunt) filium fuisse affirmant,
Indian mythology. et fratres habere, Maessurem, et Brámam, sororemque Sethim; quæ sine matre, ex fronte Para Maessuris, nata sit: et Maessuri nupserit, ut Juno Joui. Nam ne à se malus dæmon, omnino dissideret, similem Deorum generationem, Indicæ antiquitati,
4 in animos | induxit: illi, quam stolidæ, nostratum priscorum hominum, uetustati per-

1 1st: magnatibus

2 1st: qui factionibus diuisi, suæ factionis quisque militibus imperabat (*sic*).

3 Later marginal addition. The note ran first: Hæ factiones dicuntur lascar. ac quoniam unicuique factionis uel cunei tribuno suum erat forum uenale assignatum, huiusmodi cunei Vrdu vel, ut nostrates dicunt, ordæ dicebantur, quas tribuni uocabulum denominabat; veluti si dicamus Mancini Vrdu vel orda, factio vel cuneus Mancini.

4 1st: regis sint. 5 Later addition. 6 1st: ad indictum tempus. 7 1st: ad expeditionem.

8 1st: Bragmanarum superstitio, illis regionibus inducta est.

suasit. Saturnum enim, dicebant ueteres, genuisse Jouem, Neptunum, et Orcum, atque ex eius cerebro, prodijsse Mineruam. Hoc tamen interest quod nostrates *Pluto Orcus.*[1]

F. 53a. 1 poetæ, hæc nomina tribuebant cœlo, et elementis, et ad elementa affectis rebus · || isti, communes quasdam notiones esse dicunt, quæ in intellectu hærent, ut Athenienses *Act. 17.* qui resurrectionem nouam quandam deam, et D. Paulum, nouorum huiusmodi, deorum, annuntiatorem putarunt, aut Manichæi, qui elementa quinque rerum, a se conficta, deos dicebant. Ac cum unum, ab alio dimanare, et ueluti cathenarum

2 anulos vicissim sibi succedere | opinarentur, unum ex alio nasci, cogebantur fateri: cum uero cohærere, et simul quasi conuenire dicerent, matrimonio iungi, ineptissime fabulabantur.

Krishna's avatārs.

Atque ut Crustnu parentem, et fratres omittamus: eum *nouies[2] natum, Indorum, ac Brachmanarum magistri tradunt. *Primo,[3] ceti forma, ut fratrem Bramá, *Ea coclea ab incolis Comarinæ oræ chanc dicitur: cui olim anteaquam Christiani essent diuinos honores tribuebant. Hæ gregatim repere et suum regem sequi feruntur.*[6]

3 a coclea marina liberaret, | quæ eum deglubebat: *Secundo,[4] testudinis, ut orbem duorum gigantum, pondere *inclinantem ac propendentem[5] sustineret: Tertio *lutulenti[6] suis, ut orbem *conspurcatum emundaret:[7] Quarto, leonis specie infra umbilicum, supra uero umbilicum hominis, ut gigantem necaret,* a quo orbis crudeli domi-

4 natu premebatur.[8] Quinto, hominis pusilli similitudine, qui quasi mendicus | stipem rogaret: Sexto, personam induit uiri fortissimi, qui ut in lucem editus est, in cœlum euolavit: Septimo, in uentre latuit, cuiusdam opilionis, qui lacte quæstum faciebat, e cuius tandem utero expositus, torques vitreas, et anulos uenditauit, ut *sceleratissime insidiosissimeque[9] posset patruum interimere, quem confecit: Octauo, personam

F. 53b. 1 egit Regis, imperauitque, quattuor mille || sexcentis septuaginta tribus annis: Nono tandem, habitu *agricolæ et rustici, quo tempore impios[10] suo gladio peremit. Puer *insedans et turbulentus, furunculus, ac mendax fuit.[11] Cum enim, cum opilione uersaretur, lac, butyrum, et caseos furabatur, interrogatus* num flagitia admisisset,[12] negabat, mulierculis quibusdam, quæ *sordes[13] in profluente eluebant, uestes, et

2 lintea suffuratus est. Vicinis ollas, et | supellectilia, *perfringebat,[14] uitulos e præsepibus soluebat ut fugerent, quo curas *armentariorum[15] augeret. Hæc crepundia, et pueritiæ initia, eo progressæ sunt, ut octo uxores, suis uiris ui, sexdecim mille dolo, et fraude* eripuerit, ubi uir et dignus scilicet nomine euasit.[16] Atque horum miraculorum memoriam, illis delubris, ne excidant, tuentur. Tanta est impudentia Brach-

3 manarum, et Indicæ plebeculæ stoliditas, ut iure eloquentiæ parens | Cicero dixerit · Quæ barbaria India vastior? Quæ agrestior? Et merito quidem · nam magis ad ueritatem, aniles fabulæ, quas hyeme, ad focum vetulæ narrant: accedere uidentur.

Mathurā, the Rome of India.

Ac cum Viznu, famatissimus apud Indos, ψευδόθεος habeatur, factum est, ut sicuti Roma, in Europa, *olim urbs hæc in India superstitionum fons et caput extiterit.[17] |

4 Quæ quidem, et murorum ambitu, et ædificiorum amplitudine, atque hominum fre-

---

1 Later addition. 2 1st: nouem uicibus. 3 1st: prima. 4 1st: secunda, and similarly: tertia, quarta, . . . nona.
5 1st: dehiscentem. 6 Later addition. 7 1st: emundaret, hominum ex alius profluuio, conspurcatum.
8 1st: qui tyrannidem exercebat. 9 1st: proditorie. 10 1st: coloni, malos.
11 1st: puer turbulentus, et inquietus, exstitit, furunculusque, ac mendax "Insedatus" is probably intended instead of "insedans."
12 Later addition. 13 1st: se. 14 1st: comminuebat. 15 1st: pastorum, et opilionum.
16 1st: ubi uir euasit, eripuerit. 17 1st: superstitionum fons fuit, et caput, sic olim urbs hæc, in India.

quentia, fuit amplissima: et ædificiorum quidem dignitatem, ruinæ plane indicant.
Relics of antiquity. Eruuntur enim e latebris ruinarum, columnæ et statuæ vetustissimæ, *cæque scite atque afabre factæ.[1]

F. 54a. 1 Superest unum tantum, e multis, gentilitium templum, nam Agareni præter
Only one temple left. pyramidas, reliqua solo æquarunt. Ad hoc templum, quod in iugo quodam, prope Jomanis ripam, situm est, ex uniuersa India, peregrini frequentissimi confluunt · ad quod non permittuntur, a Brachmanis ingredi, nisi prius in ripa fluminis, uiri
2 quidem capillum, et barbam; mulieres capillum, et supercilia abradant · et | sese in
Shaving ceremony. flumen, aliquoties mergant: ut a peccatis, aqua illa eluantur · qua perfusis, Brachmanæ, peccatorum omnium ueniam promittunt · Res est quidem stupenda. Nam tonsores, plures sunt trecentis, qui expeditissime, semimersos in scalis, quæ in ora fluminis constructæ sunt, ingentem tum uirorum, tum mulierum multitudinem, syn-
3 cere, quod attinet ad | pudorem, sed promiscue, abradunt. Ea est enim mali Dæmonis astutia, ut speciem quandam religionis, eorum animis inijciat, ut sceleratissimum facinus existiment, aliquid turpe aut indecorum, in tanta loci, ut ipsi putant, sanctitate, uel cogitatione uelocissima moliri, dum impia superstitione implicantur.|
4 At eloti, reliquo uitæ tempore, ea facta diligentissime deuitant, quæ ab ijs peccata, iudicantur. Optandum sane, ea cura atque studio, uera peccata ab ijs declinari, qui non falsa, sed uera religione imbuti, veram veniam sunt, pia aliqua functione, adhibito pœnitentiæ Sacramento, consequuti.

Shrine of Hanuman. Ab hac urbe, sex fere milliaribus distat, Anumanti fanum · in quo trecenti, et his amplius, simij, in saltu quodam, publicis sumptibus aluntur. Qui statis horis,
F. 54b. 1 dato signo, tere tinnienti, arma capessunt, et in duas turmas diuisi, mutuo digladi-
Tame monkeys. antur, eadem, aeris tinnitu deponunt. *Pransum cœnatumque, eodem pulsu veniunt, et a cœna prandioque syluam petunt,[2] cum stupore, miseræ plebis, quæ diuino illud prodigio, fieri existimat. Brachmanæ uero, his fraudibus, miserum populum, qui his præstigijs, dementer, non solum credit, uerum etiam capitur, decipiunt. Nam
2 simios | arte, et diligentia, et vetustiorum, qui iam sunt edocti imitatione, ad illa agenda erudiunt. Atque hæc, honorem ut suo patrono Anumanto, cultumque tribuant, simios sua sponte facere persuadent.

Legend of Hanuman. Anumanti uero fabula, sic habet. Maessuris, Crustni et Bráma frater, filius uero Para Maessuris, dicitur, mulierem quandam, quæ in monte solitaria religionis caussa
3 degebat, adamasse uentique interruntio grauidam | effecisse, quæ Anumantum edidit, forma simij. Qui cum a matre quæsiuisset, "Quisnam est meus pater?" matrem respondisse ferunt, "Ventus." At uero uentus, ne tantæ rei ueritas lateret, aut fortasse ne cogeretur, filium suis sumptibus educare, mouendis procellis interdum, euocandisque pluuijs occupatus, cum denique, nullo consistat loco, aut Æoli specu|
4 aliquando clausus, filium periclitari timeret; vel quod pueri forma displiceret, e uestigio dixit, "Minime gentium. Huius simij pater, Maéssŭris est." Qui omnibus denuntiari iubet, malum dæmonem, non ingressurum eius domum, nec illi, filijsue illius,
F. 55a. 1 qui simium hunc coluerit, damnum allaturum. Aiunt uero, ideo simios, ex arbore in arborem inuolare, quod interuentu, et opera uenti, Anumanthus generatus sit. Hunc

[1] 1st: non inepte fabrefactæ.

[2] 1st: pransum cœnatumque, eodem pulsu petunt.

etiam, dijs bella gerentibus, contra gigantes, auxilio uenisse ferunt · atque his quidem
Akbar's belief in it. fabulis, Zelaldinus facili negotio, habet fidem. Nam in Dei nominibus, cuiusdam uenefici monitu, nomen Anumanti scripsit.

2 Indigna sane sunt, quæ hic scripsimus, | quæ sapientum, et piorum hominum sinceris auribus, obtrudantur. Verum eo consilio scribuntur, ut qui legerint, hominum ignorantiam commisereantur, et a Deo, lucem exorent, quæ eorum animos illus-
Ganesh. Mahādeo. tret. Consulto quidem prætereo, Ganessum quem Deorum janitorem, uultu et proboscide elephantis, obeso ac tumenti ventre, ex sudore cuiusdam Deæ (si liceat ita dicere)
3 natum fingunt. Madæum item taceo, | et magnam, aliorum deorum, farraginem, *Madæus creditur fuisse Adamus.* quam misera gens pro dijs colit, cuiusque statuas, et simulachra in templis ponit · et ad institutum iterum redeo.[1]

Delhi. Maturano sex dierum itinere, Delinum uentum est, opulentissimam, amplissimamque, ciuitatem, ad Jomanem positam, in qua Indici regni solium, iam inde a
4 Christianorum regum temporibus, constitutum erat: | ac Patanei deinde reges sederunt: et Emaumus Zelaldini pater, dum uiueret, libenter* in ea commoratus, infortunio diem clausit.[2]

F. 55b. 1 Atque in *sepulcro,[3] a filio Zelaldino, magna amplitudine, in || amœnissimis hortis,
Humāyūn's tomb. Conjugal devotion. ædificato humatus est. Quem ex uxoribus una, mater Mirsachimi Regis Chabuli, quem bello Zelaldinus petebat, præ amoris, et fidei erga eum magnitudine, sic est prosequuta, ut ædificato domicilio, ad sepulchrum, dum uixit, excubarit: et precibus
2 ad Deum, et stipe pauperibus data, qua quingentos pauperes alebat, | uiduitatem exercens, ad mortem usque perdurauerit · heroidis sane, digno facinore, si Christiana fuisset. Sunt enim, ut sapienter, quidam scriptum reliquit, Agareni Christianorum simij. Multis enim in rebus, Christianam pietatem, absque pietatis emolumento, imitantur · nam a uera fide, ac religione, charitateque aberrant. Ac Delinum,
3 publicis ædificijs, arce potissimum, ab Eamaumo ædificata, et muris, | qui urbem
Firoz Shāh's works. ambiunt, nonnullisque templis exornatur · eo potissimum, quod Peruzius Rex, ædificasse dicitur, quod candido marmore, egregie perpolito, et tectorio candidissimo, quod iniecto lacte, pro aqua, calci paratur, affabre factum est · ac, quasi speculum splendescit. Lac enim adhibitum calci, ita connectit partes eius, ut et nullas rimas
4 agat, et perpolitum | uenustissime pelluceat. Fuit uero Peruzius, Pataneus genere, uir ad pietatem procliuis · nam toto regno ædificari iussit diuersoria,* duobus passuum millibus,[4] inuicem distantia, in quibus patulam arborem inseri, propter umbram, ||
F. 56a. 1 et amœnitatem, puteum effodi, ad hominum, et iumentorum aquationem, delubrum, ubi uiatores, preces Deo funderent, ædificari curauit. Atque uiarum, utrumque latus, arboribus, quæ fessis essent umbracula, longissima serie, si ager pateretur, conseuit. Torrentium, et fluuiorum, fossarumque transitum, pontibus coniunxit · vias complana-
2 nauit, et locis palustribus, | cedentibusque lapides strauit, denique nihil prætermisit, quod publicam utilitatem, splendoremque amplificaret. Tribus fere milliaribus, a Delino, in saltu, Regiam mira pulchritudine, et laxitate fabricauit: et in solario,

---

1 The whole of this description of Mathurā (from fol. 52*a*. 4: urbem, iam ab eo tempore) is bracketed in the MS.

2 1st: est commoratus · in eaque infortunio, quod supra demonstrauimus, diem clausit.

3 1st: tumulo. 4 1st: sesquimilliario.

Palace of Firozabad and its pillar. columnam e marmore integram, et solidam, altitudine pedum triginta, crassitudine
fere quinque collocauit. Ac subterraneam uiam, ad ueterem Delinum (ubi Christianorum reges | habitasse creduntur) quadraginta fere stadiorum, cuniculis aperuit, ut
3 **Tunnel.** sese* a curia et negotijs, quoties liberet, *subtraheret,[1] et sine comitatu, in eam uillam, ut animum relaxaret, solusque contenderet. Multa de eo narrantur, quæ si
4 uera essent, et cum Christiana fide coniuncta, hominem | cœlo, ob hæc benefacta
The town. intulissent. Hanc urbem, excepto præsidio Mongolorum, Brachmanæ copiosi, et locupletes incolunt, quo fit, ut ex priuatis ædificijs, non parum splendoris, ciuitati
F. 56b. 1 accedat. Cum enim lapide, ac calce abundet | regio, homines copiosi, bene materiatas, atque ornatas, extantesque, non humiles, et deiectas ædes construunt. Viæ vero, opera Emaumi, qui fabricæ erat deditus, splendoreque urbium, et uiarum laxitate tenebatur, augustæ, præter Agarenorum consuetudinem, et aspectu gratæ sunt.
2 Quarum medium, arborum pulcherrima consitio, uiriditate | exornat, umbraculis amœnum reddit. Porro hortorum amœnitatem, trans, et citra Jomanem (qui ad ortum solis, urbem pene contingit) et suburbana, longum esset recensere · cum multa sint; et cœli clementia, omnium frugum, fructuumque ubertate præstantia. Est
3 enim ager Delinicus primus, et fructuosissimus. Delhi uero ueteris, ruinæ | extant, turresque, ac mœnia semidiruta, quæ celebrem fuisse urbem indicant. Abest uero, a noua urbe, ad ocasum fere solis, duobus prope et triginta stadijs.[4]

Sonepat. Bidno Sonipetum ventum est — quod exiguum est municipium, at nomine dignitateque ciuitatis illustre, ex quo enses, gladij, sicæ, pugiones, ferreæ cuspides, quæ
4 hastis, et iaculis, telisque præfiguntur, | in reliquas totius regni partes, concinne fabricatæ, exportantur. Est enim in ea regione, ferri et chalybis, quæ in uicinis Imai iugis effodiuntur, magna copia: atque eius generis, armorum opifices, quam
F. 57a. 1 plurimi. Postridie cum litteris Mirsachimi, ad Xamansurum, iam tertio datas, Rex
Shāh Mansur arrested. Panipat. intercepisset: Xamansurum, in custodiam conijci, imperauit.

Deinde Panipatum uersus, castra mouit, cuius habitatores, studio uidendi Regem, solaria, et tecta, fœminæ potissimum, compleuerant. Panipáto egressis, et
Karnal. *Carnárem[4] oppidum præteruectis, riuus occurrit, qui in Jomanem influit, ponteque lapideo, absque concursatione, et clamore, ut fit locis angustis, riuulum * se peditatus |
2 traiecit: nam præceptum erat,[5] ut elephantes, cameli et equites uado transirent.

Thanesar. [? Shaha bad Tridui itinere, Tanissarim, Brachmanarum, et negotiatorum municipium, peruentum est. Hinc Baádum, ubi Xamansurus jussu Regis, ex arbore suspensus, suæ perfidiæ, atque proditionis, meritas pœnas dedit. Quod in hunc modum gestum est.
3 Rex satellitum, et carnificum | tribunos, et primarios quosque duces, cum Xamansuro,
Shah Mansur hanged. in eo loco consistere, imperauit · et Abdullasilio edixit, ut ordine, coram illis testibus, omnia beneficia, quæ in eum, a puero, Rex contulisset, commemoraret; tum ut eius, ingratitudinem, illi objceret, proditionem exprobraret, conuictumque exemplis litte-
4 rarum, suæ, ac Mirsachimi, manus, quas ostendebat, iure suspendio, | a Rege damnatum esse ostenderet, tandem hortaretur, ut forti animo, nihilque indigne ferente,

[1] Later addition. [2] 1st: expediret.

[3] Bracketed in the MS. from: Ac Delinum (fol. 55*b*. 2). I have returned to the subject of the Palace of Firoz Shāh at Delhi and its pillar in *J.A.S.B.*, 1913. My note at p. 530 n. 3 of this volume is of an earlier date.

[4] Earlier spelling: Carnarum. [5] 1st: exercitus traiecit: eo quod præceptum esset.

supplicium subiret · at uero efficeret, ut ij qui aderant, sibi persuaderent, nihil Regem, in Xamansurum, iniustum moliri, eosque ut in officio essent, commoneret. Quod Abdulfasilius, qui Regis personam sustinebat, ad unguem perfecit. Quo perempto,
F. 57b. 1 ad castra, || quæ non procul aberant, reuerterunt. At uero Rex, oris tristitia, se hominis infortunium dolere, aperte significauit. Verum illius nece, coniuratio omnino extincta est: et ab omnium, qui partes Regis sequebantur, iugulis, mucro sublatus · totisque castris, omnium est, lætitia, improbi hominis supplicium, comprobatum.
2 Et cum nulla timeretur intestina seditio, de belli exitu, id est | præjudicatum, quod ipse feliciter consequutus, Dei munere comprobauit: ut Mirsachimus facti pœnitens, de pace (ubi rumore, rem gestam didicit) cogitaret.

His diebus magna tempestatum procella, itineribus luto, et subitis torrentium
Kumaun Mts. imbribus, impeditis, uno loco, exercitus consistere cogebatur. At ubi primum, cœli
3 serenitas, reddita est: castra | mouit, et ad solis ortum, Imaus mons emicuit, niuibus opertus, quem illius regionis incolæ, Cumaúm nominant · exhalabatque uentum, satis frigidum. In eo gentiles degunt, qui Zelaldino minime obediunt · quibus densissimæ sylvæ, et nemora sunt præsidio. Et Jomanis quidem fontes in hoc tractu, ab
4 indigenis, esse dicuntur, in his iugis, qui ad Delinicum | agrum, hoc est ad ocasum
Sources of the Jumna and of the Ganges. solis uergunt. Gangis uero, e regione, in cliuo, qui uersus orientem solem impluit · sed ducentis, et* 80 milliaribus, cum dimidiato in longitudine[1] (ut cosmographi loquuntur) latitudine eadem,* *i.e.* graduum 30 una ex 3ijs.[2]

Ambāla. Atque eo itinere, ad Ambalam uentum est · in cuius agro, et planitie, quæ magna
F. 58a 1 est, Emaumus Rex, Zelaldini pater, || Patanæos, Sarindo urbe (quæ Ceynandum etiam dicitur) pulsos, anfractu torrentis profundo, et præcipiti, interclusos confecit.

Monserrate discussing with Muhammadans Sacerdos uero qui in castris uersabatur, pro uirili sua parte operam dabat, ut ex
2 uitæ institutæ, Societatisque ratione, aliquod emolumentum, sua consuetudine illis, qui se conueniebant, siue Agareni essent, siue gentiles, afferret. Ac senem | quendam, qui diuinandi peritus dicebatur, et ob eam caussam, Regi non ignotus neque ingratus: rationibus adegit, ut Christi legem, Mahammeddis legi præcellere, (quod Agarenis paradoxum est) fateretur. Hic in colloquio dixit, apud inferos, multos ex malis dæmonibus, Mahammeddis legem sequi · quosdam uero esse incredulos. Sacer-
3 dotique | roganti, num aliqui essent dæmones, Christiani? respondit, "Minime "gentium. Nam omnes inimicitias sempiternas, cum Christo gerunt. At Maham- "meddi quidam, quod deorum simulachra, et cultum sustulerit, succensent, quidam, "quod effrænatam uenerem, et alia scelera, in mores inducat, ei adhærent. *At
and Hindūs. "Christum dæmones omnes auersantur eo quod utrumque prohibuerit."[2] Gentiles
4 uero, | qui ad se, nouitate permoti, uidendum uenerant: proposita quadam fabula, leuitatis commonuit · qui ijs, quæ a Deo, hominibus denuntiata sunt, ut fide salutem, et uitam consequantur, minime credant, qualia sunt ea, quæ Christianorum sacerdotes
F. 58b. 1 docent · de uno, vero, | simplicisque substantiæ Deo, qui trinus sit, in personis, qui filium habeat, et de ijs quæ de Christo, mira, et inaudita, prædicantur · fidem uero

---

[1] 1st: amplius milliaribus in longitudine. In the margin, Monserrate wrote and cancelled: Hic milliarium numerus ad tabulæ ueritatem est expendendus. The writing of it is that which we have described as No. 6. Cf. our page 523.

[2] Later addition.

habeant, uanis quibusdam, et anilibus fabulis, qualis illa fuerat homines scilicet, ex floribus procreari, qui pulchri, candidi, oculisque rutilantibus, sapientes, et virtutibus
2 ornati essent, *eosque | sine patre, sine matre, sine ortu et originibus, in Europa
The Trinity nasci.[1] Cuidam item Agareno, de rebus diuinis interroganti, ut tres personas, unam esse substantiam, in diuinis credibile uideretur, proposita similitudine, effecit · quod, ut nemo, inficias ire potest, corpore et anima, quæ diuersæ sunt substantiæ, unius
3 hominis | personam constare, sic nemini incredibile esse debet, tres personas, unam
Murād at his lessons. esse naturam, atque substantiam. Quotidiana uero principis institutio, Rege ipso sæpe hortatore, nulla, itineris defatigatione, unquam est prætermissa.

Sirhind described. Ceynandum, bidui itinere, ab Ambala distat · in cuius suburbio, ad solis occasum,
4 castra posuit. Urbi nomen Ceynandum, ab euentu positum | fuisse narratur. Fertur enim, in eo loco, Rex quidam, cum leone luctatus, de bestia uictoriam reportasse. Sarindum etiam dicitur, quod in extremis finibus, regni Indici (Lahorum uersus, quod Lahorini regni caput, et sedes est) ædificatum sit. Nam Sarahat; limitem significat . *Ha[illegible] con uentus [illegible] Arach[illegible]ta dicebatur.*[2]
F. 59a. 1 perinde ac si dicatur, limes Indiæ. Est autem urbs magni ambitus, uicis distincta, instar Memphis Ægypti, quæ uulgo dicitur Cayrum. Sarindi, gymnasium est medicinæ celeberrimum, unde medici, in omne regnum prodeunt. Illhinc arcus, et pharetræ; calcei, et ocreæ, et crepidæ, in reliquas totius regni urbes, a negotiatoribus, tantummodo exportantur. Positum est uero Sarindum, in latissima planitie, crebris
2 arboribus consita, hortorumque amœnitate | iucunda: sed aranti quam iacturam, et aquarum difficultatem habitatores, lacu magni aluei, in ipso urbis ingressu, uersus austrum, hominum industria facto, subleuant. Hyeme enim in eum,* riuulis accersitis et ductis[3] aquam deduci, curant. In eius autem medio, turrim excitarunt, publicæ recreationi, aperto aditu, propositum · a quà in lacum, et circumuicinos
3 hortos, iucundus | est prospectus.[4]

Payal? Good news for Akbar. Flight of Mirza Hakim. Ceynando profectus Rex, cum ad Paélum castra haberet, certior factus est, Mirsachimum fuga se dedisse. Quod usque adeo Regi gratum fuit, ut Sacerdoti, qui in castris erat, iusserit renuntiari. Postridie cum ille, Regi gratularetur, magna cum animi lætitia, eam sibi gratulationem, iucundam esse significauit. Ac cum superioribus diebus, frontis contractione, magnas curas uersare uideretur, uultus hilaritate,
Monserrate. 4 tunc omnes curas deposuisse, uisus est. Nam in biga, iunctis equis, cursus aliquot,
A coach and pair. animi caussa confecit.

Machhiwāra. Atque inde Machiuáram, id est, piscium uicum præteruectus, ad ripam Sata-
Bridging the Sutlej. nulgæ,[5] qui ab antiquis, Zaradrus dicitur, dum ligneus pons construitur, castra posuit. Cuius quidem fons, et caput · haud multum, ab eo loco distat. Nam ad Imaum ||
F. 59b. 1 proxime, exercitum Rex duci imperauerat. A quo Zaradrus, uersus ocasum solis fluit: et Indo, se immiscet. Cocodrilos, aquatilesue lacertos, procreat dolij crassitudine, quos cissáres, hoc est, tricipites uocant · qui sex pedibus reptant, hominesque incautos, dum supernatant, deglutiunt · bouesque et bubalos, et pecora ac reliqua animantia
2 cum in ora fluminis *aqua sitim depellunt,[6] pede correpta, abripiunt, et submergunt.

[1] 1st: eosque in Europa nasci, sine patre, sine matre, sine genealogia, ut de Enochio [2ndly: Melchisedec] Sacræ Litteræ produnt. In the margin, "Hebr. 7; Genes. 14" are referred to.
[2] Later note; cancelled. [3] 1st: canalibus. [4] Bracketed in MS. from: in cuius suburbio (fol. 58 *b*. 3).
[5] X. wrote in the margin: "Mutchy-wára" and "Satanledge." [6] 1st: adaquantur.

Hunc eundem fluuium, a vicino oppido Machiuáram, imperiti, et Ludiánam, a Ludiáno municipio, uocant: quod a Machiuára, sex et uiginti fere milliaribus, *deor- *Machiuara. piscium uberes*[1].

Sultānpur. sum[2] distat, qua recta uia Basilipolim, quam torrens quidam aquæ præterluit, quæ *Sultanpur. Lahori.*[1]

3 bibentibus perniciem affert: deinde Gouindiuicum, | post* Lahurum[3] itur. Verum *Lahorus metropolis.*[1]

Govindwāl? Lahore. exercitus, hoc relicto, in sinistra, itinere, ac ad Machiuáram, et Zarádrum perductus:

Hugging the mountains. a Zarádro uersus montes, ducto itinere; in locis asperis, et nimium frigoribus, rigentibus, castra fecit.

Dungari? Quinto die, a Zarádro, ad præsidium quoddam Patanæorum, uentum est, quod

4 Dungarij, id est, duæ horæ nominatur · ubi Sacerdoti, | quinquaginta aureos nummos numerari, quos Christianis distribueret, præ animi lætitia, imperauit. Nam supplices

Mirzā Hakim to be pursued. litteras, a Mirsachimo, per tabellarios, pridie acceperat · quibus, excusatione suæ perfidiæ, belli calamitatem deprecabatur, obsecrabatque, ut qui prouincijs datis, alios ditaret, se in suo regno degere permitteret. Sed cum non supplicium deprecari, sed præmium

F. 60a. 1 postulare uideretur · non destitit Zelaldinus, | quo tendebat ire pergere. Et *exercitus quidem, uadum, cuiusdam fluuij, tranans[4] pone Bibăsim, qui nunc Beaa dicitur, *Non procul a riuulo exterritus bos miseram quandam mulierem inopinantem periculose adortus deiecit humique prostrauit.*[5]

Near the Beās. biduo iter *habuit,[5] quoad uadum, quo elephantes transirent, et angustiæ fluminis occurrerent, in quibus ligneus pons construeretur, quem ubi *antecursores[6] nacti sunt, eo in loco castra fecerunt.

2 Rex uero, delectu equitum habito, Nagarcottum contendit, ut Regulo | cuidam,

Helping the Rājā of Nagarkot. qui a filio pulsus, opem eius implorauerat, auxilium ferret. Cuius aduentum, ubi rebellis cognouit, sese in præruptas, et inaccessas montium cauernas, cum suis cohortibus abdidit. Rex uero, re infecta ad castra redijt. Est hic ager earum rerum ferax, quas Hispanicus, et Italicus, plerisque locis producunt · quibus reliqua India caret.

3 Postridie eius diei, castra ultra | Bibăsim, ligneo ponte, decem fere milliaribus,

Crossing the Beās. ab hesterna statione, traducta sunt, haud procul ab oppido Pachangarino, Peytan-

Pachangari? Rājā Birbal's feast. ensis conuentus, dominij Biliballi reguli, primi Regis cubicularij qui Regi redeunti, ex Nagarcottica excursione, Peytani, opipare apparatum conuiuium, præbuisse ferebatur. Patet uero Peytanensis ager, ad Imai usque iuga, quinque, et quadraginta |

4 prope milliaria.

Kalānaur. Postridie Calanúrum, castra aplicauit. Apud quod municipium, Zelaldinus fusis, atque deuictis Patanæis, et Beyramcano superato, Lahorini regni, rex est salu- *Hoc est Arachosiæ.*[6]

tatus, ac purpuram, sceptrum, et alia Regis insignia, in amœnissimis, et amplissimis hortis, qui in suburbano* quodam[7] sunt, accepit. In quibus, Lahorini priores reges,

F. 60b. 1 *eadem || accipere[7] soliti erant. Hoc opidum flumine exiguo alluitur, qui [*sic*] in

The Beās, the limit of Alexander's campaign. Bibasim decurrit. Is est quem supra demonstrauimus, quem Strabo, Hypanem nominat · atque in eius citeriori ripa, Alexandrum magnum constitisse, nec ultra, traducere copias, ausum fuisse, memoriæ prodidit Calanúrum, Latinis magna urbs sonat ·

2 uestigiaque magnæ urbis, in ruinis, et parietinis, | quæ adhuc manent, non obscura apparent · at nostra memoria, id oppidi, Calanurum dici, ridiculum est.

Nagarkot. Duodeuiginti milliaribus, *Nagarcottum[8] a Calanuro distat, quod perinde est,

1 Later addition. 2 1st: decliui flumine. 3 1st: Lahorum 4 1st: Et uado cuiusdam fluuij superato.
5 1st: habitum est. 6 Later addition and cancelled. 7 1st: regni insignia suscipere.
8 Note in pencil by the anonymous annotator: Nagarcott 18 M.P. a Calanur distat.

quod Nagâris arx, vel castellum · cuius regulus, quem superioribus diebus, Zelaldinus, oratu depulsi patris, bello petierat, latrocinijs, et incendijs, ut Zelaldino opploderet
3 Calanuranum agrum deuastauit.

The Bhotîās. Supra eam arcem, ad orientem solem, in interiori Imao, immanis, et barbara, *Yeto se hau de escreuer*
Bothorum, vel Bothantum natio, per contubernia, sine rege, in pagis degit · qui lanæ coagmentum, quale est petasorum, corpori, quam proxime possunt, *suendo annectunt:[1] nec ante exuunt, quam aut putrescat sudore, aut usu teratur, et soluatur, ut
4 decidat. Ex | eodem,* pileis forma coni compactis,[2] caput tegunt. Manus, aut os, aut pedes, nunquam lauant. Eius rei caussam reddunt, quod nefas sit, elementum pellucidum, ac pulchrum, quodque haustum, sitim leuet, sordibus fœdari. Unam tantum ducunt uxorem, e qua ubi duos, tresue filios, susceperint, cœlibem uitam agunt. Si
F 61a 1 alter e coniugibus moriatur, alter qui superest, cœlebs ad mortem usque perseuerat. A simulachrorum cultu abhorrent, a magis, uel potius ueneficis, gubernantur. Cum eorum aliquis, e uita discedit, ueneficos adeunt, libros suos, uenefici consulunt, edicuntque, quid opus sit facto · atque si, ut cadauer deuorent, aut ut in profluentem proijciant, uel ut flammis adurant, denique ut * aut ' feris uorandum,* aut[4] auibus dilacerandum,
2 *aut[4] ex arbore suspendendum, alioue | modo consumendum, euentui *reseruent,[4] uenefici edícant: continuo parent. Ossea supellectili, ex hominum cadaueribus utuntur, cranio quidem, pro poculo, harmis pro patinis, tibijs et brachijs, pro thecis pugionum, et aliarum rerum. Sagittis etiam, duriora articulorum, et costarum ossa, præfigunt. Colore sunt candido, statura mediocri, capillitio subruffo, ore rubicundi,
3 plerique, oculis | sunt decoris et rotundis. Eorum armatura, sunt, breues gladij, arcus, et sagittæ. Coagmentandis è lana camelorum (quibus abundant) stragulis, texendisque lacernis, ex tenuissima lana, quæstum faciunt, quæ Nagarcottum important, et diuendunt. Niuibus, a descensu Imai, in agrum Indicum, arcentur toto
4 anno, præterquam mensibus, Junio, Quintil. Sextil. atque Septembri, | quibus niues, propter solis uehementes, in ea regione, ardores, soluuntur. Sunt homines, ad pietatem, et misericordiam proclines. Nam stipem libentissime largiuntur, et peregrinos (ut Jogues narrant) perhumane, ac perbenigne accipiunt, pacem colunt, bella detestantur. Regio est, vini, tritici, et multorum frugum, quæ Europa *fundit,[5] ferax.
F 61b 1 Abundat armentis, et multo pecore · camelis, onagrisque. In ea syluestre quoddam pecoris genus dicitur esse; capræ magnitudine, quod *artuum colligationibus,[6] in cruribus, tibijsque, atque brachijs caret, saltibusque graditur, eamque ob caussam facile capitur, quod captum, tenuissima lana exuunt, quæ bombycinis, sericisque filis,
2 est tenuior, quibus lacernæ, quas diximus, texuntur. Ac quoniam ea, quæ | de hoc hominum genere narrantur, fidem superare uideri poterant: ea potissimum, *quæ ad colendum cœlibatum spectant:[7] diligenter Sacerdotes inuestigarunt · *num ita res haberet ut in ea uicinia, Sacerdos compererat qui illac iter in castris fecerat.[8] Et plurium testimonio compertum, exploratumque est, omnia quæ de hac gente feruntur,
3 uera esse. Quod animos Sacerdotum, non parum allexerat, | ut periclitarentur, pos-

[1] 1st: adsuunt. [2] 1st: pileis intextis, ijsque acuminatis. [3] Later addition.
[4] 1st: tradant. [5] 1st: edit. [6] 1st: subtombus. [7] 1st: quæ de colendo cœlibatu narrantur.
[8] 1st: Num ut in ea uicinia, castrensis Sacerdos compererat, res haberet?

sentne, ad eos negotiatorum habitu, penetrare. Verum eam cogitationem, cursus rerum, et legationis exitus, ut deponerent, coegerunt. Ferunt uero, a Nagaris arce, uersus Septemtrionem, ad Caspirios usque · Imai iuga, hanc gentem obtinere: atque idiomate proprio uti. Hi esse uidentur quos Plinius Casiros uocat, cum ait, "Et iam *Plin. lib. 6. cap. 13.*
4 Indorum Casiri, introrsus ad Scythas uersi, | humanis corporibus uescuntur."[1]

Crossing the Rāvi and the Ben? Calanuro itaque profectus, Raohi fluuium, qui Adris nominatur, ponte con- *Hæc sunt describenda a uoce Calanuro.*[2]
structo, *exercitum[2] traiecit, deinde Cingaróum flumen, ad Imai radices. Ac per ardua, et decliuia collium, et conuallium, infesto, et periculoso itinere, propter palu-
F. 62a. 1 des, quæ subsidebant, in uallibus, et || rupes, quæ extabant, in montibus, et* præ-rupta saxa, quæ è rupibus eminebant,[3] Sambam uenit.

Samba in Jammu? Est porro Samba, urbs, et præsidium, in Imai descensu, satis firmum, reguli, cuiusdam gentilis, qui Zelaldino paret, agri fertilitate, atque incolarum frequentia, eadem qua est Nagarcottum. Ac præter Mongolorum præsidia, incolæ, gentilica
2 Brachmanarum | superstitione tenentur · & soli cœlique temperie proxime ad Europæam accedit. Nam uersus Aquilonem, a tricesimo, ad tricesimum secundum latitudinis cingulum, uniuersa regio protenditur. Sunt uero plerique homines, procero, et tenui corpore · colore furuo, ad candorem · prolixa coma, ac barba.

3 Samba profectus, ad *Naním[4] fluuium, qui in Sandabalim, | quattuor ab ea
The Nani? statione, milliaribus, intrat: castra posuit: in amœno quidem, et uirenti prato. Est
The Doāb. enim, interamnis hæc regio, ab Adri ad Sandabalim, et amœnitate, et fertilitate, tum *Nunc dicitur Xenao.*[5]
etiam hortorum uarietate, uiculorumque, et pagorum, multitudine reliquis superioribus, longe præstantior.

4 Postero die, Sandabalim se traiecit. | Quæ quidem traiectio difficilis fuit, nam
Crossing the Chenāb. cum pontem indignetur amnis, multique uadum tentarent, non pauci submersi perierunt Rex cymba traiecit, et plerique alij, triduique moram, uniuersæ copiæ, dum traijciunt traxerunt. Erat enim mira cymbarum paucitas, licet imperasset Rex, ut ex
F. 62b. 1 uicinis* uicis,[6] et municipijs, in eum locum appellerentur. Huius || paucitatis caussa fuit, Mirsachimus, qui ut sequentem se Regem, moraretur, ubi suas copias transuexit: frangi, atque aduri cymbas, quibus erat transuectus, jussisse dicebatur. Nam erant ei, duo flumina, quæ restabant, non modicas moras, ut tempori fugeret, ne ab ante-
2 cursoribus fratris, bellum inchoaretur, allatura. Quas hoc belli consilio, | et arte, compensare decreuit. Amissi sunt, in huius amnis transitu, quadringenti fere, omnis conditionis homines, qui enatare nequiuerunt. Quod eo magis, mirandum est,
An affluent of the Jehlam. tantam, in eo loco, esse fluminis magnitudinem, quod a capite, uel fonte, haud multum distet · tum quod, diuerticulis diuisus, in tres ueluti riuos abeat · atque in eo
3 loco lato quidem | uado insulam, duobus quasi brachijs, ambiebat. Hic uero amnis lento cursu, et magnis circuitionibus, in Bydaspem illabitur.

Kunjah & Sohdra? Duci uero, per eius ripam, exercitum, aquationis caussa, ad Qhuniá, id est sanguinis locum, et Saddarim imperauit. Quæ duo oppida, tribus inuicem milliaribus
4 distant · mediumque iter, inter ea arripuit, flexitque, | ad Hydaspem, quæ via est ad amnem breuior, et lenior Qua in cura, et diligentia, Regis profecto prouidentia,

[1] This paragraph is bracketed in the MS. [2] Later addition. [3] 1st: præcipitia, quæ in rupibus imminebant.
[4] 1st: Nanium, as in the Index; 2ndly: Naním, as at fol. 3*b*. [5] Later addition. [6] 1st: uiculis.

laudanda est, qui tanto studio exercitus saluti, et incolumitati prospexit, ut aquationis, et difficultatis annonæ, tum etiam traijciendorum amnium, incommodis liberarit. Verum fieri non potuit, quin primo die, quo a Sandabali per septem fere ||
F. 63a. 1 milliaria, abstracta castra sunt, siti sit exercitus fatigatus. Qua de caussa, per quod-
Resting at the Jehlam. dam compendium, iter inijt, quod tamen ad quindecim milliaria, protendebatur · et ad Bydaspem castra posuit, ubi octo diebus, exercitui, laxamentum dedit. Et quotidie filios, ad uenationem deduxit, dum ponte amnis · instruitur, est enim alueo lato,
2 atque profundo, nec ullo modo | uado* castra traduci, ac ne elephantes quidem, possunt · nec equestres pedestresque copiæ natando transmittere. Quam ob caussam, firmum pontem, construi oportuit Is etiam Indo immiscetur, eius uero ripis, La-
The Jats= the Getæ. horini regni, limites continentur. Veteres Lahorinæ regionis, indigenæ, Getæ dicuntur,* antiquis Geretæ,[1] qui comam, et barbam abradere, eo nefas esse dicunt, quod uirorum sint præcipuum, et eximium ornamentum. |
3 Ubi flumen transmisit, in radice Balnatini montis constitit, è regione Imai, qui a *Balnatique thrie* Delino, usque in hæc loca procurrens, necubi intersectus, semper eodem nomine, ab
Derivation of "Kashmir." indigenis appellatur. At uero ab hac regione, ubi ab oriente in occidentem, leni quodem flexu, et patenti quodam, atque aperto colle, uergit: nomen mutat · dicitur-
4 que ab accolis · Casp · uel Cas · | et illi quidem, qui montes incolunt, Caspirii a nostratibus, Geographis dicuntur, at ab indigenis, et finitimis Casmirini,* e duobus uocibus compacto nomine. Eæ sunt eæ quæ est montis nomen, et *mir* quæ præfectum
The Gakkars. sonat · efficiuntque Casmir Verum qui campestria obtinent, Gaccares uocantur.

Et Casmirini, vel Caspirij, centum ab hinc annis, armis ab Agarenis subacti,
F. 63b. 1 eorum instituta, et leges suscipere coacti sunt. Nam fama est, ut omnium eius
Lost tribes of Israel in Kashmir. regionis, incolarum, ore fertur, olim genere, et instituto fuisse Judæos. Quod ipsi interrogati, non diffitentur; atque species oris, totaque corporis constitutio, et uestitus ipse, et ratio omnis, quæstus faciendi, Judæorum nostratium, quæstuariæ rationi, similis est. Nam qui Lahori commorantur, scruta, hoc est, attritas uestes, et fer-
2 ramenta, ferreosque uectes, ac soleas, armillas, et | seras, et id genus, alia uetera diuendunt. An uero fides habenda sit, fabulæ, quæ per manus tradita, ad nostram usque memoriam peruenit: aliorum est iudicium. Fertur* tamen, communi omnium, antiquitatis studiosorum sermone · Alexandrum magnum, Caspijs montibus, Judæos inclusisse, qui si Straboni credimus, ad Bibasim usque, ut supra commemo- *Strabo*
3 rauimus, in Indiam penetrauit: nedum ad Caspum, seu Caspium montem. Jam uero, loci situs, is est, ut cum uno tantum loco, adiri possit, portas habere, non inepte dicatur. Nam et ipsa, subsidentium montium, intercapedo, procul conspecta, portæ similitudinem ostendere uidetur At Sacerdotes, qui, essentne Caspirij Judæi,
4 omnibus vestigijs indâgarunt: esse plane Judæos | genere, et annis ab hinc centum superstitione Agarenos compererunt. Quod uero ad montem attinet, licet ascensum habeat difficilem, atque infestum* ascendentibus,[4] quo incolæ, pro præsidio utuntur, unde equitatum, facile repellunt · in summo tamen* æquata agri, eiusque fertilis,[5] planities est. Nec uero me latet, aliquos opinari Judæos ab Alexandro, in ea regione

[1] 1st: traijci, ne elephantibus quidem, potest, nec natando superari. [2] Later addition.
[3] 1st: enim. [4] 1st: subeuntibus. [5] 1st: æquati eiusque fertilis agri.

F. 64a. 1 Caspij montis inclusos, quæ Caspio mari, proxima est. || Ego uero, nihil eorum sententiæ repugno, in similibus enim, illud Terentianum usurpo, si aiunt aio, si negant nego.[1]

Manners of the Gakkars. Jamuero, Gaccáres, Agareni sunt, qui campestria incolunt. Homines bellicosi statura mediocri, et firma, ad furta, ob situm loci, et latrocinia propensi, odio quidem omnibus, et plagij labe, atque ignominia infames, liberos enim homines, ex insidijs,|
2 intercipientes, raso capite, neruoque calcis* execto,[2] in Persiam deportant, et pro mancipijs, uendunt. Quod si, dum miserum hominem capiunt, caputque radunt, suæ gentis,* insuper aliquis adueniat[3]: pretij est particeps. Horum urbs regia, *Ruytas.*
Rohtās. Ruytasium dicitur · arce, uel præsidio firmissima, Europæo more munita, quam præ-
3 terluit riuulus, | qui in Bidaspem decurrit. Est autem sita in fronte cuiusdam rupis, quæ ad orientem solem, ex Balnatæo iugo, per nouem fere milliaria, decurrit: saltu quidem saxoso, et sterili, sed ad repugnandum nato.

Balnatque thile, hoc est Balnati* rupes,[4] magnæ est altitudinis, difficili ascensu, *Balnatka Tile, Thilah.*[5]
4 atque arduo, ut equo nemo queat ascendere. In ipso | uertice, aream habet, in qua
Balnāth kā ṭilā or Jogī ṭilā. triclinia aliquot, ædificata sunt, in quibus Balnatus quidam, cum sorore dicitur uictitasse · qui sectam quandam instituit, cuius hæc sunt instituta · ut biennio, anteaquam admittantur, et uestibus, suæ factionis induantur, alijs qui in eo loco commorantur,||
F. 64b. 1 inseruiant, coquo pareant, ligna secent, in culinam importent, armenta, et greges
Ascetics. pascant, aquam, quæ quidem magno cum labore, æstate præcipue, illhuc subuehitur, comportent, cibos alijs, qui ad trecentos, fere semper illhuc conueniunt, ministrent; quæ munera si diligenter, et accurate obeant, biennio exacto, uestibus induuntur:
2 sponsione | facta,* sese integros et castos[6] perpetuo seruaturos, nihil quod dignitati, et opinioni, sui ordinis aduersetur, admissuros. Vestes uero sunt, toga qúædam (instar eius, quæ ab antiquis, non satis latine, Harmiclausa dicebatur, a nonnullis, nostra ætate, Scapulare, nouo nomine vocitatur) ad talos demissa, et lacerna: atque
3 linteum, quo caput redimitur. | Atque hæc omnia, genere quodam, rubræ cretæ infecta, et quasi miniata. Indutis ea ueste, fit potestas, quocumque libuerit* peregrinandi, stipeque uiuendi.[7] Quodsi quid indignum admittant: dimittuntur. Præest illis unus, qui ut in eum dignitatis gradum, euectus est, illo loco excedere, non potest,
4 habetque semper in comitatu, senes qui eum consilio | et authoritate iuuant: è quibus, suffragijs omnium, qui tunc adsunt, unus in locum, eius qui moritur,* substituitur.[8] Dignitatis insigne, est, infula bombycinis fasciolis, è fastigio, per gyrum infulæ,
F. 65a. 1 ordine affixis, quæ impendeant, et facile moueantur · tribus, quattuorue || ordinibus, a fastigio, ad extremam infulæ oram, quæ frontem cingit. Ridiculum sane, pontificium insigne, quo uno uanitas superstitionis, abunde perspici potest, ab eo, cui uel minimum fidei iubar affulserit. Hi neque Agarenorum, neque gentilium superstitionibus implicantur: uerum alia, non minoris inscientiæ, ac fatuitatis. Quendam

---

1 Cancelled in MS. from: An uero fides (fol. 63*b*. 2) up to: Agarenos compererunt (*ibid.*, 4), and again from: Nec vero me latet (*ibid.*, 4) up to: nego (fol. 64*a*. 1).

2 1st: inciso. 3 1st: aliquis superueniat. 4 1st: mons.

5 Pencil note by X. His interpretation of the word 'thilah' is unintelligible to me. It is scarcely possible to read it: "sesamum" = *til*. Nearly every place-name on this page has been underlined in pencil by X.

6 1st: se castitatem. 7 1st: peregrinari, stipeque uiuere. 8 1st: subrogatur.

2 enim Balnat colunt, | tanquam uatem, et Dei seruum · qui primus, solitariam uitam, cum sorore, in eo iugo agens, abhinc trecentis annis (ut ferunt) ex quo tempore desijt uideri, o nnibus admirationi fuit. Dicitur autem, adhuc uiuere, et plerisque locis, sese quasi Prometheus, varijs formis ostendere, et fasciolas summis arboribus,
3 uel locis editis, *asperitate et altitudine [1] terrentibus, quæ sui transitus, | per ea loca, indicio sint, appendere. Hunc dicunt morem, quo Deus sit colendus, docuisse: hoc uidelicet ut omnes mane, simul ac ortus fuerit sol, uersus orientem conuersi, *tibijs breuibus,[2] ac cocleis, simul *concinant,[3] itidem ubi sol occidit, ad eius ocasum
4 conuersi, tum a prandio, et cœna: quasi gratias Deo agant. Nullo | cibo, nulla quorumuis hominum societate, suis sectatoribus interdixit At uero in suis domibus, parcissime uiuunt; legumine scilicet decocto, et butyro. Quorum hominum, duplex est ordo: coniugatorum alter, cœlibum alter. Coniugati breuiori veste utuntur. Cœlibes sponsione castitatis tantum, et officio docendi, a coniugatis differunt. Res-
F. 65b. 1 ponsa, consulto Balnato reddunt · suntque diuinationibus dediti, ut potius uenefici, quam religiosi, dicendi sint; ac ipsum Balnatum, malum aliquem dæmonem, nos-
Names in *nāth*. trates Sacerdotes existimarunt · qui falsis prodigijs,* horum [1] maiores decepit · et qui sese aliquando istis ostendit. *Nam nominibus alijs quæ in *nat* desinunt se Orcus ac malus dæmon appellari et ab hac stolida gentilitate inuocari et coli in morem perduxit. Ea sunt Manquinat, Septenat, Jagarnat, et huiusmodi alia.[4] In eius recordationem uiatores, arboribus, quæ prope uias consitæ, occurrunt: fasciolas appendunt.

2 Quo tempore | Zelaldinus, hunc locum adijt, senex quidam, loci antistes erat ·
Akbar's visit to the Jogis. qui dicebatur, ducentorum esse annorum, at octoginta, uix attingebat. Nam mos est huic hominum generi, sese annosos prædicare, ut uulgo sint admirationi; quasi vero uirtus, et sanctitas, annorum multitudine sit metienda Eum tamen [1] in locum,
3 cum intellexerunt, | Regem esse uenturum, magna hominum multitudo, eius *familiæ,[1] confluxit, ex quibus nonnulli, se ad sanctitatis ostentationem, in specus quasdam, quas natura loci, aut ars fecit, nudi coniecerunt · quorum sanctitatem plerique admi-
4 rabantur, et prædicabant. Sunt uero pecuniæ | maxime auidi; omniaque præstigia, et* omnem [1] sanctitatis simulationem, ad quæstum, et luerum comparant. Rex, ut est ad omnem superstitionem propensior, a Balnataeis in eum locum deductus, ubi commoratus fuisse Balnatus dicebatur: nudis pedibus, et expansa coma, locum, et uatem ueneratus est.

F. 66a. 1 Dum Rex Balnati moras trahit, castra quatriduo, in eo campo constiterunt · et
Yusuf feasting Akbar at Rohtas. bidui itinere, Ruytasium deducta sunt · atque ad riuuli cuiusdam ripam, qui arcem fere ambit, posita. Regem lautissimo conuiuio, Josephus arcis præfectus, qui eam, a Mirsachimi oppugnatione, ita liberauit, ut non sit ausus obsidere, excepit.

2 Rutasio, per oram riuuli, institutum iter est: non sine discrimine, | quorundam, qui equis, camelis, et elephantis uehebantur; *insolentia et inscitia[5] uiæ. Nam cum
Quicksands. aluei arena, aquam riuuli ebibat; et absorbeat: appareatque æquor solidum, atque siccum: in quod, ubi quispiam incedit, illud cedit, et dehiscit, ac quô, quisque, ex

[1] 1st: præcipitioque. [2] fistulis breuibus, et perforatis. [3] 1st: insonent.
[4] Later addition. [5] 1st: farinæ. [6] 1st: inexperientia.

eo emergere, maiori conatu nititur, eô magis et periculosius in ipso mergitur: cum nihil sibi ab æquato æquore timerent, periculosissime impingebant.

3 Sexto die, *per salebras quasdam,[1] | et angustissimos colles, ac crebros fluuios,
Bad weather. magna cœli* grauitate ac aeris crassitudine,[2] ob tonitrua, fulgura, fulmina, rapidis-
Rām Chandra's obelisk [at Manikyālā?]. simos ventorum turbines, imbrium immoderatas inundationes, in campum amplissimum uentum est. In cuius medio, obeliscus miræ magnitudinis, quasi aceruus extabat; ruinosus quidem, propter uetustatem, sed locis plerisque integer, opere sane
4 eleganti, et concinno, quem Ramxandus rex gentilis, abhinc mille annis, | sui regni limitem, et terminum posuisse ferebatur.[3] Impositus uero est obeliscus ille, basi quattuor laterum, altæ pedes septem, atque a crepidine, ad imam ipsius* obelisci[4] oram, latæ decem, ad quam per scalas ascenditur, quæ e lateribus extant, et eiusdem parietis ductu, utroque latere clauduntur. Est uero obeliscus altitudine pedum uiginti, latitudine decem. Cuius structura, ad pedes fere septem, recta* ascendit,[5]
F. 66b. 1 *deinde congestu quodam redimita[4] || a reliquo opere superiore, distinguitur:* atque[4] ab eo loco, paulatim acumen, et fastigium obtusum, optime fabricatum, et rotundum perficit · lapidibus quidem grandibus, et dolatis, nullaque calce, aut bitumine colligatis.

The Gakkars of Riwat. At vero exercitus, ad oppidum Rhauădum constitit. Eius habitatores, ut reliquæ regionis, sunt Gaccáres, qui quo propius, ad Indoscythiam accedunt, eo sunt
2 furaciores · hominesque | commutant equis, et in prouerbium, apud eam gentem abijt, serui ex India, equi ex Parthia. Regio hæc, a Ruytasio ad Indum fluuium, aspero est, et arenti solo,* cœlique aspiratione graui ac pestilente, quæ[6] ingenio incolarum, æque respondet. Qui quamuis, cis Indum nati, et* educati[7] sint: idiomate,
3 et colore ab Indis, non parum differunt. Sunt enim subcandidi, atque | statura demissi, et humeris lati, cruribusque firmi, oris effigie, a fronte in mentum breui, et a genis, et fronte lati, rugosi, et eo denique aspectu, ut hostes, non hospites facile deprehendas.

Gagar? Hinc, *riuulum transgressus,[8] Gagarim venit. Est vero Gagaris, in edito trium
4 collium,* et augusto,[9] sed arduo iugo posita. Gagari,* ut quoddam Indi | fluminis diuerticulum transmisit,[10] qui [*sic.* lege 'quod'] in Indum, paulo infra iterum fluens, insulam magnæ laxitatis efficit,* quæ a viriditate, ut autumo, a veteribus Prāsiane *Plin. cap* 19.
Hazāra Dt. dicta est,[4] ad oram Indi, in Azaraanæ pagi, saltu castra posuit.

The Dilazāks. Hanc insulam genus quoddam Pataneorum tenet, qui Delazacquij nominantur.
F. 67a. 1 Quæ quidem regio, mitior est, ac fertilior || superiore. Nam licet, arborum, et hortorum amœnitate destituatur: ager quidem uber est, ac pinguis; frumenti ac leguminum, pascuorumque ferax. Quo fit, ut armentis, et gregibus diues; butyro, et lacte abundet. Incolarum item ingenium, facile et amicum; culturæ* agri,[11] et pascendis,
Pashto like Spanish. educandisque pecoribus deditum. Agunt vero in pagis, contra quam Gaccáres.

1 1st: per præcipitia quædam. 2 1st: inclementia.
3 Marginal pencil note by the anonymous annotator: Obeliscus circiter A.C. 500 a Ramxando constructa. Lat. 33½; Long. 115½ · in Tabu [la]. Basis alt. ped. vii. Obeliscus alt. ped. xx. lat. ped. x.
4 Later addition. 5 1st: sic. 6 1st: cœloque inclementi, et. 7 1st: educti.
8 1st: traiecto riuulo. 9 1st: ut et augusto.
10 1st: transmisso quodam Indi fluminis diuertigio; 2ndly: diuerticulo. 11 1st: soli.

Abū-l-Faẓl reading to Akbar Monserrate's treatise on the Passion.

2 Commune | idioma, ut cæterorum Patanæorum, Pastoum est · sono quidem Hispanicum, et quod magis mirandum est, usu etiam aliquarum uocum.

Enimuero Sacerdos, qui in castris versabatur, ne quæ acceperat Rex, de Christiana religione, obliuioni traderet · epitomen quandam rerum, quas Christus cum pateretur, transegit; illi fuga hostis lætiori, legendum tradidit. | Quam quidem, quasi
3 alias res agens,* ad calcem usque sibi recitari, ab Abdulfasilio iussit[1] · ac dum legeretur, multa quæsiuit · et in ijs præcipue · quare, cum Dominus Jesus, tanto studio contenderet, ut sibi Judæi crederent,* quo[2] salui efficerentur · cum in cruce esset, Judæorum conditionem, non admisisset: qui ei proponebant, "Si filius Dei es, descende nunc
4 de cruce, et credimus | tibi." Respondit Sacerdos, pro re nata, hoc unum: cum alia occurrerent respondenda. "Diuino decreto, oportere homines, fide iustos effici. "Nam Abrahamus, quia Deo credidit, contra spem, cum iuberetur immolare Isaacum,
F. 67b. 1 "a quo posteritatem suam, pollicitatione diuina, originem habituram acceperat:
Why Christ did not come down from the Cross. "nihil hæsitans Deum præstaturum, quod pollicitus erat: *filium in rogum imposuit, "quo facto," placuit Deo, et effectus est iustus. Quod si descendisset, de cruce "Christus, hoc experimentum, fidem ademisset, qua oportet, homines deduci, ut "salutem, et uitam assequantur. Nec diuini numinis statutum, et æternam legem,
2 "opus erat, paucorum, eorumque infidelium | postulatione refringi: qui si Christus, "de cruce descendisset, non fuissent facti meliores, sed fortasse magicæ arti, prodi- "gium adscripsissent, quod saepenumero fecerunt, cum ostenta multa, quæ a solo "Deo fieri possunt, principi daemoniorum attribuerunt." Hanc quidem responsionem,
3 cum plurimum Rex probasset, perceperat enim, quid sibi Sacerdos | uellet, qui Persico idiomate, inculte, ac concise agebat, alijs qui aderant explicauit: quam usque adeo comprobarunt, ut ea responsione, omni dubitationi esse factum satis, nihilque
The doubts of St. Thomas. amplius desyderari dicerent. Interrogauit deinde, "Quare .D. Thomæ permisit, ut "digitos, et manum vulneribus inderet? Cum etiam hæsitaret?" Cui quæstioni |
4 Sacerdos respondit. "Quoniam morem gerere, Thomæ hæsitanti, utile futurum erat "hominibus · redemptis, Christi morte, qui crediturі erant. Quodsi, Judæis postu- "lantibus, ut descenderet; fuisset obsequutus, non essent homines *ex æterna Dei "lege qui ita fieri statuerat,* redempti. Tum etiam, quia Christus, ut Pater, mi-
F. 68a. 1 "serans filij, Thomæ nihil proponenti, aut postulanti, suapte benignitate occurrit, "atque manus, et latus, ei ostendit · ne prolaberetur." Quæsiuit præterea,
Christ sitting at the right hand of His Father. quonam modo intelligeremus, cum dicamus, Deum Patrem corpore carere: Christum consedisse, ad dexteram Patris sui? Respondit Sacerdos, nos non intelligere, corpoream consessionem · dicere uero Christum, ad dexteram Patris sedere, quia
2 qua Christus Deus est, eandem | obtinet gloriam, honorem, et potestatem cum Patre, cui est æqualis; qua *uero homo est, minor quidem Patre, accepit ab eodem Patre, maiorem gloriam, et potestatem, quam a Patre tributa sit, angelis, ac beatis omnibus, qui cœlo perfruuntur; ac Regibus, et principibus, qui degunt in terrarum orbe. Quæ cum potiora sint bona, reliquis, quæ cæteri acceperunt, nomine dexteræ, quæ
3 sinistra | potior est, significantur. Quibus responsionibus, cum esset Regi, et omni-

[1] Underlined in pencil by the anonymous annotator as also the passage on the obelisk.
[2] 1st: ut. [3] Later addition.

The ear of Malchus and Akbar's chief physician.

bus, pene satisfactum: ac unus quispiam argutulus obstreperet · et prodigij nomen, illi operi, quo Christus, Malcho seruo, auriculam restituit; impie, impudentur, et pertinaciter adimeret: a Rege est grauiter obiurgatus, et a reliquis explosus. Nam
4 cum Dei filium, Christum esse diffiteantur, cætera | in eo, maxima fuisse, fatentur · salui equidem futuri Agareni, si abiecta Mahammedis superstitione, illud ipsum quod abnegant, confiterentur. Erat porro ille, qui *ostento[1] detrahebat, supremus Regis medicus, et in ea philosophia, quæ rerum naturas perscrutatur, non uulgariter edoctus.

F. 68b 1 At uero,|| Rex epitomen retinuit, et seruari imperauit.

50 days' rest at Hazro on the Indus.

Cæterum, ubi ad oram Indi uenit,* laxamentum[2] exercitui, dare constituit. Erat enim campus apertus, et planities agri maxima, et pascuorum ubertas copiosa, ac lignationis abundantia, omnium denique, quæ ad exercitus commeatum necessaria
2 erant, copia. Tum etiam ad uenationem, syluarum, et nemorum | uicinia, non parum Regem, ut ibi cessaret, inuitabant. Quare quinquaginta dies, castra in eodem loco, hoc est ad Azaaránam habuit · quod oppidum, nouem fere passuum millibus,

The Nilāb Fort. [Atāk Banāras.]

distat a Nilabho.

Nilabhum autem, præsidium est, in quodam colle, iuxta quasdam fluminis [Cf. Index: *Atac balanaz*]
3 angustias, quibus transitus, ex India, in Paropanisadem, quæ nunc regio | Chabuli dicitur, esse potest. Quam ob caussam, instaurari arcem, Rex imperauit.

The Indus and its affluents.

Jam uero Indus, omnium est maximus, totius Indiæ fluuiorum. Nam in ipso sui ortu, et capite, maximam aquarum uim, ex niuibus præcipue Imai, seu Caspi montis, liquatis, defluentem accipit. Deinde quinque maximos fluuios, supra com-
4 memoratos, suo alueo excipit, et in mare deducit. | In eius littore, prope fontes, auri optimi, et nitidissimi magnam copiam, qui uicini sunt populi, expiscantur. Ex angustijs montium, et conuallium Imai, supra Caspiriam, et Casiriam, atque adeo Bothorum, uel Bothantum[3] regionem ad septemtriones, uarijs flexionibus, in plani-

F. 69a. 1 tiem, ab ortu || uersus occasum flectens: in octo diuerticula, scinditur quæ septem insulas præter illam, in qua exercitus constitit, efficiunt: tanta aquarum copia, *ut uado vix possint elephantes transire.[4] Tum ad Nilabhi, et *Arachosiæ[5] collium angustias (prope quas Coam, et Suastum fluuios, jam mutuo commixtos excipit)
2 magno ambitu, uersus austrum, | *decurrens, tandem septem ostijs, in mare effunditur.[6] Ac Suastus, hac ætate, Axtnágăris fluuius, ab accolis: Coas uero, Chabuli amnis, nuncupatur, qui Suastum exhaurit, et a loco ubi commiscentur, ad Indum usque amnem, uterque Coas, a geographis nominatur · et ab indigenis amnis Chabulicus. [*Quo ab oriente sole Arachosia continetur, quæ inter Indum et Arachotum
3 interiecta est.[7]] A mense Junio dimidiato, ad mensem usque Augustum | dimidiatum, Indus amnis, non pluuialium imbrium caussa, sed quod caloribus, niues * liquescunt,[8] adeo crescit: ut aquarum uis,* ut ferunt,[9] mare discindat, et quadraginta, fere, millibus passuum, a littore, dulcis aqua, in salo hauriatur. Vocitatur uero Indus, ab ignara

---

1 1st: miraculo. 2 1st: laxationem.
3 Nearly every place-name on this page has been underlined in pencil by the anonymous commentator.
4 1st: ut uadum uix possit ab elephantibus transiri.
5 1st: Paropanisadis.
6 1st: sese effundens [2ndly: ferens], tandem . . . sese effundit.
7 Later addition, and cancelled. 8 1st: liquentur. 9 Later addition.

plebe, ut plurimum, in ea regione, Nilabhus, quod cæruleam aquam, Persicè sonat ·
4 nomine | (ut fit) ab euentu imposito, nam in his angustijs, quibus transitus est, ad
Paropanisadas, propter amnis profunditatem, cæruleo colore aqua, magno impetu
decurrit.[1]

F. 69b. 1 Ad Indi ripam, Zelaldinus cum castra haberet: nihil habuit antiquius, quam
The Dilazaks send timber for building boats and a bridge. Delazacquium animos, sibi conciliare, ut sibi *fluuiatiles naues,[2] et materiam sup-
peditarent, *ad pontem construendum, et cymbis commode, castra traducenda,[3]
acciditque *Regi[4] ex sententia, ut principes viri duo, genere *Delazacques,[5] qui
graues inimicitias, mutuo gerebant, *quo[6] suis rebus prospicerent, ex transindana
2 regione, ad eum venirent, quos mutuo conciliauit, atque eorum | diligentia, breui,
materiæ magnam copiam, comparauit: *qua plures quadraginta, lintres ædificauit,[7]
totidemque ex auxilijs,* Delazacquium[8] adiunxit.

Councils of war. Hunting. Hæc dum aguntur, noctu, crebra consilia, de bello gerendo cogit et quid facto
opus sit, statuit. Venatu interdiu sese oblectat: spectacula præbet; diuitias osten-
3 tat; atque his studijs, maximas | curas, quodam quasi condimento, *misceat,[9] ac
Amusements Sorcerers. Astrologers. temperat,[10] et *nisi in consilium, ueneficos,[11] et diuinatores adhibuisset, qui auguria,
et stellarum præcuntia, captarent, quorum nutu subsisteret, aut iter arriperet: cætera
fortasse, laudandus prudentiæ nomine, quod circumspecte, ubi ad fines hostilis
4 regni peruenit, agere: et cum longe inferiore, decertaturus, | omnia prospicere institu-
On the alert. erit. Quod magis mirandum, est, atque suspiciendum, in imperatore, quamplurimis
uictorijs insolente.

Verum non ignorabat, esse incertos exitus pugnarum, martemque communem ·
atque licet, numero superaret hostis aciem, uirtute, illam esse præstantiorem. Præ-
F. 70a. 1 terea, cum secum ipse cogitaret, esse sibi, cum fratre, quem alioqui diligeret, prodi-
A. hesitates pursuing M. Hakim. torum, et perfugarum mendacijs decepto, decertandum; a pugna deterrebatur. Ac
cum illum, sese in fugam dedisse, accepisset: Sacerdoti renuntiauit. "Mirsachi-
mus," ait, "fugit. Num fugientem insequar?" Cui Sacerdos, "Præstat sane
Monserrate's advice. "sistere, nec sequi fugientem: quandoquidem, celsitudinis tuæ, frater est. Quæ |
2 "necessitudo, est satis, ut animum tuum, iure quidem offensum, emolliat, et ab eo
"persequendo, atque delendo, reuocet. Nam præstantior est laus clementiæ, quam
"*ultionis[12] . quæsine multorum insontum exitio, et damno,* parari[13] non potest."—
"Optime," inquit, et ad suos, "Videte," ait, "quam sint Sacerdotes hi, ad pacem,
"et lenitatem proni: in ea enim, hic est sententia, ut fugienti parcamus."

Liber 2, 18

3 Verum | ne sua, abusus frater, patientia: impunis iterum bellum moueret, sic
Firmness and lenity. cum eo dimicare constituit, ut et frater, se multo inferiorem cognosceret, et ipse erga
uictum, atque fugatum, omnia pietatis, ac clementiæ officia præstaret.

Bridge impossible. Atque ubi magnam* lintrium[14] uim, comparauit: *quibus exercitus[15] traijceret:
nam pontem extruere, amnis non sinebat, qui quotidie niuibus, ob magnos calores,

[1] The names of the rivers and entire passages have been underlined by the anonymous annotator on f. 69*a*.
[2] 1st: nauigia. [3] 1st: ad nauiculas, et pontem construendum quo commode, castra traduceret.
[4] Latter addition. [5] 1st: Delazacquij. [6] 1st: ut.
[7] 1st: et breuissimo dierum interuallo, plures quadraginta, mioparones excitauit.
[8] 1st: Delazacquorum. [9] 1st: commiscet, et temperat. [10] 1st: in consilium, nisi ueneficos.
[11] 1st: uindictæ. [12] 1st: capi. [13] Later addition; cancelled. [14] 1st: nauicularum. [15] 1st: qua acies.

4 liquescentibus | augebatur · filium quem Sacerdos instituebat, primæ aciei imperato-
Murād leads the van with Kalij Khān of Surat. rem, quod a coniectoribus, et diuinis, magnam inditam esse, ab astris, fortunam
puero respondissent: * (nugæ)[1] designauit. Cui adiunxit, Calichumcanum, Sura-
tensem præfectum, senem, *virum fortem[1] et experientem, cum legione Mongo-
F. 70b. 1 lorum, ac Nourancanum, *(cuius pater principis erat nutritius)[2] · || Champanelij, in
Naurang Khān of Chāmpāner, son of Kutbu-d-dīn Khān Atka, and Mān Singh. Gedrosia, præfectum, cum quattuor millibus equitum Xacattæorum, et Mancinum
regulum, virum strenuum, genere Indum, simulachrorum tamen cultorem, cum ipsius
legione; et alios auxiliarios duces, cum ipsorum copijs, minoribus sane, uerum quæ
mille equitibus saltem,* essent instructæ.[3] Equitatui quingentos elephantes adiecit ·
500 Elephants. 2 obseruataque hora, nimia superstitione, | qua proficisceretur, ad ostium usque aulæ,
filium deduxit: eumque amplexatus, posteaquam more Agarenico, bene precatum illi
est, cum * procerum[4] comitatu, dimisit; qui eum,* lembum usque,[5] prosequuti sunt.
Starts on June 27, 1581. Conscendit ille, et ultra flumen Indum uectus, cum suis copijs, postridie D. Joannis
Baptistæ, anni octuagesimi primi, iter instituit.

3 Posteaquam Rex, | filium præmisit, cum ijs copijs: ipse suam aciem instruere,
A.'s prudent measures. et præsidia constituere, aggressus est. Hic enim est, bellandi Mongolorum mos, ut
nunquam, totis copijs dimicent. Si cum sex millibus prouocent, habent in insidijs,
Moghul tactics. et latebris, millia uiginti: quorum a tergo, aliquot etiam millia latent, ut ad auxilia
4 ferenda, si * priores[6] cunei laborent, sint parati, | vel si fundantur, fugientes excipiant,
sequentium impetum retardent, nouo, atque integro milite, bellum instaurent, et
fessos hostes, terga uertere cogant, qua arte dicto citius, uicti uictoriam reportant.

Mirsachimus, ubi per exploratores intellexit, principem *exercitum[1] traduxisse,
F. 71a. 1 et cum || magnis copijs ad se uenire: consilium cepit, de impetranda uenia, et fœdere,
Mīrzā Hakīm's embassy. cum fratre feriendo, nulla proposita conditione: tantum, ut bello, et seditionibus,
incendijsque abstineret · qua de caussa, fœciales cum muneribus misit: qui pacem [*fetiales.*]
componerent. Dona uero fuere, equi, et mulæ, quibus est, ea regio abundans, non-
2 nihil etiam pecuniarum, ac rerum, ad commeatum: | ut officij, ac beneuolentiæ suæ,
erga regem, indicio essent. Quæ senes duo, prolixis barbis attulerunt. Hos rex,
Their reception. magna cum grauitate, et authoritate admisit: procerum magno comitatu circum-
septus. Ipse a reliquo satellitio, cum solo filio, natu maximo, et aliquot pueris, ex
prima nobilitate, seiunctus cum telo stabat. Dum legationem audit, gladiatores ense,
3 et * clypeo[7] dimicant, | bubali ad luctam, ex sponsione producuntur, quasi non in cas-
tris pugnaturus, sed in circo ageret, ut se oblectaret: quo legatis, quanti fratris poten-
tiam faceret; et suæ curiæ, atque exercitus præstantia, quanta esset, ostenderet.
Jussit uero, ut Abdulfasilius, quem ad secreta consilia, adhibebat, litteras perlegeret:
4 quas sibi gratas esse significauit. At uero legatos, quam citissime | remisit.

Keeping in touch with Murād. Certior uero fiebat quotidie, omnium quæ apud Paharidem filium, agebantur.
Nec castra mouere, antea constituit, quam intelligeret, filium, proxime ad fratris
castra peruenisse. Qui cum Rege erant, tantæ moræ tædio, non mediocriter afficie-
F. 71b. 1 bantur, *atque[8] ut eum cogerent castra mutare, || (ut fama tulit) syluam, quæ ligna, ad
The forest on fire. ignem, exercitui ministrabat, incenderunt. Suspicati tamen plerique sunt · a factiosis,

[1] Later addition. [2] 1st: principis nutritij filium. [3] 1st: fultæ essent. [4] 1st: magnatum
[5] 1st: ad mioparonem usque. [6] 1st: anteriores. [7] 1st: umbella. [8] 1st: qui.

qui Mirsachimo fauebant, fuisse incensam. Cuius incendio, adeo Rex commotus est, ut extremum supplicium, incendij authoribus, si deprehenderentur, fuerit com-
2 minatus. Verum cum forte, ac temere, a pastoribus, fuisse incensam, hi, | qui regis iracundiam mitigare nitebantur: illi persuasissent: *Rex ut inuestigare hoc scelus quæsitores cessarent imperauit.[1]

June 29. 1581. Studying an Atlas. Biduo, posteaquam filium dimisit, noctu Sacerdotem, ad se acciri iussit: ut aliqua, ex eo quæreret, tum prophana, tum sacra. Ac primum quidem, Geographiæ librum proposuit · et ubinam terrarum, Lusitania esset; deinde, quam regionem ipse
3 teneret, interrogauit · | miratus, qui nomina earum regionum, et urbium * sciremus.[2]

Why are Priests celibate? Deinde quæsiuit, cur cœlibatum Sacerdos coleret · quasi Dei præceptum esset, omnes viros, uxores habere: videbatur enim matrimonium damnare, vel sibi ipsi adversari:

Monserrate's discourse. cum diceret cœlibatum esse bonum, ac matrimonium item bonum. Cui Sacerdos,
4 "Ignoratne celsitudo tua, ex duabus rebus bonis, contingere unam, esse altera "meliorem? Veluti, argentum bonum est, verum melius est aurum · auro scientia, "omnibus uirtus. Luna quidem pulchra est: sed sol pulchrior, atque præstantior." Consensit. Adiunxit Sacerdos, "Igitur, ut meliora sequantur Sacerdotes; ut Christum
F. 72a. 1 "imitentur, ut denique curis, uxoris, filiorum, et familiæ uacui, melius rebus diuinis, "operam suam *studijsque consumant, cœlibes, et sine uxoribus uiuunt · atque adeo "absque omni libidine · quoniam Dei præcepto sexto, omni luxuria Christianis, imo "et hominibus omnibus, interdicitur." Obiecit Rex: "Nonne asseritis, Christum "esse Deum? Num ei esse multis temere, atque arroganter similes?" Cui Sacerdos,
2 "Christum | quidem, Deum esse credimus, et profitemur · verum simul etiam homi-"nem. Qui qua homo est, ut esset nobis exemplo castitatem coluit, non solum, "uerum etiam, in Euangelio, sæpissime commendauit. Atque ut arrogantis, et "superbi esset animi, similem esse uelle Christo, qua Deus est: quod etiam fieri non
3 "posset: essetque extremæ dementiæ, atque socordiæ · sic | eum, per ea uirtutum "uestigia, quibus ipse institit sequi, animi est pij, ac religiosi. Nam ex multis, quæ "eum adduxit caussis, ut homo fieret, una est: uoluisse, ut quando in mundi crea-"tione, et gubernatione, et alijs quæ solius Dei sunt, eum imitari nequiremus; in ijs "illum imitaremur, quæ ut uerus homo, ipse exercuit · cuiusmodi sunt demissio, ab-
4 "iectio, | castitas, paupertas, obedientia, et aliæ uirtutes, his vicinæ, et proximæ. "Neque uero pictor, aut statuarius, qui quam potest acurate, et diligenter, dum
F. 72b. 1 "statuam depingit, aut sculpit naturam imitari contendit: dicendus esset, uelle "sibi, uim, atque uirtutem naturæ uindicare. Compertum vero est, etiamsi, summa "ope omnes nitamur, eum in ijs virtutibus, quæ in hominem cadere possunt, imitari: "multis spatijs, ab eo retro relinqui. Quapropter, imitandi studium, præmio afficit "Christus, tantum abest, ut arrogantiæ, aut superbiæ, temeritatique attribuat."
2 Adiecit his Rex, "In te," inquit, "ab Adamo, deducta generationis series, perit." Tum Sacerdos, "Quid si, octo annorum puer, decessissem? Vel eo ipso tempore "(ut sæpissime, quam plurimis euenit) quo domum uxorem ducerem, interijssem? "Aut si uxor fuisset sterilis? Aut ipsemet, ut sunt quam plurimi? Quid si eu-
3 "nuchus natus, aut factus fuissem, quales domi tuæ sunt quam plurimi? | Deinde, ne

[1] 1st: ab inuestigatione, eius sceleris Rex cessari imperauit. [2] 1st: teneremus. [3] 1st: impendant.

"matrimonium præcipi, celsitudo tua, falso sibi persuadeat. Sub lege naturæ, ut
"propagaretur genus hominum, sub Moysi lege, ut se latius funderet religio, et ueri
"Dei cultus, apud Judæorum gentem, coniugium, Deo conniuente, magni fiebat.
"At uero, sub lege Euangelica, cui reliquæ leges cedunt, tanquam umbra corpori,
4 "aucto satis humano genere, Christus de coniugio ita | statuit: ut cuiquam sit
"integrum, quod malit, amplecti: et quâ velit, insistere." Occurrit uero Rex
(perperam quidem), "Si præceperit Deus cuipiam, *ut trans amnem eat,[1] is si
"negligat peccat."—"Vera," inquit Sacerdos, "narras, o Rex. Verum paulo ante,
F. 73a. 1 "asserui, matrimonium || præceptum non esse. Neque tamen, in animum inducas
"tuum, cœlibes, etsi a mulieribus abstineant, prole carere. Est enim, animorum
"quædam generatio, ut quos, ad fidem, et Christianas virtutes instituant, quodam-
"modo eorum filij dicantur; quos uero sacro flumine tingant, quorum audiant con-
"fessiones, spiritu, non minus, filij sunt, quam si, corporea generatione, procreati |
2 "essent. * Liceat .n. dicere per te, o Rex, si me Rodolfumque audieris, si nostris dic-
"tis fidem habueris, si ab illo sacro flumine perfundaris, illius eris filius, animo,
"magis quidem, et uerius, quam Emaúmi Regis, patris tui. Nam qui natura solum
"parentes sunt, corpus tantum generant, at qui te perfuderit, animo generauerit.[2]
3 "Enimuero, contingere quidem posse, ut præcepti | ui, ad matrimonium quis adiga
"tur." Quæsiuit · "Quisnam?" Tum Sacerdos · "Rex quispiam, ut hærede,
"paci, et tranquillitati Reipub, consulat. Eamque ob caussam, Henriquus Lusitaniæ
"Rex, cum esset sacerdos, a uiris doctis, ad coniugium, facta sibi, a Summo Ponti-
"fice, qui interpres harum rerum, et magnus arbiter, ac moderator a Christo, Opt.
4 "Max. cuius personam gerit, | constitutus est: facultate adigebatur. Vir tamen senex
"et decrepitus, ac castitatis colentissimus, cœlebs, ut semper fuerat, tabe, ac senio
"confectus, atque a matrimonio liber, quod exoptabat, interijt." Cuius exemplum,
ideo proposuit, quod illum Zelaldinus, sanctitatis opinione · veluti Sebastianum,
fortitudinis, animique constantiæ · dignitate suspicaret, et commendaret.

F. 73b. 1 Cœlibatus, || itaque ac matrimonij quæstione, in hunc modum absoluta, ut
The last Judgment. nihil Regi occurreret, quo Sacerdotis sententiæ resisteret: de extremo iudicio, et an
Christus, facturus esset hoc iudicium, ac quando fieri oporteret, diligentissime
When? interrogauit Vbi de cæteris Sacerdos disseruit: "Tempus," inquit, "quo futurum
2 "est hoc, solius Dei scientia nouit · qui sua *inexplicabili[3] sapientia, | nobis uoluit
"esse occultum. Nec ipse Christus uoluit, discipulis, palam facere · ne, uel temporis
"longinquitate, desides, neu propinquitate, mæsti, tristesque redderemur: sed ita
"nos compararemus, ut ijs, quæ conceduntur, bono animo uteremur · a vitijs, et ijs
"quæ uetantur, incertæ diei formidine, retardaremur · nihilo tamen secius, præces-
3 "sura esse signa, quibus, eam diem | proximam esse, coniectura non inani, homines
Its signs. "ducantur." Quæsiuit · "Quæ?" Ait: "Inter præcipua, commemorauit Chris-
"tus: bella, et seditiones · regnorum, et nationum dissidia · quibus gens gentem,

[1] 1st: ut amnem traijciat.

[2] Cancelled in MS. The text was first: Liceat .n. dicere per te, o Rex, si me audieris, si meis dictis fidem habueris si a me sacro flumine tingaris, si tinctus, peccata quæ postea admiseris, confitearis, mihi eris filius, animo, magis quidem et uerius, quam Emaúmi Regis, patris tui. Ille enim corpus tantum genuit, at qui te perfuderit, animo generauerit.

[3] 1st: ineffabili.

"regnum regna, inuadet, uastabit, occupabit; ut nostra memoria, *fieri[1] frequentissime "videmus."

Hæc Rex attentissime audiuit. Tum deinde, de Euangelio quædam, tenuiter,
4 et nugatorie, | fidei exsors, quæsiuit. Ac pedetentim, eo deuenit oratio, ut de
Mahammedde, et librorum discrimine, interrogaret. Scripsit hic nequissimus im-
Muhammad. the Paraclete. postor, in Euangelio, sui mentionem fieri, et *ipsum venturum[2] promitti · uoluitque
impijssimus nebulo, et nequissimus blatero persuadere, se sub Sancti Spiritus nomine
F. 74a. 1 a Christo fuisse significatum. Nec ueritus est, sibi Mustafaa, | hoc est, paracleti,
atque aduocati nomen attribuere: asserens hominum qui crederent, sibi scilicet a Deo,
traditum esse patrocinium. Quo fit, ut Agareni, persuasum habeant, Mahammeddis,
in Euangelio, mentionem fieri. Quod cum Christiani negant · ipsi Christianos,
scripturam Euangelij, corrupisse existimant · et id Christianis obijciunt. Ac cum
2 Græcarum litterarum, sint omnino ignari, sub | nomine pharaglitaa, quod a paracleto,
corrupte distorserunt: (*opera transfugarum et fidei desertorum e Græcia, uel fortas-
sis iam inde a Sergio monacho Constantinopolitano, Nestorij sectatore, qui Græcas
litteras callebat et Mahammeddi se adiunxit Alcoranique consarcinandi adiutor atque
adeo author fuit)[3] Mahammeddem, in Euangelio, promissum fuisse dicunt. Quorum
persuasioni fauet, corrupti nominis, etymologia, et conficta origo, nam pharag · *i.e.*,
*phare,[3] Hebræis, Arabibus, et Persis discrimen, aut distinctionem, sectionemue
sonat, litaa quidem, cum nihil significet, nec Arabice, nec Persice, somniant Persarum
3 magistri, | uim habere participij, quod significet · faciens · ut discrimen faciens,
nebulo ille dicatur. Qua interpretatio, propterea, Agarenis plurimum arridet, quod
Alfurcan, libri nomen, a pharag, originem habeat · et in capite Albacaraa (id est cap[ut]
uaccæ) discriminatorem esse librum suum, Mahammeddes scripsit. Atque ut suo
4 eos jugulemus gladio · si confictæ uocis significatione, | uti liceat, apte quidem
In what sense right? Mahammeddem, pharaglitam, discrimen uidelicet afferentem, dicemus · cum a Christo
diuersa doceat, a quo se missum falso, et impudenter iactat. Verum, *contra eos,
In what sense wrong? non esse ipse Spiritus Sanctus Euangelica ipsa authoritate efficitur, quam illi in nos
detorquent.[4] Nam de Spiritu Sancto, hæc Christus prænuntiauit, "Paracletus autem *Jo. 14.*
F. 74b. 1 Spiritus · Sanctus, quem mittet Pater, in nomine meo, ille uos docebit omnia, et *c. 26.*
suggeret uobis omnia, quæcunque dixero uobis." Atque iterum · "Cum autem
uenerit Paracletus, quem ego mittam uobis, a Patre, Spiritum veritatis, qui a Patre *Jo. 15, f. 26.*
procedit, ille testimonium perhibebit de me." Rursus · "Cum autem uenerit *Jo. 16, b. 13.*
Spiritus ueritatis, docebit uos omnem ueritatem. Non enim loquetur a semetipso,
2 sed quæcunque audiet | loquetur: et quæ uentura sunt, annuntiabit uobis. Ille me
clarificabit, quia de meo accipiet, et annuntiabit uobis." Quam uero non diuersa tan-
tum, atque contraria *(ut de cæteris conticescam),[4] uerum etiam ὰς ἀπὶ παυῶν (ut aiunt)
pugnantia hic malorum Dæmonum interpres, ab optimo hominum Satore, atque
Vindice Christo afferat: vel cæco, ab ipsa etiam natiuitate, apertum exploratumque
3 est. Ob quam caussam, | Rex a Sacerdote quæsiuit · num Christus, in Euangelio de
Muhammad not named in the Gospel. Mahammedde loqueretur? ac quoddam eius nomen, num reperiretur? Respondit

[1] In MS.: ipse uenturus. [2] Later addition. [3] Perhaps to be read: phara. Later addition.
[4] 1st: Verum, uel eo maxime, non esse ipse Spiritus Sanctus deprehenditur.

Sacerdos, peculiarem Mahammeddis mentionem, non fieri, in Euangelio a Christo · multorum uero falsorum uatum, qui essent futuri, fieri: sed communi nomine · nec
Is he Anti-christ? eius nomen proprium reperiri. Quæsiuit, num Mahammeddes ille esset, qui uenturus
4 | in ipso orbis interitu, omnibus est aduersaturus? (quem Agareni Dijal nominant). *Dijal Anti-Christus.*[2]
Respondit Sacerdos, "Minime. At uero, quoniam Ismaelitici generis est, et Euan-
"gelio, et Legi contradicit, et bellum aduersus omnes gentes, qui ipsius dogma non ad-
"miserint, suscepit · doctores plurimi, e nostris, de Mahammedde illa uerba interpre-
F. 75a. 1 "tantur. 'Manus eius contra omnes, et manus omnium || contra eum, et e regione,
The Qorān opposed to the O. & N.T. "uniuersorum fratrum suorum, figet tabernacula.'"—"Quibus," ait, "in rebus, Legi, *Genes.* 16. c. 12.
"et Euangelio contradicit?"—"A primo ingressu libri, ad calcem usque: præter
"paucas sententias, quas repetit, ut sibi sanctitatis opinionem, conciliet; quot uerba
"scripsit, cum Euangelio, & Moyse pugnant. Lex uero, & Euangelium, nihil
"omnino, cum Mahammedde consentiunt."—"Quid igitur," ait, "*Diæresim, *i.e.*,
2 "Alfurcanum[1] | esse existimatis?" Ac subridenti, cunctantique Sacerdoti occurrit,
The Qorān not inspired. "Dic, dic tuam, tuorumque de *Synthemate, *i.e.*,[2] Alcorano sententiam." Tum
Sacerdos, "Mahammeddes profecto ait, Deum sibi, illum librum tradidisse · at nos, *Alchor. cap. 2. Albacara.*
"uerum esse inficiamur. Nam Deus, quod in uno ait, in alio non solet negare · aut *Alchor. Arab. cap. 97. Lat. 107. in nocte alchadera.*[2]
"sibi repugnare, contrariusue esse. Lex (inquit) et Euangelium, libri Dei, idem
3 "dicunt · Alcoranum, | diuersa ab istis, et longissime disiuncta. Quapropter, necesse
"est dicere, aut Legem, Psalmos, et Euangelium, non esse libros sacros, ut Alcoranus,
"in sacris numeretur: aut Alcoranum, prophanum esse librum, fictum, et commen-
Abū-l Faẓl objects. "titium, ut tres illos sacros esse statuamus." Rex responsionem attente accepit,
4 et conticuit. At Abdulfasilius occurrit: "Lex, et Euangelium, diuersi | libri
"sunt?" Tum Sacerdos: "Sunt quidem, diuersi libri, et diuersis temporibus
"scripti; sed diuersa inuicem, et pugnantia non continent. At Alfurcanum, et
"illis, et sibi ipsi, contraria pleraque continet. Ac disciplina profecto, sacrorum
"omnium librorum, eadem est. Et Legem, Deus per Moysen, Israëliticæ genti, qua,
"ad aduentum usque Christi, ducerentur, misit · cuius aduentu finem accepit."—
F. 75b. 1 "Quare," inquit, "si eandem continet disciplinam: ||*prior[3] liber, finem habuit, et
The Old Law perfecting the New. "secundus receptus est?" Cui Sacerdos: "Hominum captui, Deus Opt. Max.
"quasi omnium hominum · pater, sese accommodat. Quemadmodum enim pater,
"aliud nutrimentum infanti, aliud puero, aliud adolescenti filio tribuit · et alijs
"studijs, in pueritia, alijs in adolescentia instituit · sic Deus Judæis, tanquam
2 "pueris, | quos a gentilitijs Ægyptiorum superstitionibus, et corruptis moribus, ad
"suum cultum pertrahere uolebat: ita cibum *diuisit et modificauit,[4] ut esset illis
"utilis. Quo factum est, ut multis ceremonijs implicitos, quadam quasi lenocinio
"sacrificiorum, quibus erant assueti, eo traxerit, ut cum Ægyptij, Dæmonijs, ipsi
3 "Deo Opt. Max. litarent. At jam firmiore hominum | ætate, non Judæis solum,
"sed omnibus hominibus, solidum cibum, in Euangelio *coxit et[2] condiuit: quo
"ceremonijs, quæ sunt tanquam cortex, et umbra uirtutum, relictis, Deo uniuersus
"hominum cœtus deseruiret. Et Legem quidem, atque Euangelium, animabus

---

[1] 1st: Alcoranum. [2] Later addition. [3] 1st: primus. [4] 1st: temperauit.

"hominum, præbere nutrimentum, manifestum est · Legem quidem, infantis, Euan-
Abu-l Fazl's assumption. "gelium, firmæ ætatis · tantumque in condiendi, & coquendi modo, discrimen
"habere."—"At," inquit Abdulfasilius, "Alcoranum nutrimentum etiam præstat."
4 —"Minime uero," ait, sed * uenenum. Nam | quæ ab Euangelio, et Lege, adeo
"disiuncta disciplina est, non plus, emolumenti animis afferet, quam corporibus
"uenenum." Veniam uero Sacerdoti petenti, ne qui aderant Agareni, Regi
succenserent, si quid liberius, *illo conniuente,[1] in Mahammeddem dixisset:
F. 76a. 1 accensus Rex, "Per Deum," inquit, "non is ego sum, qui his rebus offendar.
"Tantummodo uerum inuestigo, et per *Rhohalcuduz · (Spiritum Sanctum
"induxit) te obtestor, ut ueritatem explices, nihil ueritus, Mahammeddi conuitia
"dicere." Et cum ad uocem *Rhohalcuduz,[2] Sacerdos caput inclinasset: ijs qui
2 aderant Rex dixit, "Jesus Christus est." Ac dissimulauit | Sacerdos, quid esset
A. confounds Christ with the H. Ghost. discriminis, inter Jesum Christum, et Spiritum Sanctum quoad personas docere, eo
quod iam multa nocte, locus, et tempus, tantæ disputationi deerat · et subiecit · se
quidem quæ crederet, et sciret, bona fide explicasse. Et surgente Rege, ut iret
cubitum, huic disputationi, finis est impositus.

3 Cum itaque Mirsachimus, se bello peti, eoque graui cerneret, optabat | certamen
Faridūn Khan, M. Hakim's evil genius. declinare, pacemque, antea componi, quam manus cum fratre consereret · et
cedendi inijt consilium. Quod quidem fecisset, nisi Faridumcanus, vir magnæ apud
eum existimationis, et bellica uirtute, consilioque clarus, ob ueteres inimicitias, quas
cum Zelaldino, quem improbe deseruerat, gerebat · magno studio, atque conatu
4 obstitisset. Qui ut sibi prospiceret, timebat enim, in manus Zelaldini incidere,
miserum Mirsachimum pessumdedit, atque ad exitium adduxit. Dicebat enim,
Zelaldini copias, fuscorum quorundam, et gregariorum paucorum Indorum, eorumque
F. 76b. 1 exlegum, et simulachrorum, cultorum, multitudine constare; sibi caussam fauere,
delecto equite, instructum esse · denique non formidare, aut *defugere[4] debere, cer-
tamen.

The embassy dismissed. Quod cum Zelaldinus, ab exploratoribus, et filij nuntijs, qui frequentissimi ex
Paharidis castris, uentitabant: Mirsachimum aciem, ut resisteret instruere, contra
2 quam, forte significauerat per fæciales; cognouisset: ut omni euentui, præsto | esset, [Jelia es.]
A.'s sister. anteaquam amnem transiret, legatos fratris, et sororis a se dimisit · et sororis legato,
aureæ pecuniæ, non parum dono dedit · legatos Mirsachimi, uilibus uestibus, donauit.

Omens. Quos ubi dimisit · *trans amnem ire;[5] bis est aggressus, sed inani ueneficorum,
et augurum superstitione, prohibitus, *pedem retulit.[6] Auspicijs tandem permissus,
3 *traiecit · [7] | et in ora Coæ, duobus fere passuum millibus, ab eo loco, ubi cum Indo
A. encamps beyond the Indus. commisceetur, castra poni iussit. Et usque adeo Regi, Christianus Sacerdos, cordi
erat: ut in tantis negotijs, illius minime obliuisceretur · sed duci cuidam, curam
eius traducendi demandaret. Fuit enim, adeo difficilis Indi traiectio, ob nauicu-
4 larum paucitatem, ut reguli ipsi, atque proceres, | magna cum difficultate traijcerent.

Countries west of the Indus. Nomen huius regionis a Regia urbe (ut mos est his gentibus) Chabulum est.
Quæ tribus interstitijs distinguitur · alterum est cis Coam, alterum ultra Coam infra

Assumit quod est in controuersia.[2]

[1] 1st: aconitum. [2] Later addition. [3] 1st: Rhohalcudz. [4] 1st: detrectare.
[5] 1st: amnem traijcere. [6] 1st: pedem reduxit. [7] 1st: fluuium traiecit.

Suasti et Coæ commistionem, tertium est interamnis, inter Coam et Suastum.[1] ||
F. 77a. 1 Atque ille tractus, qui cis Coam, ad solis occasum iacet, pars est eius regionis, quæ ab antiquis, Paropanisas dicebatur · a iunioribus postea, Indoscythia, dicta est. Transcoanam uero regionem, infra commistionem, *quæ ad solis ortum Indo Suastoque interiacet, Gándăram[2] antiqui nominabant · supra commistionem, et ultra Suastum, ad septemtriones, Suastenem · at uero, interamnem Coæ, et Suasti, |
2 Goricam. Eam Patanæi, nostra ætate colunt, quibus Xacattæi, siue Mongoli *imperant.[3] Priscorum uero nominum, regionum, urbium, oppidorumque, ne uestigium quidem extat. At uero Patanæi, origine, quidem Gándaræ, ac Suasteni sunt · qui suis finibus egressi, magnam Indiæ partem, pulsis Christianis ocuparunt.
3 Eorum enim patria, Indo, atque Suasto seu, Coæ fluuijs interiacet, | campestris quidem regio, ut Indiæ uicina, eadem fere cœli, atque aëris temperatione est.

Troops still crossing. At uero Rex, tamdiu in eadem statione constitit, quoad omnes copiæ, fluuium *transirent.[4] Ac ne otio desidēret, fabrilibus operibus, partim, disputationibus partim, tempus terebat. Et cum eius doctores, de libris diuinis, disceptarent, sacrarum
4 litterarum, uolumina | adduci, et Sacerdotem uocari iussit. A quo cum didicisset,
A new discussion. quid unumquodque uolumen contineret: nactus Sacerdos loquendi opportunitatem, Regem sic est alloquutus. "Diebus præteritis, celsitudini tuæ, quidam ex "doctoribus asseruerunt: ut Agareni dicere solent, Tórah librum Judæorum, Euan- "gelium Christianorum, Alfurcanum Musulumanorum, *Zabur · *i.e.*,[5] Psalterium uero
F. 77b. 1 "esse ||Georgianorum · (hi uulgo Gorgi appellantur, et Hircani sunt, ad ocasumque "Maris Caspij, montium iuga, Persis infesti tenent) librum *esse.[6] Quod perperam et
Armenians not Nestorians. "ignoranter dictum est. Georgiani etenim, Chr'stiani sunt. At Christiani *omnes[6] "Legem, Psalmos, et Euangelia recipiunt, *quibus tanquam a Deo editis parem fidem "atque authoritatem adiungunt, ac cum indiuiduam Trinitatem, Patrem, Filium, et "Spiritum Sanctum unum Deum auguste sancteque uenerentur et colant, solum "Jesum Christum Dei Filium ex Maria Virgine hominem factum Euangelicæ latorem
2 "legis suspiciunt, | cui latores legum cæteri, etsi a Deo legati, Moyses, inquam, et "Dauid ac prophetæ reliqui cedant et fasces, ut dici solet, submittant.[7] *Quapropter "Georgiani, qui Christianis annumerantur, præter Christum latorem legis neminem, "non Dauidem, non Moysen, ut nec reliqui Christiani agnoscunt.[8] Deinde, quod
3 "hic affirmat, | pace quod eius dixerim, Armenos diffiteri, Christum Dei filium "esse, toto cœlo errat · uulgi errore deceptus, qui omnes Asiæ Christianos, Armenos "uocat, cum plerique sint Græci, Chaldæi, Syri, et pauci Nestoriani, sicuti Lusitanos, "Hispanos, Italos, Germanos nuncupat, Francos. Qui quidem Nestoriani, cum
4 "nomine tantum, sint Christiani, cum Agarenis consentiunt, ac Christum, | Dei

[1] Most of the proper names and whole passages of this page have been underlined in pencil by the anonymous annotator.

[2] 1st: ad solis ortum, Gándăram [3] 1st: imperitant. [4] 1st: superarent. [5] Later addition. [6] Redundant.

[7] This passage has two earlier variants, of which only the older can be deciphered: soliusque Christi, tanquam legislatoris et uindicis nomen, et Dei Patris et Spiritus Sancti inuocant · quod Moysis, et Dauidis nomini, tantum præferunt quantum domini nomen, seruorum nomini, æquum est anteferre. Christus enim, qui Euangelium condidit, fidei lux et splendor cum sit, legis, psalmorum, et prophetarum perfectio est.

[8] 1st: Quapropter Georgiani, qui Christianis annumerantur, Christum, non Dauidem, aut Moysen, ut reliqui Christiani, appellant, et inuocant.

"Filium esse diffitentur. Quos Armeni, Græci, Ægyptij, Syri, Chaldæi, Latini,
"Christiani denique omnes, repellunt non minus, quam Judæos, et Agarenos. Hoc
"enim Christianis, et Agarenis, Judæis, Nestorianisque interest: quod Christiani,
"uno consensu, Christum, Dei Filium esse, constantissime asseuerant · at Agareni,
F. 78a. 1 "Judæi, Nestoriani, perfricta fronte pari consensu negant. | Hæc ideo dixerim, o
"Rex, ne celsitudini tuæ, falsum subrepat, dissidium, in ea re, aut controuersiam
"inter Christianos esse. Cum enim Christianorum religio · sacrorum librorum
"authoritate nitatur, idque illi, plerisque in locis edoceant, nulla potest, huius
"ueritatis dubitatio, uerorum Christianorum, cordibus obrepere. Nec tamen admiror,
2 "nostrarum rerum ignarum, facile | decipi · verum cum prudentia hic præditus sit:
"non possum non, huius incuriam, accusare · qui cum a me possit, rerum quæ
"ad nos spectant, ueritatem cognoscere: malit incerta, coram celsitudine tua,
"affirmare."

Explaining pictures. Tum *Sacerdos iussu regis, libros euoluens, et ex signis, ansam capiens, quid
sibi uellet, fœderis arca, quid, in ea seruaretur, quid aureum candelabrum, quid
3 aurea | panum mensa, rudi minerua, pro captu audientium explicauit. Quoniam
Images in the Old Law. uero Agareni, sacrarum imaginum cultum, detestantur · de propitiatorij, et Delubri
angelorum simulachris, fusius disseruit · ut ostenderet, falsorum deorum simulachra
fieri, Deum tantummodo, prohibuisse, eisque cultum, et uenerationem adhiberi:
4 at sanctorum, fieri statuas, et signa minime. Nam ille ipse, qui præcepit · "Non
facies tibi sculptile" angelorum figuras, pingi et sculpi, in suo tabernaculo, et templo
imperauit. Qui quidem, cum Deus sit, et non mutetur, nec etiam sit obliuiosus;
impium erit credere, sibi ipsi aduersari, contrariumue esse. Quare religiosi viri,
F. 78b. 1 loca Scripturæ, quæ mutuo pugnare uidentur · diuino afflati numine, germana
adhibita interpretatione, conciliant. Qui sculptilis, et simulachri nomine, dæmonum,
et inanium deorum figuras tantum intelligi, interpretantur · quas coli pro Deo, mundi
opifex Deus, utriusque legis, præcepto cauit. Quare falso, simulachrorum culturæ,
2 Christianos insimulari qui Dei, et Diuorum imagines depingunt, | sculpunt, uene-
The Ark of Noah. rantur. Disputatum est præterea, de Nóæ arca, quam Christi Seruatoris typum
fuisse, apertissime ostendit. Quibus quidem rebus, non parum Rex affici uidebatur,
A. kisses a picture of Christ. easque attente, sane accipiebat: uerum se alijs rebus, animum quandoque aduertere,
simulabat: ne suis ad fidem Christianam, flecti uideretur. At Christi effigiem, |
3 *coram omnibus uenerari et osculari nihil est ueritus.[2]

Chabuli interea, parum fauste pugnatum est, cum enim primam aciem, quattuor
Murad and Naurang Khan in danger. millium equitum, quam Nourancanus, *Cutubdicani filius, ductabat,[3] Mirsachimus,
cum iusto exercitu, quindecim millium equitum Mongolorum, adortus esset: et
Mancini phalanx, quæ suppetias erat latura, cessasset: Nourancanus uero,* Mancinum
4 ut sibi | quam citissime, suppetias iret, rogare cogeretur;[4] in acie Paharidis, trepi-
datum esse fertur · et paucos terga uertere instituisse. Quod ubi princeps intellexit,
F. 79a. 1 ex equo desiliens, correpta hasta, se ne latum quidem unguem, | etsi a totis hostium

[1] Later addition. [2] 1st: nihil ueritus est, coram omnibus exosculari.
[3] 1st: ductabat, Cutubdi filius.
[4] 1st: ut sibi Mancinus, quam citissime, suppetias iret, ipsum rogare cogeretur.

Murād's bravery.

copijs, solus peteretur, et telis conficeretur, ab eo loco pedem relaturum. Quod si superstes, ex eo periculo esset, optime in memoria habiturum, qui se deseruissent. Hâc pueri constantiâ (erat enim natus annos tantum duodecim) et obiurgatione,

Mān Singh to the rescue.

uerecundia, et rubore suffusi constiterunt. At uero Mancinus, cum maturasset,
2 et laboranti, peneque cedenti, auxilium peropportunè tulisset, et | elephantum cunei

M. Hakīm falls out with Faridūn Khān and retreats.

aduentarent, quorum aspectu, equi *non assueti,[1] exterreri, ac perturbari solent; tum etiam princeps, suam aciem, in aperto campo collocasset · Mirsachimus cum Faridumcano expostulat, quod se decepisset · (affirmauerat enim* exiguas[2] esse fratris
3 copias ·) maleque, et negligenter excubias | egisset, quandoquidem, se inscio, tantus exercitus *in suum esset regnum inductus.[3] Et receptui cani, ante iussit, quam Mancini acies adueniret · atque in hunc modum, diremptum est prælium.

Murād awaits orders.

Paharis uero, more maiorum, castra sua, et acies instruxit, et eodem loco,
4 tamdiu constitit: quoad patris imperium, quid facto sibi opus esset, acciperet.

The Moghuls in battle array.

Mos uero, aciei instruendæ, | apud eam gentem, hic est · ut equitum turmæ, in modum lunæ, in tres cuneos distribuantur · medium scilicet, *dextri cornu atque sinistri.[4] Pedites his* cuneis[5] succedunt, tertio loco, elephantes collocantur, a tergo
F 79b. 1 reliqui exercitus,|| nunquam uero in illius fronte, tum ne hostium conspectum eripiant, tum, etiam ne cæsi perturbate fugiant, qua fuga suorum acies furibundi petunt, perturbant, conculcant, perimunt. Ac cum in bellum educuntur, altero è cornibus, aut ambobus, per latera prodeunt, hostesque medios adoriri, eorum ductores
2 nituntur. Et elephantum quidem turmæ, plus terrent quam | officiant · potiusque, ad ostentationem, quam ad uictoriam reportandam utiles sunt · æqualeque est discrimen hostium, et sociorum, cum uulnerati obuium quemque adoriantur · facileque tormentis abigantur · punctique in proboscide, pedem uelocissime referant · quibus si equi assuescant, nihil mouentur. Balochiorum, qui camelis insident, *turmæ,[6]
3 in reliquo equitatu | numerantur. Quorum si ea copia sit, ut *phalangem[7] iustam efficiant: certo loco, simul consistere iubentur. Par autem fere est, equorum, et camelorum ad pugnandum agilitas, et ut ita dicam, dexteritas. Nec pugnacitate sunt dispares. Nam cameli, dentibus, et calcibus, certant. Quodsi quenquam
4 corripiant, in eum genibus incumbunt, tamdiuque premunt, et tundunt, | quoad enecent, miserumque conficiant.

A. reaches Peshāwar [Pīr Shahr ?] and hastens to Kābul.

Rex itaque, ab ea statione, cum Pirxaurum uenisset; rerum, quæ in castris Paharidis agerentur, certior factus, cum delecto equitatu, et auxiliaribus, *Delazacquium[8] ducum turmis, magnis itineribus, Chabulum uersus ire contendit: rebus
F. 80a. 1 in hunc modum, ex || disciplina militari, sapientissime constitutis. Nam trans

Troops left in India.

Indum, intra fines sui regni, dimidiam legionem: cis Indum, ad Coam, tertiam fere

Salīm and Bhagwān Dās to camp

legionis partem, consistere imperauit · quæ amnis transitum, *diligentissime[9] tuerentur. Principi natu maximo, qui ei erat charissimus, annos nato quattuordecim, se ut in
2 extrema acie, cum reliquis copijs, et uniuerso | commeatu, ac thesauris, tormentisque,

at Jalālābād with the rear

ac reliquo belli apparatu sequeretur · et ut Gelalabadi, tridui a Chabulo itinere, ad

[1] 1st: desueti. [2] 1st: paucas [3] 1st: suis esset terris inductus.
[4] 1st: dextri alterum, tertium sinistri cornu. [5] 1st: copijs. [6] 1st: phalanges.
[7] 1st: turmam. [8] 1st: Delazacquiorum. [9] 1st: accuratissime.

Coæ fluminis oram, castra poneret; ibique consisteret; edixit. Et in his castris vxores, et filias, reliquamque mulierum cateruam, et rem omnem familiarem, priuatamque supellectilem reliquit. At Bagoandam Regulum, Mancini patrem, |
3 domus principis præfectum, et militum magistrum, constituit.

Dilazak contingent.

300 Fanatics join the ranks.

Regem vero, præter duos Delazaequiorum duces, quos supra demonstrauimus, quorum quisque, ad quattuordecim equitum millia, in prælium educit: iuuenis quidam, cum suorum satellitio, trecentorum fere militum, prosequutus est · genere
4 Paropanisas, uel Indoscythā. Cuius pater nouæ sectæ | author, ui quos poterat, in suam sententiam, pertrahere nitebatur. ac nisi uicinorum principum diligentia, e medio fuisset sublatus, non parum negotij Parapanisadis, uel Indoscythis, Gandaris, Goriadis, et Suastenis, ipsisque Mongolis exhibuisset. Habebat enim sicariorum et
F 80b 1 ære alieno oppressorum,[1] hominum quingentorum manum, qui rerum nouarum, ut est natura Agarenorum (dummodo Mahammeddis, honorifica commemoratio, non relinquatur) studio, et rei alienæ cupiditate, ei adhærebant. seseque illi, et eius superstitioni, ita deuouerant, ut nullis suorum principum, minis, nullis bellorum
2 incommodis, qui absumpti sunt, et qui superstites remanserunt, ab | eius disciplina, neque a filij obsequio, qui ex patris exitio, euasit, dimoueri unquam potuerint. Qui cum intellexissent, Zelaldinum odio tenere, eius se fidei commiserunt. quos Zelaldinus admisit: et cum omnes religiones uiolet, dum in sua quemque religione, uiuere permittit: religionem tueri, arbitratus est, si eos sineret, securos in suo tractu
3 agere, suam religionem sequi ac more suo uiuere. et denique filio sui prophetæ (ut ipsi dicunt) obsequi, honoremque tribuere.

Peshawar burnt down by M. Hakim

Porro Peuaurum, municipium est cum arce in edito loco posita, nullis tamen munitionibus instructa, quam Mirsachimus aliquandiu tenuit. sed cum aduentare, fratris copias, quibus Mancinus præerat, intellexit: eam destituit, et intra |
4 *montium altitudines[2] sese recepit. Pacatis rebus, contribulium duo millia, in eo municipio, præter arcis præsidia, numerari ferebatur. Eo quidem tempore, exustis tectis, soli cineres oidebantur. Ad eius municipij pomerium, uersus orientem solem,

A. visits the Jogis of Ghorkhatri.

Joguium statio est, eius superstitionis et Labirus, *atque uestitus, eorum qui in
F 81a 1 Balnati | iugo degunt, quæ ab incolis Goreathiri uocitatur: quod idem sonat, ac Gori cella. Fabulantur uero, Gorum hunc, qui hic uixit, magistrum Balnati fuisse · tantamque loco, sanctitatem inesse prædicant, ut propter eius loci *sanctitudinem[4] mundi opifex Deus, reliquum mundum *finxerit, et fabricarit.[5] Hanc Gori cellam,
2 Rex adijsse, et expansa | coma, oculis, manibusque in cœlum sublatis, Gorum ueneratus fuisse ferebatur.

Salim ascends the Khaibar

Princeps, postridie quam Rex profectus est, ab eo oppido castra mouit · biduoque, ad difficilem et angustum, arduumque altissimi montis, transitum *uenit, qui ab incolis Caybári, a ueteribus Capissenus saltus dicebatur[6] · quem magno omnium labore, superauit. Curauerat uero, ut arte, atque instrumentis, a fabris, |

---

[1] The anonymous annotator has underlined in pencil nearly all the proper names on this page.

[2] 1st: saltus? [3] Later addition. [4] 1st: sanctitatem. [5] 1st: condiderit, et excitarit.

[6] 1st: qui ab incolis Caybarus dicitur · uenit. The word "Caybarus" has been underlined by the anonymous annotator.

et calonibus, operisque castrorum, repararetur · secus enim, ægre elephantes (quorum erat magna copia) conscendere: periculose cameli onusti, aliaque iumenta, atque armenta superare potuissent. Quæ si prolapsa fuissent, in extremum uitæ periculum, tum ipsa, tum etiam omnes, qui ipsis uehebantur, adducta fuissent. In quibus Reginæ, et filiæ, aliæque | mulieres dignitate præstantes, connumerabantur · et in his, Dauidis, Patanæorum Regis matrum familias prima, è qua tyrannus filios sustulerat. Quam Zelaldinus in liberali custodia, secum deduxerat · tum ob memoriam, et ostentationem uictoriæ, suæque magnitudinis, tum etiam, ne || nouarum rerum moliendarum, ocasionem Patanæis daret: qui coacti, non sponte parent. In cuius comitatu, filiæ ipsius aliquot ueniebant. Enimuero equi, minus in hoc ascensu laborarunt. Sunt enim fortes, et expediti, et ad iter quam celerrime obeundum, difficilesque transitus superandos, nati. Xecus uero princeps, a præcone, denuntiari iussit: ne quis | iumentis anteuerteret regijs. A quibus, ubi ascensus relictus est uacuus: equi minori cum periculo, hoc iter peregerunt. Et princeps quidem ipse, ut matri suæ, hoc officium, sororibusque præstaret, et cæteris mulieribus, honorem deferret; in edita quadam montis rupe, tamdiu constitit, donec ad iugi fastigium peruenirent. Et | in angusta quadam planitie, ad fontem, castra posuit: a quo riuus aquæ dulcis, copiosus, et qui aquationi castrorum satis esset, ad torrentem usque fluebat, cui immistus, illius uitio, dulcedinem amittebat. Regium uero tabernaculum, ad Ahalimexit, hoc est, Ahalidis templum fixit · in quo saxum ostenditur, cui digitorum Ahalidis uestigias, | insculpta esse *falso [1] narrantur.

The wife of Dāud Shah. F. 81b. 1 Salim's gallantry towards his mother and sisters. 'Ali Masjid.

Fabula uero sic habet (nam huiusmodi narrare iuvat, ut uanitas Agarenicarum superstitionum, non tantum *inuoluta [2] quadam notitia, sed etiam ex singulis rebus, Christianis hominibus aperta sit). Cum Ahalis, Mahammeddis gener, orbem lustraret, ut ad perfidiam, et superstitionem soceri || sui, exleges · (Cafares dicunt ipsi) pertraheret, in eum locum uenisse dicitur, et eius regionis, Tyranni filiam rapuisse. Quod cum virginis pater, intellexisset: ira percitus, cum aperto marte, nequiret cum eo pugnare, ex insidijs et superiore loco, impendet enim huic fano, præruptus quidam, et altus mons, eum conficere statuit. Cum igitur, in eo loco, Ahalis, | more Agarenico oraret: demissisque oculis, in terram esset; ingens saxum in eum coniecit · quod Ahalis, nihil perturbatus, et in precatione persistens, sublatis manibus, excepit; noluit .n. capitis discrimen subire · quasi uero, maior uirtus manibus, quam reliquo corpori, ad declinandum periculum, prodigioque euadendum, inesset. Et ut rei * euentus [3] appareret, | infixi eius digiti, in eo sunt, si Deo placet.

Ysto se ha de escreuer. [1]

The fable of 'Ali Masjid. F 82a.1

The fable of Khwaja Muinu-d-din Chishti at Ajmer.

O hominum insaniam; quibus hæc uerisimilia uidentur, quasi uero adulterum, et raptorem, miracula edere credendum sit. Quo fit ut, non minus huius fabulæ · fides laboret; quam Qhojamundi cuiusdam, qui apud Azimirum, non procul a Fattepuro, pro sancto, propterea colitur, quod Mahammeddis comes, cum | eius superstitionem suaderet, omnes qui resisterent conficeret. At uero, mirum non est, homines decipi, qui temporum nullam habent rationem: et qui mendacijs soleant, sibi, patriæ, sectæ ipsi, suo denique uati, honorem, et dignitatem expiscari.[4] ||

[1] Later addition. [2] 1st: communi. [3] 1st: miraculum.
[4] The above two paragraphs are bracketed in the MS.

F. 82b. 1 Templi uero huius structura, et loci dignitas suo patrono respondet. Dicas enim potius, porcorum stabulum, quam templum. Sunt enim parietinæ quædam angustæ,

The Masjid a ruinous structure. sine tegulis, et tecto, ne quidem iunci.

Inde profectus, ad fauces quasdam, eiusdem montis uenit: quibus utrinque, duo

At the Khaibar Pass. uertices, magnæ altitudinis impendent: ut centum pugnatores, hominum plurima

2 millia, transitu prohibere queant. Vix enim, onustus elephas, penetrare potest. Ab eo loco, ad cliuum eiusdem montis uenit, adeo pronum, ac præcipitem, ut uix extaret spatium, in quo, firmum uestigium, iumenta ponerent: et pedites, deorsum currere, cogerentur. Quare longos circuitus, equites petere, et qui uehiculum, iumentis

3 faciebant, compellebantur. Suberat tamen campus, qui satis erat ad castra figenda

Camping-ground. amplus: et in eo fons, qui e rupe defluebat, juxtà quem, castra metari iussit. *Loco nomen est Caybar, olim Capissa urbs.[1] In eo campo, obeliscus extabat, superiori,

Other obelisk of Ramchandra. quem commemorauimus, et magnitudine, ac fabricæ dignitate, ac uetustate omnino par: quem ferebant, Rhamxandi regni, alterum esse terminum. Atque hoc solo

4 *aditu, Paharuetus mons, a Paharopaniso, in | Indiam uiatoribus, qui uiarum flexus

No shorter road. et mæandros declinare student, peruius est: patetque in latum, milliaria fere sexdecim, cuius medium ad septentrionem, spatijs *quattuor et triginta, fere uergit,

F 83a 1 a longitudinis uero termino, spatijs fere *decem, supra centum distat, atque ab

Long. & Lat. ortu, ad ocasum, prope decurrit.

Cæterum huic agro uersus ocasum, rupes imminet, in qua uestigia oppidi

Ruins of Landi Khana. *apparent. Quod uulgo, Landiqhana ab indigenis nocatur: hoc est, mulierum domus, ac fabula circumferuntur, non absimiles illis quæ de Amazonibus narrantur.

2 Ferunt enim, hoc oppidum, | olim mulieres incoluisse, quæ bellum cum vicinis gentibus gerebant: atque ne genus eorum extingueretur, uiatores ab itinere, facto

Indian Amazons impetu abripiebant, susceptosque masculos, aut necabant, aut exponebant: fœminas educabant: et ad pugnam instituebant: quæ tandem uictæ, ac loco pulsæ: nomen

3 illis ruinis reliquerunt. Ac sublata | fabula, eo in loco, perditæ mulieres habitarunt: quæ similiter, ac, seruorum *fugitiuorum[7] manus: nomen loco dederunt.

Ruins of Shahr-i-Ghulam ? Est enim, haud procul a Landiqhana, uestigium quoddam oppidi, quod Xaregolamum, hoc est, seruorum ciuitatem dicunt, quam serui fugitiui, ut suam libertatem tuerentur, condiderunt: qui furtis, uictum quærebant: a quo loco feruntur,

4 difficili negotio, | fuisse pulsi. Est enim *aspera & montosa regio[9]: syluisque *munita[10] in quibus, cum bello a uicinis tyrannis petebantur, sese abdebant:* ex-

4 Huge cisterns. cursionesque, inde in uicinos agros facere: et uias obsidere: ac præda diuites, suum

F 83b 1 asylum repetere soliti erant. Ac ne æstate, siti laborarent: *specus quattuor, mirae amplitudinis, et altitudinis sibi foderunt: ad quos collium omnes aquas deducebant.

Bissaur. Basawal? Bedaulat Rock. His angustijs egressus princeps: in ora Coæ, ad oppidum Bissaurum, e regione,

---

[1] Pencil notes by X. [2] Later addition.

[3] 1st: adytu, Paruetus mons, a Paropaniso, in Indiam, uiatoribus, qui magnos uiarum circuitus, et abductissima dispendia, lucrifacere student.

[4] 1st: tribus. [5] 1st: duodeuiginti. [6] 1st: uisuntur.

[7] 1st: profugarum. [8] 1st: tractus ille, montosus, et asper. [9] 1st: munitus.

[10] 1st: excursionesque, in uicinos agros faciebant: et uias obsidebant: ac præda diuites, suum asylum repetebant.

[11] 1st: cisternas quattuor, mirae magnitudinis, et profunditatis.

Beedaulati montis, castra collocauit. Est uero Beedaulatus, saxeus quidam mons,
2 duo millia pedum altus, longus quattuor, circuitu octo fere, | *e terra eminentis,
lapidis, qui sine rimis,[1] solidus, et integer est · ac denique, unum omnino saxum.
Qui quidem mons, a reliquis, uicinorum montium iugis,* deuexis omni ex parte late-
ribus,[2] disiunctus, uersus solis ortum procurrit · frontemque exporrigit, et duobus
fere millibus passuum, ab alijs iugis montium, abstrahitur. Quo in monte, diligentis-
3 sime obseruatum est: et | omnium ore circumferebatur: non arborem, non herbam,
Thus named by Humāyūn. nihil denique uiride, ne muscum quidem, apparere. Ob quam caussam, Emaumus
Zelaldini pater, cum in eo loco constitisset: et montis sterilitatem, obseruasset: ei
nomen Beedaulat, hoc est *ἄκαρις,[3] quod latinis est, sine gratia, imposuit. In cuius
4 latere, quod ad ocasum solis respicit, plurimarum cellarum ostia, | *τριγόνου[4] forma,
A former hermitage. apparent · quibus ad fornicem, tectumque, lapideum intratur, in quibus, heremitæ
egisse feruntur. Locus est sane asper, et ad uitam austere, et in luctu, squaloreque
traducendam aptus. Nec mihi persuadeo, gentilium heremitas, qui sola ostentatione
F 84a. 1 religionis, auram populi tantum, captare instituunt: || in eam se uitæ asperitatem,
unquam coniecisse · cum potissimum, hac ætate, desertæ sint, quæ hoc nebulonum
Monserrate's guess about its origin. genere, abundat. Dixerim potius, has cellas *a solitarijs Christianis, quos heremitas
dicimus, fabricatas[5] et inhabitatas fuisse · quoniam . D. Barptolomæum, in his
St. Bartholomew's Mission. regionibus, Euangelium disseminasse, memoriæ a Patribus, proditum est. [*Chabuli *Plin. lib. 6 cap.* [16 ?].*
.n. regio a veteribus, Indiæ non secus, atque Aria, Aracosia, et Gedrosia annume-
rabatur · quas præfecturas, citeriorem Indiam, uno uocabulo appellabant.[6] *At .D.
Barptolomæum in Indiam citeriorem, quæ ei in orbis terrarum sortitione obuenerat,
progressum fuisse in Ecclesiasticis historijs legimus.[7]] Christianos, hanc regionem
2 tenuisse constat. Hoc autem uitæ genus *horridum atque aridum[6] | antiquis Patri- *Ind[ra] cum de te[rmino ?] dicetur.*[6]
bus, maxime cordi erat · et iuxta *flumina ac riuulos[8] libenter habitabant. Pulsis
uero Christianis, sine religiosis habitatoribus, ad pietatem colendam, quam accom-
modatissimæ, oportunoque loco *et in silice excauatæ cellæ,[9] relictæ sunt · ut uia-
Fort of [Behosh Palang ?] toribus, fabulandi argumentum præbeant.
Ab hac statione, tribus fere milliaribus, Beoxpalangum, *i.e.*,* insana lynx,[10]
3 arx | apparet · a qua Mirsachimus, ad se præsidia euocauit · quam cæteri populares
deseruerunt: ne a Zelaldino opprimerentur.
At Jalālābād. Biduo Gelalabadam peruenit · quod* ardorem mentis ad Dei cultum[11] sonat.
Castra in ripa Coæ, milliario ab ipso municipio posuit · quo in loco, ut patris imperata
4 faceret: eius reditum expectauit. Eo etiam in loco, Sacerdos constitit. | Noluit
Monserrate to stop there. enim Rex, ut ardui itineris, et concitatæ profectionis, homo imbellis, et studijs reli-
gionis, ac litterarum deditus, *incommoda[12] potissimum ualetudine, laborem subiret.
Salim's kindness. At uero filio commendauit, ut non minore sollicitudine, illi prospiceret, quam ipse
F. 84b. 1 solebat. Quod princeps, ut erat patris amantissimus, eiusque || dicto, diligentissime

---

1 1st: eminentis, atque emicantis lapidis, qui sine commissura.
2 1st: quibus continuus est, cliuus, utrimque. 3 *Sic*, instead of *ἄχαρις*. 4 *Sic*, instead of *τριγώνου*.
5 1st: a Christianis heremitis, fabricatas. 6 Later addition. 7 Still later addition.
8 1st: fluenta. 9 1st: factæ, in uiuo lapide, casulæ. 10 1st: insanus [leo ?]
11 1st: zeli seruitutem, uel zelum ad seruitutem. 12 1st: affecta.

Playing the King.

obsequens Sacerdoti uero beneuolus, summa cum beneuolentia, et amore præstitit. Qui dum Gelalabadi fuit, ut patrem imitaretur, statis horis, quotidie, in publicum præcinctus ense, prodibat · et satellitio iuuenum, suorum armigerorum, et militum stipatus, ad quos, eius diei excubiæ, spectabant: negotijs expediendis, conficiendisque

2 cum | Bagoanda *regulo,[1] operam dabat. Atque non uulgare prudentiæ specimen

Miyān Khān sent to quell a tumult in camp.

dedit, in sedando tumultu, qui in castris exortus, metum, trepidationemque incussit · ne forte proditio esset. *Meacanuum[2] enim, cursorum *tribunum,[3] cum manu militum misit · qui ediceret tumultuantibus, ut extemplo conquiescerent, sin minus e uestigio necarentur.

3 Atque hic quidem, Paropanisi | tractus, intra Cáybarim, Caybarénumque saltum

Snowy heights.

ad urbem usque Chabuli, montosus est, et syluestris, et toto fere anno in montium fastigijs, niuium candore *fulget.[4] Nam ipso Quintili mense, Baalanum iugum, quod ab oppido uersus *austrum,[5] duodecim passuum millibus distat, è niuibus frigidum

4 aërem exhalabat. Quem è regione, milliario ab urbe, | mons alius niuosus excipiebat;

Extremes of cold and heat.

atque in illam planitiem *identidem reciprocantem impellebat.[6] Quo factum est, ut cum placido cœlo, Gelalabadum æstate utatur: optimo loco castra posita, aura frigida, in maximis anni caloribus uterentur. Ac fecit rerum opifex Deus, ne uitæ

F. 85a. 1 necessarijs, eius regiones incolæ, destituerentur,‖ ut* interualla[7] quædam agrorum, a niuosis montibus *circumsepta,[8] eos solis ardores conciperent, quibus nihilo essent, minus *apta,[9] ad procreandos fructus quam aliæ regiones, quæ a niuibus, longe

European fruits.

disiunctæ sunt. Abundat enim, Gelalabadicus ager, vineis, hortisque, quibus insitæ sunt *pyrus, uites, mali tum granatæ, tum persicæ, et mori,[10] ficusque, et id genus

2 cætera. Populares prouinciæ | Patanæi sunt. Præsidia Mongoli tenent. Ac Patanæi,

No boats or beasts of burden. Loads how carried. Down the river on inflated skins.

qui a Mongolis Aufgan dicuntur, agricultura uiuunt, et adminiculo iumentorum, et nauicularum *deficiuntur. Terra, ipsi sarcinas ferunt, quas, insertis in laqueum brachijs, hinc dextro, hinc sinistro, ueluti, thoracem induunt: et recti, sub onere incedunt. At fluuijs, commeatum, bouinis utribus, pice illequefacta perlitis, uehunt · quibus frumenta, et legumina includunt, et in ipsos simul colligati, |

3 rectores insiliunt · et se, rapido labentis fluminis gurgiti, committunt, vt directius

Dress. Music.

gubernent.[11] Vestitu utuntur breui ad genu · sunt uero musicæ, impendio dediti, et ad tibiam, et lyram libenter, et suauiter, libera, et elata uoce (Europæo more) non

Jalālābād vacated by Faridūn Khān.

inclinata, et ululante (more Asiatico) canunt.[12]

Jamuero Gelalabadi arx ingenio loci, magis quam, architectorum opere, satis

4 firma est. | Alluitur enim Coa flumine, ab ortu · cui prærupta ripa, et alta *imminet, et quasi[13] minatur. Hanc tenebat Faridumcanus, quam inscio, et nolente Mirsachimo, Zelaldini non ferens aduentum, destituit. Est uero Gelalabadum,* in cliuo

Its position.

---

[1] 1st: tyranno. [2] 1st: Meacanuhum. [3] 1st: præfectum. [4] 1st: albicat.
[5] 1st: occasum. [6] 1st: reflectebat. [7] 1st: perkones [*sic*]. [8] 1st: circumseptæ.
[9] 1st: aptæ. [10] 1st: pyrus et malagranata.
[11] 1st: destituuntur. Terra ipsi sarcinas uehunt, quas ueluti, thoracem induunt; et recti, sub onere incedunt · et fluuijs. commeatum, bouinis utribus, uehunt · quibus frumenta, et legumina includunt, et ipsis simul colligatis, directores insiliunt · et se, labentis fluminis uenæ, committunt.
[12] This paragraph is bracketed in the MS. [13] Later addition.

positum · quem cingit,[1] planities quædam, a qua, montes sese *extollere[2] incipiunt · ad Chabulum usque.

F. 85b. 1 Quod || *in præcelso atque edito loco ædificatum,[3] tantis frigoribus hyeme
Kābul. a summer capital, and big mart. alget, ut eo relicto, Rex,* eius comitatus assectatoresque, et qui in aula sunt assidui Gelalabadum descendere[4] cogantur. Contra uero æstate, tanta est cœli clementia, ut * anni tempore grauissimo et caloribus maximis, æstiui menses et solstitia sine solis ardoribus transigantur · Qhabulumque Gelalabado Rex commigret.[5] Eam urbem, duo præcipue celebrem reddunt. Alterum est, regni solium, alterum, negotiatorum | celebritas: qui ex India, Persia, et Tartaria, in eam conueniunt. Est enim, in ipsis illorum montium, ueluti uisceribus, aut corde posita · qui ueluti, brachijs quibusdam, in uicinas regiones, iniectis, Indiam,* Sogdianam, Bactrianam,[6] et Tartariam, attingunt.

Orography of Afghānistān. Hi sunt Caucasius Imaus, qui etiam Caspus · Paharopanisus, et Paharuëtus · quorum medius, Caucasius est. In eius fronte Chabulum, | quod olim (ut remur) Carúra dicebatur, situm est. Paharuëtus, in quo sunt portæ, quas supra demonstrauimus, ab austro, Caucasio obijcitur, Caucasij tergum, Paharopanisus tuetur, ab Aquilone. Dextrum latus, ab ortu, Imaus tegit · a sinistro, Paharuëti quædam flexio, quæ deinde, æquali fere ductu, cum Paharopaniso, interiectis magnis conuallibus, in | Aquilonem protenditur. Nostra ætate, montana hæc omnia, a Chabulo, in eo tractu nomen habent; ac Chabuli iuga dicuntur · quæ a ueteribus, promiscue, Paharopanisus dicebantur. Temuri Claudi posteri, varijs bellis* iactati et agitati in
F. 86a. 1 hos montes et syluas constipati sunt[7] · unde postea effusi · uniuersa prope || Indiæ mediterranea, ocuparunt. Ac ne montium nominibus, quispiam hallucinetur · duo
Old and new names. *ut sibi persuadeat,[8] necesse est. Alterum, eadem continuatione, uarios flexus montes habere; et pro eorum uarietate uaria nomina sortiri. Nam (liceat enim exemplis, rem illustrare) a Geographis Imaus, cum jam Caspius est: et Caucasius, cum jam Paharopanisus est, et uice uersa | nominantur. Alterum, nostro sæculo, longe alijs nominibus *loca hæc appellari quam ueterum memoria[9] · verum adhibita, non mediocri, diligentia, vera loca, uel saltem quæ ueris proxime accedunt, nos deprehendisse: vel eo, cæteris certiores, quod ea oculis conspeximus. *Quod vero Paharopanisum et Paharuëtum scribimus in caussa est quod "pahar" ab accolis mons dicitur. Quæ reliqua sunt, propria montium nomina feruntur · ut si diceremus mons Panisus, mons Uëtus.[10]

Enimuero, cum princeps, Gelalabadi esset · uaria uulgo, ut fit ferebantur, quæ omnia, Mirsachimo exitium, calamitatemque | comminabantur. Hoc uero compertum
M. Hakim in flight. est · quod cum fratrem in castris, uicinum esse intellexisset, in fugam se coniecit, in qua minorem, è duobus liberis, filium amisit · qui ex equo lapsus, ab acie equitum,

1 1st: in edito monte · quem ambit; 2ndly: in edito monticulo positum, quem ambit.
2 1st: attolere. 3 1st: in præcelsi montis uertice positum.
4 1st: et aulici Gelalabadum descendere.
5 1st: sine æstiuis caloribus, in eo solstitia transigantur, eoque Gelalabado Rex commigret.
6 Later addition. 7 1st: in arctum adducti, Regni solium Chabuli posuerunt.
8 1st: ut obseruet. 9 1st: appellari.
10 Later addition. These last two paragraphs are bracketed in the MS.

His younger son killed.

nec opinante, quæ concitatu cursu, ducem sequebatur, obculcatus, atque obtritus, nec postea repertus est. Ille uero in editissimum, et præruptum montem, se recepit · |
4 unde e superiore loco, sequenti se fratri, si sequi se pergeret, resistere, et repugnare posset · qui locus, uno tantum aditu, eoque angusto, peti poterat.

F. 86b. 1 Zelaldinus, ubi fratrem suum, sibi cessisse cognouit: per preconem;‖ denuntiari,
A. quiets the people of Kābul. Chabuli præcepit, populares, ut securi essent; sibi enim, bellum cum negotiatoribus, opificibus et plebe non esse: sed cum fratris exercitu, qui iam cesserat. Ac cum intellexit, pacatos esse ciues; primum, agrum lustrauit, deinde ouans, et triumphator,
Triumphal entry. Chabulum ingressus est, et in Regiam, cum triumpho deductus, id magni potissimum |
2 æstimauit; quod in auito Regni solio, in quo pater et maiores sui sedissent, Dei beneficio, datum esset, ut ipse uno, et altero tantum, ab hoste, damni uulnere accepto,
Losses: a. 15,000 gold mohurs seized by M. Hakim. sederet.

At vero damna, hæc fuere. Cum esset Paharis, in acie, quindecim aureorum
3 millia, quibus stipendia, eius exercitui soluerentur, ab eo missa, ab excubijs fratris, intercepta | sunt · et quæstor ipse captus, iniurijsque lacessitus, ac tandem postea, magno redemptus. Cui Rex, socordiam exprobrauit, dicebatur enim, cum militum manum haberet, qua potuisset obsistere, metu latebras, et effugia petens, incolumis, et nullo uulnere accepto, nedum *imposito,[1] fuisse captus. Iterum, cum ex insidijs,
4 Faridumcani antecursores, | Xecum Gemalum, Regis leuirum, qui cuneum, centum
b. Shaikh Jamāl, A.'s wife's brother, is beaten and absconds. equitum ducebat: adorti essent, hominem fuderunt. Qui, tum pudore, tum etiam,
F. 87a. 1 Regis formidine, posito *baltheo,[2] Daruëxij ueste indutus, aperto capite, nudisque pedibus, religiosam uitam more Agarenico, agere instituit. Nam id, culpa sua, factum fuisse, noscebat: qui reliquas copias, recto itinere sequi noluisset. ‖ At Zelaldinus, aspere solet, in eos, qui disciplinæ militari, non parent, animaduertere. At quoniam, leuir suus erat, eum Rex, magna diligentia reuocauit · et *in memoriam
A. recalls him. illi redigens uariam esse, atque incertam Martis aleam, eius mœrorem lenire, et in redeundo uerecundiam obiurgare, lenibus uerbis instituit, tantum abest, ut in illum acerbius inueheretur.[3]

2 Septem uero diebus Chabuli, ut apertam, | omnibusque testatam, *relinqueret[4]
7 days at Kābul. uictoriam: *more maiorum suorum, constitit.[5] Ad quem soror uenit, quæ ueniam
A.'s sister intercedes for M. Hakim. deprecata, et ut fratris uicti misereretur, ac Regnum, facti pœnitenti concederet: hoc tantum obtinuit,* ut suæ uirtuti, fidei, felicitati Regnum Rex commendaret.[6] Sibi
Kābul given to her. nihil esse, cum Mirsachimo, cuius ne quidem nomen nosset, aut æquo animo audiret: |
3 atque ab ea se, cum liberet,* illud[7] repetiturum. *Habitaretne[8] Mirsachimus Chabuli, aut in eo regno, sibi nihil curæ esse. Ei ut morem gereret, quod soror esset charissima, mox loco cessurum · nullasque copias, aut præsidia, in regno ob fidem ipsius
Threats against M. Hakim. relicturum. Hortari, ut Mirsachimo persuaderet, ne suorum studiorum, curam susci-

[1] 1st: dato. [2] *Sic.*

[3] In MS: "redegit" instead of "redigens" and "quo" before "eius mœrorem." The sentence thus constructed is ungrammatical.—1st: in mentem illi reuocans, uariam esse, atque incertam Martis aleam, eius mœrorem lenire, et pudorem remouere, lenibus uerbis instituit, tantum abest, ut illum obiurgaret.

[4] 1st: faceret.

[5] 1st: more maiorum suorum, cum uictoria potiuntur, [2ndly: cum illam reportant] constitit.

[6] 1st: ut in suam tutelam Regnum Rex traderet. [7] Later addition. [8] 1st: ageretne.

4 peret. Sibi satis esse ætatis, | et rerum usus, quibus sciret, quid è re sua esset, cognoscere. Si conquiesceret : se fratrem esse · quod si pergeret insanire : non fore se perinde, ac tunc erat *benignum, beneuolum, atque ad ueniam dandam, procliuem, ac facilem comperturum.[1] Posse se (si uellet) rupis angustias, in qua latebat, ocupare · ||
F. 87b. 1 et commeatu, annonaque, ac quotidiano uictu carentem, tandiu fame, inediaque uexare : ut a suis destitutus, esurieque enectus, manus, uel inuitus daret : sed id sibi, in animo ideo non esse, quod ipsa, ut precaretur, uenisset.

A. returns to Jalālābād.

Atque ut hac oratione, sororem dimisit, mandataque scripsit, quibus regnum,
2 *eius fidei committebat :[2] ad profectionem, se accinxit, indictoque | reditus die, qua copiæ mouerent · ipse magnis itineribus, ad Gelalabadica castra, cum parua manu, selectorum tribunorum, et equitum uenit. Cui omnes, qui in castris constiterant, et

M. to make his victory known to Europe.

in ijs Sacerdos, gratulatum occurrerunt. Ac Sacerdotis gratulationem, hilari uultu accepit · vel ob id maxime, quod eius opera existimaret, rei famam, ad Hispaniam, usque peruagaturam. Est enim gloriæ percupidus. |

3 Vbi primum, omnes copiæ conuenerunt, Gelalabado, Fattepurum uersus, castra

Bloodless campaign and King Don Sebasti-

mouit. Et cum sine cruore, bellum confectum, animaduerteret : in frequenti, suorum ducum, corona, a Sacerdote quæsiuit · quonam pacto Affricana clades, euenisset ?
4 qua intra quattuor horarum spatium, quattuor reges | peremti essent ? Quidue im-

an's disaster.

pulisset Sebastianum, ut suppetias Agareno ferret ? et ei confideret ? Cui, cum rem omnem ordine, Sacerdos explicasset : exclamauit · " Illorum ego fortitudinem, nun-
" quam satis laudabo, qui serio pugnant, manusque conserunt. At uestram ignauiam,
F. 88a. 1 " nunquam desinam accusare · || qui magis, corporum integritati, quam æternæ belli
" gloriæ, prospicitis. O strenuum (inquit) et fortissimum iuuenem, qui pugnandi
" auidus, mare traiecit, et in alienum regnum, rogatus inuasit : ut suam fortunam
" periclitaretur." Et cum eius naturæ sit, atque ingenij, quo Sebastianus fuit · hoc est intrepidus, *et qui nullum periculum adire reformidet :[3] sæpissime eius facta, et laudes percensebat. |

2 Cæterum Sacerdos, cum a Rege obtinuisset, ut castra bidui itinere, antecederet :

A zealot of the Qorān at the Khaibar and Monserrate.

quo Caybareni transitus, periculum declinaret · ubi eum collem conscendit, in apertum discrimen deuenit, ne lapidibus necaretur. Est enim locus, plurimis lapidibus instructus, quos *aquarum proluuies,[4] conuehit. Nam quidam Agarenus, propius ad
3 eum accessit, ac quæsiuit · " Credisne, | in nostrum prophetam ?" Cui Sacerdos ·
" Minime gentium." Tum Agarenus · " Quare ? "—" Quia," inquit Sacerdos, " non fuit propheta." Rursus · " Credisne (ait) in Alcoranum ?"—" Non."—" Quare ?"
—" Eo quod non sit Dei liber."—" Proh (exclamauit) Deum immortalem ! Videte," inquit, ad frequentissimum, hominum prætereuntium, cœtum, " uidete exlegem.
4 " Negat Mahammeddem, esse prophetam · | et Alcoranum, esse librum Dei." Quod contenta, uoce *atrociter[5] sæpe repetiuit · * et dubium non est quin hominem lapidibus appetijssent et percussissent nisi inflammatum atque ignitum Regis furorem exhorruissent, in ipsorum cæde, si eum interficerent, bacchaturi. Qua se cogitatione cæde coercuerunt.[6]

1 1st : benignum comperturum, beneuolum, . . . facilem. 2 1st : in eius fidem tradebat.
3 1st : et qui se, nullis periculis subtrahat. 4 1st : imbrium inundationes. 5 Later addition.
6 1st : cum uero plebem, commoueri Sacerdos uideret, honeste se eius furori subtraxit.

3000 Beggars at 'Ali Masjid.

Porro, cum Rex, in Ahalidis templum uenit, quod in Caybaris fauce, ædificatum esse, supra commemorauimus, magnos pauperum, seu potius nebulonum greges, qui frequentissimi, castra sequebantur, ad tria fere millia, in eum locum conuenire,
F. 88b. 1 singulisque argentei numni stipem erogari imperauit · ipse vero preces, more Agare-
A. prays at the shrine. nico, in eo loco fudit.

Khaibar= Capissa, destroyed by Cyrus?

Jamuero, ut diligentibus rerum antiquarum studiosis, aliquid impertiamur: non dubijs coniecturis ducimur, ut existimemus Caybari, et Caybareno collibus, Capissam urbem, quam diruit Cyrus, et Capissenas, nomen reliquisse · quod postea (ut fere fit)
2 temporum diuturnitate, | rerumque uicissitudine, in eam appellationem deuenerit, deflexa nonnihil, voce, et iteris immutatis, quam nostra memoria, tractus ille retinet. Cum enim illhac transirem, mihi renuntiatum est, non procul a uia, ruinas uetustissimæ urbis, cuius nomen cum tectis exciderit, manere · et post gentes, Indo proximas,
3 hi primum montes occurrunt: | quos Capissenæ, habuisse traduntur.[1] *Plin. lib 6. cap. 23.*

White tent and prayer discarded.

Cæterum, cum Zelaldinus, intra aulæ septum, dum Chabulum peteret, candidum tabernaculum, in quo precaretur, figi imperaret, in reditu, se animaduertere, num poneretur, dissimulabat.

Recalcitrants E. of the
4 Khaibar punished.

Vbi vero, fauces Cáybaris, et* præruptas rupes[2] excessit · in campumque uenit, aliquot oppida, iuxta Coam, incendi præcepit: quorum incolæ, cum Chabulum ascenderet,* commeatum petenti, cibaria dare recusarunt · ac nec prece, nec pretio adduci, potuerunt: ut uendendam annonam exponerent.[3] Qui cum intellexerunt, regem redire, trans flumen, aufugerunt · suarumque rerum conflagrationem, ex editiore, trans flumen, loco inermes, et miseri conspexerunt. Qui ut fidem Mirsa-
F. 89a. 1 chimo, seruarent, Zelaldini || offensionem incurrerunt, ut merito poeta dicat · *Hor. lib. 9. Epist. ad Lollium.*

"Quicquid delyrant Reges, plectuntur Achiui."

Bridging the Indus before Atak.

In ora Coæ, iuxta eum locum constitit, ubi, cum Indo commiscetur · * dum ponte ligneo super nauiculis, e regione Nilabhi in angusta quadam fauce transitus Indi coniungitur.[4] Cum enim, mense Septembri, in ea regione, algere cœlum incipiat:
2 et Imai | niues, minime liquentur: adeo amnis decrescit, ut pontem pati, integrumque
Sept. 1581. sustinere possit.

All troops cross. A.'s 3 days' march upon Kashmir.

Quo absoluto, cum exercitum, et præsidia, quæ in ora Coæ locarat, ut sorori receperat, traduxisset: versus Casmiriam, castra* mouit,[5] triduoque iter, aduersus eam regionem fecit. Nam erat illi in animo, eam præfecturam suo imperio adiungere, ut
3 eius | Tyrannus, Ἀχαριστίας criminis, pœnas daret · qui cum singulare, ab eo, beneficium, non ita pridem, accepisset: beneficij immemor, cum per fines, regni sui, Zelaldinus iter ageret: nullam, grati animi, significationem, edidisset. Debuisset enim, si non ipse, per suos saltem legatos, regem prætereuntem salutare · missisque
4 munusculis, et aliquo ciborum | commeatu, subsidium, et obsequium deferre. Nam
Deterred by his 8 months' campaign and other difficulties. a patruo pulsus, a Zelaldino, paulo antea, regno fuerat restitutus. Verum suorum consilio reuocatus est · qui in medium attulerunt, omnium copiarum defatigationem,

[1] This paragraph is bracketed in the MS.
[2] 1st: præcipitium.
[3] 1st: annonam petenti, recusarunt, ac nec prece . . . ut uendendam exponerent.
[4] 1st: pons ligneus nauiculis e regione Nilabhi in Indi angusta quadam fauce imponitur.
[5] 1st: direxit.

quæ octo mensium labore, in Chabulica *profectione,[1] desudassent, a quâ, confecto bello, cum uictoria redirent: quibus relaxationem aliquam, et ab armis otium dari,
F. 89b. 1 oportebat. Deinde elephantibus, impeditum esse iter, cum difficiliores essent, montium altitudines, et ad superandum longe asperiores, quam fuerant Chabuli · Quin etiam, magnam montium partem, pedibus esse obeundam, cum equi, uix possint, desiliente equite, expediti, iter carpere. Præterea ingruere hyemem · qua
2 altissimæ niues, | saltum omnem occupant, ut qua uia sit insistendum, omnino non appareat · quo plerique, in præcipitem aliquem locum inciderent, et laberentur. Quare
Back towards Fatehpur. iter, Fattepurum uersus flexit · atque in aliud tempus, acceptæ, ut ipse iudicabat, iniuriæ, uindictam, magis autem, augendi imperij, cupiditatis explendæ, opportunitatem reiecit.

3 **Rohtās. Rudolf ill at Sirhind. Was St. Rudolf an Apostle?** Ac ut Ruytasium peruenit, Sacerdoti | renuntiauit, Rodolfum Ceynandi ægrotasse · quæsiuitque, quid id nominis esset, num alicuius ex Apostolis, quorum nomina, recenseri, et quot essent explicari præcepit. Cui sacerdos, ut fecit satis, adiecit: quod Apostolus idem esset, quod *rassul*. Et Agarenos quidem, unum iactare apostolum: Christianos, duodecim commemorare · qui cum | majores Mahammedde, et
4 potiores, et doctiores fuerint: Christum esse Dei filium, quod Mahammeddes diffitetur, **Monserrate to meet Rudolf.** docuerunt. Cumque summis precibus, ab eo contenderet, ut conueniendi Rodolfi, sibi facultatem faceret, ut ei morem gereret, qui id ut suam confessionem exciperet,
F. 90a. 1 postularet: de hoc Sacramento, paucis disputatum est. Cumque Rex quid || id rei esset
Rudolf above Confession. intellexit, ait, "Quibusnam uos peccatis, implicari credendum est? qui amore Dei, "hoc uitæ genus, instituistis? et pullas uestes induistis?" Pullus enim color tristitiæ, extremæque calamitatis symbolum, apud hanc gentem est. "Crediderim equidem," Sacerdos respondit, "pauca, et exigua esse Rodolfi peccata. Est enim
2 "moribus, et uitæ integritate præstans. | Verum, statis quibusdam temporibus; "acta, uerba, animique cogitata, Christi, et Ecclesiæ mandato, Sacerdotibus aperire "iubemur. Quare incredibili beneficio, utrunque nostrum affeceris, si mihi facultatem,
How they love each other! "eius adeundi concesseris. Nam magno præterea, mutuo uidendi nos, desyderio "tenemur." Tunc Rex quibusdam, qui audiebant, dixit · "Videte, quanto se
3 "amore mutuo prosequantur." Ac Xeco Faridio dixit, ut ab eo quæreret, | quanta pecunia ad uiæ sumptus, et ad æs alienum soluendum, opus esset: si quod Rodolfus,
Shaikh Farid to provide for M. and R.'s expenses. eo morbo, in medicamenta contraxisset? Cui cum rem exposuisset ac Xecus Faridius, ad regem retulisset: duplo plus dari iussit, quam Sacerdos petijsset. Atque ab eo
4 dimissus, quatriduo concitatis | equis, Sacerdos, ad socium suum Rodolfum, transmisso Bydaspe, Sandabalo, atque Adri, qui ab Aquilone urbem alluit Lahurum
A 4 days' ride to Lahore. uenit · ac diuino consilio, Sacerdos e castris discessisse, iudicari poterat: ut in grauis-
M. falls ill at Lahore. simo morbo, subsidium a Rodolfo acciperet. Qui cum ad Regis pedes, ut discede- *Ysto se haa de escreuer.*
F. 90b. 1 ret, accidisset: ad quosdam primarios uiros, qui ad se, a Mirsachimo, ea die, transfugerant, et ad Sacerdotis aspectum, commoueri mirarique quisnam esset, uidebantur: occurrit *Rex ac propter Sacerdotis personam quam sustinebat is quem ex ultimis
A Firingī Saint. terris accersitum uenisse demirabantur dixit[2] · "Hic a Francis, habetur sanctus."[3]

[1] 1st: expeditione. [2] 1st: Rex, ac dixit.
[3] Bracketed in the MS. from: Qui cum ad regis pedes (fol. 90*a*. 4).

R. welcomes Akbar at Lahore.

Lahurum vt Zelaldinus uenit, ad castra Rodolfus occurrit, ut illi gratularetur : quem ille lætissime, et amantissime accepit. Et cum ei, prospera omnia, Rodolfus
2 precatus esset : consilium | suum Rodolfo aperuit, esse, ut ad Hispaniarum Regem,
Embassy to Spain. legatum, et in eius comitatu, e Sacerdotibus alterum, mitteret. Et cum Rodolfus
Attack on Damān. narrasset, Mongolos in agrum Damanicum, excursionem fecisse ; se id ægerrime ferre, significauit.

Lahore described.

At, ne Lahurum taciti prætereamus, amplitudine, et frequentia, negotiatorum,
3 ex uniuersa prope | Asia, et opum diuitiarumque abundantia, Lahurum, urbs est, nulli, siue in Asia, siue in Europa, ciuitati secunda. Imo uero, his omnibus rebus, plerisque præcellit · nam et omne mercium genus, in eam conuehitur, et nullum est artificium ad humanæ uitæ usum, cuius in ea opifices, non reperiantur. Tanta est
4 hominum celebritas, ut se mutuo, in uijs impediant. Solius | arcis, quæ * ex latere et cæmento effecta est,[1] ambitus, tribus prope passuum millibus tenditur. Intra arcem, forum est uenale, quod ad arcendos, æstiuos calores, et hyemis pluuias, repellendas, facto ex tabulis, fastigiato tecto, utrinque munitur : eo artificio, eaque rei utilitate, ut imitatione dignum uideatur. Quo in foro, cum aromata uæneant, mirum
F. 91a. 1 est, primo mane, quam suauem || gratumque odorem, exhalent. Reliqua urbs, latissime protenditur · eius ædificia, e lateribus sunt extructa. Indigenæ ut plurimum,
Kashmīris = Jews? sunt Brachmanæ opulenti, et omnis generis gentiles, Casmirini præterea, panifici, et focarij, et scrutorum propolæ, quod genus quæsturæ, proprium est eorum, quibus est a Judæis genus. Ager uero est, admodum fœcundus, et fertilis.[2] |

2 Ad hanc usque urbem, Mirsachimus excurrit, et ad orientem solem ipsius, castra,
Mān Singh's defence of Lahore against M. Hakim. iuxta hortos amplissimos, habuit · cum esset arcis præfectus, Mancinus Bagoandæ filius · a quo Mirsachimus, arcem repetijt. Cui ille, " Ego * fidem quam Zelaldino
" fratri tuo dedi, qui mihi hanc arcem in tutelam tradidit, non fallam.[3] Si uis fortu-
3 " nam experiri, oppugnato · nam ego, ad resistendum præsto | sum. Si tu copijs
" tuis fidis, ego meorum fortitudine fretus sum · qui millies potius ocumbent, quam
" loco cedant. Eam *si expugnes, et obtineas,[4] mihi mei capitis, nihil curæ est, tan-
" tum ut Zelaldino, meo imperatori, fidem præstem." At Mirsachimus, sperans amplissimam urbem, in suam potestatem uenturam, ut hominum animos in beneuo-
4 lentia contineret · a furtis, | et *urbis, quæ mœnibus caret, spoliatione,[5] direptioneque abstinuit · ac negotiatores omnes, atque *ciues[6] securos esse iussit · dicebatque, cum *arcis prætore,[7] sibi tantum bellum esse. At obsidionem, aduentu fratris, ut supra demonstrauimus, relinquere coactus est.

A. back at Fatehpur. His mother. Rejoicings.

A Lahuro Rex, paucorum dierum itinere, copiis fere omnibus, ad hyberna dimissis, cum eo exercitu, quem solet, in urbe regia, ad custodiam, et dignitatem
F. 91b. 1 retinere, || Fattepurum uenit, ubi a matre, summa cum lætitia, et publicis (ut fieri solet) ludorum spectaculis, acceptus est.

A.'s conquests.

Cæterum, nemo est, qui non huius imperatoris, prosperos successus, miretur, atque suspiciat. Nam maiorum memoria, a Temuro Claudo, nullus ex eius atauis,

---

[1] 1st : lateritia est. [2] This paragraph is bracketed in the MS.
[3] 1st : meam fidem Zelaldino, fratri tuo, huius urbis tuendæ obstrinxi.
[4] 1st : si obtineas, et debelles. [5] 1st : urbis expoliatione. [6] 1st : incolas. [7] 1st : præsidiorum duce.

2 nec imperij magnitudine, nec uictoriarum multitudine, huic par, aut æqualis | fuit. Nam hæreditarium, Delini regnum, superato Beyramcano Persa, qui reluctabatur, obtinuit. Cui Maluanam præfecturam primum, deinde Gedrosiam, tum Gangaridem, et Gangeticum littus, intra extraque Vxentum montem, qui populi olim Coccanágæ, Sábaræ, Gangáridæ, et Dryllophilittæ, inter Tindum amnem, et Gangem fluuium
3 medij dicebantur: nostra | ætate, alijs nominibus, ijsque barbaris efferuntur · quibus regnis, hoc bello · Chabulum, eo confecto, nuper Casmiriam, ut inceptarat, adiunxit, *nuper Syndi & Jambi regna.[1] Nunc Decanico regno, Lusitanis finitimo, *et toparchijs infra Gangaridem inhiat,[2] et * illa [2] lento quodam bello, debilitat. Quibus prælijs, Dauidem, Patanæorum regem peremit. Ramapartaosinguem, cui duodecim
4 reguli parebant,* glande ex ignifera fistula confixum | peremit.[3] Simili fere exitu, Meytarsingues ab eo perijt, cui etiam, aliquot Dynastæ suberant. Mussapharcanum, Gedrosiæ regem fudit. Arachosiæ tyrannum, in fugam uertit, et regni partem ocupauit. Mirsachimum fratrem, in montium rupes compulit. Caspirinum principem obtinuit. At uero toparchas, ac dinastas cæteros, qui commemoratis regibus parebant, arciumque præfectos uel sustulit e medio, uel in deditionem accepit, ad quadraginta · ||
F. 92a. 1 quorum nomina barbara, et nimium dura, atque ijs, quæ paulo ante adduximus, similia, consulto prætermitto. Cuius potentiam, finitimi reguli, cum reformidarent, et se posse resistere desperarent, sponte ei uectigales, et stipendiarij facti sunt. Nec mirum, cuiquam uideri debet, cum a Pseudostomo Gangis, ad Chabulum duodeuiginti
2 ferme *gradibus latitudo pateat,[4] et a littore Gedrosiæ, ad Vxenti | montis iuga, quæ ad Gangem uergunt, ab oriente sole, *undeuiginti gradibus,[5] longitudo decurrat: si finibus Indi, et Gangis uix egressus, tot prouincias, atque conuentus, suo imperio subdiderit, urbesque * expugnauerit.[6] Est enim India, omnium Asiæ prouinciarum, maxima, longe, lateque amplissima, *cuius descriptionem sequenti libro, si Deus dederit, explicabimus.[7]

Kashmir, Sind, the Jām subjected. The Dakhin coveted. Dāūd Shāh.

Rānā Partāb Singh, Meytar Singh [Mattar Sen?] killed. Muzaffar Khān defeated, etc.

An empire of 18° of long. and 21° of lat.

M.'s second book.

3 Enimuero Fattepuri, | institutum Lahuri, de legatione, ad Philippum Hispaniarum regem, sermonem repetijt, et cum Rodolfo egit · ut is Sacerdos, qui cum eo, in castris uersatus erat, cum suis legatis proficisceretur. Duos enim designauit, alterum qui in Hispaniam nauigaret, generis nobilitate illustrem · alterum qui Goæ consisteret, eun-
4 dem qui sacerdotes, ex Goæ insula adduxerat · uirum quidem | probum, quantum perfidus animus sinit, ex factione Xaæorum: utpote qui Persa esset.

M. & Sayyid Muzaffar to go to Spain; 'Abdullah, a Shi'ah, to go to Goa.

Quæ factio, a Xa Ismaele, Persidis Rege, annis abhinc, fere octoginta,* *i.e.*, circiter annum millesimum et quingentesimum a Christi natali orbisque salutari die,[1] noua superstitione, inducta est · cuius homines Ahalidem, tanquam Dei uices gerentem, Vahallah inclamant,* id est diuinæ dominationis iurisque uicarium, uel Dei sanctum.[7] Ferunt enim, Gabrieli, Alcorani librum, ad Ahalidem afferenti (uidete anilem
F. 92b. 1 fabulam) || Mahammeddem occurrisse. Quem cum Gabriel interrogasset, "Tune Ahalis es?" quæsiuit ipse. "Quid uero boni, ad eum affers?" Conspicabatur enim librum. Cui angelus · "Librum hunc, a Deo, ueracem, quo homines, corrigendi,

Shi'ah legends. 'Ali and the Angel Gabriel.

1 Later addition. 2 1st: illud. 3 1st: orbe plumbeo, ex tubo confecit.
4 1st: spatijs latitudo pateat (quæ Geographi gradus dicunt).
5 1st: septem et triginta spatijs. 6 1st: debellauerit. 7 Later addition.

ac dirigendi sunt. Ipse enim est, Dei nuntius.'' Tunc Mahammeddes, tam honori-
2 ficæ prouinciæ, ac nominis cupidus, dixit · ''Ego sum.'' Cui cum Gabriel | credidisset, librum tradidit: ab homine, angelus delusus, scilicet. Deus uero, ut stultissime, impijssimeque confingunt, quoniam Mahammeddes, uir bonus, et Propheta esset · rei euentum sequutus, ei librum permisit, et ut esset nuntius comprobauit. Quare, cum Dei sententia, potior Ahalis sit, quam Mahammeddes · et a nuntij digni-
3 tate, Mahammeddis fallacia, et | Gabriele (si Deo placet) simplici exciderit: cum
Shi'ah and Sunnī feuds. melius sit, ut aiunt, mereri quam obtinere: et ad eum nuntij nomen, deferre nequeant: *uices apud homines et numen Dei tenentis[1] dignitatem, referunt. Quæ res, omnium bellorum, inter Persas et Turcas seminarium, et fomes est. Hos cæteri Aga-
4 reni, contumelioso nomine, | * Rafficinos,[2] hoc est, hæreticos, uocant · qui profecto,
Shi'ahs, Rāfizī or heretics. ad simulachrorum uenerationem, quodammodo redire iudicantur. Nam Leoni, quasi
'Alī's emblem. Ahalidis signo, uenerationem tribuunt cuiusdam fabulæ, cui Gabrielem immiscent, authoritate freti · quæ incerto quidem authore, sic fertur. Cum Mahammeddes, in cœlum ascendisset, ei fremebundus leo occurrit. Cuius aspectu territus, cum pedem referret: ait ei Gabriel, ''Ne reformides. Anulum quem geris in digito, quo epistolas
F. 93a. 1 obsignas,‖ in ipsius os conijcito.'' Quod cum fecisset, abijt leo. At, cum in terras descendisset Mahammedes: ei Ahalis gratulabundus occurrit, anulum eum gestans, quem ille in os eius, sub leonis effigie iniecerat. Videte quæso, quibus nænijs, Aga-
2 reni, fidem tribuant · quos duces sequantur, quorum uestigijs insistant: | quos prophetas, quos nuntios, quos rerum diuinarum interpretes iactent. At illud execrandum est, quod Gabrielem suarum nugarum, internuntium, impudenter, et impie, in hoc theatrum producant · qui Gabriel, in primis cœli principibus; et Dei administris, a sacrorum librorum monumentis, et sanctorum patrum scriptis, ac a communi totius
A return to Mithraism. Sacrosanctæ Ecclesiæ, et omnium Christianorum consensu, adnumeratur. At uero Persæ ad priscorum superstitionem redire eo iudicantur, quod prisci solem ab ipsis Mithram nominatum coluerunt. Cuius simulachrum *rictu[3] leonis capite tiaram gestan-[tis] qui prehensum cornibus [tau]rum teneret effingitur. Sic enim poeta quidam cecinit.

Adsis, o memor hospitij, Iunoniaque arua
Dexter ames; seu te roseum Titana uocari
Gentis Achæmeniæ ritu; seu præstat Osirim
Frugiferum; seu Persei sub rupibus antri
Indignata sequi torquentem cornua Mithram.

Stat. lib. 1. Th[eb. vv. 716–720]. Strab. lib. 15.

Nostro hoc etiam tempore Persæ in uexillo candido leonem pictum magno rictu, et inuadenti ac frendenti similem gerunt, quod uexillum cum explicatur [Ahalim] in ea effigie magnis et inconditis clamoribus uahallah salutant et [1 *line near the margin cut through*]..... Mithridatis nomen ..... [*some words missing*?].[4]

[1] 1st: uices Dei gerentis.

[2] 1st: Raffiginos (?). In the Index occurs the form ''Ráffigi.''

[3] This seems the right reading, especially as we have below: ''leonem magno rictu.'' It is certainly not ''uultu.''

[4] The whole of this paragraph is bracketed in the MS.—''At uero Persæ (fol. 93*a*. 2) . . . Mithridatis nomen'' is a later addition.

3 Verum hos missos | faciamus. Dum Fattepuri, legationis negotium transigitur,
nuntium, ad sacerdotes uenit, Damani, cum Mongolis, propter Bútzárem, bellum esse. *Butsar, i.e., simulachrica-put.*
A.'s aunt, Gulbadan Begam, goes to Mecca. Est autem Bútżáris, oppidum agri Damanici, quod a Zelaldini Regis amita, cum esset
Suratæ, ut Meccam nauigaret, Lusitanis dono datum est · quo si forte, in Lusitano-
4 rum classem incideret, amice, et beneuole, tractaretur. | Quæ posteaquam redijt, ut
Butsar given to Goa. Promises broken. War with Damān. quæ Lusitanorum amicitia, non indigeret · Suratensibus, ut oppidum, cum agro, a
Lusitanis repeterent, edixit. Qui cum equitum manum misissent, a Lusitanis fortiter
Moghul re- repulsi, aliquot milites amiserunt. Est etiam Regi, et Mongolorum genti, quæ super-
F. 93b. 1 ba, et arrogans est, utpote quæ, a tenera ‖ ætate,* militia insolens fieri assuescat: [1] mo-
verses. lestum et grave; quod ad tute nauigandum, Dium adire, et facultatem, quibusdam
conditionibus accipere, compellantur · quod si facere recusent, et in Lusitanorum
manus, eorum naues deueniant, illis perinde, ac si hostium essent, prædæ sint. Qua
ex re, cum magnum damnum, *Baroccij,[2] et Suratæ præfecti, accipiant: qui * contu-
2 macia[3] quadam, | naues, sine facultate, mittere non desistunt: magnum ob eam
Moghul ship seized. 9 of Diogo Lopes Coutinho's men taken caussam, odium, in Lusitanos habent. Atque tum, propter plagam Bútzári acceptam, *Butsári.*[5]
tum propter nauem, a Lusitanis interceptam, eo res progressa est, *ut obscuræ simul-
tates a Mongolis susceptæ propter Regis erga Christianos beneuolentiam in apertas
inimicitias traducerentur. Nam speculatores, simulata amicitia, in agrum Damani-
and executed at Surat cum sceleratissime miserunt, et cum[4] Lusitana classis, quam Jacobus Lopezius
3 Coutignus ducebat: | in hostio esset Taphti fluuij, qui Surate, in mare illabitur: et
aliquot iuuenes, *amicitia Regis erga nos freti,[5] auiculas captandi, et animi relaxandi
caussa in littus descendissent; ex insidijs, quas noctu collocarant, inopinantes armis
sunt adorti, et cum cæteri aufugissent, et ægre, ad naues, et cum magno discrimine
Christian heroism. peruenissent, ex ijs nouem interceperunt, quos Suratem, cum triumpho deduxerunt,
*ac postridie ad supplicium iniurijs affectos eo traxerunt, quod a se latam conditio-
4 nem, | quam putabant esse æquissimam repudiassent. Ea fuit ut[6] si uellent ad Aga-
renorum, atque adeo suam credulitatem, transire, non solum præsens, quod ante
oculos habebant, periculum euaderent, sed etiam multis diuitijs, honoribusque cu-
mularentur: nec defuturas, pulchras, ac nobiles mulieres, quibuscum matrimonium
F. 94 a. 1 coniungerent. Qui profecto iuuenes, forti, et constanti animo ‖ *in datam optionem
et conditionem non descenderunt, sed potius illam ut impiam et execrandam et ipsum
Mahammeddem tanquam auspicium malum detestati supplicium subierunt.[7] *Qui-
bus ad martyrium veluti antesignanus fuit nobilis iuuenis et claro genere natus Ed-
Duarte Pereyra de Lacerda their leader. uardus Pereyra a Lacerda, cuius fidei et constantiæ tantum reliqui sodales tribuebant
ut, quum ab Agarenis ad defectionem prope compellerentur, hac se responsione ex
eorum improbitate et audacia eximebant [*sic*: Read: eximerent]: "Quoquo uersus
se Eduardus feret nos sequemur." At ille constantissime perfidos homines ab se
suisque socijs datis ceruicibus abegit. Nam cæteri eius exemplum sequuti uitam pro
Christi religione mira fortitudine cum morte commutarunt, et in eas oras demigrarunt

[1] 1st: in militia assuescat. [2] 1st: Barochij [3] 1st: proteruia.
[4] 1st: ut primum exploratores simulata amicitia in agrum Damanicum mitterent. Deinde cum.
[5] Later addition.
[6] 1st: qui postridie ad supplicium producti sunt: quibus conditio proposita est ut.
[7] 1st: impositam conditionem abiecerunt · et ipsum Mahammeddem execrati, supplicium subierunt.

quas illi incolunt qui e uita honestissime et laudatissime acta exasseruntur. Fuit illis quidem uita breuis, at cursus gloriæ sempiternus. Præter sacræ huius cohortis signiferi nomen, reliquorum nomina assequi non potui.[1] Eorum uero capita, Fattepurum ad regem sunt deportata, quod Sacerdotes, se ignorare simulabant. Rex item non solum se scire dissimulauit; sed cum rei fama, adeo peruulgata esset, ut Suratensis arcis præfectus ipse, Sacerdotibus narraret · nec amplius, rem ignorare, præ se ferre possent, | ab ijs interrogatus Rex, negauit se, occisorum capita uidisse: accepisse tamen, atque id ægerrime tulisse, quod ad Damanum, et Suratem pugnatum esset.

Heads carried to Fatehpur.

A. simulates ignorance.

Mirān Sultān [? Kalij Kh.?] tells the news.

2 Qutbu-d-din of Broach; Naurang Kh. of Champaner; Mirān Sultān of Surat against Damān.

Enimuero, ulterius deductum est, belli, negotium. Nam coacto a Cutubdicano, *Barocij[2] subregulo, quindecim millium equitum exercitu, tum ex sui conuentus, stipendiarijs, tum Campaneriensis conuentus, quem Nourancanus, eius filius, qui tum | temporis, apud Regem erat, tuebatur; quibus etiam se, Suratensis præfecturæ copiæ, adiunxerunt · ipse in agrum Damanensem, animo arcem oppugnandi, uenit · et ab eo agro, omnem regionem ad Agassaini usque amnem, percurrit · et vastavit · miserosque agrorum colonos, et piscatores, reliquamque plebeculam, in scopulos adegit · ad quos, cum non possent Mongoli, accedere: tanquam ad | asylum miseri confugiebant: verum æstu maris accedente, innumera mulierculārum, et puerorum turba perijt. Cuius sceleris pœnas, haud multo post Cutubdicanus dedit, a Mussafaris, Gedrosiæ Regis, pulsi copijs uictus · et summo cum dedecore, a quodam milite, in *gossipij[3] officina, latitans deprehensus, et continuo necatus. Mussafarus enim, ut patrium || regnum, ui, multaque iniuria, a Zelaldino ereptum, reciperet, inopinantium Mongolorum præsidia adortus est. At uero Martini Alfonsi Melij, qui Damanum tuebatur · Fernandi Castrij Xeuli præfecti, Emanuelis Saldanhae Bassaini præfecti, et Fernandi Mirandæ, qui regiam classem ducebat; fortitudine, atque consilio, et ueteranorum militum uirtute, Mongoli cum | damno abacti sunt. Nam ubi auditum est, eos aduentare, auxilia, ex uicinis præsidijs, et præsidiorum quos commemorauimus præfecti Damanum confluxerunt. Cum uero Mongoli, *Danuhum, qui uicus nec magnum nec firmum Lusitanorum præsidium habebat,[4] obsiderent: virtute Joannis Athaidij, *cuius erat uicus et præsidium,[5] elephante, et aliquot militibus amissis, *eminus missilibus, telis et glandibus abacti[6] aufugerunt.

4 Qutbu-d-din killed (1583) by Muzaffar of Gujrāt.

F. 94b. 1

Martin Alfonso de Mello, Fernão de Castro, Manoel de Saldanha,

2 Fernão de Miranda and João de Athide repel the Moghuls.

Quod, cum ad Sacerdotes perlatum fuisset, | et ipsi, animo offensi, Regi renuntiassent, huius belli, se non fuisse conscium, deierauit. Aiebat enim, Cutubdicanum, et Xaebcanum, homines senes, ea authoritate, qua apud se ualere intelligebant, et senili quadam fiducia, multa adoriri, quæ tum ipse ignoraret, tum reprehendere non auderet · quoniam in suam gratiam, et publicam utilitatem, facta | uiderentur · eo quod Christiani, Agarenorum hostes habeantur. Quæ Regis responsio, ob id Sacerdotibus, quodammodo uerisimilis fiebat, quia duces illi, Regem ob inconstantiam oderant · et quoniam ea sunt Mongoli sagacitate, *ut dum crudis et immaturis adhuc rebus sui consilij et uoluntatis explendæ ocasionem et tempus expectant, nunquam suo officio desint || donec res maturescant.[7]

3 A.'s collusion.

Qutbu-d-din and Shihāb Kh. desist.

4

F. 95a. 1

[1] Later addition. [2] 1st: Barochij. [3] 1st: gausapis.

[4] 1st: uiculum, ubi exiguum Lusitanorum præsidium est. [5] 1st: qui præsidio præerat. [6] Later addition.

[7] 1st: ut nunquam suo officio desint, dum ocasionem et tempus expectant sui consilij et uoluntatis explendæ, quamdiu res acerbæ sunt, et immaturæ, donec maturescant.

Pedro de Menezes outwits the Moghuls at Diu.

At uero, cum expetentibus Sacerdotibus,* Rex[1] suo præcepto, illorum ducum copias, ex Damanensi agro reuocasset, ac illi, dicto citius, paruissent: Regem in tot tantisque sceleribus conniuere, et ocultum bellum fouere, non leui coniectura ducebantur. Quod tum demum, uerum esse, compertum est · cum Dium, Petro Menesio
2 præfecto, magnam armorum | copiam, intra gossipij sarcinas inuehi, et Mongolos simulata amicitia, illac iter agere, commeatum a Lusitanis quasi a socijs petere, et quam nacti essent occasionem, dolo arcem occupandi, arripere imperauit. Qui acurate iussa fecerunt · et *cibarijs pretio acceptis, tanquam amici[2] a præfecto, arcem inermes pellustrare, permissi sunt · militibus Lusitanis, in excubijs, et suis locis con-
3 stitutis, qui Mongolos, aliquid | molientes, trucidarent. Maluit enim Petrus, insidias, et proditionem, se nosse dissimulare · quam inconsulto Indiæ Subrege: bellum cum finitimo, eoque copijs instructissimo Rege suscipere. Et Mongoli exitu frustrati,
4 postridie castra Dio mouerunt. Hæc cum agitarentur, Rex sæpenumero, a | Sacerdotibus quæsiuit, quisnam Dij præfectus esset? Ac tunc quidem, quorsum Rex, eos interrogaret, ne minimum quidem olfaciebant.

Recalled by the Provincial.

Per id tempus, a Præposito Prouinciæ, ad illos allatæ literæ sunt, quibus eos ita reuocabat, ut tamen integrum illis esset, id agere, quod ad maiorem Dei gloriam, *casurum[3] fore iudicarent. Qui cum Regem, per summam fraudem, et malitiam,
F. 95b. 1 amicitias cum hero | nostro, Hispaniarum Rege fingere, quasi manibus tangerent: ab
A. swears to his innocence. eo, abeundi facultatem, modeste quidem, et summa cum demissione, petierunt. Qui, cum eos, superiorum bellorum tumultibus, offensos, eam facultatem petere, existimaret: iure iurando, se illarum cædium, authorem non fuisse, affirmauit. Cui pe-
2 ieranti cum minime crederent, nam Agarenorum iuri | iurando, nihil fidei tribuendum est · ipsorum enim doctor Mahammeddes,* spurcissimus et ineptissimus illorum legis architectus, homo post homines malos longe improbissimus,* hostibus peierare licere
Monserrate to return. docet, nihilo secius tamen, hoc consilium ceperunt · uti alter, cum legatis proficisceretur · Præpositumque Prouinciæ, omnium rerum, quæ actæ, et quo loco, tunc essent, commonefaceret, alter remaneret · ne, dum aliqua spei lux, uel minima, ali-
3 cuius animarum | lucri, effulgéret, Regem deseruisse uiderentur. Licet enim ea, quæ
Hopeful signs. dicta sunt, esse omnia ficta, et fraudibus plena ostenderent, alia tamen, quæ paucis enumerabo, spem nostram, non mediocriter subleuabant.

Primum erat, quod posteaquam, Fattepurum, ex bello redijt, nouum ardorem,
4 diuinarum rerum perdiscendarum, concepisse uisus est. Nam ipso primo die | quo
A. seeks instruction again. uenit, Rodolfo dixit · "Meus quidem animus, erga Christianam legem, Deo apertus, "atque perspectus est · qui quanto studio, eam perdiscere optem, cognoscit. Verum, "uos equidem percipere non possum, qui tres Deos esse dicitis."—"Nequaquam," occurrit Rodolfus, "o Rex, tres deos dicimus, hoc enim impium est, et a fide Christi-
F. 96 a. 1 "anorum alienum · sed unum Deum || et tres personas, in uno Deo ueneramur, Patrem, "Filium, et Spiritum sanctum." Quod cum suis dixisset, ad Rodolfum iterum,
Wanted, a Persian scholar, once a Moor. "Scribite," inquit, "ad uestros, ut diligenter, hominem perquirant, qui bene Persi-
"cum, et Lusitanicum sermonem calleat, et si fieri possit, qui aliquando Agarenus

[1] Later addition. [2] 1st: cibarijs pro pretio, tanquam amici, acceptis.
[3] 1st: cessurum. [4] Later addition.

2 "extiterit, et in utraque lege fuerit uersatus." Deinde in priuato | colloquio ei dixit,
League with Spain against the Turk. se aduersus Turcarum Regem, fœdus, cum Lusitaniæ Rege, uelle inire, pecuniaque
Embassy to Rome. regem iuuare, tum ad Summum Pontificem, salutandum, socium eius, si ipse maneret,
Joy at R.'s staying on. mittere. Præterea, se inuitum dare, ambobus facultatem abeundi, apertissime osten-
debat. Et cum tandem, unum e duobus, mansurum intellexit: mirum in modum,
3 gauisus est · | illisque ob eam rem, bene precatus, eorum laudes, in magno suorum
cœtu prædicauit, ut eos, tam honorificæ prædicationis, puderet. Atque Rodolfo, qui
erat mansurus, dixit: "Procul dubio, *hîc si manseris Deo fore gratius existimo,
"quam si me solum deserueris.[1] Nam apud tuos, non desunt, qui * in tuum locum
4 "sufficiantur.[2] At si hinc abieris, nemo | est, qui *pro te substituatur."[3] Et in
Respect for the Pope priuato quodam colloquio, cum de legationis argumento, inter tres tantum ageretur ·
et Pontificiæ dignitatis, amplitudinem, ab ipsis didicisset: rogareturque, quid suo
nomine, Summo Pontifici significari uellet (non sine animi dolore commemoro, cum in
*mentem[4] uenit, Pontificiam dignitatem, quam Agarenus Rex suspiciat, uel ea tantum
F. 96b. 1 caussa, quod Christi uicem gerere, ab externis hominibus, || audierit: ab ijs contemni,
et ludibrio haberi, qui se Christianos, sed iniuria, et nouos Evangelij restitutores
iactant) dixit · "Intellexisse me, dices, quam ampla, atque augusta Summi Ponti-
"ficis Romani, esset dignitas, quippe qui *Christi loco in terris sit · [5] et audiuisse me,
"reges omnes, ad eius pedes accidere · denique te, a me mitti, ut eius pedes meo
2 "nomine | osculeris, quando ego præsens, osculari coram non possum · et ut ab eo
"impetres, ut ad me aliqua * perscribi imperet,[6] quibus me Dei uiam doceat · (opto
"enim ueritatem cognoscere) et *modum quo regna, quæ mihi parent, in magno
"timore administrem, qui a reuerentia aduersus Deum oriatur, ut post cœli atque ter-
"rarum futuram deflagrationem quando grauissimum illud Dei judicium subiero,
"exigui meæ uitæ curriculi[7] reddere rationem sciam." Quibus alia adiecit, quæ a
3 pijssimo quodam Christiano Rege, prodire uidebantur. | Ad hæc se non esse Agare-
A. not a Moor, but a *Talab-Khudā*. Seeks advice from the Pope or the General S. J. num, professus est · nec Mahammeddis symbolo, quicquam tribuere · *prosequi
autem eorum sectam qui tantummodo Deum unum sine compare, ut eius verbis vtar,
inuocant et vestigijs odorantur, quæ est Sauphiorum schola · [8] ac nihili facere vxores, *Talabqhoda, i e., Dei vestigator.*
filios, diuitias, regna, præ ut, ueritatem discat. Nec sibi fore quicquam impedimento,
quominus legem acciperet, si aut a Summo Pontifice, aut a Præposito Societatis, aut
4 ab ipsis, aut denique | a quouis pauperculo * et humili homine,[9] aliquid audiret, quod
*in eius animum et cor[10] penetraret. Quod vero, ad filios attinebat: se genus mater-
His sons, like Cingiz Khān's, to choose their own religion. num, a Cinguiscano ducere, qui decem filios habuisse ferebatur, quorum nemini uim
attulit, ut unam potius, quam aliam legem sequeretur · ex quibus unus, fuisse Chris-
tianus ferebatur. Se similiter filijs integrum relinquere, ut quam malint legem * ac-
cipiant.[11]

F. 97a. 1 Nec synceri eius animi, uulgare argumentum || putabant, quod se adeo diligeret,

---

[1] 1st: plus hic pietati, quæ in Dei uoluntate facienda est, manendo seruies, quam si me solum deseras.
[2] 1st: tuas uices subeant. [3] 1st: tibi succedat. [4] 1st: memoriam.
[5] 1st: uicem Christi in terris habeat. [6] 1st: perscribat.
[7] 1st: rationem, qua regna, quæ mihi parent, cum Dei timore administrem, ut in extremo judicij die.
[8] 1st: esse uero Dei inuocatorem et uestigatorem. [9] Later addition.
[10] 1st: in cor. [11] 1st: amplectantur.

Kindness to R. & M. when ill. homines peregrinos, et diuersæ omnino religionis, Sacerdotes: a quibus, libere, cum
res ferebat, commonefieret, eorumque curam perinde, ac si eius essent filij, ageret.
Orders to Bhagwān Dās and Jādū (?) Dās. Quod aperte ostendit vtrique morbo laboranti; nam diligentissime, de eorum salute,
interrogabat, sumptus liberalissime dabat, et Bagoandæ regulo, Lahorum proficis-
2 centi, ut in sumptum *pecuniam, si qua[1] | indigerent, *elargiretur imperauit[2]: ac
cum alter, infirma ualetudine, Ceynandi remansisset, et ab Agarenis illi timeret:
Jadondæ Brachmanæ, Delini ciui, edixit, ut a suis familiaribus, eum Fattepurum usque,
datis sumptibus,* non solum necessarijs, sed etiam liberalibus[3] deduci curaret.

Cum igitur his omnibus ducti, *et[4] satius esse in hac re falli, quam nimium
3 cautos esse: iudicarent, rei | euentum Deo committere, nec amplius, de Regis uolun-
Murād taught by Rudolf. tate dubitare, statuerunt. Ac Rodolfus, qui mansurus erat, instituendi regis filij
uram suscepit · alter sese ad iter parare instituit.

At Rex *recentis,[5] uictoriæ recordatione, iucundus · festos dies agere, mense
4 Martio, constituit · qui Naorus, hoc est nouemdialia, uel noui dies | dicuntur. Nam
The Nauroz (March 1582). a mense Martio, more Judæorum, gentilica institutione, non quidem ex Mahammeddis
præscripto, Mongoli annum inchoant · diesque festos, hos * veteri consuetudine insti-
tutoque maiorum anniuersarios agunt.[6] Nam mense Martio, Sogdianis, Bactris, ‖ *Tudo esta trellado.*[8]
F. 97 b. 1 Scythis, et cæteris gentibus, qui ultra trigesimum sextum gradum, ad Aquilonem,
habitant, non aliter quam in Europa, ineunte uere, *agri fruges pubescunt, florum
omnium varietate arbores uestiuntur, odorum suauitates e floribus afflantur, omnia
denique ridere campis collibusque nitidissimis et uiridissimis uidentur.[7] Quare primis,
eius mensis, nouem diebus, *hi populi[8] a laboribus cessant, in agros exeunt, hortos
petunt, splendide epulantur, *et pretiosiore atque lautiore uestitu tecti procedunt.[9]
2 Sunt uero | *hæc nouendialia, argento, ueste, omni apparatu ornatuque visendo,
Unusual splendour. ludisque magnificentissimis a Zelaldino acta, sic, inquam, ut[10] a plerisque diceretur, a
triginta annis, *perinde ut hæc dabantur, a prioribus regibus, non fuisse celebrata.[11]
Nam parietes, et columnas atrij, aurea, serica, bombycinaque stragula, *et peristro-
mata[8] uestiebant. Ludi fiebant · et spectacula dabantur, a Rege quotidie. Ipse
regijs insignibus, *in sella aurea coronatus[12] in quam per gradus ascendebatur, sedit.
3 Munera, *plerisque ducibus, qui eum fuerant comitati, largitus est.[13] Denique | omni
hominum generi *indici iussit,[14] ut uel saltando, uel canendo, aut pulsando, indicium
lætitiæ daret. *Omnium qui ea caussa uenerunt, multitudinem muneribus congiarijs
Jogi dances. epulisque leniuit.[15] Quo factum est · ut integræ Joguium familiæ cum suis præsidibus
4 uenirent. Qui cum speciem tantum, non rem assequuti | sint religionis: profanè, et
triuialiter, deposita religionis persona, impudenter, et impudicè saltabant, et ca-
Women visit the palace. nendo, Regis laudes percensebant. Facultas data est fœminis, ut regiam adirent · quo
eius* magnificum[9] apparatum spectarent. Verum, adeo inter Agarenos increbuerat:

---

1 1st: æs, si quod. 2 1st: tribueret. 3 Later addition.
4 Redundant. 5 1st: pristinæ. 6 1st: eius nationis consuetudo induxit.
7 1st: agri pubescunt, arbores flores emittunt, omnia denique ridere uidentur.
8 Later addition. 9 1st: et ornatu se uestiunt.
10 1st: tanto apparatu hæc nouendialia a Zelaldino acta, ut; 2ndly: "auro" deleted after "argento."
11 1st: huiusmodi a superioribus regibus non esse acta 12 1st: in gestatoria sella
13 1st: in plerosque duces qui eum sunt comitati contulit. 14 1st: indictum est.
15 1st: omnibus, qui ea caussa uenirent, cibaria dari imperauit.

F. 98a. 1 Regem Deiparæ Virgini Mariæ, addictum esse: ut e *proceribus[1] quidam, qui necessitudine cognationis, cum Rege coniunctus erat, Virginis effigiem pulcherrimam, quæ apud regem erat, clam, a supellectilium custode petitam, illo inscio, in eo peristilij triclinio, qui e regione regiæ cuiusdam mænianæ, in eodem atrio, in quo Rex consi- 2 dere, et se uidendum, alloquendumque præbere solet · elegantissimo, et | præstantissimo, aureorum stragulorum, et linteorum instructu atque ornatu, circumscriptam, *circumuestitam ac circumseptam[2] collocarat · utpote qui, id regi fore gratissimum, intelligebat. Nec eum fefellit opinio, nam eius uoluntatem collaudauit: quod etiam, Sacerdotes non mediocri lætitia affecit · cum illius effigiem, *ab alienis a Christianæ 3 religionis institutis[3] coli, et honore affici uiderent · et quasi ueritate coactos, | non denegare eius imagini cultum, quam laudant astra matutina, cuius pulchritudinem Sol, et Luna mirantur · cui impudenter conuitiantur, quidam qui se Christum sequi, et Euangelij ministros esse, uanissime jactant · qui, uel ipsis Agarenis, sunt deteriores.

Abdul saman · munerıs huius nomen est, i.e., rulorum cæsorum seruus.[2]

The '*Abd-ul-Sāman* shows *Bībi Miriam's* picture.

Long discussion.

Jamvero cum inter *mystagogos[4] Regios, sermo incidisset, de Bethsabe, uxore 4 Vriæ: accersiri Sacerdotes, rex iussit, ut ab eis rei | gestæ ueritatem, audiret: quod ansam disputationi dedit, quæ ad dimidiam usque noctem, producta est. Cuius summa capita, tantum proponam. Atque in primis Sacerdotes quæsierunt, quonam pacto, eam sententiam Mahammeddis interpretarentur, qua secundo capite *Synthematis,[5] Albaccara, *i.e.*, uacca, asserit: unumquemque in sua lege saluum esse posse: cum multis alijs locis, damnet eos, qui Alcorano, et sibi non credunt · quos sæpe iniquos, atque infideles, et exleges nominat. Qua quæstione perculsi, cum imparati essent (nec enim adeo sunt religioni dediti, ut suarum superstitionum, librum uersent,‖ F. 98b 1 et addiscant) primum inficiati sunt, sic esse in Alcorano scriptum. At, cum a Sacerdotibus, adducto libro, locus esset apertissime, omnibus commonstratus, uarie locum, sed insulse, atque inepte, et præter rem, interpretari conati sunt. Quidam eorum dixit, se per duos annos, diligenter, et accurate eius sententiæ, sensum peruestigasse, 2 nec reperire potuisse. Reliqui, Sacerdotum interpretationem, | sunt sequuti: esse scilicet, temere, et false dictum. Quidam occurrit, intelligendum esse, si credant in Prophetam, et unum Deum, sine participe inclament · Laillah illallah · non est Deus præter Deum. Cui Rodolfus, "Si id uerum est, non est opus, ut in Mahammeddis "symbolo, dicatur · Mahammed rassul allah · hoc est Mahammeddes, Dei nuntius." 3 *Quod omnes non probarunt tantum, sed etiam laudarunt;[6] | et in ijs præcipue, Rex ipse, qui ægre, *ferebat,[7] Mahammeddis nomen inclamari · quem ipse nulla sanctitatis laude ornatum, sed flagitiosissimum, et impijssimum hominem fuisse, nec ab re, *opinabatur.[8] At ille hac consectaria conclusione perculsus et ultra disputando urgere uerecundans manus dedit. At vero interpretatio qua hunc locum exposuit inepta fuisse ostenditur. Nam si quis repudiet legem cui parebat et effectus Musselemanus moriatur atque animo saluus et incolumis conseruetur (quod non damus) jam non in ea lege quam perrupit seruatur sed in Mahammeddis lege quam accepit. Secum ergo Mahammedes pugnat cum asserit neminem qui legem suam non obseruauerit

David and Bethsabe.

Conflicting texts of the Qorān.

"Unbelievers can be saved."

Ch. II Sūratu'l Baqarah.

[1] 1st: magnatibus. [2] Later addition.
[3] 1st: ab exsortibus Christianæ religionis. [4] 1st: literatores. [5] 1st: Alcorani.
[6] 1st: quod omnes probarunt, et laudarunt. [7] 1st: fert. [8] 1st: opinatur.

posse animo incolumi conseruari: et posse unamquamque legem eos qui eam diligenter obseruent et Musselemani non sint saluos præstare. Quod si ita accepisset, ut iste interpretabatur, nullus post homines generatos æque atque ipse indoctus, rusticus, et agrestus fuisse reperiretur, qui legem homini qui illam neglexerit fore salutarem fuerit arbitratus. Asserebat autem Mahammeddes posse unumquemque in sua lege saluum conseruari, tum quod fateretur legum libros Thorah Pentateucum, Zabur Psalmos, Ingil Euangelium, a Deo prodijsse, tum ne uoluntatem Judæorum et Christianorum a se penitus abalienaret. Neminem uero saluum conseruatum iri qui in legem a se latam non iurasset, ideo scripsisse credendus est, ut a se homines inescatos et quasi pisces jam hamo captos, ne sese ex laqueis extricarent [1 *or* 2 *lines cut off from the lower margin*].[1]

Obiecerunt sacerdotes, quod e superiore *argumentatione[2] efficiebatur, non obscuram esse, in Alcorano, locorum concursationem, et contentionem. Quod cum
4 præterea ostenderetur, ex plerisque Alcorani locis, compulsi | sunt locos conciliare. Qua in re, cum frustra laborarent, ait Rodolfus, "Quare in re manifesta, et in medio posita, et aperta discruciamini?" Et Rex, "Vera prædicat." Ipsi, rem interrogaturi a Mahammede, apud inferos, conticuerunt. Addidit, locum illum, mendacium continere, eo quod ab orbe condito, una tantum fuerit lex, hominibus a Deo data, alio quidem, atque alio modo, ab ipso Deo explicata. Ac in primis temporibus, Adamus, et Noes primi interpretes, posteris, eius pauca præcepta tradiderunt.

Adam, Noah, Moses, Christ, the exponents of Revelation.

F 99a. 1 Moyses in monte, cui Deus sub rubi flamma | apparuit, quam accepit explicationem legis, posteritati promulgauit. At uero, Christus Dei Filius · Patris Verbum, qui nos in libertatem uindicauit · ut audiuit a Patre, quem semper, absque principio, audit, nobis interpretatus est · quæ interpretatio Euangelio, cui credimus continetur. Ad quæ, ne uerbum quidem. Cum a Sacerdotibus demonstrationem peterent, earum
2 rerum, quas docebant: num | quæ ad credendum proponebantur, demonstratione egerent, disputatum est: atque effectum, fidem loco demonstrationis esse, earum rerum, quæ ad credendum, propositæ a Deo sunt · stultumque *simul,[3] et impium esse, earum rerum demonstrationem quærere, quæ altiora sunt, quam ut eas, nos humi strati suspicere possimus. Quod Regi, Abdulfasilio, et medicorum supremo,
3 cum esset persuasum: | fidem donum esse Dei, Rex, et Abdulfasilius non admiserunt · et fidem gratiamque, eandem esse uirtutem, instabant, atque urgebant. At Sacerdotes, cum uerborum inopia, et accommodato interprete laborarent: et quædam, ab illis, Arabice dicerentur, uerbi esse quæstionem suspicati, non admodum obsistendum existimarunt. Erat enim aliquando futurum, ut ocasionem, rei explicationem enarrandi | nanciscerentnr. Tandem cum durum esse dicerent, Deo filium tribuere · et
4 Christum Dei Filium esse dicere: responderunt durius esse Christum *Rhohallah*, hoc est Dei halitum, uel spiritum nominare: quam *Ebenallah*,[4] hoc est Dei Filium · faciliusque esse, posito aliquo fidei fundamento, hoc efficere: cum esse *quelemetollah*, hoc est Dei uerbum, non Euangelium, solum sed ipsum etiam Alcoranum, capite quarto,
F. 99b. 1 Elnessa, affirmet · quam Dei halitum esse confirmare · cum Deus, corpore careat,

"Faith its own proof, and a gift of God."

Faith and grace confused by A. and Abu-l-Fazl.

"Christ, not the Son, but the Spirit & the Word, of God."

Qorān, Ch. IV, Sūratu'n Nisa.

[1] Later addition from: "At ille . . . " (fol. 98*b*. 3) and cancelled.
[2] Later addition. [3] 1st: iuxta. [4] 1st: Abenallah.

quo halitum contineat, et pectore, pulmoneque: quo retrahat, et exhalet · et Alcoranum *quoad eam uocem, *calametollah*[1] cum primis Euangelij uerbis consentire: quæ sic habent: "In principio erat uerbum." Quæ Persice Rodolfus explicauit · et *Joan.* 1. adiecit, Deum carere accidentibus, ut omnia quæ in Deo sunt, sint ipse Deus. Ac
2 cum, ad multam noctem disputatum | esset · et omnia Rex probasset, ipse cubitum discessit · qui initio huius disputationis in Sacerdotum aures insusurrauit · "Istorum caussa, uos oro, ut nulli aculei, contumeliarum aduersus Mahammeddem, in hac disputatione insint." Quod illi, diligentissime obseruarunt.

Ac cum Rex semper, in animo uersaret, in ea cogitatione defixus: apud quam gentem, vera Dei religio permaneret: rationem id exquirendi, non ineptam excogitauit.
3 Et quadam nocte, duces omnes, | *tum Agarenorum, tum[2] gentilium mystagogos,
A Congress of Religions. nostros denique Sacerdotes, in interius atrium Regiæ, conuenire iussit · cumque singulos duces, quasi per acies quasdam, ordine collocasset: literarum peritos omnes, et sacrorum magistros, coram se stare imperauit: et de uarijs rebus quæsiuit. Nostri vero Sacerdotes hanc occasionem nacti (quod iam antea secum constituerant) *rem
4 quandam maxime dubitandam in contentione posuerunt.[3] "Cum (aiunt) | in *Syn-
The Qorān & the mountain. "themate[4] scriptum sit, 'Si liber hic, ad montem mittatur, discissus mons dehiscet': "quærimus duo. Primum de quo libro, id intellexerit, num de illo, qui e cœlo dicitur "delapsus, et a Gabriele Mahammeddi traditus? an de omnibus alijs, qui ex eo des- "cripti feruntur? Nam si de his intelligeret: quid erat cur, mons in quo eramus, non "dehisceret, cum veracem prophetam esse oporteret? Plurimi enim libri, in eo monte
F. 100a. 1 "erant. Quod si de libro, e cœlis allato intelligerent, ‖ secundo quærebant · ubinam is "esset? Num montem aliquem discidisset?" Ingenue fassi sunt, non esse illa uerba, de ijs libris, qui passim circumferuntur, intelligenda. Cæterum, ubinam liber ille esset, cum certi nihil auderent affirmare, subterfugere conati, uaria commenta fingebant.
2 Quidam qui Sultanus Mekkæ, eo quod diu, illic fuisset, dicebatur: a Rege | ipso inter-
Sultān Khwājah Abdul 'Azim in a fix. rogatus, num Mekkæ servaretur? se plane ignorare respondit. Et ad Sacerdotes · "Videte, patres, ne existimetis, meos doctores, uobis ad unguem, uti est in Alcorano, "responsuros. Unus enim quisque, ex suo sensu respondet." Tum Sacerdotes · "Omnibus qui adsunt *potestatem optionemque facimus ut eligant utrum uelint, "aut librum perquirant,[5] inuentum adducant, in campum descendant · nos in
3 "monte | relinquant, ad montem librum mittant. Si mons dehiscat, nos peri- "culum subire parati sumus,* aut si non dehiscat, librum esse totum ex fraude "et mendacio compositum, nec a Deo missum, fateantur, cum ostenti promisso, "ac recepto quod continet, ut esse Dei liber comprobetur, non satisfaciat nec fidem "sponsoris liberet."[6] Occurrit quidam, ὑπερβόλης, esse dictum. Cui illi, "Si verum
4 "diceret, ad ὑπερβόλην esse illud etiam referendum, quod | Mahammeddis, dimidiatam
The cleft-ing of the moon no hyperbole? "lunam, linteæ interioris uestis, manica una, excepisset, altera, ut reliquæ parti iungeretur, in cœlum emisisset · quod Agareni in præcipuis Mahammeddis miraculis, con-

[1] Later addition. [2] 1st: et literatores, ac. [3] 1st: dubium hoc proposuerunt.
[4] 1st: Alcorano. [5] 1st: optionem damus, ut librum perquirant.
[6] 1st: sed si non dehiscat intelligant librum esse mendacem · nec a Deo missum, cum ostenti promissis, quæ continet, ut se esse Dei librum probet, fallax et mendax sit.

"numerant. Quod si nulla subest," aiunt, "huic dicto ὑπερβολή, nec illi ὑπερβόλῃ[1] ad-
A.'s speech. "misceri dicendum est." Post hanc disputationem, breui oratione, omnes qui aderant,
5 Rex alloquutus est. "Video," | inquit, "uaria esse diuersarum uiarum, instituta; Gen-
F. 100b. 1 "tiles enim aliud, nos aliud, *Jazdini † aliud, Judæi item, et Christiani, diuersa || do- †Gabræi.[2]
"cent. Uniuscuiusque uero factionis homines, se optimis institutis, suæ religionis, alio-
"rum religionum hominibus, præcellere opinantur, non tantum, uerum etiam, ad suam
"credulitatem, reliquos pertrahere, contendunt. Quos, si non in eam transeant, non
Other meetings to be held. "solum contemnant, sed etiam *ex eo sibi illos[3] hostes habent · quod animo meo,
"non tenuem scrupulum, et dubitationem inijcit. Quare uellem, statis diebus, ut
2 "libri omnium, legum | adducerentur, et magistri, ut eos audirem, conuenirent, atque
"ut unusquisque obseruaret, quænam uerior, ac potior religio uideretur." Et ad
Sacerdotes orationem conuertit, et interrogauit, quænam auspicata dies, ac bona, ut
All days auspicious. ipse dicebat, futura uideretur? Cui illi, inauspicatam, et malam diem nullam esse,
etsi alias, aliis esse meliores contingeret, responderunt. "Nam cum dies omnis, Dei
3 "mandato elucesceret, qui malum non facit, | nulla dies mala, si ipsa consyderetur,
"dici potest. Quod enim in Euangelio scribitur (hoc enim nomine, Testamentum
"Nouum, Agareni, cum quibus agebatur appellant) · 'Videte, fratres, quomodo *Ephes. 5. D.*
"caute ambuletis, non quasi insipientes, sed ut sapientes, redimentes tempus, quo-
"niam dies mali sunt': eo dictum est, quod eius ætatis homines, mali essent uel
"etiam, quod ea ætas, Antechristi aduentui proxima, calamitosa, et ijs qui Christo
4 "crederent exitiosa esset. Dicimus uero, lucem ei male | *cecidisse,[4] qui se flagitijs
"contaminat, suo, non diei, uitio. Christus etiam, per συνεκδόχημ dixit, 'Sufficit diei
"malitia sua.' Bonæ item dies, aut meliores, ab ijs, quæ nobis *in illis[5] eueniunt,
"eadem figura loquendi, *denominantur.[6] Ac cum res quæ ad laudem, et honorem
"Dei, et animarum utilitatem conferunt, inchoandæ sunt, nihil opus est inuestigare,
5 "auspicatane, | ac bona, dies sit: an vero inauspicata et mala · cum nec natura sua,
"ut dictum est, nec ab affectis rebus, mala, et inauspicata || existat." Quæ quidem,
F. 101a. 1 cum omnibus qui audiebant paradoxa uiderentur (existimant .n. esse dies aliquas,
*fato quod euitari non possit,[7] malas, et inauspicatas, quam ob caussam, sortibus, et
auspicijs ac diuinationibus *summa eaque superstitiosa[8] sollicitudine, prope incredibili,
exquirunt num inceptari rem, hac, aut illa luce oporteat) obloqui tamen, nemo ausus
est. Et Rex dimisso concilio, discessit.

2 Die crastino iterum, | cæterarum sectarum, magistros aliquot, et Sacerdotes, ac-
The next meeting. ciri iussit. Ad quem cum uenissent, ad nostros, ait, "Vellem ut quod hesterna nocte
"proposui, facere inciperemus. Oro uos, ut libenti animo faciatis, nam Deus Opti-
"mus, Maximus mihi mentem iniecit ut illud ordirer quod uos exoptabatis, et sæpe-
"numero flagitastis. Nouit autem Deus, *bonam mihi in proposito susceptoque
3 "consilio mentem uoluntatemque | esse."[9] Assidebant autem, duo filij, maiores
natu, et circumstabant Regem, tyranni, et reguli nonnulli. Ad quem Sacerdotes ·
"*Nos moram et impedimentum tibi non inferemus,[10] quominus tuis hisce studijs fiat

1 The Greek words should be ὑπερβολικῶς, ὑπερβολήν, and *infra* συνεκδοχήν.
2 Later note. 3 Later addition. 4 1st: cessisse. 5 1st: dicuntur. 6 1st: ineuitabili fato.
7 Later addition 8 1st: rectam mihi in hoc opere mentem atque consilium esse. 9 1st: Per nos non stabit.

The Gospel explained. satis.'' Ac statim, interpretandi initium ab Euangelio fecerunt. At uero reliqui,
Badly attended meetings. paulatim, in assignatum locum uenire, destiterunt · et soli nostri, Regi libentissime
4 sunt obsequuti. Cui quæ describebantur, cum statutis | diebus afferrent; aliqua
Persian writings. interrogabat, eo magis instituto, ne inconstantiæ insimularetur, quam ut, in sententia,
The meetings given up. persisteret: et cum nouum aliquid moliri, et ex institutis omnium, nouam sectam
A.'s leanings to Hinduism conflare illi esse in animo suspicarentur: paulatim se etiam Sacerdotes de opere sub-
5 duxerunt. Nam cum in dies magis ac magis, gentilibus faueret, et eorum postulatione
bubulas | carnes, in macello uænire prohiberet · indignum esse existimarunt, cui
Euangelicas margaritas, pedibus obculcandas *et proterendas[1] traderent. Accedebat,
F. 101b. 1 quod ligneum tectum, affabre construi iusserat || idque in eminentissimum, aulæ
& sun-worship. locum, *ferri,[2] et in eo collocari · ex quo, solem, cum primum oriretur, aspiceret, ac
ueneraretur. Nihilo secius, meliora precati, a legatione obeunda, non esse desistendum, existimarunt.

The embassy starts. Quapropter, post diuturnas moras, cum legatis, alter sacerdos, Ágara Góam uersus, iter *longum ingressus est,[3] quod, cum non obscuris periculis confecit. Quæ
2 Dei beneficio, cuius | caussa *illud inierat,[4] incolumis euasit. Nam cum Sáydius *Ysto se deyxa pera outro lugar omde milhor couber ate este sinal †.*
Saiyid Muzaffar fears for his life and plots M.'s death. Musaphárus, inuitus, ad eam peregrinationem, esset a Rege coactus, quam ipse
longinquam, et prope perpetuam, et alterum quasi exilium esse, sibi persuaserat: et
intellexisset, Sacerdoti datum esse mandatum *obsignatum,[5] quod Surate *resig-
naret:[6] ac sibi ab eo mandato timeret: (erat enim, non ita pridem eius nomen ad
3 Regem delatum, | quod Xamansuri conspirationem, sequutus esset) cum eo sæpe
egerat, ut *illud aperiret.[7] Quod cum Sacerdos, ut Rodolfi præcepto, obsequeretur,
facere renuisset; non semel, aut iterum, cum collega egit, ut Sacerdotem clam (quod
erat facile) interficerent · cuius nece, legatione, quam eius, et socij opera, institutam,
4 imprudenter satis, ac falso prorsus, Rex ipsi significauerat, | impedita; ipsi suos lares
'Abdullah friendly. repeterent. Sed factum, Dei beneficio, est, ut cum legatus alter, Sacerdoti amicus esset,
nec grauiter ferret, legatione apud Indiæ, pro rege,* Præsidem[8] fungi; *ut[9] eum,
ab hoc facinore, deterreret. Indignum quippe esse, Agarenica fide, dicebat, insontem
hominem, et bene moratum, qui eorum amicitiæ plurimum confideret, non alia caussa,
interficere, quam quod, Regis mandato obediret · quem scirent, nihil moliri aduersus
F. 102a. 1 eos mali. Et cum regiæ litteræ, quibus mandatum || inerat, Suratæ essent reserandæ,
Saiyid Muzaffar to consult Kutbu-d-din Khān of Broach. posset, quod mallet eligere; si quid formidandum afferrent, consistere; sin minus,
progredi. Quibus mitigatus, et a sententia deiectus, consilium inijt, Cutubdicanum,
*Baroccij[10] præfectum adire, cui *propinquus et[11] necessarius erat, et cum eo consilium
M. to go to Damān. capere, quid opus esset facto. Et cum magnis itineribus, Sacerdoti properandum
2 esset, ut | Damani, nauigium legatis, ad transmittendum, præsto esse curaret, octo,
ex suis familiaribus, qui Mandhoum tantum, eum deducerent, in comitatu dedit.
Vnde cum proficisceretur, ab eis destitutus, præter opinionem, in maximum discrimen
Robbers. deuenit. Nam latrunculi, passim uias obsident; Agarenis, uel ipsum Christiani, et
3 Franci nomen, graue est, et odiosum · | facilique negotio, ut Christianos, e medio

---

1 Later addition. 2 1st: subuehi. 3 1st: instituit. 4 1st: id susceperat.
5 Later addition. 6 1st: aperiret. 7 1st: id recluderet. 8 1st: præfectum.
9 Redundant. 10 1st: Barochij. 11 Later addition.

Māndu. tollant adducuntur. Præterea, ex Regis præscripto, Præfectus Mandhoi, militi cuidam, genere Mongolo, ut Sacerdotem, Angertum usque, deduceret, imperauit. Cui

The Narbadā. Nearly murdered. quattuor adhibuit comites, qui ad Naruadæ ripam, tantum irent, eumque trans amnem duci, curarent. *Vbi amnem transmisit,[1] existimauit Mongolus, necandi

Hic est Naruadus.[6]

4 illum, | et si quid pecuniarum haberet, abripiendi tempus, se nactum esse: si Sacerdotem, quantum posset, a uia abduceret. Finxit itaque, in quibusdam pagis, sibi esse negotia: Sacerdotemque eo pertrahere conabatur. Cui nec opinanti, cœlesti quodam mentis instinctu, animo insedit, ut non sineret se, longe a suorum sodalitio, et a iuuenis cuiusdam Christiani, abduci. Quo factum est, ut non ausus fuerit Mongolus,

F. 102b. 1 nec *latrones in insidijs,[2] certis locis, eius hortatu *locati,[3] illum || et eius exiguam

Angerte (?) Fort and the son of the Prefect of Māndu. manum, adoriri · et Angertum Dei auxilio se protegente, incolumis peruenit · vbi, ab adoptiuo, Mandhoi præfecti filio, tanta est humanitate acceptus, ut nihil amplius, desyderari posset. Quo cum peruenisset, aperte, ab eo Christiano iuuene, qui se coarguit quod solus cum Mongolo, longiuscule abduci, se passus esset: intellexit: Mongo-

2 lum pridie in diuersorio, | cum accepisset, a quibusdam, Sacerdotem Christianum esse, et a rege euocatum, ut ab eo Christianam religionem, edisceret: dixisse · non solum

Avas Mts. Robbers again. eum, sed ipsum etiam regem, si daretur ocasio, necaturum. In Auazi saltu, *turmam[4] prædonum, *collecta[5] suorum manu, euasit. Edixit enim, ut simul, et quasi manibus connexis, incederent. Quod cum animaduertissent prædones, qui post syluas,

3 et dumeta | latentes, *conspecti tamen pone arbusta et uirgulta quæ uiam intercludebant,[6] eius vestigijs, moliebantur insidias: eum sequi destiterunt.

Portuguese fleet off Surat. M. seized by the Captain of Beara (?). Ad fines Surates tandem, cum eo tempore peruenisset, quo classis Lusitana, iniurijs lacessita, Taphtij amnis *ostia[7] obsidebat, ut eas naues interciperet, quæ Mekkam, sine facultate, nauigassent, *is euentus[6] non parum illi negotij exhibuit. Nam a

4 Bearaæno prætore captus, et tribus militibus traditus, Suratem | deductus est · ubi ædibus quibusdam, *muro fortissimo septis,[8] adhibitis custodibus, et janitore, illatus, honorifica custodia, potius, quam amico hospitio, acceptus est · illique, ab urbis

In prison at Surat. Gubernatore, obiectum est: quod Suratem uenire refugisset. Cuius rei, cum caussam accepisset · non nihil conquiescere uisus est, et iterum obiecit, "Nullum ostendis "Regis diploma, uel mandatum, quo explorate comperiamus, vera esse quæ narras." ||

F. 103a. 1 "En," inquit, "tibi diplomatis exemplar, et collegarum meorum testimonium. In

Showing Akbar's seal. "his uero alijs mandatis, sigillum Regis agnosce; en tibi, libere trado, tecum *fer,[9] "diligenter inspice, me ueracem reperies."—"At," inquit, "huc uenire recusabas." Tum ille, "Veni tandem." Ait, "Optatus uenisti," et abijt. At præfectus urbis

2 cibaria, beneuolentiæ significandæ, aut potius, simulandæ, | caussa · large satis, ac

Help from Daytan (?). liberaliter misit. Verum diuino motu, factum fuisse uidetur, ut iuuenis ille, cuius ante memini, Christianus · Daytano, post triduum, quam Sacerdos detinebatur, ueniret: (ea in urbe, quæ reguli cuiusdam est, ut quo uehebatur, equo mederetur, constiterat) a quo, et eius famulis, cum comperisset præfectus, et prætor, cæterique sena-

3 tores, | quæ Sacerdos diceret, uera esse: eum amplissimo honore a se ornatum, soluere

---

1 1st: Transmisso itaque amne. 2 1st: insidiæ. 3 1st: locatæ. 4 1st: manum.
5 1st: conserta. 6 Later addition. 7 "hostia" in MS.
8 1st: murorum fortitudine firmis. 9 1st: deuehe.

Believed at last. decreuerunt · quo tum eius animum, si offensus, dissimulatis uinculis esset, demulcerent, ne rem Regi, cui sciebant illum esse charissimum, perscriberet: tum etiam, ut eam caussam, si expostularet, afferrent: ob id, domi ut se contineret, præcepisse:
4 quoad tempus suppeteret, maiores | homini honores *tribuendi,[1] qui ab eius conspectu ueniret. Nam antea, non semel *concilium,[2] de eo necando *conuocatum[3]
An honest Rūmi. est. Quod fortasse fecissent, nisi Græcus Turca (*Rumem[4] dicunt) obstitisset qui dixit, honorem potius esse habendum, homini peregrino, qui a Regis conspectu, ueniret: quam pœnam, insonti, ea sola caussa, quod Christianus esset, etiamsi Lusitani amnis faucibus imminerent, statuendam. Illum itaque ad conuiuium, statuta
F. 103b. 1 die, || uocat præfectus, qua vexillis, arce ornata, ordinibusque peditum, per murum *Miram Sultã dicebatur.*[7]
Honoured by Mirān Sultān, the Prefect of Surat. dispositis, equitatu omni, in aciem producto · collocatisque Elephantum *cuneis,[5] ipse in campum, qui pro foribus arcis est, cum magno comitatu prodijt · et in tabernaculo resedit, unde suæ rei familiaris, procuratorem, cum aliquot equitibus, ad euocandum,
2 et adducendum Sacerdotem, misit. | Eos ille sequutus, posteaquam ex equo, præfecto procul conspecto, desiluit: eumque, et assidentes salutauit; et resedit: arcis tormenta maxima, primum disploduntur, deinde minora · tertio *ferreæ fistulæ,[6] quæ in humero gestantur · ultimo loco a tota acie, ter Allah · **i.e.*, Deus,[7] conclamatum est · præfectoque surgenti, ille assurrexit · conscensisque equis, in eius domum
Banquet. 3 itum est · ubi lautissimo conuiuio, | est acceptus. Omnis hæc officij, et hospitalitatis significatio, inscio sacerdoti, et nec opinanti; ac mœsto potius, impensa est. Nam postridie quam Suratem uenit: audiuit, pridie eius diei, duos iuuenes necatos esse, *Pridie Nonas Augusti 1582.*
2 Christians killed at Surat on Aug. 4, 1582. qui ab alijs duobus perfugis, et fidei desertoribus, proditi: et interrogati, num essent *speculatores,[8] ingenue confessi sunt. Quibus cum optio esset data, ut nisi necari |
4 mallent, fidem Christianam abnegarent, et ad Agarenos transirent, forti animo respon-
Offer of ransom from Jain baniyās. derunt, se malle millies necari, quam Dei religionem, et Christianam fidem deserere. Ac etiamsi, a Vanianibus, redimerentur mille aureis, quos e uestigio numerarunt: præfecti iussu, continuo necati sunt. Ac Vanianes gentiles sunt Pythagoræi, qui uiuentibus abstinent, et pulices, *cimices,[9] pediculos, uermiculos, et auiculas, omne deni-
F. 104 a. 1 que quod spirat, si || possunt, *redimunt[10] · ne conficiatur, et enecetur. Hos Ger- *Strab. lib.* 15.
manes olim dictos esse, crediderim: eo quod, cum *Brachmanis,[11] de suis institutis certent. Ipsi se Vaniaa nominant; Brachmanæ vero *seipsos[12] Bamen.

Enimuero sublatis mensis, Sacerdoti facultas facta est, classem adeundi · in qua, ut Agarenis significaretur, quanti fierent, a Lusitanis, Sacerdotes: magni etiam |
2 honores, illi inuito, et reluctanti, habiti sunt. Est enim a Fernando Mirandensi,
M. on board João de Miranda's fleet. classis *præfecto,[13] cum quo Sacerdoti, antiqua iam inde a Lusitania, et magna familiaritas intercesserat; ornatissima, uexillis positis, classe, et tormentis displosis, exceptus; cum quo de multis rebus, integram fere noctem colloquutus, ubi primum diluxit
3 Suratem, non sine popularium, magno stupore, | redijt. Dicebant enim · "Vir iste
He keeps his word. "nihil fictum, *et adumbratum,[14] gerit, qui huc redit, cum impune potuisset, cum

---

1 1st: habendi. 2 1st: consilium. 3 1st: coactum. 4 1st: Rume (?). 5 1st: phalangibus.
6 1st: ferrei tubi, qui. 7 Later addition. 8 1st: exploratores. 9 "simices" in MS.
10 The paper is injured at this place: only "... munt" is left of the word. I propose "redimunt." It is certainly not "remouent" or "dimouent."
11 1st: Bragmanis. 12 Later addition. 13 1st: duce. 14 1st: aut fallax.

"suis permanere." Quo factum est, ut dum profectionem Damanum parat, certatim a præfecto, et prætore inuitaretur · a quibus, cum beneuolentiæ significatione dimissus, Damanum venit.

Ubi, dum aduentum collegarum præstolatur, classis præfectus, nauem, quæ
4 Mekka | Suratem petebat, in deditionem accepit, ea conditione, ut præter Turcas, et
Ship from Mecca seized. transfugas, desertoresque Christianos, reliquos dimitteret, in qua re, cum a præfecto
Turks and renegades prisoners. Moghuls free. cessaretur, et inedia multi, squalore, situ, sitique conficerentur, nonnulli in seruitutem, iniuria, a malis quibusdam Christianis, abriperentur: diligentia eius factum est, ut data fides præstaretur. Nam cum libenter præfectus, ipsius monitis | pareret, eidem
5 eam prouinciam dedit, ut quinam Turcæ, quinam essent Christiani, disquireret · qua diligentissime, uno, et altero die, retentis Turcis aliquot, et Christianis, cæteris uero
F. 104b. 1 (qui Mongoli ‖ erant) dimissis, perfunctus est. At uero Muzapharus, quem inuitum
S. Muzaffar absconds in the Dakhin. uenire diximus, cum Cutubdicanus, quem consilij capiendi caussa conuenerat, *nisi Regis iussa faceret, illum attendere noluisset: (abnuit,[1] enim senex, et sapiens, eius
'Abdullah at Dāman. *perduellionis[2] periculum præstare) clam relictis rebus omnibus, ad Sedanorum regem
2 (qui Decanij nunc dicuntur) transfugit. At vero Ebadullas, | alter legatus, Damanum uenit · unde cum Sacerdote Goam nauigauit.[3]

Reception at Goa. Jamuero Indiæ præses, Sacerdotem, deinde legatum *perofficiose et peramanter[5] accepit · et cum caussam aduentus, legationisque pondus, et momentum cognouisset: et consilium cum proceribus cepisset: omnes sumptus, ad nauigationem necessarios, *Franciscus Mascarenius, Villæ Ortensis dynasta.*[4]
3 liberaliter *pollicitus est et[4] detulit. Præpositus item Societatis, eius prouinciæ, | rem cum patribus, ex more, et instituto Societatis, communicat · et Sacerdoti, proficiscendi, cum legato, potestatem facit. At uero, cum eo anno, una tantum nauis, ex
The embassy is postponed Lusitania, in Indiam appulisset, omnium sententia fuit, dignitati tantorum regum, non esse consentaneum, ut legatus, ea naui, in Lusitaniam deportaretur, quæ esset
4 angusta, et multis uectoribus impedita · | annumque alium, esse expectandum. Ad quem, cum profectio esset dilata, Sacerdos, ad ministerij sui munera obeunda, suas
and collapses. curas cogitationesque transtulit · ac, cum posterus annus, alia consilia, cogitationesque attulisset · legationis negotium, omnino prætermissum, et æternæ obliuioni tradi-
Rudolf's return and martyrdom. tum est.

At uero Rodolfus, tum Regis inconstantiæ pertæsus, qui se, in plures figuras,
5 quam | *Proteus[6] uertebat, tum etiam, quod a Præposito, crebris litteris euocaretur, ueniendi facultatem, difficili admodum negotio, et facta redeundi sponsione, si esset
F. 105a. 1 in se situm, obtinuit. Et ‖ anno insequenti (is fuit octuagesimus tertius, ad sesquimillesimum) Goam uenit · atque insequenti Julio mense, in Salsetano conuentu, Conculini, a simulachrorum cultoribus, interemptus est. Cuius cædem, cum Zelal-
A.'s grief. dinus audiuit, grauiter eius mortem mœruit · inditoque in os digito, dixisse fertur,
2 "Heu me, pater, opportune tibi dicebam, ne abires, at tu me audire | noluisti." *Qua profecto, Mongolana prima legatio, de qua sermo habetur et in Lusitaniam pro-

[1] 1st: minus intendisset, nisi Regis iussa faceret, noluit [2] 1st: inobedientiæ.
[3] Cancelled in MS. from: Nam cum Saydius...(fol. 101 *b*. 2). In the margin at fol. 101 *b*. 2, opposite the words "Nam cum Saydius," is found a note in Portuguese: "Ysto se deixa, pera outro lugar omde milhor couber ate est [e] signal †." The † occurs after our note 4 (fol. 104*b*. 2). Why there, is not clear.
[4] Later addition. [5] 1st: peramanter, et honorifice [6] 1st: Protheus.

fectio, finem accepit; et ita derelicta est ut amplius ab altero socio non sit repetita.[1]

This Mission not the work of God.

Ex quo, suspicari iure optimo, possumus, non diuino instinctu aliquo, sed curiositate quadam, et nimia diligentia res nouas audiendi, aut aliquid noui, in perniciem ani-
3 marum, moliendi incitatum fuisse Zelaldinum, ad euocandos, ad se, | Christianos sacerdotes. Nam si opus hoc, a Deo fuisset nullis incommodis, aut obstaculis, impediri potuisset. At uero, quia non erat a Deo, per seipsum, etiam renitente Rege, concidit et dissolutum est. *Act. 5.*

Rudolf's holy life at Fatehpur.

Fuit vero Rodolfus suauibus admodum moribus, simplex, et qui ex sua natura, cæteros fingeret, studijs commentationum, et orationum appríme deditus, a quibus,
4 solo | Persicæ linguæ, aut alius rei, necessario studio, abducebatur. Dei assidue memor, ut ei conuenire uideretur · "Oculi mei, semper ad Dominum." Ac ne de- *Ps. 24*
fatigaretur,* breues precationes,[2] quas jaculatorias uocamus, deambulans *summissa leniter uoce canebat.[3] Sui uero immemor, sæpissime, integras noctes, indutus, ut erat, cum dabat operam, uel sedens, aut, ut forte *arctiore somno complexus[4] jacu-
F. 105b. 1 erat, situ corporis, || potius ad supplicium, et pœnam perferendam, quam ad quietem capiendam, accommodato dormiebat. Cilicio utebatur, verberibus se *cædebat,[5] frequentissime abstinebat. Sæpe sibimet, silentium, et solitudinem indicebat, cubiculo solummodo, ut sacrificaret ēgrediens. Virginitatem perpetuo coluit, quam ut
2 tueretur, Deiparam Virginem, in cuius se tutelam tradiderat, | adiutricem aduocabat, cui se uoto obstrinxerat, de eius laudibus, cum ocasionem nancisceretur, agere. Cui libenter, extempore, a se excogitatas *cantilenas, summisse, decantabat.[6] Instituti, et morum Societatis, præcipue uero paupertatis, obseruantissimus erat. *Attritis,[7] et
3 ueteribus uestibus, ac calceis, libentissime utebatur. | Deo continuo defixus, rerum quas agebat, obliuiscebatur. Frequentissime quo loco pileus, specula, libri, et similia a se relicta essent, ex ipsius memoria excidebat. Virgineum pudorem præ se ferebat. Nam quoties, cum Rege agebat, *pudorem rubor consequebatur.[8] Patientia erat mirabili, demissione maxima. Se ipsum ioco appellabat, genere ac natura *ineptum. |
4 Cæterum, semestri spatio,[9] linguam Persicam, elegantiorem qua uiri eruditi utuntur,

Proficiency in Persian.

quæ Arabica permixta est, ita didicit, ut ea cum omnium admiratione,* quam maxime ad acuitatem accommodate,[10] sua sensa explicaret: ob quam caussam, magnam

[1] This sentence gave Monserrate considerable trouble. Above, we have the final form; but, in 1590, during his captivity in Arabia, M. had written: "*Qua profecto, Mongolana legatio, et in Lusitaniam profectio, finem accepit; et ita derelicta [est] ut amplius repetita non sit.*" The Mission was, however, again attempted in 1591, and a third time in 1595. In both cases, three Jesuits were sent; but, it is scarcely possible that Monserrate should have heard in Arabia about the Mission of 1591. Hence, it must have been after his return to India in 1596 that he modified his text as follows: "*et ita derelicta [est] ut amplius repetita cum utilitate non sit.*" This seemed to contain a slur on the work of his successors then in progress. He tried once more: "*et ita derelicta [est] ut non, etsi bis fuerit suscepta et tres e Societate cum illo* [understand: *Akbar*] *versentur.*" Here he broke off, erased his unfinished sentence, and recast it in the final form above, where by "*ab altero socio*" we must understand Monserrate himself.—When modifying his text for the first time after 1596, M. must have bracketed the remark he had written in 1590 on the futility of the first Mission, *i.e.*: Ex quo, suspicari . . . dissolutum est. I have let this remark stand in the text above, but it would be better placed in the note here.

[2] 1st: precatiunculas. [3] 1st: cantillabat. [4] 1st: a somno uictus.

[5] The verb "cædere" is written regularly "cedere" in the MS.

[6] 1st: cantilenas latino-persicas, et latino-lusitanicas, et italo-latinas, summissa uoce decantabat.

[7] 1st: laceris, attritis. [8] 1st: rubore suffundebatur.

[9] 1st: ineptum (Lusitani dicunt desmaselado) . Cæterum, ingenij acumine pollebat . Semestri spatio.

[10] 1st: accommodate, et eleganter.

*præstantis ingenij, atque eruditionis perfectæ,[1] opinionem, ac nomen apud Regem,
5 et eruditos assequutus erat: ut quod ipse assereret, etiam de sua | ipsorum lege, et
Abu-l-Fazl seeks his opinion.
libro, nemo temere auderet, refellere. Quin potius plerique, et in his Abdulfasilius,
F. 106a. 1 qui acumine ingenij facile || omnes superabat: eius sententiam, consulto expectabant,
ne postea, adducto libro, cogerentur palinodiam canere, uel oppositis ab ipso argumentationibus, cum dedecore manus dare. *In Philosophiæ, et Theologiæ scientijs,
Zeal for A.'s conversion.
multum studij posuerat · et in ijs erat cum laude uersatus.[2] Mirum est sane quanto
animi ardore huius Regis, *de quo hactenus loquuti sumus,[2] *ad Dei cultum a vitæ
2 prauitate,[3] conuersionem optauerit · ut, | nullum non lapidem mouerit: quo eum,
A.'s love for him.
ad fidem pertraheret. Quod cum Rex intelligeret, eum *ex animo[4] amabat · non ·
quod, in animo haberet, Christianus fieri, aut nostram religionem, magno æstimaret:
sed quod,* (ut ipse dicebat)[3] cum intelligeret, Rodolfum, fidem, et religionem quam
3 colebat, optimam existimare; *uidebat[5] sui adeo amantem esse, ut ad id | quod ipse,
ad animæ salutem, optimum iudicabat, quodque propterea sequebatur · se pellicere
conaretur. Quæ, optimi Sacerdotis, consilia, quos conatus, *Deus optimus .max. e
summa[6] cœli sede perspiciens, amplissimum illi præmium dedit, amplissimis eum
4 *honoribus, decorauit.[7] Nam, e media, | Agarenorum barbarie, et immani feritate,
in qua omnia mortem, exitiumque minantur, *et a periculis uitæ in quæ casu, ut fere
fit, ac fortuitu [*sic*] uenit, incolumis,[3] a Deo ereptus, in ipsa prope patria, a uectigalibus,
R.'s narrow escapes from death.
et subditis hominibus, interemptus est. *Nam Surate semel, et Fatepuri iterum, rheda
qua concitato cursu uehebatur, uelocitate ducta, prolapsa, confracta et comminuta,
raptatus parum abfuit quin dilaniaretur, aut certe ita terræ impingeretur ut animam
efflaret. Illisus et ægre se erexit et domum prope exanimatus et decolor redijt.
Bis etiam in periculum uenit ne ab elephantibus opprimeretur: nam Regis imperio in
circum descendebat, ubi Rex erat, et efferati elephantes concursu per uim decertabant.
Est autem elephantis a natura insitum ut in certamine eorum ferocitas ita efferuescat
ut, conspectis alijs, qui ad pugnam in campum descenderunt, quamuis unco a
moderatore insidente coerceantur, in homines cæco impetu incurrant, uel cum uicti
fugiunt in conspectum quemque hominem irruant, arreptum conficiant. Semel
fugiens elephantem, pallium, quod pedibus trepidanti inuolutum fugam retardabat,
medium discidit. Iterum, nisi a socio fuisset reuocatus: non dubium est quin
ab elephante fuisset necatus: nam ad locum quendam tanquam ad perfugium properabat, [cum bellua?] hominem si non corripuit, at proboscide uerberauit. Nam ad
commune omnium discrimen qui in circo sunt [1 *or* 2 *lines missing*].[8] Ardebat
Longing for martyrdom.
quidem, martyrij magno desyderio. Nam sæpe repetebat: "Num his martyres efficiemur?" Cui cum alter sacerdos, responderet, "Nimium a Rege diligimur, nemo enim,
5 nos audebit attingere," frontem, | quodam intimo mœrore perculsus, contrahebat.
At Deus, oculto suo iudicio, cum expectaret ille martyrium, optanti subtraxit, nec

1 1st: litteraturæ, atque eruditionis. 2 Bracketed. 3 Later addition. 4 1st: impensissime.
5 1st: eius studium, et animum amplectebatur, quem uidebat.
6 1st: Deus optimus .max. cui omne cor patet, et omnis uoluntas loquitur, et quem, nullum latet secretum, e summa
7 1st: honoribus, ijsque extraordinarijs decorauit.
8 Later addition from: Nam Surate (fol. 106*a*. 4). One or two lines were cut off from the margin below, when the MS. was bound.

F. 106b. 1 opinanti suppeditauit · quamuis, non audeam dicere, inopinantem: ‖ Rodolfum, a barbaris esse oppressum[1] · cui è uestigio, collum extendere, et iugulum præbere, succurrerit. Ex quo potius coniecturam facio, assidue secum solitum esse, de martyrio meditari, martyrium a Deo precibus postulare, et cum, ab exlegibus, et perfidis, telis, et gladijs peteretur dixisse · "Ecce quod concupiui iam uideo, quod speraui 2 "iam teneo, ipsi iungar in | cœlis, quem in terris positus, tota deuotione dilexi." Sunt autem, quinque maxima vulnera, optimo adulescenti imposita · in genuum flexu duo, in iugulo vnum, quartum in uertice, in medio pectore quintum · ex quo, quarto post necem die, incorruptus cruor effluebat. Annos natus, duos, et triginta, cum in 3 Societate Jesu, pubertatis annos exegisset, Idibus Julij, anni | millesimi, quingentesimi, octuagesimi tertij · Conculini interemptus est, cuius sodales fuerunt, Alphonsus, Antonius, et Petrus, sacerdotes; et Franciscus, eiusdem Societatis, quidem religiosus, non tamen ad sacrorum munerum functionem initiatus, et paria fere uulnera acceperunt. Peremptus uero est, eodem die, quo a Jacobo Soria, Ignatius Azeuedius, anno 4 septuagesimo, et | socij, quadraginta nouem, ad Insulam Palmæ, necati sunt · hoc est post annos tredecim. Erat uero Rodolfus, Ducis Atriæ, ex uxore coniuge, filius · Patris Claudij Aquauiua, totius Societatis Præpositi, ex fratre nepos.[2]

Death at Cuncolim (Salsette, Goa), July, 15. 1583, O.S.

Agnetis Virginis Romanæ exemplo.

The son of the Duke of Atri. Character-sketch of Akbar.

Jamuero, ad Zelaldinum, a quo, cædis Rodolfi, narratio nos parumper abduxit, redeamus.[4] | *Erat[5] Zelaldinus facie, et statura, ad regiam dignitatem apposita, ut 5 facile Regem, vel ipso primo intuitu, quiuis agnosceret, latis humeris, incuruis cruribus, et leuiter inflexis, et ad equitandum accommodatis, colore candido, modico F. 107a. 1 nigrore ‖ suffuso, obstipo capite, et in dexterum * humerum[6] inflexo, fronte lata, et aperta, micantibus oculis, et qui quasi mare, cum a sole collucet uibrare uideantur · deductis in longum, palpebris, ut sunt Sauromatum, Sinarum, et Niphonum, et omnium fere Asianorum, quorum regiones, ad arctos uergunt · tenui supercilio, naso 2 mediocri, et demisso, ex quo tamen, os medium, eminet · | patentibus, quasi succenseat, naribus: in quarum sinistra, uerrucam, superiori labio coniunctam, habet. Barbam abradit, excepto superiore labro, ut Turcæ,* anteaquam ex ephebis excedant et togam prætextam deponant, quam ubi deponunt et puram virilemque sumunt, barbam nutriunt et componunt.[6] Comam non tondet, præter morem maiorum suorum, nec pileo utitur, sed uelo redimitus, capillos inuoluit · quod factitare ferunt, ut sese, ad Indorum, morem, usumque transferat · et sibi eorum animos, conci- 3 liet. | Crus sinistrum, quasi claudus trahit; cum tamen, pede læsus non sit. Corpore uero, optime constituto, nec exili, et macro, nec pingui, et concreto, multum animi habet, atque roboris. Dum ridet, deformior fit, ac tranquilla, et serena fronte, liberalem præ se fert speciem, et magnam dignitatem, in stomacho autem, magnam*

Liber [2 ?].[3]

Japones Nipho[nes] Niphonzi.

His physique. **No beard; moustache.** **Headgear.** **Appearance.**

---

[1] Here Monserrate inserted later, and subsequently cancelled the following: post ipsius reditum in Indiam quo iussu Prouinciæ Præpositi remigrauit. Nam cum Regis studia perspexisset, nec aliud Regem laborare intellexisset, nisi ut tanquam Deus aut uates magnus haberetur, ea de re Præpositum et socium, qui cum regijs legatis Goam anno superiore profectus erat, per litteras admonuit, ad quem Præpositus rescripsit.

[2] Bracketed from: et cum ab exlegibus (fol. 106*b*. 1).

[3] Later addition; erased.

[4] Later cancelled addition: *Aqui se ha de tornar despoys de tratar ate o cabo o q̃ comeca aas folhas* 119 *e daqui continuar ate estas mesmas folhas* 119.

[5] 1st: est. [6] Later addition.

4 magestatem. Ac quo tempore ad eum | Sacerdotes uenerunt, annos erat natus, octo,
His age in 1580. et triginta. Difficile dictu est, quam facilem se, in hominibus audiendis, admitten-
Affability. disque præbeat. Singulis enim, prope diebus, omnibus, tum popularibus, tum
proceribus, colloquij sui, copiam facit et in omni sermone, affabilem se esse mauult,
5 quam difficilem. Quæ comitas, affabilitasque sermonis, | mirum est, quantopere
suorum illi animos conciliet. Nam, cum in Mahammeddana superstitione, uideretur,
F. 107b. 1 iure optimo nutare: quod Agareni iniquissime ferre solent · || a nemine est interem-
Mental qualities. ptus. Vir est ingenio peracutus, et prudens, et tum, ad pericula prospicienda, tum
etiam, ad captandam, rei bene gerendæ, occasionem, sagax. Quæ quidem cum
animi, tum corporis ornamenta, quod fidei *nitore[1] careant, plurimum sui splendoris,
et pulchritudinis deperdunt.

2 Ad ferarum quidem uenationem, ualde | procliuis, non perinde *alituum aucupio,[2]
Hunting. Hawking. Moroseness. Amusements. delectatur. Et quod, melancholicus sit, uarijs se, simul ludis oblectat, atque id
palam, ut eadem opera, optimatibus, et populo det spectaculum. Ludi uero quibus,
se, et spectatores oblectat, hi sunt. Pilæ, malleique ludus, ad equum; pugnæ
3 Elephantum, Bubalorum, et Damarum, et Gallinaceorum gallorum conflictus · | deinde
luctæ pugilum, *ludi[3] gladiatorum · certamina pugnantium pugno, columbarum
uolatus, quæ se *in aere[4] resupinæ uersant · auium peregrinarum et rerum nouarum
inspectio. Delectatur etiam cantu, et *symphonia,[5] tum etiam choreis, et præstigia-
4 torum, *fallacijs et captionibus[6] · ad hæc | parasitorum facetijs, *quorum est perstu-
diosus[7] · ac tum profecto, cum in otio esse uidetur, quoddam ueluti negotiorum
Concourse at Court. pondus, quibus modum finemque imponit, quasi in orbem uersare non desistit. At uero
nulla re magis *tenetur,[8] quam hominum frequentissimo conspectu, quo fit, ut aula,
F. 108a. 1 maxima celebritate omnis generis hominum floreat · præcipue optimatum || quos ex
suis prouincijs, semel unoquoque anno, ad se uenire, et in aula uersari iubet, et se,
cum prodit foras, ut armis pedites, tamdiu stipent, et prosequantur, quod illis
nutu imperet, ut equos conscendant. Quæ omnia miram Regis curiæ magestatem,
et amplitudinem conciliant.

2 Ex instituto, improbi Mahammeddis; usuque Agarenorum: toga | ad suras,
Dress. caligis ad talos, tantum demissis, ijsque lineis uel laneis, aut *ex gossipio, xylinis,[9]
candidis, et calceis, ex præscripti forma factis, uti, ijs qui ad amussim (ut aiunt)
legem obseruant, fas est. At ille, tanti fallacis legislatoris, instituta, moresque facit:
ut sericis, auroque intextis, *picturaque collustratis[10] uestibus utatur · sago videlicet,
3 ad poplites, ut est Christianorum | consuetudo, at caligis, quæ talos tegant · et
Jewelry. calceorum forma, a se excogitata. Auro autem se, margaritis et gemmis ornat.
Weapons. Ensem, et pugionem Europæum gestat libentissime. Inermis nunquam est. Quin
Guard. potius uiginti fere satellites, illum intra priuatos parietes, uarijs armis instructi,
4 assidue circumsistunt. Hispaniensem uestitum, ualde | probat, eoque se induit, loco
European dress in private. arbitris remoto.

1 1st: splendore. 2 1st: altilium captura. "Alituum" in MS. 3 1st: digladiationes. 4 Later addition.
5 1st: pulsu musicorum instrumentorum. 6 1st: ac joculatorum gesticulationibus.
7 1st: quorum est in eius aula, maximus prouentus, et copia. 8 1st: capitur et delinitur.
9 1st: gausapinis. The MS. has 'xilinis.' 10 1st: picturatisque.

Riding and driving. Elephantos, camelos, equos, et rhedam duobus equis iunctam, magna cum
Mode of sitting. dignitate, dirigit, et moderatur. Complicatis cruribus, in thoro, conchiliatis peristromatis strato, ut plurimum recumbit. At uero, secundum se, sellam Lusitanicam, ex
5 serico | uilloso gestari iubet · in qua sæpissime sedet.

His table. Lautissima utitur mensa: in quam epularum fercula, amplius, quadraginta
F. 108b. 1 inferuntur, maximis patinis: quæ | operculis tecta, et linteis obuoluta, a coco obsignata, ut ueneni periculum, et suspicio declinetur: aparitoribus præeuntibus, œconomo subsequente, ad conclauis uestibulum, iuuenes deferunt, ubi ab eunuchis accepta, ancillis traduntur quæ regiæ mensæ ministrant. Palam epulari, nisi ad publicum
2 conuiuium inuitatus, non consueuit. Vinum raro potat. | Posti potione, uel aqua
Drinking *post*. sitim depellit · cuius immodico potu, stupefactus sedet, et oscitatur. Solus in triclinio cubat; lecto ad uulgarem, et popularem formam, fabrefacto, culcitra, et puluinis tenui lana, exoticæ, cuiusdam herbæ factis, et sericis stragulis, ornato, et strato.

Splendour of his palaces. Jamuero, magnificentia ædium regiarum, ad splendorem, Europæorum ædificio-
3 rum, | proxime accedit. Sunt enim, magnificis operibus, non solum pictæ, sed etiam sculptæ, è dolatis saxis, ab imo fundamento, ad crepidinem ædificatæ: et
Moghul architecture. quantum satis est, in altum, editæ, longe diuersa ratione, reliquorum ædificiorum, quæ ab alijs, Indiæ regibus, extrui solent · quæ depressa, et humilia sunt · haud
4 aliter quam simulachrorum | delubra: eo sane ambitu, ut quattuor latissimas basilicas, complectatur · quarum potior, et ornatior est regis, altera matrum familias, tertia liberorum · quarta rei familiaris penu · et armarium. Eas ædes, non tegulæ sed fornices tegunt, et tuentur: quas solaria, concinno tectorio, pauimentata, ab iniurijs
5 cœli tuentur: quod humorem | allapsum extrinsecus facile repellit. Ornantur uero,
F. 109a. 1 multis fastigijs, quattuor columellis subnixis, quæ porticulas efficiunt. || Ad hæc
Dove-cots and pigeon-flying. ornamenta ædium, non parum pulchritudinis afferunt, turres, quibus columbæ includuntur, quæ tectoriolo circumlitæ, et laterculis miniatis, cæruleis, luteis, candidisque tectæ, magnam præ se ferunt pulchritudinem. Et columbarum, eunuchi, et ancillæ curam habent · quarum uolatus, datis pro libito signis, perinde moderantur,
2 ac boni | duces, optimos milites, bellicis tibijs, et tympanis. Et quod portento simile uidebitur, si addatur: ut choros ducant, et ut ueluti ad numeros sese uolando, in orbem resupinæ conuertant, sibilis assuefactas, aut emittunt, aut reuocant · ut iussæ supra tectum subsidant, iussæ intra tectum se condant · iussæ tandem e nidis
3 erumpant. Pari amplitudine, ædificata ædes maxima | extat, in qua est sepulchrum,
Tomb of Pir Shaikh-ul-Islām (Salim Chishti). Pirxecolidezcami, eius Sophi, *qui Regi suasit ut Siquirim commigraret,[1] qui *per summam stultitiam[2] pro sancto colitur, *cum homo fuerit omnibus Agarenorum sceleribus flagitijsque contaminatus.[2]

Rapid building. Non minori sunt dignitate, reliquæ ædificationes, quæ ab ipso Zelaldino, in varijs sui regni locis, extructæ sunt · quas mira celeritate, plurimis adhibitis architectis,
4 fabris, et operis exædificat, et absoluit. | Nam amplissimum peristylum cum porticulis latum, longumque pedes ducentos, tribus mensibus, Balneas trecentorum

[1] 1st: quem ante diximus, Regi suasisse ut eo commigraret. [2] Later addition.

pedum, rotundo ambitu, cum apodyterijs, et conclauibus, et aquæductibus[1] plurimis ubi ipse perfunditur, sex mensibus absoluit. Et ne ferramentorum, quibus tum saxa,
5 tum trabes, et reliqua materia secantur, et dolantur, fragore obtundatur: | secundum propositam, ædificandi *descriptionem,[2] alibi omnia concinne fabrefacta, in eum locum, ubi ædificium *extruit,[3] inuecta componi, compingi, et coagmentari iubet.||

F. 109b. 1 Quæ cum a Sacerdotibus, diligenter obseruarentur, illud in mentem uenit, quod in

Meaning of 3 Kings, ch. vi, v. 7.

ædificatione, templi Hierosolymitani, accidisse fertur, cum construeretur: fabrorum *3 Reg. 6.* ferrea instrumenta, non esse audita, absque prodigio euenire potuisse.

Manual occupations.

At uero, usque eo fabricæ deditus est, ut in lapidicina cum alijs operis, non
2 semel lapides excidat. Nec ab artificijs | opificum, cum nihil habeat ingenuum officina, abhorret. Imo vero et ipsorum artes animi caussa nonnunquam exercet. Quo studio, atrium propter basilicam ædificauit: ubi honestiorum artium sunt officinæ,

Useful arts.

quales sunt, pictorum ars, et aurificum, textorum, armorum; et eorum qui aulæa et
3 peristromata contexunt · quo sæpissime solet uenire, ut aspectu | earum rerum, animum defatigatione leuet.

Patronizing letters.

Eruditis etiam uiris, admodum fauet et secum semper, doctiores uersari, et de rebus philosophicis, et ad religionem, cultumque Dei spectantibus, coram se disputare, antiquorum regum, et rerum cum laude gestarum historias, explicare iubet. Ac cum plurimum, iudicio et memoria polleat; alios audiendi patientia, et disputandi
4 exercitatione, non mediocriter, in multarum rerum cognitione, et scientia progressus

Unable to read or write; yet, well informed.

est · quo litterarum ignorationem (est enim legendi, scribendique prorsus ignarus) non compensat solum, uerum etiam res difficiles adeo plane, ac *dilucide[4] exponit:
5 et de quauis re proposita, acute, arguteque | respondet; ut nemo qui nescierit, ipsum literarum esse ignarum, non eum doctissimum, eruditissimumque esse iudicet. Et id

F. 110a. 1 profecto iure, nam præterquam quod, ingenij acumine, uti diximus, || præstat: facultate dicendi, cui accedit Regis, summa authoritas, et amplitudo, *longe[5] plerosque suorum qui scientiæ laude excellunt, *multumque superat.[6] Solent autem, singulis

Jesters.

quibusque diebus, de rebus litterarijs disputare. Loco histrionum, ethologos, mimorum commentatores, eo libenter audit, quod etiam hoc genus dicendi, litterarium
2 quippiam | sapiat. Nam fabulæ, quales sunt comœdiæ, tragediæ, et id genus alia,

The Qorān forbids theatricals,

a legislatore, agi prohibentur · qui adeo fuit, fraudulentus, ut indifferentia, quædam (quæ Græci dicunt ἀδιάφορα) prohiberet, quo probitatis, et sanctitatis existimationem, et famam captaret: qua parta, sibi uiam muniret, ad ea præcipienda, quæ sunt ab
3 omni hominum, | non dico dignitate, uerum etiam sensu aliena. Nam ut unum,

not incestuous unions, nor polygamy.

et alterum in medium afferamus; incestas nuptias, cum cognatis, et affinibus fœminis, matre tantum, et sorore excepta, permittit: deinde duas uxorum formas confinxit, et inter Agarenos induxit: una, matrum familias, quattuor: hæ sunt quæ in manum
4 conuenerunt · altera, | earum quæ tantummodo uxores habentur · et hæ quidem, tot esse possunt, quot quisque alere, aut ære suo comparare potest. Quam fœdissimæ

A.'s 300 wives.

luxuriæ impunitatem, et licentiam, Reges ad conciliationem pacis, cum principibus sibi subditis, et uicinis transferunt. Nam eorum filias, et sorores domum suam

---

1 "Aqueductibus" in the MS. 2 1st: delineationem. 3 1st: collocat.
4 1st: diligenter. 5 Later addition. 6 1st: multis spatijs superat, et antecellit.

traducunt. Quo factum est ut plures trecentis · Zelaldinus domi suæ habeat, quæ
F. 110b. 1 distinctis ‖ conclauibus, in amplissima aula habitant · ex quibus tres tantum, liberos
mares, et duas filias sustulerat · quo tempore, cum eo Sacerdotes uersabantur.
His 3 sons and 2 daughters. Filiorum nomina hæc sunt · maximus natu, Xecus, eius Xeci caussa, quem diximus,
suasisse Regi, ut *Siquiri habitaret:[1] nam primus, post eam migrationem, natus
2 est,* et saluus | atque incolumis seruatus[2] · secundus, Páharis, tertius Dánus uel
Daniálus.

Hindū ministers. Rei suæ familiaris, et totius regni gubernandi, consiliarijs, et administris, tanquam sibi amicissimis, et ad rem gerendam sapientissimis, fortissimisque, uiginti fere regulis, gentilibus utitur; qui semper, cum eo uersantur · et ad aulæ penetrales [*sic*]
3 admittuntur · quod, uel ipsis etiam, Mongolorum optimatibus, | non licet. Prouinci-
Chagatai generals. arum uero præfecturas, cum copijs militum, proceribus Xacattæorum, qui sunt ei necessitudine, coniuncti deferre solet.

His sons' tutors. Ijsdem liberos, non solum educandos, et instituendos, verum etiam in tutelam tradit · ut eos sibi, arctiori charitatis uinculo deuinciat · et ut, ij, si aliquo infortunio,
4 ipse tollatur, suorum pupillorum curam | habeant · et eos, ab iniuria uindicent, illorum
Education of his sons, qui cum ipso, dum uiuit, simultates gesserint. Verum, ad litteras perdiscendas, ex instituto, moreque Persarum, eruditos uiros, senio, et *uirtutis simulatione[3] (ut sceleratissimi Agarenorum mores ferunt),* et inani ostentatione specie quidem pios[4] et præstantes, assignat · tum lanistas qui arma tractare, doceant, et agitatores, qui
and daughters. equitandi, et sagittarios qui iaculandi artem tradant. Filias uero a matronis educari ‖
F. 111a. 1 atque institui, loco a uirorum conspectu, remotissimo, diligentissime curat · a quibus legere, et scribere docentur.

Deliberating. Jamuero in consilio capiendo, hanc sequitur rationem · ut uniuscuiusque consiliarij, sententiam priuatim exquirat, et in eam inclinet, quæ pluribus, et potioribus probetur. A se statuta, quasi adhuc, de re ipsa deliberet: suis proceribus, peruul-
2 gat, | hoc modo. "Sentio hoc esse faciendum, probatisne, sententiam?" Quibus respondentibus, "Pax Regi": adiungit, "Fiat ergo." Quod si eorum aliquis, in eius sententiam non ueniat, libenter audit · et a sua, interdum discessionem facit.
3 Huius ordinis, homines, septem seligit, qui suo quisque | die, *omnium,[5] qui ad
7 Councillors. Their work. Regem adeunt, negotia procurent: postulationes proponant: et responsa Regis ut in codicillos referantur excipiant · quorum est etiam eos *qui ad pedes Regis ut accidant admittuntur,[6] ueluti ceremoniarum antistites deducere, et reuocare, et statuto loco,
4 pro hominum | dignitate, coram Rege sistere, et eorum, ad Regem postulata perferre.

Kindness to foreign princes. Verum longe alia ratione, exteros homines, atque longinquos, quam suos indigenitales, et domesticos accipit. Nam exteros profecto, perhumane, et perbenigne,
5 præcipue aliorum, regum legatos · et uiros principes, | qui suis regnis pulsi, eius patrocinium implorant. Quos auxiliaribus copijs expeditos, illo tantum oneris officio
Embassy from the Viceroy of obstringit, ut suis mensuris, et argento a se facto, atque signato utantur. Verum *eius præsidis qui Sanaæ degit,[7] et Arabiæ Fœlici, pro Turcarum rege præest · ‖

[1] 1st: ut Siquirim commigraret. [2] 1st: et superstes euixit. [3] 1st: uitæ integritate. [4] Later addition.
[5] 1st: aduentitiorum. [6] 1st: qui ad exosculandos eius pedes admittuntur.
[7] 1st: Mokensis præfecti, qui Sanaæ degit.

F. 111b. 1 legatos, ita accepit, ut * in fumum[1] ea legatio abierit; et ipse legatus, * in uincula
Sanaa badly received. coniectus Lahori diu exularit,[2] comitatusque eius, clam aufugerit. Eius rei caussa
ferebatur, quod eos elatos, et a superbo domino missos, animaduertisset · tum quod
eum, ad bellum gerendum, aduersus Hispaniæ, et Lusitaniæ regem, hortarentur. At
2 uero Materteram, Mekka redeuntem, lectica ornatissima | uectam, per uias sericis
A.'s aunt returns from Mecca. stratas, domum eius, populo nummos spargens deduxit. Enimuero · cum nobilibus
qui * in superbissimo eius dominatu[3] sunt, tantam grauitatem servat, ut unusquisque
Harshness to subject princes. sic se, despicatui duci putet, ut, ultimum se (quod ueteri prouerbio dicitur) Mysorum
esse, prope existimet, atque in eos (si peccent), acrius, et diligentius animaduertit,
3 quam in reliquos | populares, et plebicolas.

Amanuenses. Atque uti, septem senatorij ordinis uiros, singulis hebdomadæ diebus, habere
diximus, ita * ex scribarum collegio,[4] singulis etiam diebus, quatternos, aut quinos
* librarios,[5] assignat: qui omnia, quæ secus regem transiguntur, et ab ipso uel cauentur,
Their diligence uel imperantur, perscribant · et regis uerba, tanta celeritate excipiant, ut ne in ter-
4 ram | elabantur, et excidant, diligentissime curare uideantur. Quæ, nimis superstitiosa consuetudo, a priscis illis, Persarum regibus, dimanasse uidetur, qui sacrarum
litterarum testimonio, apud Danielem, Esdram, et Estherem · ita factitasse comperiuntur · et hos scribas, prisci illi reges, ab accidentibus, ideo uocabant, quod eorum
F. 112a. 1 esset partium, omnia quæ eueniebant, accuratissime || in commentarium referre · atque
and servility. illa quidem, * puerilis est stultitia, ut fatui homines, rusticum et agreste esse ducant,
in Regis umbra pedem ponere aut uestigium imprimere.[6]

Dan. 6. *Esd.* 3. 6. *Esth.* 6. *Esd.* 3. 2.

Hi quos diximus: et tribuni custodum, et uigilum, et ipsa cohors (quæ ea die per
Rotation of offices. uiginti quattuor horas, excubias agit, e regis penu * datis cibarijs[7] prandet). Janitorum etiam, aparitorum, ac lictorum excubiæ, singulis diebus, * renouantur et[8] instau-
2 rantur. | At uero, assidue in aula uersantur · magnus prætor, consiliarius priuatus,
Permanent retainers. quæstor, * conficiendarum rationum[7] magister, ædilis, censor, cubicularius maximus,
aulæ moderator, qui rem familiarem Regis tuetur · castrorum saxametator · tribunus
3 ærarius, ianitor maximus · flagitiosorum, qui in custodia continentur, | custos, carnificum tribunus, et culinæ Regis præfectus, et id genus alij.

How upstarts are treated. Cæterum ignobiles, et nouos homines, et a se ipsis, ut dicitur, ortos, atque alienigenos, si eos solertes, et sui negotij, bene gerentes, comperiat; suis domesticis ad-
4 scribit, et ad honorum ampliorum gradus, paulatim euehit. | Verum si abiectas artes
exercuerunt, suorum opificiorum instrumenta, ut præferant, præscribit: ne unde
excitati, ad eum gradum ascenderint, obliuioni (ut fit) per socordiam, et insolentiam,
tradant.

Atque, ut ij, qui assidui sunt in aula, munera sua, facilius, et accuratius obire
5 possint, singulis * triclinia,[8] intra basilicæ septa, | ædificari iussit, ubi interea quies-
The *yatush-khana*. cant, dum suo quisque munere perfungitur · quæ uocantur ïátaxqhana, *i.e.*, domus
solatij, uel domus sedandæ sitis.

F. 112b. 1 Illud sane || dignum est, ut principes imitentur, quod plurimos adolescentulos, et

[1] 1st: ut in fumum, et nebulam. [2] Later addition.
[3] 1st: sub eius dominatu. [4] 1st: ex non paucis scribis.
[5] 1st: anilis est superstitio, ut uani homines nefas esse ducant regis umbram pedibus premere.
[6] Later addition. [7] 1st: rationum accipiendarum magistratus. [8] 1st: ædiculas.

Orphans as pages. pueruulos nobiles, qui patre orbi sunt, sua mensa alit, et ingenue, et liberaliter ut educentur, *curæ habet.[1]

Sources of A.'s wealth. Revenues. Magna profecto *exigit, ex prouincijs, uectigalia,[2] eo quod sint, mirum in modum, opimæ, et fertiles, et ubertate agrorum, et magnitudine pastionis, et multitudine, |
2 earum rerum, quæ uel importantur, uel exportantur. Quibus accedunt, crebræ hæredi-
Hoards of deceased grandees. Spoils of war. Presents. tates, optimatum · quæ omnes, ex præscripto, et consuetudine, regi ueniunt. Præterea spolia, regum et tyrannorum, quos bello uicit · quorum thesauros complexus est, et corrasit. Quas opes, non mediocriter auxit, acceptis muneribus, a nouis subditis,
3 omnium | prouinciarum · quas armis, suo imperio adiunxit · quibus etiam, plurimorum hominum fortunas exhausit. Ac ne aliquid prætermittere uideatur, quod ad peculium
Trading. Banking. augendum, pertineat · mercaturis faciendis, rem quærit · eamque non mediocriter auget. Tum deinde, nullos esse sinit, in regno argentarios, sed per ærarios, tribunos,
4 et scribas, qui pecuniam numerent, argentariam | facit maximam · cum ex ærario, tantum liceat, auream *pecuniam[3] cum argentea, aut ærea, et e conuerso commutare. Cum enim, pro dignitate eorum, quibus pecunia numeranda est: aut auro, aut argento, aut ære stipendia soluat: fere fit, ut qui, alterutro stipendia accipiunt, tertio opus habeant. Quæ quidem rei augendæ ratio, etsi sordida putari possit, duas tamen
F. 113a. 1 uidetur afferre utilitates · || altera est, quod adulterinæ pecuniæ, uia præcluditur: altera est, quod eodem semper pretio, pecuniæ commutantur · nec argentariorum fraudibus, qui mutuant · circumueniri pecunia queunt. Ac cum in idem ærarium,
Right of pre-emption on horses. æs omne confluat: nullius esse caritas potest. Equos præterea liceri, se, aut suo
2 stipulatore inscio, cauit · deinde, exquisitis palam | pretijs, licitationibusque, libere factis, hoc est, nemine opposito, qui contra se liceatur · optimos quosque, *coemit, et ut uiolentiæ suspicionem obliteret, enumerato pretio, aliquot præterea uenditori
A. the richest King of the East. aureos persoluit.[4] Et cum parcior sit, et in retinenda pecunia tenacior, ditissimus omnium regum est, qui nostra, et maiorum memoria, in orientis plaga, abhinc
3 ducentis annis, extiterunt · quod eius auribus dant, qui eum | circumstant reguli, ut se in illius gratiam, et beneuolentiam insinuent. At uero, ad diuitiarum ostentationem quatter singulis annis, hoc est, tertio quoque mense, aceruum signati æris sacculis
Trimestrial weighing of money. inclusum, latum pedes decem, altum triginta, palum excitari, in atrio aulæ extimo, prope uestibulum iubet. Cui assident tribuni, et scribæ ærarij: qui numerandæ pe-
4 cuniæ præsident. | Quæ, deducto lucro, quod argentarijs futurum erat, cui soluenda est, numeratur. Vnoquoque uero sacco, quattuor fere sestertia includuntur.

Turba tribunorum, scribarum, quæstorum, qui regias facultates, et supellectilem tractunt, in amplissinam aulam conuenit · cui, pro tribunali, magnæ authoritatis, et solertiæ regulus quidam, præest · cuius imperio diplomata scribuntur, quibus et ipse
F. 113b. 1 subscribit, · et una, e Regijs matribus familias, penes quam est anulus, atque adeo
One of the Queens the keeper of the seal. sigillum regni, post octo dies, quam tradita sunt, ut obsignentur, typum *ceræ[6] imprimit. Quo dierum interuallo, a priuato consiliario, et ab ipso Rege, singula quæque diligentissime examinantur, an aliqua fraus subsit, aut error irrepserit · atque

Farmans signed and sealed.

4000 asses. 4000 reaes. As enim nummum exiguum significat.[5]

---

1 1st: diligentem curam habet.
2 1st: habet, ex prouincijs, stipendiaria uectigalia.
3 Later addition.
4 1st: aliquot superiectis nummis, coemit ut uiolentiæ suspicionem obliteret.
5 Later addition.
6 Later addition.

2 id potissimum, in gratuitis beneficijs, quæ regia | liberalitate, conferuntur. Quod si
Errors of officials severely punished.
ab ijs, quorum interest, ex muneris sui nexu, aliquid peccetur, mirum est, quam
acriter, in peccantem animaduertat: eo quod, publicam fidem uiolasse uideatur.
Quo fit, ut cum illius seueritatem formident: omnes in officio semper esse, et ad eius
3 se uoluntatem, nutumque conuertere, summa ope nitantur. Justum | enim, et ius
Severity tempered with kindness.
accuratissime colit, et administrat. Ac cum ex instituto, legis Agarenorum, uno, et
altero iudice de caussis decernatur · caussam tamen, contentionemque, de capite
hominis cuiusquam, reliquas item caussas, quæ non ex crimine, sed ex controuersia
4 tantum constant: si magnæ sint utilitatis, | et momenti, ad suum iudicium deduci
iubet. Ac cum facile excandescat, et facile *deferueat:[1] uir alioqui, natura beneficus,
et benignus: ut sine inuidia, culpa plectatur · et sine culpa, inuidia ponatur: cauit:
A witty soldier escapes punishment.
ut cum ipse, de facinore, iudicium facit: sontes, ne antea mulctentur, quam tertio,
id imperet · faciendum. In eo bello · quod ad Paharopanisadas confecit: cum iuxta
5 Bydaspem castra | haberet, duodecim transfugæ milites, ab excubijs, cum ad hostes
F. 114a 1 transfugerent interclusi, et capti, ad eum perducti || sunt. Quorum iudicium, cum
ipsemet exerceret, et quosdam in uinculis asseruari, ut diligentius, eorum caussas
cognosceret: quosdam proditionis, et fugæ conuictos necari, iuberet: unus eorum,
qui morti addictus, a carnificibus rapiebatur: facultatem loquendi exorauit. "O
Rex," inquit, "ne me, in* patibulum[2] agi iubeas: nam mihi summam *agilitatem
2 "ad rem quandam | egregie præstandam[3] natura largita est."—"Cedo (inquit Rex)
"quid potes miser præstare?"—"Modulate (ait) cano."—"Age igitur, cane." Cœpit
miser, uoce adeo, extra modum absona, et absurda perstrepere: ut risus omnium,
atque obmurmuratio fieret; | et Rex ipse, risum uix teneret. Quod cum, sons ille
3 aduerteret, adiunxit · "Condona mihi, o | Rex, hanc noxam. Nam quoniam me
"lictores isti tui, raptim et turbulenter, æstuosa, et puluerulenta uia, pugnis con-
"tusum, traxerunt; multo puluere, præclusis faucibus, uocem ita obtudi, ut raucus,
"minime canendo excellam." Quod ille acute, et facete dictum, ita illustri gratia
4 accepit: ut animaduersionem, et supplicium, quo usurus erat in eum, et | eius socios,
huic uni remitteret *et condonaret.[4]

Penalties.
Sontium uero hæc fere sunt supplicia · qui capitale commiserunt, aut pedibus
elephantum proterendi proijciuntur, aut palis infiguntur, aut suspendio enecantur.
Raptores, et adulteri, aut iugulantur, aut in furcam aguntur. Atque stupra, et
adulteria ita exhorret, ut suarum mercium maximum internuntium (proxenetam ||
F. 114b. 1 Græci dicunt) eo quod per uim, puellæ, Brachmanarum generosa stirpe profectæ,
uxorem habens, stuprum intulisset, neque prece, neque pretio, neque gratia deduci
potuerit: quin iugulari iuberet. Nefarium malum, quod impius Mahammeddes, lege
non coercuit, hic, crudelibus loris, *cædens sontes,[5] puniri iubet. Jus dicunt duo
Ministers of justice. 2 iudices, alter primarius, | alter ad quem, si appellatio intercedat, iudicium deferatur.
Prætor, uel Quæsitor unus. Et iudicia uerbo dumtaxat, non scriptis fiunt. Sontes,
in uinculis quidem, at non in carcere custodiuntur. Si viri principes sint, qui custodiæ
State-prison Gwalior.
mancipantur, Goalerim amandati, in uinculis, et in squalore, carcere inclusi contabes-

[1] In MS.: deferbeat. [2] 1st: in crucem. [3] 1st: copiam, et facultatem rei cuiusdam egregie præstandæ.
[4] Later addition. [5] 1st: cæsis sontibus.

3 cunt. At uero generosi, | *optimatibus[1] traduntur. Populares autem, uel cursorum
præfecto, uel carnificum, et lictorum tribuno. At tribunus hic, instrumenta quædam
Scaring culprits. puniendi, ut sunt lora, et uerbera, et nerui, acutis sudibus æreis muniti, et lignum
quoddam teres, *ad tundenda latera, aut comminuendum cerebrum factum[2] et fla-
4 gellum, alligatis sphæris aliquot · quæ præacutis | clauis æneis instructæ sunt (puto
hos ab antiquis dici scorpiones) in aula, secus regem, circumfert. Quibus tamen
instrumentis nemo cæditur, et potius ad metum incutiendum quam ad cædendum
comparata uidentur: quam etiam ab caussam, pro foribus regiæ domus, uaria genera
uinculorum, cathenarum, pedicarum, armillarum, et manicarum, in ea porta pen-
The 4 gatekeepers. dent · quæ huic concredita est. Nam hic, unam aulæ portam, asseruat; ianitorum
F. 115a. 1 *tribunus[3] alteram; tertiam lanista; quartam, cursorum || tribunus custodit.

Ad lictores uero pertinet horas clepsydris metiri · et pulsu *ahenorum,[4] quota
Water-clocks. horæ pars sit, significare. Clepsydræ, hoc modo constituuntur. Phiala ænea impletur
aqua, conus item æneus excauatus, ea magnitudine paratur, ut tenui foramine,
dum aquam haurit, horæ quadrantem · ad summum usque insumat. Is aquæ uas-
2 culo | superponitur, quæ per foramen illapsa, conum ubi compleuit, immergit · quo
immerso, quadrantis signum datur. Ad cuius horologij pulsum, omnia in aula
Music at the *Naubat-khāna* diriguntur · et statis horis, hoc est, ante auroram, cum gallinacei canere incipiunt;
et uesperi, tubæ, litui, tympana, cistra, crotali, et id genus multa, incondite unius
3 horæ spatio perstrepunt. |

Couriers. Cursoribus, nuntij quidam annumerantur, quos Græci ὀκύποδες, Indi gelabdares *Strabo lib.* 15.
dicunt, nos non inepte, pegasos (*i.e.*, pernices) dicere possumus, qui pedibus, uno die,
tantum itineris conficiunt quantum eques, qui contento cursu, iter facit. Quibus, ut
fertur, epar infantulis eximitur · ne halitus difficultate laborent, deinde soleis
4 plumbeis, ita currere | assuescunt · uel in eodem loco hærentes, ita pedes, et crura
mouere ut calcibus nates attingant. Quo fit ut demptis soleis, ad cursum paratissimi,
et aptissimi euadant. Horum pernicitate, ac celeritate fit: ut, et quam citissime,
5 et quam frequentissime, et a suis certior fiat, et suos certiores faciat | omnium
rerum, quæ ad sui regni tranquillitatem pertinent.[5]

Limits of the Empire. Quod quidem latissime patet.[6] Nam ad Aquilonem uersus Circium, monte Imao,
qui etiam nunc, ab incolis Cumaumus dicitur, continetur · Indi amne, et Paha-
F. 115b. 1 ropaniso · || ad Austrum, Gangetico sinu, et mediterraneis, aliquot regionibus, quae
Narsingæ, uel Bisnagæ, supra Pandas attingunt fines; deinde Ariacum: qui
Goæ adjacent; et Cuncanenses, uel Cánaræ hodie dicuntur: ac Sedanorum qui Xeulo
imminent · et Decanici dicuntur · ad solis occasum Gedrosiæ, et maris Indici littore ·
2 ab ortu Emodorum parte, quæ magis ad Eurum | flectit · et ipso Gangis uado, qui ex
eodem, quo Jomanes monte, sed diuerso fonte, atque cursu, illabitur. Cæterum,

[1] 1st: magnatibus. [2] 1st: tundendis lateribus, aut comminuendo cerebro
[3] 1st: præfectus. [4] In MS: Aænorum.
[5] The following marginal note, later in date and cancelled, would come naturally here. *Hæc quidem omnia institutio moreque Tartarorum ad quorum se morem componere summa ope contendit. Nam maternum genus a Cinguiscan ducit.* (*Inf. fol.* 119 *a.* 1.)
[6] Here occurs a marginal note in Portuguese: *Daqui pertence a descripsaõ do Reyno do Eq̃bar ate* †. The † occurs again at fol. 117 *a.* 1, after: legationis exitus obstitisset.

lectorem hoc loco admonitum volo, me *hic[1] non Indiam circumscribendam, sed Equebaricum regnum suscepisse.† Enimuero, Gedrosiæ maximam partem, nuper tum deditione, tum armis Zelaldinus obtinuit. Quo fit, ut totius regni ambitus,
3 credatur: | bis mille passuum millia excedere · atque in umbilico eius Indiæ esse,
Alexander. St. Bartholomew. quæ a veteribus, India intra Gangem, est appellata · ad quam, Alexandrum Macedonem peruenisse, ueteres historici commemorant · et a nostris scriptoribus
St. Thomas. memoriæ proditum est · D. Barp.[tholomæum] Christi Euangelium intulisse. Nam
4 diuus Thomas, in maritima regione, traditur fuisse uersatus. | Est sane, regio
Indigenous & European fruit-trees. peramœna, et salubris · sed plurimis locis, arborum frugibus destituta: et pro cœli, solique diuersitate, diuersorum etiam fructuum ferax. Nam eo terræ cingulo (Cosmographi clima, uel gradum dicunt) quod magis Austrum spectat, eosdem, quos Indiæ
5 maritima regio, fructus edit. At quo magis, ad Aquilonem uergit, eo | similiores Europæ fructibus, fruges suppeditat. Verum ex Europæa multitudine, ac uarietate hæ tantum
F. 116a.1 exuberant: vuæ, mala persica, mora, ficus perpauci, || et *pinus,[2] in Imai iugo. Malorum punicorum, et eius generis cæterorum, toto fere regno magnus est prouentus. At, mala cotonia, pyra; et similia, importantur ex Persia. Oriza, frumento, millio,
Other trees. et legumine reliquo, abundat plurimo. In arboribus, quæ fructus, non edunt, quæ
Flax?, hemp. multæ sunt; solam platanum, ex Europæis uidi. Salices etiam, in Indoscythia. Linum,
2 et canape, | multis locis seritur, qui Indo flumini sunt uicini. Et ea herba, quæ uulgo dicitur bangue, et epóta, somnum, et stuporem mentis, et sensuum inducit: canapi
Bhang. folijs persimilis est · uerum, non uno tantum stipite, seu thyrso eminet; sed, ut est fruticum natura, ex humili trunco, in uarios ramos abit · atque scinditur.
3 Anili, et oppij magna est, uersus | austrum, seges · quarum segete, non parum
Indigo. Opium. regijs uectigalibus, lucri accedit. Est uero anilum, herba quædam ex qua, succus quidam, exprimitur, qui ubi coalescit, cæruleum colorem, reddit. Id uero nominis, ab indigenis, inuenit, qui, ut Persæ, nilum nominant, quod nos cæruleum appellamus · at Lusitani addita littera · anilum uocant. |

Christian kings in India before Timūr, called Indian Presters John. Hoc Indiæ regno (quod more Turcico Industan uocitant) Christiani reges potiebantur · quos maiores nostri, propter rerum Indicarum ignorantiam, anteaquam a Lusitanis, India exploraretur: presbyteros Joannes Indicos appellabant · de quibus,
4 multa *superstitiose[3] et aniliter fabulabantur. | Ac quam hostiliter, et inimice, Agareni cum Christianis hominibus, et cum religione, et sacris agant: illud argumento est:
F. 116b. 1 quod nullum omnino, Christianæ religionis uestigium, toto illo || multarum regionum tractu relictum sit · cum Temur begij ætate · hoc est, centum abhinc, et octoginta
Christians in Tibet, near Lake Mānasarowar. septem annis, eorum regum genus, adhuc maneret. At uero, in interiori Imao, quo Agarenorum arma, non penetrarunt · si Joguijs, fides est tribuenda · qui multas regiones obeunt, sed multa commentitia, et a se conficta narrant, uerisque
2 fabulas, | intermiscent: reliquiæ Christianorum extant. Nam a Sacerdotibus, nonnulli, de Imai montis situ, interrogati dixerunt: montem esse arduum, et ascensu

†*Nam de India uniuersa infra, si Deus dederit, quæ sum assequutus perscribam.*[1]

Strabo, Geog., lib. 15. Q. Curtij, lib. 8. Diod. Siculus, lib. 3. c. 10.

---

[1] Later addition.

[2] The ink has somewhat eaten through the paper here. The word looks *pinus* rather than *pirus*. Besides Monserrate states two lines further that pears were imported from Persia.

[3] 1st: inepte.

difficilem, in fastigio uero planum, et ad habitandum accommodatum · atque in ora cuiusdam* stagni[1] quod ab incolis, Mansarüor dicitur: gentem quandam,* peruetus
3 quoddam oppidum | incolere:[2] qui octauo quoque die, in communem ædem sacrificij,
Their supposed practices. et orationis caussa, conueniant. Hanc uero, esse sacrificij, et orationis religionem. Viros in dextera templi parte, a vestibulo ad phanum usque, et mulieres, in sinistra, more regionis, complicatis cruribus accumbere. In editiore loco, et medio, capiteque
4 templi, | hominem *lintea ueste[3] indutum, eodem more sedere: * a fronte cuius[4] humilis mensa collocatur, *in quam, duo uasa aurea inferuntur[5] · in altero quorum, uinum, in altero, panis asseruantur: illum uero, de scripto, quædam recitare, quibus cæteri respondent, tum pro concione, uerba facere, ad extremum, singulos, mares primum,
F. 117a. 1 deinde fœminas, sine strepitu, ordine surgere: ad *Antistitem[6] adire, || ab eo *modici panis frustum,[7] deinde uini haustum, accipere, et iterum sedere · his peractis, domum suam quemque redire. Fuerant sane Sacerdotes, rem totam, diligenter exploraturi; nisi eorum consilijs, legationis exitus obstitisset.[8]

How the Moẓhuls took India. Atque hoc imperium, Zelaldinus magnus, partim a maioribus, accepit, partim
2 ipse, a multis ocupatum, armis recepit. | Est autem res altius repetenda. Rei pecuniariæ difficultas, et copiarum, quæ ex collectitio milite, et dedititiorum cohortibus constabant, crebræ defectiones: et insidiæ a Persis, Parthis, et Turcis sæpissime paratæ; deinde crebræ suorum proditiones; Temuri nepotes coegerunt: ut se, intra
3 eos fines, unde Temurus auus eruperat; | reciperent, et continerent. Hi erant, Bactræ, et Sogdianæ regiones · quarum præcipuæ ciuitates, sunt Samarcanda, Bóccora, et Balcum. Ac, cum rebus meliuscule succedentibus, ut est regum ingenium, noua parare instituerent, et Persarum, ac Turcarum potentia, Media, et Minore Asia,
4 Armeniaque prohiberentur: infestis signis Paharopanisadam, | Indoscythiam, et Indiam fatigare aggrediuntur. Has regiones Patanæi tenebant: uarijs itaque bellis, fractos Patanæos, qui in Paharopanisade, et Indoscythia erant: sub iugum miserunt · et
Kābul taken. Bābar's conquests. regni sedem Chabuli constituerunt · ut conficiendo Patanico bello, essent paratiores. *In ea re Baburus, Zelaldini auus, uir magni animi,[9] et ex bellica laude, ad Temurum atauum aspirans, ita Patanæos exercuit, ut toto, fere Indiæ regno, pulsos, in
F. 117b. 1 magnas || angustias, et regni angulos compelleret. At is parum cautus, et prouidus, rerum futurarum, non minorem cladem accepit a suis, quam intulit Patanæis; nam Samarcandæ regnum, *is quem ille abiens dictatorem et magistrum equitum dixerat,
Humāyūn's reverses. proditor ocupauit.[10] Baburo, *Emaumus successit. Qui cum in Gedrosia bellum
2 faceret, Patanæi,[11] | homines bellicosi, iniuriarum a Baburo acceptarum memores · et

---

1 Later change: lacus; but, erased. 2 1st: amplissimo quodam oppido [commorari ?].
3 1st: linea ueste, albaque. 4 1st: ante quem. 5 1st: cui, duo uasa aurea superponuntur.
6 1st: mystem. 7 1st: buccellam panis; 2ndly: panis placentæ frustum. 8 Cf. fol. 115 *a*. 5, *n*. 6.
9 Later addition. Here occurs a later variant: "In ea re Baburus, Zelaldini auus, uir strenuus, ut supra demonstratum est in priore libro, fortiter desudauit atque laborauit." Though Bābar Shāh's history has not been touched upon in the preceding pages, the "prior liber" must mean the present work. Monserrate intending to transfer the passage to his second book on India, a different work. It may be, too, that M. (erroneously) thought that he had written about Babar in connection with Humāyūn at fol. 22 *b*. 3, *i.e.*, in what he intended at one time to be part of the "Liber I" of this work. Cf. our introduction, p. 523.
10 1st: Osbequiorum dux proditor occupauit.
11 1st: Emaumus successit, quem supra otij, pacisque studiosum fuisse demonstrauimus. Cuius ingenium ut Patanaei explorarunt.

natalis soli, a quo plurimi exulabant, desyderio impulsi, spe etiam certissimæ uictoriæ illecti, bellum, ea fortuna instaurarunt: ut omnia pene, quæ Baburus ocupaverat, non obtinerent solum, uerum etiam, de rei summa, Emaumum secum |
3 agitare cogerent. Emaumus, in eas angustias, coniectus: atque in maxima difficultate *constitutus: ad Regem[1] Persiæ, nouæ sectæ *principem et inuentorem,[2] adijt ut
Help from Bairām Khān sibi suppetias *ueniret.[3] Cui ea conditione, suas legiones, quibus unus præesset im-
4 perator, tradidit; ut sibi | nomen daret, et suo, quod gestabat, capitis redimiculo uteretur · quam conditionem accepit. Quibus legionibus, omnia quæ Patanæi obtinuerant, recuperauit · et eos dum vixit, Persæ virtute, qui legiones ducebat, coercuit. At uero eo casu, quem antea commemorauimus, Delini interijt, cum Zelaldinus filius Agaræ esset.

At Persa, gratia, et fauore emortui regis insolens, quod omnia sibi accepta Beyram Canus.
F. 118a. 1 referret, et quod se patrem appellaret; || sibi constituendi Regis arbitrium, arrogare
Akbar defeats Bairām Khān. conabatur; et cum Zelaldinus, Agaræ, a suis ciuibus, Regem esse renuntiatum intellexit: id ægre, molesteque ferens, Zelaldino obsistere, et Mirsaqhimo, Emaumi filio secundo, qui Chabuli regnabat, fauere instituit. Sed hæc dum meditatur, eius con-
2 silia Zelaldinus, iuuenis strenuus, | anteuertit. Nam, ubi Persam uacillare intellexit, inopinantem adortus, commisso prælio cepit, non tamen interfecit, eo quod patrem suum, atque se, regno, quod Patanæi occupauerant, restituisset. Quod dissidium multis regulis, qui patri parebant, defectionis occasio fuit. At uero Persa superato,
3 ijsdem copijs, qui ei æquo animo | paruerant: et reliquo exercitu, facile illi fuit, bellum
The Gakhars, Gujarātis, Baluchis, Marāthās, Rājputs, Jāts, Pathāns of Bengal, & Kashmiris. commotum ab auo, confirmatum a patre, ita ducere; ut plane conficeret. Quo superauit Gaccáres, Cambouos, Baloches, Rattoos, Rasputes, Géretas · ac Patanæos quo prælio, Dauidem eorum regem peremit: deinde Indoscythas, et Mongolos, qui fratris filij partes tuebantur · ad extremum | uero Caspirios. Equidem, urbium, oppidorum-
4 que, ac regionum, quas obtinuit, et principum reliquorum, quos bello superauit, renuntiationem, et enumerationem, ob nominum barbaras uoces, praetermittendam existimo.

Et ut de urbium dignitate aliquid dicam · jucundum quidem illæ aspectum, Dignitas urbium.[4]
F. 118b. 1 eminus ostendunt. Nam crebræ turres, et tectorum fastigia, || magnum ornamen-
Description of Indian towns generally. tum, illis afferunt. Cæterum intus, uiarum angustiæ, et earum inordinata, et perturbata concursio, ipsis, omnem urbanæ pulchritudinis, splendorem eripiunt. Accedit, quod nullæ sunt fenestræ, in ædibus; quod consulto fieri existimo, propter uiarum sordes. Nihilo tamen secius, diuites homines, domorum tecta, et fornices emblema-
2 tis, | et picturis exornant · domi hortos conserunt, opere topiario uestiunt: lacunas, et piscinas, tectorio uarij coloris, illinunt; subterraneis tubis, fontes ducunt: salientes construunt: quæ imbrem altissime impellunt; sola uero faciunt, cocto latere, fictilia:
3 uel secto lapide, marmorea · at uero, in fronte, aut uestibulo, nihil | arte elaboratum, nihil est, quod prætereuntium oculos oblectet · nihil, quod ædificium commendet. Et Brachmanarum, quamuis sit alia ratio ædificandi, hi tamen ligno, et lapidi, simulachra arte statuarij, concinne incîdunt, aut sculpunt. Ea sunt homi-

[1] 1st: eodem fere anno quo Lusitana classis primum in Indiam appulit, ad Xa Ismaelem Regem.
[2] 1st: authorem; 2ndly: assertorem. [3] 1st: ferret. [4] Later addition.

num, et ferarum, quæ fabulis acceperunt · at nunquam committunt, quin cristatum
4 colubrum | appingant: capitibus potissimum columnarum; quem Lusitani *serpentem
cuculli[1] dicunt · *Ægyptiam aspidem esse credo.[2] Vulgus uero, et plebicolæ, in
humilibus tugurijs, et casis degunt · quo fit ut aduentitijs atque externis, nihil
afferat noui, alia ciuitas: si unam viderint. Est autem Brachmanarum, atque
F. 119a. 1 Agarenorum, in Zelaldini regno, Reipublicæ gubernandæ, dispar || admodum ratio,
nam Brachmanæ, illam, contribulium senatu, et concilio, liberis sententijs guber-
nant · Agareni curia, et senatoribus carent · omniaque, eius præfecti, qui a Rege
potestatem acceperit; arbitratu, et sententia decernuntur.[3]

A 's descent from Chingiz Khān.

*Porro[4] autem Zelaldinus maternum genus a Cinguiscano ducit · quod Rex *Ant. Reg.*
2 ipse, Sacerdotibus significauit. At Cinguiscanus, | [Euro]pæus Sarmata, *Alaunos[4]
Scythas,* aliosque[4] qui per eam *Sarmatiæ[5] regionem, quæ *ultra Tanaim et[4] ultra *Ptol. lib. 3*
Chingiz Kh. leads the Alāni and Scythians to conquest [c. A.D. 1242 !] Beliam montem[6] sita est, ad quem Alexandrum Macedonem peruenisse *et aras po- *cap. 5 tab. 7. Europæ.*
suisse[4] memorant, degere solebant · ad eam diem obscuros, et finitimorum uectigales,
primum e suis quasi latebris, in lucem, atque totius orbis theatrum eduxit. Quorum
eruptio circa annum salutis, millesimum, ducentesimum ac quadragesimum secundum *Sab. Enneadis 9. lib. 6.*
3 sub | Mongolorum, et Tartarorum appellatione, Scythico* ac Sarmatico[4] nomine, uulgata
est: quam *Mongolorum[4] appellationem incertum est num acceperint, a primis suæ
Meaning of *Mongol*, *Tartar* or *Tātār*. gentilitatis authoribus, an uero, ab arbitris, et iudicibus, qui eorum controuersias antea
dirimebant, quam Cinguis eos in lucem educeret: an ab agris ubi degebant, an
4 denique *dicti sint[4] a Mongo amne, qui Arethusium excipit, in cuius ora | usque ad
Sarmaticum mare, Tartari hybernis castris uersantur. At Tartari, ex idiomatis, et *Ant. p. 3 tit. 19. c. 8.*
linguæ suæ vitio, Tattâr, a finitimis uocati sunt · nam concise, dura consonantium *Ptol. lib. 6, c. 14, tab. 7.*
collisione, monosyllabas uoces, quas balbutiant, proterere potius quam proferre uiden-
tur · aliter quam Mongoli, qui uocibus, et sono, proxime ad Turcarum linguam, *Ant. Reg.*
accedunt.

5 At uero Cinguiscanus, in eum dignitatis | gradum, oraculo euectus esse fertur ·
Oracle in favour of Chingiz Kh. quod, uel ipse confixit, uel malus aliquis dæmon attulit. Cui contribules eo fidem ha-
buerunt, quod ægre molesteque ferrent, ob pascua uicinis uectigal[7] || soluere, et
F. 119b. 1 illum ut oraculum prænuntiabat, ducem sibi creauerunt. Qui ut erat, uir gnarus, et
ad imperandum natus, è uestigio, anteaquam, finitimæ Scytharum turmæ, rescirent:
et sibi multitudinem, ne forte, facti eam pœniteret, iuramento deuincire, et militum

[1] 1st: serpentem cuculli, vel capitij.

[2] Later addition.

[3] Everything is bracketed or cancelled in the MS. from: Jamuero ad Zelaldinum (fol. 106*b*. 4). Opposite, marginally, we have in Portuguese: Isto | se ha de escreuer | d ... [paper injured] | tido das [?] folhas 115*a*. 5.

[4] Later addition.

NOTE.—*My marginal nōles in bold type are less satisfactory from this point. I expected it from the nature of the subjects treated. The spelling and identification of some proper names is left doubtful. Scarcely any of Monserrate's authorities is accessible to me.*

[5] 1st: Scythiæ. This passage from: porro autem Zelaldinus (fol. 119*a*. 1 to fol. 119*b*. 1) was covered with a thin white paper. From here to: enimuero quoniam hactenus (fol. 140*a*. 4), everything is bracketed or cancelled in the MS. Opposite the words "porro autem Zelaldinus.." marginally, I read: "Paras secui," which means, perhaps: I have cut out these paragraphs.

[6] Later note, marginally: Belia mons quis sit diuinandum est. Aytonum authorem sequitur hic Sabellicus, Enneade 9, lib. 6.

[7] Long later marginal note, erased, illegible.

7 Chiefs bid to kill their children. authoramentum fieri, curauit. Deinde, ut tribunorum fidem periclitaretur, imperauit, | ut septem *tribuni,[1] qui ante constitutum regnum, multitudini præerant, suos quisque liberos trucidarent · horrendum facinus; multitudinis metu et oraculi superstitionibus adacti paruerunt. Quo parricidio inauguratus, suas copias, in decurias, centurias, chiliadas ac myriadas, assignatis *militum tribunis[2] distribuit · quam rationem postea, | Scythæ sequuti sunt · et finitimos primum Scythas, sub suum iugum duxit, sibique uectigales, ac stipendiarios fecit. Et cum, satis sibi esse copiarum perspexit: quibus bellum exteris gentibus, inferre posset: in Dauidem Indiæ Regem, cui Scythæ uectigal pendebant, religione Christianum, castra mouit. Quem ex inopinato, duabus diuersa ductis turmis, | occupatum, facile superauit · captum cum liberis, et domesticis, trucidauit. Uni tantum filiæ, quam uxorem duxisse fertur, pepercit.

Army organised. **David, the Indian Presster John, defeated.** **C. Kh. marries his daughter.**

Further afield. Two of his generals. Quod bellum, ubi confecit: spolijs locupletior, et copiosior effectus: ad remotiores gentes, armis petendas, curas, cogitationesque transtulit · et copias uniuersas, in tres acies distribuit. Quarum uni Baiothnoyum præfecit · qui ocupata Perside, et
F. 120a. 1 Maiori Armenia *deuicta,[3] Iconium usque, Lycaoniæ urbem, peruenit · || ubi ueteres Turcæ regni sedem posuerant. Alteri Bácconem · qui *Tanaim transuectus,[4] ultra Pontum Euxinum progressus: Jazigas, Rhuthenos, Polonos, Pánnonesque, magna
Himself defeated, clade affecit. Tertiam, uersus · Austrum, creditur ipse, parum fœliciter duxisse: nec enim, unquam sibi pepercit: quominus laborem, et periculum subiret. Ac cum semel,
2 pugna *infesto atque inimico marte[5] | commissa, profligatoque exercitu, ueprium latebras petijsset, ferunt prodigio fuisse eruatum. Cum enim hostes, qui fugientem sequebantur, in dumetum ubi latebat, uenissent: ac perscrutari locum, adorti essent:
and saved by an owl. bubo, auis, superstitiosis hominibus inauspicata, strepitu aduentantium, exterrita, auolasset: quærentibus, omnem recentis latebræ suspicionem, ademit. Quo factum |
3 est, ut Regem quærere desisterent: et ut, apud eam gentem, ea auis, in magno honore deinceps haberetur. Verum hoc discrimine liberatus, et multis postea partis uictorijs,
Assumes divine honours. insolens: eo dementiæ progressus est, ut animo super fastigium humanum elato, ut alter Alexander Macedo, cum orbi uniuerso terrori esset: diuinitatem, sibi arrogare, *Q. Curtius de India lib. 9.*
4 ausus sit. Ac non minus stulte, | quam impudenter, se orbis terræ solum dominum, et Dei filium, in castris pronuntiari iussit: eo more, quo Agareni, Mahammeddem Dei nuntium, *inclamant[6] · ac sui simile simulachrum, exculpi, eoque proposito, diuinos sibi honores tribui, Nabuchodonósorem imitatus, imperauit. *Dan. 3.*

Fertur aliquando, filios ad se vocatos, hoc modo fuisse, ad concordiam cohor- *Ant. Coc. Sabel. ibidem*
Advice to his sons. tatus. Jussit, ut singuli, singulas sagittas afferrent · quas, cum allatæ essent, uti
F. 120b. 1 simul colligerent edixit, præcepitque, natu maximo, ut fascem perfringeret, quod cum frustra tentasset, et post eum, ex ordine, reliqui: subiunxit: "Si in tuendo
Darganx [Karákorum? Kertchagan?] his capital. "imperio, concordes fueritis, firmum erit: sin minus, labascet, atque iniurijs hominum "erit obnoxius."

Quod cum ipse, longe, lateque prorogasset, otij cupidus, Darganxum urbem, in *Rodericus Gonsal. e Clauijjs.*
2 media Scythia condidit · et in ea ipsius sedem | posuit. At uero in insania, falsæ

[1] 1st: præfecti. [2] 1st: præfectis. [3] 1st: superata. [4] 1st: Tanai superato.
[5] 1st: parum fœliciter. [6] 1st: proclamant.

Killed by lightning. diuinitatis, sibi adscitæ persistens, ipso uictoriarum medio cursu, de cœlo tactus, infœlici exitu, suæ temeritatis, et dementiæ pœnas dedit.

His 12 sons free to choose their religion. Qui, dum uiueret, duodecim filios procreauit, quibus integrum esse permisit, quam quisque uellet, religionem sequi · cum se, ut colerent, cæteros supplicijs adi- 3 geret · (ea solent | esse patres, erga filios indulgentia). Ex his, unus Christianus fuit, ex Indiæ regis filia natus · cui nomen fuit Otthodayus. Reliqui, in gentilitia superstitione perstiterunt. *Quattuor, eorum, qui ex alia Cinguiscani uxore nati sunt nomina, ad nostram usque memoriam perducta, sunt hæc:[1] Gabyrius, Xacattas, Osbequis, et Charcas. Cæterorum uocabula exciderunt. Pater, | Samarcandæ imperium, et unam aciem Xaccatæ dedit. Cuius milites, a sui imperatoris nomine, Xacattæi, ut ab alijs Mongolorum cohortibus distinguerentur, dici cœperunt. Huic tres fuere filij, Jachis, Batto, et Tagladayus. Porro Boccoræ præfecturam, et Balcum urbem, Cinguiscanus, Osbequi cum iustis copijs, dedit · a quo, pari ratione, eius milites, Osbequij sunt nominati · quorum genus, et nomen, *adhuc remanent.[2] At ‖ uero reliquam Tartarorum, et Mongolorum multitudinem, ipsamque Scythiam, et Darganxum, quam ipse condiderat · Otthodayo concessit · cæteris uero filijs, singulas præfecturas, in alijs regionibus, quas ipse bello parauerat.

One, Ogotai, a Christian.

Only 5 known by name. 4

Samarkand to Chagatai. His 3 sons.

Bokhara and Balkh to Uzbeg.

F. 121a. 1

The rest to Ogotai.

Ant. Rec.

D. Ant. 3ª pars, tit. 19. cap. 8. § 17.

Juji, Batu, Tagladay, off to war. 2 Porro Xacattas, Samarcandæus imperator, ut qui uicinior Mediæ, atque Minori Asiæ esset: filios in eas regiones, ut bellum gererent, | misit · Jachiscanum, uersus ocasum, Battocanum, in Aquilonem · Tagladayum in austrum; ipse cum lectissimo milite, Seras religione Christianos, bello premere instituit.

Sabellicus Enneadis nonæ lib. 6.

Chagatai attacks the Xtian Seræ.

Batu drowned in the Drave. Ac Batho, in Austriam usque impetu delatus, post ingentem editam stragem, in ijs regionibus, quæ ipsi occurrerunt: cum magna suorum manu, in Drauo fluuio, 3 mersus interijt. | *Copiarum uero tribuni,[3] qui infortunium illud euaserunt, ad filios eius, quos tuendis regnis, a se comparatis, præfecerat: confluxerunt.

Tagladay defeated. Juji conquers Persia. Tagladayus, ab Æthiopibus fusus, superstites copias, cum Jachiscani fratris exercitu iunxit · cui etiam se subdidit Jachiscanus, in Perside agebat, ex qua, atque Mesopotamia, Turcas depulerat.

Chagatai killed. 4 Enimuero Xacattas, Sogdianorum | conspiratione, quam discordiæ, et intestina bella (quod a patre significatum erat) eius, et fratrum suorum, fouerant: Samarcandæ occisus est. Quo sublato, Samarcandæi Sogdiani generis imperatorem, sibi delegerunt · qui ut Xacattæos (exercitus robur) beneficijs delinitos, sibi fortius deuinciret: et ut significaret, quanti militarem eorum virtutem, et nominis dignitatem æstimaret: suos F. 121b. 1 milites Xacattæos, ‖ conscribi, ac censeri præcepit. Quo sublata est, perniciosa illa, animorum abalienatio, quæ ex generis, et appellationis diuersitate, inter exteros, et indigenas oriri solet.

Rodericus Gonsal.

Power of his sons crippled. At Xacattæ filij, ac nepotes, cum ijs copijs Xacattæorum, quæ reliquæ fuerant, plurimis cladibus, ab ijs gentibus affecti, quarum regiones iniuste occupauerant, in 2 Scythiam iterum compulsi sunt · ubi | more maiorum agere, * et errantes[4] uagari, cum iterum instituissent, Xacattæi Tartari dici cœperunt. Quo factum est, ut

[1] 1st: quorum quattuor, germani fratres, ex alia Cinguiscani uxore extiterunt. Eorum uero nomina fuerunt.
[2] 1st: ad nostram usque memoriam perductum est.
[3] 1st: eius uero duces. [4] 1st: atque palantes.

Their habitat. Xacattæorum habitatio, et in Sogdiana prope Samarcandam, et Jaxartem fluuium: et in Scythia supra mare Caspium, describatur. At quo tempore, Henrici quarti,

3 Castellæ Regis legati, Samarcandam uenerunt · Samarcandæum imperium, Mongolia

Gons. de Clavijo at Samarkand. dicebatur · quæ etiam in Scythia, haud procul a mari, quod eam, *ab Aquilonibus[1] alluit, describitur.

Ogotai poisoned at Darganx(?). Jamuero Otthodayus, Darganxi magnus Canus (*i.e.*, magnus princeps) Tartariæque imperator, ueneno sublatus, biennio tantum, post patrem *uixit.[2] Huius signa, *D. Antonin. ibid.*

4 reliqui Cinghiscani filij, suis prouincijs pulsi, sequuti fuerant; et | Mongolorum, ac Tartarorum appellatione retenta, non semel, in Indiam colonias deduxerunt. Et in

Mándu, Malwā, Sind, invaded. primis Mandhoum, Maluanamque prouinciam, tenuerunt. Sindum, nostra ætate, Tarchanes Mongoli, et Arguni *hactenus tenuerunt, quos nuper Zelaldinus expugnauit

Meaning of *Mangalore* et regno spoliauit.[3] Olim, oppidis, quæ Mangalor a Lusitanis dicuntur, nomen dederunt · quorum est, inter incolas, nomen Mongolur. Non tamen, ab ijs, Moghostan, e regione Ormuzæ, tractus, appellationem || accepit, ut quidam, ob uocum affini-

F. 122a. 1 **& *Moghostan.*** tatem, existimant · qui cum conuentum, Mongolistan nominant, hoc est Mongolorum regnum . cum proprie, palmarum regio, dicatur. Rustanorum enim lingua, Mogh palmam sonat. *Persico idiomate Rustani. rusticam linguam sonat.*

Cæterum Mongoli,* recenti memoria, quia in bello tum Xacattæorum, tum Osbe-

2 quiorum stipendia merent,[4] utrorumque animos | offenderunt. Nam illorum partes

Moghuls despised by Chagatais and Uzbegs. tuentur, apud quos *ampliora stipendia se merituros sperant.[5] Quare *non habentur legitimi, et eiusdem stirpis, ac gentilitatis domestici, sed externi.[6] Nec se, Xacat-

A wrong notion. tæi, Mongolos appellari, æquo animo ferunt. Quod Sacerdotibus, significare uoluit, uir quidam eruditus, at non satis apte, cum dixit Mongolos appellari eos, qui ab utris-

3 que orti (dicerem potius a | quibus utrique orti) nec Osbequij essent, nec Xacattæi.

Kuyuk succeeds Ogotai. Embassy to St. Louis. Cæterum, Otthodayo successit Cuing.-canus · cuius *magister equitum cui nomen erat Cicaltay,[7] ad D. Ludouicum, dum in Cypro esset, legatos misit · qui magnum Tartariæ Canum, *Christianam religionem suscepisse[8] nuntiarunt.

Abaga followed by Nicholas Tigudar, or Ahmad Kh. Post Cuingum, Bege-canus eius filius regnauit, qui fratri suo, Tagondar-cano, |

4 religione Christiano, cui erat nomen Nicolaus, regnum tradidit. Hic fidem deseruit, et

Arghun kills the renegade and favours the Xtians. ad Agarenorum superstitionem *demigrauit.[9] Quam impietatem, non impune tulit: eum enim Argon-canus, eius ex fratre Bage-cano nepos, uita et regno priuauit. Qui Christianis beneuolus, non tamen Christianus, fuisse narratur (tanti refert, infantes baptismo perfundi, non prouectiorem ætatem expectari).

F 122b. 1 Huic || Baydo-canus frater successit, qui in* Agarenorum odium et offensionem,[10] ob

So, too, Baidu Kh. slain by Ghāzān Kh. eam caussam incurrit: quod Christianos ipsis præferre, maiorique beneuolentia, quam se prosequi uideretur. A quibus, Cassan-canus, Argonis filius, ipsiusque ex fratre nepos, muneribus, et promissis corruptus · Baydo-canum regno depulit, ac peremit.

2 Diuino tamen nutu factum est, ut | posteaquam, magnus Canus salutatus est,

[1] 1st: a solis ortu. [2] 1st: superauit. [3] 1st: tenent.
[4] 1st: nostræ ætatis memoria · Xacattæorum Osbequiorumque meritorij stipendiarijque milites.
[5] 1st: pluris conducuntur.
[6] 1st: quare nothi, atque spurij, et habentur, et nominantur.
[7] 1st: cuius militiæ magister Cicaltay. [8] 1st: ad Christianam religionem transisse.
[9] 1st: transijt. [10] 1st: magnam Agarenorum offensionem.

Ghāzān Kh. favours the Xtians,

non minus quam pater, et patruus, odio habuerit Agarenos · aduersus quos, pro Christianis pugnauit. Nam Armenis, et Hyrcanis, qui ut Hierosolymam ab Agarenis reciperent, Palesthinam petebant: *cum suis cohortibus ducentorum millium equitum comitem se adiunxit[1] · ac cum Babyloniæ rex, cum equitum centum millibus, et | peditum, infinita multitudine illis occurrisset, uirtute, atque consilio, Babylonios *deuicit[2] · Syriamque obtinuit · et cum Hierosolymam uictor uenisset: loca sancta uisit. Verum inchoato bello, necdum confecto, in Persidem reuocatus, ut Persarum, conspirationem opprimeret: ad Bonifacium Pontificem octauum, ad Galliæ Regem, et ad principes alios | Christianos, legatos cum epistolis misit: quibus eos hortabatur, ut Syriam, Hierosolymamque, quas ipse armis obtinuerat, ocuparent. Hic tandem, ostento quodam, Christianus effectus est. Cum enim illi, filia regis Armeniæ, nollet nubere, nisi sibi esset integrum, more Christiano uiuere, et ille conditionem admisisset, uxoremque duxisset, in adulterij suspicionem, eo postea puella uenit: quod deformem | filium, patrique absimilem peperisset. Quæ cum sibi necem, a coniuge parari, intellexit · ut sibi liceret, sacerdoti, peccatorum exomologesim facere, Eucharistiam accipere, et filium, sacro fonte perfundere, exorauit. Quem ubi aqua sacra imbuit, Dei beneficio, puer liberali forma, pulcherrimus effectus est: at pater, ostenti magnitudine, | mitigatus: reginæque conciliatus: et aquæ sacramento delibutus: Christiana sacra suscepit.

Gurg. uulgo. Lati. nis Hircani vel Georgiani.

Bagdad. Babel. Babylonia.

marries an Armenian Princess,

F. 123a. 1

and is converted by a miracle.

2

3 Christian? Khāns.

Quo e uiuis sublato, regnauit Totamixus · cui successit Coramxas, post quem, Totamixus secundus, imperium tenuit · atque hi Christiani fuisse creduntur. Post quos, eorum qui Tartariæ dominati sunt, a Temuro Claudo, nomina: incuria scriptorum, *in obliuionem uenerunt.[3]

Takhtamish.

3

Akbar's descent from Chingiz Kh. doubtful

Chūli Begām, his mother, first the wife of Qāim (?) Kh.

*Ac Zelaldini mater | nec regium genus nec dignitatem Cinguiscani, in Zelaldinum transfudit: fuit enim, priuati cuiusdam tribuni filia.[4] *Vocabatur Txoëlij Beygum et anteaquam Emaumo nuberet data fuerat a parentibus Cayacano uxor. Quare in Cingiscani genus uel ab auia uel ab alia Cingiscani stirpis heroide quasi insitione adiunctus est · quam pridem autem, ab eo non accepimus. Vera tamen narrare cum sibi ab illo muliebre genus esse affirmaret credidimus.[5] Quæ cum ita se habeant, non immerito dixerimus · beneuolentiam, qua Zelaldinus, Christianos amplectitur, hæreditariam, et quasi a maioribus | acceptam, habere.

4

History of Timūr.

Ahi (?) Kh. of Samarkand.

Timūr born in Kesh or Shahr-i-Sabz.

Cæterum Temurus, a quo Emaumus, Zelaldini pater, originem traxit · ex paruis initijs, in amplissimum dignitatis gradum, his studijs, quæ mox dicemus, euectus est. Qui, cum Samarcandæ imperium, quod Xacattæi, eo modo, quem supra demonstrauimus, tuebantur, Ahicanus teneret · (quem ferebant ignoto patre, matre uero nobili natum), idemque optimis legibus, et institutis a se conditis, Persiæ, et Syriæ dominaretur · in pago Taragay . Quexensis urbis, quæ ob amœnitatem, et agri hortorumque viriditatem Xaresabz dicebatur · patre Xacathæo, ac simulachrorum cultore, ordinis equestris, ac quattuor equitum *tribuno,[6] matre pari nobilitate natus, patris fortu-

Rodericus Gonsal.

F. 123b. 1

Virens ciuitas.

Iouius natum esse Samarcandæ ex ignobili atque adeo humili familia tradit.

[1] 1st: cum ducentis millibus equitum se adiunxit [2] 1st: superauit.

[3] 1st: obliuione consepulta sunt.

[4] 1st: e quibus Zelaldini mater orta, regium genus et (quod dicunt) sanguinem: non tamen dignitatem Cinguiscani, in Zelaldinum transfudit · fuit enim, priuati cuiusdam ducis, filia

[5] Later addition. [6] 1st: ductore.

nam sequutus, totidem militibus præpositus, sub Ahycano genero, qui post socerum,
2 imperio potitus est, aliquandui militauit. A puero | quidem, fortis uiribus, *solers,[1]
His youth. et ad *pugnam[2] promptus, fertur a *coæuis,[3] et contribulibus, paternæ uillæ,
uicinis pueris, pastoribus, ioco fuisse Rex salutatus. Quos ille, iure iurando astrin- *Petrus Mexia. Variæ lection. lib.*
xit, ut sibi deinceps parerent. Quos iam adolescentes, et armis capiendis aptos, ad se
3 uocatos, iussit se ad *honestiorem opificinam[4] quam esset | pastoricia, sequi. Cui
cum illi paruissent, et quotidiano commeatu, indigere cœpissent, raptu uiuere, et
First exploits. armenta gregesque abigere, instituerunt. Cui cum se alij ad trecentos adiunxissent:
eos ad uias obsidendas, traduxit: *atque ob eam caussam eius nomen[5] ad Samar-
candæ regem, delatum est · quem comprehendi, cum turma, et necari iussit · verum *Rodericus Gonsal.*
4 Xacattæorum quorundam | oratu, de sententia discessit: et ad se accersitum, *unius
cohortis militum tribunum[6] creauit. Sed inuidorum maleuolentia, apud regem
iterum accusatus, ut suæ vitæ prospiceret, de castris Samarcandæi regis, clam cum
suorum manu, se subduxit · et ad uiarum prædam redijt. Diripuit uero, in Persiæ
finibus, negotiatorum copiosam et opulentam turmam. Quod cum Persiæ rex *Mexia, ibidem.*
audiuit: tribunum cum mille militum cohorte, aduersus eum misit. Quod ubi
F. 124a 1 Temurus cognouit, tutum locum,‖ ex quo repugnare posset, assequutus, missis ad
tribunum muneribus, et spe maioris emolumenti quam si Persiæ regi militaret, *si ab
illo deficeret, et ad se veniret,[7] ante oculos proposita, eum ad se pellexit. Cuius
cohorte robustior effectus, habebat enim, mille et quingentos milites *authoratos[8] · *Rod. Gonsal.*
2 Cistanorum ex agro, qui erat *optimus et fructuosissimus,[9] prædas agere cœpit. | At *Sebastenorum. Sebasteni.*
uero Cistani, hominis iniuriam non ferentes, nocte cum gregem abigeret, Temurum
Lameness. adorti, multos ex eius manu peremerunt. Effugit tamen Temurus, uulneribus in
dextro crure, et in manu itidem dextera, acceptis · a quibus uulneribus claudus, et
mancus effectus, Temurlang a suis, hoc est Temurus Claudus dictus est. Verum ubi
3 uulnera *sanata sunt[10] · ipse ex morbo | confirmatus, suam cohortem iterum collegit.
Quem cum audacem, Samarcandenses, qui *contra regem conspirationem conflabant,[11]
cognoscerent, cum eo egerunt, ut regem ex insidijs interficeret. Parauit regi insidias,
in itinere, Samarcanda, alió, sine cohorte, proficiscenti. Cumque inopinantem
4 adortus esset, et in fugam, satellites eius uertisset: | ipse rex montis latebras petijt ·
ac cum uitam, incolumitatemque suam, rustico datis muneribus, magni pretij credi-
Kills Ahi (?) Kh., disset: is regem Temuro prodidit. Quem Temurus uulneribus impositis, confecit.
Inde magnis itineribus, Samarcandam contendit, urbem occupatam, aulam, et arcem
and marries his daughter. præsidio communit. Cannu perempti regis uxorem, Ahicani Samarcandæi impe-
ratoris filiam, uel invitam duxit, Xacattæorum copias, ad se acciuit.

F. 124b. 1 Factus itaque imperator, ex prædone rex, maiora moliri, ‖ et conari incepit.
Timur takes Persia. Eo tempore, duo fratres, de Persiæ regno, dissidebant: ac cum sibi opportunum *Mexia & Roder. Gonsal., locis citatis.*
putaret tempus, ad regnum captandum: alterius partes tuendas suscepit. Qui cum
altero fratre pulso, regnum obtinuisset, Temuro omnia concredere, non dubitabat.

1 1st: et solerti consilio. 2 1st: bellum. 3 1st: coætaneis.
4 1st: honestius opificium. A marginal note refers us to Plaut. M[il. 3.3. 6] for the use of "opificina."
5 1st: eiusque nomen. 6 1st: phalangis tribunum. 7 1st: si ad se ab illo deficeret.
8 1st: in nominibus. 9 1st: dies et copiosus. 10 1st: coaluerunt.
11 1st: qui in regem conspirationem meditabantur.

Cuius confidentia abusus, ut eum deluderet, sibi cum alio rege bellum esse confinxit · auxiliarias | copias ab eo petijt, stipendiarios interim milites conduxit. Ubi exercitum comparauit, in Persia constitit · arma perfidus in hospitem et clientem conuertit · victum denique, regno, et fortunis omnibus spoliauit.

Besieges Ahmad Kh. at Alinga.

At, ubi Persiam Xacattæorum præsidijs firmauit: Parthos primum, qui Persis uectigales erant, petijt. Hamidus Persarum Rex pulsus, | in Alingæ castrum confugit:[1] ubi triennio a Temuro obsessus est. Temurus in Tartariam profectus, Coramxam quem supra commemorauimus, ab excidio Cusaqhanæ (domus Cusae uertitur) redeuntem superauit · et regionis magnam partem, sub iugum misit. Deinde Hircanos Georgianos dicimus) fide Christianos, petiuit: et eorum castrum, nomine | Tarcon, cepit · ac Darbentum ad portas ferreas peruenit (Damarcab a Turcis dicitur) ultra Iberiam, atque Albaniam. Deinde uersus Armeniam iter conuertit, prouinciam armis subegit. Post hæc Mesopotamiam obtinuit · unde regressus Euphratem iuxta Arsingam traiecit, et in Capadociam uenit.

Success in Tartary, Georgia, Armenia, & Mesopotamia.

Rod. Gonsal.

Paulus Iouius in lib. Elogiorum.

Huius in Capadociam *profectionis,[1] hæc caussa fuit. Cum Arsingæ Dynasta Payaziti, qui a se uectigal, et eam arcem postulabat, || imperium *recusaret:[2] ad Temuri opem, missis legatis confugit · qui ad Temurum, ob Persiæ regem, in Babyloniam fugatum, Alingæ ouantem, peruenerunt. Atque ab eo, literas ad Payazitum obtinuerunt · quibus *Payazitum monebat ne[3] Zaretanum, dedititium, et uectigalem suum, molestia afficeret. Desineret uero, ab eo amplius tributum, et uectigal | reposcere. Idem, si rogaretur ab eo, se præstiturum. Payazitus, ut erat insolens, legatione excanduit, et sibi inauditum, ad eam diem, imperatoris nomen contempsit: eius uero potentiam parui pendit · ad hæc minaces literas, et conuitijs plenas, ad eum rescripsit. Imperare se, ut a Zaretano e uestigio discederet, sin minus, sciret sibi cum | potentissimo hoste, bellum esse. Erat Temurus Qhaterbago (uoluptuarius hortus redditur) oppido in Persia, ubi hyberna castra habuerat, cum Payaziti literæ ei redditæ sunt. Quas ubi perlegit: ob dictam, atque intentam contumeliam, extemplo castra, in Payazitum, mouit · et *uelis equisque (ut dicitur)[4] in Capadociam veniens, Sebastem, quæ diui | Blasij patria fuit, in primis inuasit et obtinuit, *ciuibus magnam cladem attulit urbemque[5] uastauit. A qua, diluculo eius diei, profectus est: qua uesperi, Xelebius † Payaziti filius, ad eam, cum ducentorum millium sagittariorum exercitu peruenit. Quem accessu noluit Temurus prohibere, nec cum illo prælium committere, quod existimaret, sua magnitudine indignum, cum uicario imperatore, | et iuuene confligere · eoque neglecto, in Babyloniam castra mouit. Ac cum *Tartarorum, qui candidi nominantur, cohortes,[6] quæ incertis sedibus, omnium hostes uagantur, in quibus erant, uirorum et fœminarum quinquaginta millia, ei occurrissent: prælium cum illis commisit, ducem cepit, plerosque peremit, superstites secum abduxit.

F 125a. 1

Helps Zaretan of Arsinga against Bāiazīd

2

3

4

Takes Sivas.

†*Hic perperam a nostratibus Cyriacelebis, uel Calepinus, uocitatur, cum eius nomen Cide Xelebius fuerit: quod dominus generosus Latine redditur.*

Marches on Baghdad.

5

F 125b 1

Defeats the White Tartars.

Ut uero Babyloniæ fines intrauit · Babylonius imperator, ei, ut parceret a cædibus, atque incendio, stipendium, et auxilia detulit, et pecuniam, Temuri inscriptionem præferentem admisit · et *insignium ipsius notam,[7] locis publicis, appingi

Takes Baghdad.

[1] 1st: expeditionis. [2] 1st: detrectaret. [3] 1st: quibus petebat ne [4] 1st: citatis equis.
[5] 1st: et incolarum clade edita. [6] 1st: Galactæorum Tartarorum cohortes. [7] 1st: armorum ipsius symbolum.

2 atque insculpi | permisit. Babylonem itaque transgrediens, Damascum, opulentissimam Syriæ urbem uenit: quam ob eam caussam expugnauit, quod suos legatos, qui suo
Carries prisoners to Samarkand. nomine tributum repetebant, in uincula coniecissent. Damascenos, Sebastenos (quorum plurimi Christiani erant) ac *candidos Tartaros[1] bello captos Samarcandam, ut expeditior esset, transmisit. Ipse *æstiuis mensibus castra[2] Alaræ, in Armenia habuit.

3 At vero | Payazitus, Sebastes excidio offensus, ut par pari referret, Arsingam
Bāiazīd takes Arsinga. inimicitiarum *caussam[3] expugnauit · at captam Zaretani uxorem, solui, honorique haberi, atque ut ab incendio, et cædibus urbisque excidio sui abstinerent; proposito supplicio, imperauit. Quod, etiamsi Payazito, plurimi socordiæ darent: quoniam
4 *ultionem cum iniuria Sebastæ accepta exæquasse[4] non uideretur; | uoluit ipse, sua lenitate, atque indulgentia, hosti qui se Dei flagellum iactabat, et truculentus, et sæuus haberi, potius existimabat: inuidiam conciliare, magis quam illi similis, ne
Timūr marches against him. in re quidem minima, haberi. At Temurus, ubi ab excubitoribus, Payazitum, Arsingam expugnasse cognouit: Alara, quam citissime, uersus Arsingam et Sebastem
5 castra mouit. Payazitus, | ubi hostem aduenire resciuit, ut eum celeritate præuerteret: impedimentis omnibus, atque ærario Anguri, quod erat munitissimum castrum, *Angur, i.e., uua.* relictis, uelocissime hostem consectabatur; quod ubi Temurus resciuit, iter ad sinis-
F. 126a. 1 tram flexit, et cum || Tauri montis iugum superasset, per octo dies intra montes se continuit. Payazitus, cum Arsingam, et Sebastem uenisset: nec a tergo, sibi hostem restitisse, antea resciuisset: quam expugnati Anguri, exhausti, atque expilati ærarij nuntium accepisset: ultra Sebastem profectus est. Temurus autem, ut ea, quæ
2 prospere, atque ex sententia successerant; dolis etiam adhibitis, confirmaret: | hanc
A snare to Bāiazīd. technam excogitauit. (Erat tunc temporis, in eius castris, Payaziti legatus.) Se *Reg. Ant.* fumo sulphuris, et fæculeæ paleæ, ut expallesceret, suffiri iussit: deinde, magnam uim calentis sanguinis, *ex ipso jugulati bouis collo[5] || hausit · ad extremum, quasi ægerrime laboraret, decubuit. Legatum, ut quam citissime ueniret, accersit. Aduen-
3 tante legato, | magna contentione, et cum extremi periculi significatione, uomere cœpit · et ea uomitione maximam sanguinis uim eiecit · ut legatum, magna hominis misericordia ceperit. Quod ubi Temurus animaduertit, et satis eum sibi persuadere cognouit, uere ipsum, atque serio laborare: fracta uoce, et singultanti simili, "Vides,"
4 inquit, "quam uicinus sim morti · | effluit enim cruor omnis. Scribe igitur, Payazito "fratri meo, mihi esse in animo, rem omnem familiarem meam, liberos, exercitumque, "illi concedere. Nemo enim est in orbe, ei potentia par, qui liberos, et rem meam "tutari queat. Maturet ergo, anteaquam excedam · ipsius enim aduentu, ante "obitum meum, et suis, et meis copijs, bene consultum erit." Cui legatus · "Sed "si placet, ego ipse, hero meo renuntiabo."—"Perge ergo," ait Temurus. Hac
F. 126b. 1 techna, et hostem securum, et incautum reddere: et ad se accitum, || itineris faciendi, celeritate lassum, et debilem efficere, consilium Temuri fuit. Legatus, Payazito, quæ uiderat, et quæ acceperat, a Temuro, quam citissime renuntiauit. Payazitus, siue quod fidem haberet, Temuri uerbis, siue quod certam sibi uictoriam, hoste ægroto

[1] 1st: Galactæos · 2ndly: albentes Tartaros; 3rdly: candidos Mongolos.
[2] 1st: æstiua castra. [3] 1st: seminarium.
[4] 1st: iniuriam Sebastæ acceptam ad amussim ultus fuisse. [5] 1st: ex bouis inciso collo.

promitteret: Angurum, quam ocyssime, perrexit. Quo cum fesso milite, atque
2 inordinatis copijs, peruenisset: | nec Temurus, qui instructis ordinibus, et integro
Bāiazid beaten, milite, eum expectabat: quiescendi, et suos colligendi, aciemque instruendi, locum
relinqueret: prælium committere coactus, superatus, et captus est. Pugnatum tamen
diu est, et per multas horas, dubia uictoria modo huc modo illuc, inclinare uide-
batur · dum hi, aduersos hostes impellunt, aduersi rursum illos, tum ij, qui seque-
3 bantur, | ut opem ferrent, illos qui præiuerant, et renitebantur · quasi tempestuo- *Ex Iouio sumpta similitudo*
sum mare, quod uentorum procella, modo huc rapitur, modo illuc, atque incertum,
et dubium, eo quo procella uocat, impellitur. Ad uesperam tandem, ad Tartaros
uictoria propendit · qui multitudine, et imperatoris astutia, Turcas longe exsupe-
4 rabant · quos Tartari sagittarum | *magno et assiduo imbre[1] obruerunt. Habebat
enim in castris Temurus, quadringenta equitum millia · quæ copiæ, Darij, et Xerxis
*copijs maiores erant[2] · quibus ut arma, et tela, integrum diem suppeditarentur,
diligentissime curauit. Payazitus uero, in specum, et foueam, hostium impetu
coniectus, effugere non potuit; quin a Mahammedde Sultano, Temuri filio caperetur. *Rod. Gons.*
5 Nam equo, | quo uehebatur, resupino depressus; sese attollere, atque erigere
captured, nequiuit, estque ab eo uiuus, ad Temurbegum patrem, deductus. Commissum est *Petrus Mexia ibid. Iouius loco citato.*
F. 127a. 1 prælium Anguri, in finibus minoris Armeniæ, Bythiniæ, et Galatiæ, ad Stellam
montem: qui ex Antitauro procurrit · ubi latissimus est campus, qui Turcico
idiomate, Cassouassi (anatum campus) dicitur: victoria Pompei, et Mithridatis calami-
& shamefully treated. tate celebrem. Ac Temurus captum Payazitum, aureis cathenis uinctum; et cauea
2 inclusum, præ se egit, quocunque perrexit · Sáporum Persarum regem imitatus, | qui *Iouius ibid.*
Valerianum Cæsarem, similibus ludibrijs, atque ærumnis confecit. Payazitus uero,
et accepti damni dolore, et contumeliarum pudore, ac uerecundia, breui contabuit.
Ferunt enim, Temurum, vincto Payazito, ad mensam, ossa quæ roderet, quasi cani,
proijcere solitum · ac cum uellet *equitare,[3] ex ipsius proni dorso, in equum *ascen-
3 dere.[4] Hoste potitus, *ubi | Taurum montem transcendit,[5] in Adiabenem, tanto *Dierbecan. Natolia a nostratibus Turquia, seu Turcia.*
ardore contendit: ut illi, nullæ non ciuitates cederent · Asiaque, et Syria manus
darent. Ac dum Payaziti imperium populatur, ad nouam Paladiam peruenit, ubi
paucos, ex Payaziti exitio superstites comprehensos, in Phrygiam, ad Quinisci *Rod. Gons.*
arcem compulit. Ducenta uero millia Turcarum, eo prælio cecidisse memoriæ | *Mexia author est. Verum Iouius* 14000 *ceri-*
4 proditum est. *disse scribit.*

Timūr in Egypt. Nec tamen, bellum ulterius ducere, Temurus defatigatione desijt · sed uictoriæ *Sabellicus. Ennead. 9. lib. 9.*
flatum sequutus, Ægypti regem, qui Memphi regni solium habebat, ultra Pelusium
abegit. Eam uero, suorum militum, curam egit, ut minoris æstimarit, Ægyptum *Cayrum. Messer, Hebr. Misr. Ægyptus.*
debellare, et obtinere: cum rege fugato, nullus superesset, qui resisteret; essetque
5 cum seruis (hoc enim sonat Mamalucus) qui abiecti sunt animis, rem transacturus; *Mexia, Iouius, et Sabellicus, locis adductis.*
quam salutem, et incolumitatem suarum copiarum in discrimen adducere, quas per
solitudinem traducere; ob aquationis difficultatem, et penuriam ualde periculosum
F. 127b. 1 esse intellexit. A quo bello regressus, Trapezuntis imperatorem, sibi vectigalem
Extent of his conquests. fecit. Teheranum urbem opulentam, et celebrem, Rhages conuentus, in Media *Iouius ex Damiata pacem retulisse, ut exercitum a peste uindicaret, scribit.*

[1] 1st: proluuie. [2] 1st: copias superabant. [3] 1st: inequitare.
[4] 1st: insilire. [5] 1st: et Tauro monte superato.

obtinuit. Imperij sui limitem, Alangogacæ, Arsingensis conuentus, in Cappadocia fixit. Quicquid terrarum est, a Tanai flumine, ad Nilum amnem, suis armis domuit. [Rhages]: Rheg pro-u[incia].

2 Urbes cepit clarissimas · Smyrnam, Antiochiam, Damascum, | Tripolim, Alepum, Babylonem, Persidem, Ecbathanam, Susas, Memphim, aliasque complures. Sabellicus, ibidem.

Turns against Tokhtamish.

Cum Tartaris sæpe manum conseruit, et Totamixum, Coramxæ Regis Tartariæ filium, quem ipse uicerat, in fugam bis uertit. Res uero gesta est hoc modo. Totamixus, cum longe abesse Temurum, externis bellis occupatum accepisset, excur- Rod. Gons.

3 sionem, in Mediam, | Adiabenem, atque Armeniam fecit · qua Persepolim, Calamiram, et Susas, atque alias urbes spoliauit, et spolijs locuples patriam repetebat · quod Temuro significatum est. Qui cum ijs copijs, quæ suppetebant · longe quidem inferioribus, Tartarum, ad Tesinam amnem, *is est Tanais,[1] in finibus Tartariæ est assequutus. Quo cum peruenit, Totamixus *se[1] amnem traiecerat, uadoque

4 aggeres, et præsidia, | ne Temurus transiret, optimo consilio opposuerat · nam eo excepto nullus erat, in ea regione, locus quo *trans Tesinam, absque nauiculis ire posset.[2] Quare cum impeditum iter, Temurus uideret: ad dolos confugit · Totamixoque per legatos, perferri iussit · se non inimicitiarum caussa uenisse, quod minores

Tokhtamish entrapped,

copiæ indicabant. Quare frustra sibi timere, atque *transitum[3] obstruere. Ad

5 quem Totamixus, sibi satis, superque | eius ingenium, et technas notas esse, remisit.

F. 128a. 1 Desisteret igitur sibi uelle imponere. Temurus discessum simulans, in aduersum flumen mouit. Totamixus itidem. Et triduo ita progressi sunt. At Temurus, ubi Totamixum, triduanis castris, ab amnis transitu, atque præsidijs abstraxit · mulieres, uirilem cultum, et arma sumere, et in castris, cum armatis etiam seruis, et aliquot millibus equitum præsidiariorum, esse iussit · ne hostis, sua castra, paucioribus

2 copijs | esse, intelligeret. Atque ubi nox lucem eripuit, adiuncto sibi totius exercitus robore, binos equos, singulis militibus dedit, quos commutarent, cum defatigarentur · et ea nocte, anteaquam dies elucesceret, duplo, quam exacto tridui spatio, progressus:

and twice defeated.

copias traduxit, et tertia fere, ab ortu solis hora, inopinantem Totamixum inuasit,

3 deuicit, fudit, fugauit, castra diripuit · | et prædam, quam ille corraserat, atque ipsius thesauros abripuit, et abduxit. Conatus est Totamixus, comparato iterum exercitu, prælium instaurare · et *susceptam maculam[4] eluere, sed iterum, a Temuro uictus est, atque ob eam caussam a suis infœlix, et *ærumnosus[5] habitus, eorum animos non mediocriter offendit.

4 At Temurus quicquid prædæ, spoliorum, | mancipiorum, auri, et argenti, ex ijs

Samarkand described.

omnibus regionibus, a se subactis collegerat, Samarcandam comportari præcepit. At uero regna filijs concredidit · prouincijs cognatos, atque affines Xacattæos præfecit. Est vero Samarcanda, ciuitas amplissima, ad Jaxartem fluuium in Sogdiana,

5 prope Scytharum et Daharum fines sita · iam inde | ab Alexandri temporibus, orbi celebris · quæ Temuro rege ea erat amplitudine, ut tribus millibus passuum, a porta Q. Curtius lib. 7. Rod. Gons.

F. 128b. 1 in portam rectâ ferretur · cuius ambitus nouem millium passuum erat. Eius autem suburbana plurimis uicis, uillis, hortis, ac uineis instructa, atque ornata, ad quattuor millia passuum, aliquibus locis patebant. Vijs latissimis, ad urbem adiba-

[1] Later addition. [2] 1st: Tesinam absque nauiculis transiret.
[3] 1st: adytum. [4] 1st: acceptam labem. [5] 1st: inauspicatus.

tur · quam aggeres, et ualla cingebant. Foris uenalibus abundabat, in quibus, distinctæ merces, et cibaria, et annona reliqua uendebantur. Ædes occurrebant,
2 structura concinnæ, | quamplurimæ. Basilica intra mœnia laxissima, hortique, in quibus, socrus suæ, sepulchrum, regiæ magnificentiæ consentaneum, extrui iusserat. In pomerio urbis, quattuor amplissimæ aulæ, atque horti spectabantur: verum illa, quæ Talicia dicebatur, et tribus millibus passuum, ab urbe aberat, longe erat optima,
3 atque omnium amplissima. | Tribus enim millibus passuum patebat. Erat uero super amplissimo, et arte fabricato aggere constituta · cui erat coniuncta uinea, eadem amplitudine, qua horti. Vrbis uero, atque agri prospectus, aduenis iucundissimus erat · nam amœnissima potius sylva, quam ciuitas uidebatur. | Porro, ea est, Samarcanda, cœli clementia: ut ipsis Christi natalitijs, cum illæ regiones *frigore[1] maxime rigent · et uuarum, et mélonum, in ea prouentus maximus sit. Abundat ager *gossipio[2] · at linum, et canabem, exteræ gentes inuexerunt. Nam domesticos famulos, in Persiam, Parthiam, et Hircaniam legauit, qui orbos parentibus, et
5 pauperes opifices, et colonos | cum ijs facultatibus, quas quisque haberet, etiamsi essent tenues: ut sunt oues, onagri, boues, et id genus alia · sumptibus municipialium eorum municipiorum, et uicorum per quæ transirent, deducerent. Quorum aduentu,
F. 129a. 1 centum millibus || incolarum, ciuitas aucta fuisse ferebatur · et multis gregibus, armentisque locupletata · ac nouis rebus exornata. Caudato pecore, armentis, equisque, Samarcandensis ager *circumfluit et abundat.[3] Annonæ vero, in urbe, magna erat uilitas. Ob quam caussam indigenæ, eam urbem Cimesquint (pinguem uillam) nominant. *Cimes* enim pingue: *quint* autem, uillam Tartarice sonat. |
2 Insigne urbis, et eius imperij, est, leonis effigies, orbe solis inclusa.

Genus est arietum, qui dumbi, hoc est caudati dicuntur ob caudæ molem

Ediguy (?) plots against Timūr,

Verum, ne a Totamixo, longius abstrahamur. Cum Ediguius Xacattæus, Temuri olim militum tribunus, homo audax, et ad facinus conandum natus, et regnandi cupidus, Tartaros, animis a suo rege, abalienatos accepisset: se Temuro inimicum
3 esse, Tartaris significauit · | optareque tyranno mortem, exitiumque afferre. Quare, si sibi cum copijs præsto essent: se Temurum expugnaturum, et contra quosuis hostes, pro ipsis pugnaturum recepit. Quod illi, æquo animo, admiserunt. Ob quam caussam, et ut eorum gratiam iniret, anteaquam copias traderent, Temuro insidias
4 tetendit: quibus detectis, ad Tartaros, re | infecta, transfugit · a quibus, peramanter

flees to the Tartars, dispossesses Tokhtamish,

acceptus, Totamixo aduersarius, et hostis, Rex salutatus est. At Temurus, cum nec fugientem Ediguium, proditione patefacta, capere potuisset; nec prouocatum, ad certamen trahere: solitos dolos adhibere cogitauit. Illi itaque, omnium, quæ ad eum diem egisset, se impunitatem dare, renuntiari iussit · et suum ex filio nepotem, |
5 si uellet, eius filiæ copulaturum. Cui Ediguius, per internuntios · "Optime," ait,

and evades Timur's cunning.

"perspicio, quo ista tua verba spectent, quippe qui in tuis castris, uiginti annis sum "uersatus · ac tuos dolos perspexerim. Quare, districtis gladijs tantum, tecum in
F. 129b. 1 "campo amicitiam conciliare mecum ipse statui. Desinas ergo, fucatis, || et fraude "oblitis uerbis, me magis lacessere, quam pellicere." At vero Totamixus, iniuria superinductum Regem, et proditorum audaciam non ferens: cum Ediguio prælium commisit · a quo uictus, in uicum, iuxta Samarcandam, ad Temuri præsidia confugit.

Tokhtamish flees to Timūr.

[1] Later addition. [2] 1st: gausape. [3] 1st: exuberat

Ediguy drives his son from Caffa.

Filius eius, *ad mare nigrum seu Mæotidem paludem Theodosiam, Genuensium urbem, in Cimerio Bosphoro, Tauricæ Chersonesi, positam petijt, quæ nunc Caffa
2 dicitur[1] · unde Ediguium lacessebat. At Ediguius, | cum Caffam obsidione premeret, et agrum uastaret, ac ciues obsidionem amplius ferre nequirent: cum Tartaro egerunt, ut clam, urbe cederet. Qui ciuium flagitationi morem gerens, urbe clam excessit, et patri, fratribusque ad Samarcandam, se adiunxit · in quorum comitatu,
3 ad Temurum uenit. At Caffenses, cum Ediguio pacem fecerunt. Porro, | impius Ediguius, Tartaros omnes, qui ad eam diem, ex libito, quod magis arridebat, uiuendi

Ediguy's zeal for the Qorān.

institutum, quod ad religionem attinebat, sequebantur: ad Mahammeddis superstitionem traduxit, ac Tartariæ regnō contentus, nihil contra Temurum, eius dexteritatem, et dolos ueritus, amplius molitus est. Porro Tartaria, ijs pulsis regibus,
4 qui genus a Cinguiscano | ducebant; multorum deinde tyrannidi exposita est · et Cinguiscani posteri, Xacattæis admixti sunt.

Timūr born under a lucky star.

Cœterum, ne a Temuro longius digrediamur: eius profecto fortunam (si fas est, ita loqui) nemo unquam satis mirabitur. Nam, eo infortunio excepto, quo *Petrus Mexia.* fusus, et uulneratus est: fortunæ tergum nunquam uidit · ad quam superandam, forti, excelsoque animo semper fuit: nec ab incepto, quin eam periclitaretur, unquam destitit.

Eius ætate, Regnum Indiæ, quod nunc Zelaldinus tenet, Christianus rex ad- *Rod. Gons*
F. 130a. 1 ministrabat. Cuius erat || regia Delinum. Hic in prælium cum Temuro descendit ·

He defeats the Christian King of Delhi

et multitudine, ac fortitudine elephantum superior, Temurum primo prælio fudit · verum sequenti die, instaurato exercitu, nihil hesterno incommodo perturbatus, elephantum virtutem, ac robur, camelis palea onustis, elusit. Nam ubi elephantum
2 cuneus, aduersus suum exercitum mouit, admoueri | camelos ad elephantes iussit, mox ignem subijci, cum proxime ad elephantes accesserunt: ac cum palea subito conflagraret, ignis camelos, in aduersos elephantes, impelleret, illi, qui maxime ignem exhorrent, flamma perterriti, pedem retulerunt · et suorum ordines perturbarunt.
3 Tum milites, quibus fumus conspectum hostium eripuerat, ab aduersarijs | cæsi, et profligati terga uerterunt · et Rex uictus, et fugatus, in Paharopanisum, ex fuga se recepit. Temurus uero, Minoris Indiæ, quæ cis *Indum[2] amnem, et Paharo-
panisum est, partem obtinuit. At Minor India quattuor præfecturas olim conti- *Plinius.*
nebat: Paharopanisadas, Arios, Aracosios, et Gedrosios. Cum vero Rex Indiæ,
4 redintegratis copijs, bellum repeteret: continuit | se Temurus in campo, ut hostem ad se traheret, qui superiore clade cautior, in montibus restitit · et eo modo dirempta pugna, Temurus *loca quæ occupauerat[3] retinuit · ille in montibus, ne se longius Xacattæi ferrent, præsidia collocauit.

Porro Temurus, tot, tantisque victorijs auctus; Serarum regi uectigal, quod priores Samarcandæi reges pendebant, soluere recusabat · illique bellum illaturus
F. 130b. 1 fuisset, nisi eum regionum intercapedo prohibuisset. Distat enim Cambalecum *Cambalecum et Seres.*

His plans against the King of the Seræ,

Serarum metropolis, a Samarcanda, ter mille passuum millibus · ac per mille passuum millia, præter pastorum caulas, et magalia, nullum municipium, aut pagus occurrit.

[1] 1st: Caffam, Genuensium urbem, in finibus Parthiæ petijt. [2] Later addition.
[3] 1st: quæ euicerat.

Nam octingentorum camelorum turmam, quæ ex Tartaria, Cambalecum iter agebat: ut regem prouocaret: abripuit. |

2 or Cathayans, a Xtian.

At vero, Serarum regio, nostro sæculo *Cataium[1] dicitur. Seræ uero, uel Seres *Cataini; religione ut fertur plerique Christiani, Judæis, gentilibus, Agarenisque tribules. Quorum rex, qui eo tempore rerum potiebatur quo Societatis Sacerdotes, cum Zelaldino uersabantur, Emanuel erat nomine.[3] Olim eius maiores, Caucinsynæ

3 oram maritimam *incolebant[4] · a qua bellis Caucinsyniensium abacti, ad | superiorem, et mediterraneam regionem se receperunt. Potest vero ad Seras adiri, eo amne

Cochinchina once under the Seræ.

qui ad Caucinsynæ maritimam urbem in mare effunditur. Non erit fortasse ab re, hoc loco admonere, nominis affinitate, illos deceptos fuisse, qui *Cambaiæ,[5] Cathainos habitasse, memoriæ prodiderunt. Nam genus quoddam hominum, qui mercatura |

4 quæstum faciunt, non *Cambaiæ[5] solum, sed Calecutij, et in Indiæ ora maritima uniuersa, gentiles · quidem: Chatini dicuntur: et uiles atque abiecti habentur. At

The Khatans(?) of Cambay no Cathayans.

*Cathaini,[6] et sunt, et fuerunt semper Christiani.[7]

Size of Khānbāligh.

Cæterum, Temuri ætate, Cambaleci ambitus, quadraginta passuum millibus patebat. Regis uero copiæ, myriadem superabant, et terrori Tartaris atque Maiori

F. 131a. 1 Asiæ uniuersæ erant. || Cum enim Serarum imperator, aciem educebat, quadringentos mille equites, in præsidijs relinquebat · sexcentos secum in acie uersari præcipiebat. Erat uero uulgus in castris prope infinitum. Ferunt quicquid serici, aut

The silks of the Seræ pass through China.

bombycini ex Syna, ad nos comportatur, ex Serarum regione, ad Synos permanare · eosque, sericarum uestium fuisse inuentores.

2 Timūr's army.

Jamuero | Temurus, more maiorum, acies distributas, in castris, quasi in instructissima urbe habebat · in quibus singularum artium artificibus, distinctus locus erat assignatus. Commeatus omnis, et merces, diuersis foris uenalibus proponebantur.

Thefts punished.

Furibus in castris, nullus erat locus, nam si deprehendebantur, illis subula nares,

3 imperatoria lege, perforabantur. Ac cum diligentissime | uias, ne cui uis afferretur, custodiri iuberet: omnium rerum abundantia exercitus affluebat. Diligenter vero,

Discipline.

tribunorum militum opera, curabat; ne ulli graues tumultus, aut seditio aliqua excitarentur. Bursæ cum esset, post uictum Payazitum, viginti mille taberna-

4 cula, in castris habebat. Samarcandæ, triginta millibus auxit. Fano ligneo, in

Movable wooden oratory.

castris utebatur, commissuris ita connexo, et composito, ut efferri, et mutari facile posset. Vexillis candidis, lenitatem, et clementiam; rubris, cruorem, et cædes; nigris,

Colour of banners.

excidium portendebat. Ne milites castris excederent, diligentissimam operam dabat.

Deserting made difficult.

Et cum capta Samarcanda, in Persiam proficisceretur, et *Jaxartis fluminis oras

5 ponte adiunxisset,[9] qua | copias traduceret, *amnem transuectus,[10] ne patriæ desyderio Sogdianus, et Xacattæus miles remearet: pontem deturbauit. Post reditum, eodem

F. 131b. 1 consilio, aliam deiecit, ne mancipijs iter ad fugam pateret. Imperauit uero, ne

Cytaios nominat D. Antoninus. *Quod nomen a Scythis deductum uidetur.*[2] *Anno Christi 1581.*

Rod. Gons

Petrus Mexia. Pius 2us.

Rod. Gons.

Prusa, penes Olympum montem, Bythiniæ urbs, Asiatici imperij caput. Long. 57. Lat. 41. 4. Ptol. lib. 5. cap. 1. tab. 1. Asiæ.[8]

Sabellicus, ibid.

Jaxartus flu[men] ab accolis Chesel, i. e., ruber, uel rubricatus uocatur. Ptol. lib. 6. cap. 14. tab. 7. Asiæ. A Scythis olim Sylis dicebatur. Plin. & Solinus. In Caspium mare intrat. Long. 97. Lat. 48.[8]

---

[1] 1st: Catayum. [2] Later addition; cancelled. "Cytaios" was at first written "Cytayos."

[3] 1st: Catayni; qui religione sunt Christiani · quorum rex qui eo tempore sceptrum tenebat, quo Societatis Sacerdotes, cum Zelaldino uersabantur, Emanuel dicebatur.

[4] 1st: tenebant. [5] 1st: Cambysiæ; 2ndly: Coiambæ. [6] 1st: Cathayni.

[7] This passage from: Olim eius maiores (fol. 130b. 2) is erased more boldly than the previous one beginning with: "At vero" (*ibid.*).

[8] Later addition. [9] 1st: Jaxarti flumini pontem imposuisset. [10] 1st: transmisso amne.

cymbis, vel ipsi etiam Xacattæi, absque scripta facultate, transueherentur · at omnibus qui Samarcandam peterent, ut esset libera, et gratuita transmissio. Ac ne
Wholesale divorcing. uxorum desyderio, miles pedem referret · cum in Payazitum mouit, se primum iure
2 iurando obstrinxit, non esse se Samarcandam, ante septennium | rediturum, deinde militibus edixit, ut secum suas uxores abducerent: sin minus, se uxoribus facultatem dare, ut fide uirorum liberatæ, cui uellent adhærescerent · (barbarum quidem, et
At the Volga. hominis humanarum, ac diuinarum legum contemptoris edictum). Cum Volgam *Iouius ibidem.*
amnem *tranauit, lintribus[1] greges, et armenta prope innumera, ut pascua defutura *Volga olim Rha dicebatur.*
3 uiderentur, | et quamplurimas fœminas traduxit. At ut equites singuli, singulos pedites equis efferrent, et transueherent, imperauit. *Populi equitumque magis-
Jansa his general. trum Jansam, suum ex sorore nepotem,[2] constituit · quo adiutore, Samarcandæ Regi *Roder. Gons.*
vim et manus intulit.

Cæterum, an uirtute magis, an uero militari consilio, et technis ualuerit dubium
4 est. Nam dolos plerisque | prælijs adhibebat. Hæreditarium quidem est, Tartaris
Tartar tactics of old. et ijs gentibus, quæ ab eis ortæ sunt · ut est gens Parthorum, ut fugiendo, ad eum modum pugnent, quem Lucanus eleganter describit:

Pugna leuis, bellumque fugax, turmæque uagantes, *Lucanus.*
Et melior cessisse loco, quam pellere miles, |
5 Illita terra dolis, nec Martem cominus unquam,
Ausa pati uirtus, sed longe tendere neruos,
Et quæcunque velint, permittere uulnera uentis.

F. 132a. 1 Quo Temurus more, maiores turmas, sæpenumero delusit · || verum hi fuere peculiares
Timūr's cunning and cruelty at Sivas, eius doli, quibus interdum crudelitatem, et immanitatem immiscuit. Cum Sebastem *Rod. Gons.*
obsideret: ciues cum eo, per legatos, de deditione, et uectigali soluendo egerunt, dummodo res, sine sanguine, transigeretur. Quibus cum annuisset: et primarios
2 ciues, ut pacta confirmarentur, euocasset: correptos miseros homines, in | foueas, quas magna laxitate parauerat, conijci, et *iniecta humo contegi[3] præcepit. Vrbem *Pius 2us de 2a Asiæ parte cap. 31.*
and Caffa. uero, ut diximus, uastauit. Cafam mox obsessurus, Scythas negotiatores præmisit, qui armenorum murium pelles, minoris uenderent, quam solebant, ut ad eas coemendas emptores allicerentur. Qua techna, cum æs omne, in suam potestatem re-
3 degisset: urbe tandem expugnata, | pelles cum reliqua præda recepit · quæ *defodi humo[4] nequiuerant, ut fere semper pecuniæ, atque thesauri solent.

Other Instances. Sæuiebat quidem interdum, in suos populares, et Agarenos. Nam ut fidem suo- *Ex Rod. Gons. fere omnia quæ sequuntur.*
rum, erga liberos suos periclitaretur: se mortuum renuntiari iussit: quo nuntio, cum
4 non pauci, ab obsequio filiorum, cum conuitio se subduxissent, in eos | crudeliter animaduertit. Ac cum præteriens in quodam pago, commeatum non reperisset: ab extrema acie, messes resecari, et regionem uastari, prædamque hominum, pecudum, et iumentorum agi imperauit. *Candidorum[5] item Tartarorum, qui sibi repugnauerant, quos ipse, cum Mesopotamiam peteret, excīdit, cadauerum struem, ut alijs metum, et terrorem incuteret, in eo loco, ubi illos debellauit, excitari iussit.

[1] 1st: traiecit, cymbis. [2] 1st: Sui exercitus magistrum militiæ, Jansam nepotem suum ex sorore.
[3] 1st: consepeliri. [4] 1st: defossæ humo, abscondi. [5] 1st: Galacteorum; 2ndly: Galatinorum.

F. 132b. 1 Verum in Christianos || eo ferocius sæuiebat, quod Græci et Genuenses Payazito
Cruelty and treachery towards the Xtians of Arsinga. fauissent · in eo bello, quo eum cepit. Nam cum Arsingam, eo bello confecto uenisset, Agarenique, Zaretanum urbis, et regionis principem, apud eum accusassent, quod
plus Christianis, quam sibi tribueret, et quod Christianorum templa, potiora essent
2 quam sua: e uestigio Archipresbyterum, nisi fidem | abiuraret (quod uir optimus, et religiosissimus constanti animo *recusauit[1]) et Christianos omnes necari, et templa solo æquari iussit. At pro Christianorum capitibus, Zaretani (qui licet Agarenus, natura erat mitis, et Christianorum, atque adeo suorum ciuium amans), septem millibus sestertiorum numeratis, intercessionem admisit · at uero quin templa deijceret, |
3 adduci non potuit. Alia in urbe, quæ Pagrixum dicitur, ut Agarenis, id postulantibus, morem gereret, posteaquam pactam pecuniam accepit, qua spoponderat, se Christianorum templum non direpturum, tandem exscidit · funditusque euertit. Ea- *Pagrixum.* *Barba munda.*
His plans against the Christian Seræ. dem animi, in Christianos, offensione; Catay-cani, hoc est, Serarum regis legatos, qui
4 pendi, a prioribus Samarcandæ regibus, | solitum uectigal, regis sui nomine, reposcebant; suspendio necare meditabatur. Erat uero soluendo, si soluere uoluisset.
His wealth. Nam Crœsi diuitias, facile superasse, creditus est. Ex manubijs enim, unius Payaziti · deuicti, tantum argenti, et auri, eius thesauris accessit: ut in ijs, portas aureas
5 haberet · aureum item armarium, quo permulti scyphi, pateræ, catini, patinæ | et amphoræ aureæ, et argenteæ includebantur: in cuius fronte insculpta erat unio, nucis iuglandis magnitudine, aliæque minores, emblematis, et cælaturis inclusæ.
F. 133a. 1 Præterea auream || mensam, cui miræ magnitudinis smaragdus, erat *inclusus.[2] Ad hæc auream quercum, miræ pulchritudinis. Denique, uasa alia quamplurima, ex auro argentoque. At numeratæ pecuniæ nullus erat modus. His omnibus accedit, quod ea rupes, è qua adamantes eruuntur, in eius potestate fuit. Enimuero thesauros, et
2 ruta cæsa omnia, atque omnem pretiosam supellectilem, castro quodam, | quod a reliquo continenti, magno anfractu, disiunctum fabricauerat, illata asseruabat. Quo item in loco, armamentarium collocauerat · ubi mille artifices, arma fabrefaciebant.

Familia priuata. Atque, ut ad eius priuatam familiam ueniamus · plures uxores, Agarenorum
His 4 sons. more habuit. Ex ijs sustulit filios, Janguirium, qui uita functus est, ante patrem:
3 Miramxam, Xarocum, et Mahammeddem Sultanum, qui Payazitum | cepit · et in
Grandsons. castris inferijt. Nepotes: ex Janguirio · Pir Mahammeddem. Ex Miramxa: Ommarem; Abobácarem, et Cárilum. His regna gubernanda tradidit · Miramxæ
He divides his kingdom. Persiam: sed ea prouincia, patris imperio, eam ob caussam abdicatus est, quod Persepoli, et Ecbathanis, præstantia quædam ædificia deiecit, et quod *apud Temurum patrem ab uxore sua[4] Gánsada, Cárili matre acusatus, in proditionis suspici-
4 onem uenit. *Eo progressa est fœminæ ira.[5] Cuius | locum, Hommarus filius eius, Temuri aui præcepto subijt. At uero Babylonem,[6] ad Euphratem, et Alepum,[6]

---

[1] 1st: detrectauit. [2] 1st: inditus.

[3] Later marginal note: *Pthol. lib. 6. c. 2. tab. 5 Asiæ.—Ecbathana. Tabris. Long. 88. Lat. 37. 45.—Persepolis. Xiras. Persarum imperij caput, olim urbium elegantissima, Curtio, Arriano, et Diodoro authoribus. Nostra memoria sedes est Persiæ regum. Long. 91. Lat. 33. 20. Pthol. lib. 6. cap. 4. tab. Asiæ. 5.*

[4] 1st: a Temuri uxore. [5] Later addition.

[6] Later marginal note: *Babylon, nunc Bagdad.—Alepum, olim Hierapolis et Callinice, dicta est a Plinio Bambycon et a Syris Magog. Long. 71. 19. Lat. 36. 25. Pthol. lib. 5. cap. 15. tab. Asiæ 4. Ad Cyrres[ticum?] Syriæ conuentum pertinet ut..*[1 word illegible].

Damascumque in Syria, Abóbacari ipsius item Miramxæ filio, commisit. Xaroco Hircaniam, et Parthiam attribuit. Et suorum interuentu, atque oratu · Miramxæ tandem ueniam dedit: qui ad eius pedes, appensa in collo resti, accidit: et sibi præ-
5 teritam noxam ædificiorum, quæ demolitus erat, dimitti implorauit. | Verum, eo erat erga Pir Mahammeddem, Janguiri filium amore, ut ei, quicquid Indiæ regi abstulerat attribueret: et eum, Indiæ Regem, salutari iuberet. Ex sorore nepotes habuit Jansam, quem regiæ cohortis ductorem creauit · et Sultan Hammedum, quem satellitij, et præsidij, sui capitis, ducem constituit.

Later note: *Sultania, olim Heraclea, postea Plinio et Solino Achais. Urbs est Mediæ long. 80 lat. 36. 40 Ptol.* [the rest cut off by the binder].

Porro domesticus *famulorum apparatus illi erat amplissimus[1] · cui annumera-
F. 133b. 1 bantur · ij cursores, quos antea commemorauimus · || gelabdares dici, qui a Tartaris
Palace attendants. Anch. dicuntur. Aulæ, et curiæ ministris, ijsdem utebatur, quibus Zelaldinus, qui per manus traditam, Temuri consuetudinem, uel in minimis rebus, semper imitari summa ope nititur. Principibus quidem uictis, quasi famulis utebatur, quibus alendas bestias, et uolucres tradebat: quas statis temporibus, ad se afferrent · ex
2 quibus si quid deperibat, miserum hominem, | cui erat creditum, morte plectebat. Mitius quidem agit Zelaldinus, qui pecuniam tantum, sibi solui, rei perditæ loco iubet. Illud crudele, istud sordidum.

His coat of arms. Dedititijs, et uectigalibus, ut *sua insignia,[2] locis publicis appingerent, nummisque insculperent, imperabat. Ea erant, tres circuli, trigoni situ positi, quorum unus,
3 duobus subsideret, et inferiorem trianguli cuspidem efficeret. | Quibus significari uolebat; se Asiæ, Affricæ, | et Europæ dominatorem esse. At militaris dignitatis, insigne erat · capillorum, ternis ordinibus, implexa fascia · quæ ex aureo tuguriolo, qui galero, pileo, aut galeæ affigebatur, ad humeros, scapulasque dependebat.

Posteaquam a bellis, Temuro datum est otium, ad ædificationem studia, et Ædificia.
4 cogitationes transtulit. Et Quexi, in paterna | domo, aulam magnis sumptibus
Sumptuous buildings at Kesh & Samarkand. ædificauit. Intra viginti dierum spatium, forum uenale latissimum, in medio Samarcandæ, excitatis apothecis, atque domibus additaque fornice, ad solem, et imbres arcendos, adhibitis fenestris, utrinque, quibus locus illustraretur extruxit · quod ab extrema una urbis porta, in alteram aduersam recta ferebatur. Ædificauit item
5 sepulchrum Samarcandæ. | Mahammeddi filio, quem ideo Sultanum cognominabat, quod Sultan Paiazitum, sua manu prehendisset. Quod cum humile iudicasset, et emendari iussisset, intra decem dierum spatium, opus ornatissimum, et amplissimum, artificum *expedita[3] celeritate, ac diligentia: et instantis, atque urgentis imperatoris, tum metu, tum gratia, qui cibos sua manu subministrabat, absolutum est. Fano
F 134a. 1 sepulchri socrus | suæ laxissimum etiam ostium, quam breuissime, et accuratissime,
Karabāgh. magnaque elegantia perfectum, imponi iussit. Cárabácum in Persia condidit,* quo ipse cohortes frequenter in hyberna mittere solebat[4] · ædium bene materiatarum, uiginti millibus ornatam.

Amusements. In otio latrunculorum ludo, et spectaculis gladiatorum, et pugilum plurimum Otium.

---

[1] 1st: famulatus erat amplissimus.
[2] 1st: armorum suorum insignia.
[3] 1st: indefessa.
[4] 1st: in eo agro, ubi frequenter hyberna castra habere solebat.

2 tenebatur. Conuiuia sæpe agitabat, quibus equorum carnes, assæ, et elixæ | apponebantur.[1]

Banquets amidst scenes of bloodshed.

Illud uero, magnam fuisse hominis feritatem commonstrat: quod in medijs epulis, homines necari iubebat. Nam in filij cuiusdam sui, nuptiarum ludis, ad quos frequentes, ex Samarcandæi conuentus oppidis, omnium ordinum, homines confluxerant, furcas erigi iussit, ac dixit · illis ludis, se meritis munera, sontibus supplicia 3 daturum. Quod diligentissime præstitit · | et è conuiuio et epulis, magnum prætorem suum, laqueo de furca strangulari mandauit. Eodem supplicio affecit alium, qui, illius patrocinium susceperat · ac, cum rogatus a Buródo, sua ex sorore nepote, qui ei erat charus, ut numeratis quadringentis sestertijs, homo dimitteretur · ipseque annuisset, ubi pecuniam accepit, miserum hominem, ad quæstiones, ut si quid pe- 4 cuniarum | esset amplius, extorqueret: primum adegit · deinde, ubi omnes eius facultates exhausit: verso deorsum capite, et colligatis, in patibulo pedibus, suspendio necauit. Cuidam, *commendatos a se,[2] tres mille equos, cum repeteret, in promptu non habenti, sex mille tamen, si ad quærendum locus daretur, spondenti: 5 quærendi spatium denegauit · ac strangulari, infœlicem | hominem iussit · ijsdem ludis, in rei frumentariæ, atque annonæ institores, quod care uenderent: et in sutores, quod præscriptum pretium prætergrederentur, animaduertit.

Feritas Temuri.

Ostentation.

Verum conuiuia tum uel maxime *magnifice ac splendide ornabat,[3] cum legatos F. 134b. 1 excipiebat, quos ut opes || ostentaret, ad se in basilicas, hortos, uillas, et in castra optime instructa, inuitabat · quorum gratia, nummos aureos, et argenteos, ac gemmas, laminis inclusas, in plebem spargebat. Erat uero illud, Mongolis pergratissimum, quod lautissime conuiuari licebat. Equinarum enim carnium, amplissima fercula apponebantur. Quem tamen epularum morem, cæteri milites exhorruerunt, | *Jouius ibid.* 2 qui, cum Paiaziti castra diriperentur, aderant: *nam[4] Mongolos, in pingues equos, qui passim uagabantur, non secus inuolare uidebant · quam in leporem aquila. Nec multum, ab huius consuetudinis feritate, abest illa, qua, si indigent, non horrent equorum sanguine, famem, sitimque depellere. Nam fatigati, venam *post[5] equi aurem 3 aperiunt, et calentem | cruorem hauriunt, et potant.

Conuiuia.

Festive fare of the Moghuls.

Mongolorum mos.

Foreign embassies.

De Clavijo.

Verum his prætermissis, ad pauca deueniamus, quæ, de Temuro dicenda restant. Frequens erat, in eius curia, legatorum, et principum virorum, *ex omnium prope terrarum orbe,[6] concursus: in quibus, ex ultima Hispania, Henrici quarti Castellæ Regis legati.

Rod. Gons.

Penalties for crime.

Cæterum Agarenico more, ius dicebat · et gentilitia, a maioribus, accepta con- 4 suetudine, | nobiles strangulari ex patibulo; plebeios, capite plecti (contra quam a nostratibus factitatur) aut stipitibus affigi, imperabat.

Jus dicendi modus.

Timur's extreme old age.

Is vero, ad eam senectutem, uitam tot laboribus exercitam, tot victorijs claram, perduxit: ut supercilijs, in oculos, decidentibus, uix aspiceret: et jam decrepitus, lectica ueheretur. Qui senio tandem confectus, Samarcandæ *postea interijt quam

Jouius ibid.

Temuri mors.

[1] Later marginal note, erased: utpote ab hippophagis edendæ.
[2] 1st: commendatos sibi ab illo.
[3] 1st: actitabat.
[4] 1st: cum.
[5] 1st: trans.
[6] 1st: ex omni prope orbe.

5 undecim annis regnauit[1] · cuius | mortem, cometem magnum, crocei coloris, portendisse, ij qui sidera obseruant, iudicarunt. *Anno Domini* 1405.

In iuuentute, agilis fuit, et leuis, pulcher, et optimæ habitudinis : ingenio acutus, *Petrus Mexia.*
F. 135a. 1 iudicio, || et mente celeri, at postquam prælijs assueuit facie factus est feroci, oculis
Reflections on his life & character. obductis, semperque minacibus, corpore procero, lato, neruoso, ualentique; ut cum *Jouius.*
arcum tartaricum contenderet, manum post aurem traheret, telo autem, æneum
mortarium transfigeret. Ferebant, qui Temurbegum uiderunt, eum Hannibali fuisse *Pius 2us.*
2 similem si eius corporis forma, et habitudo, | cum ijs quæ de Pœno scribuntur,
componantur. Puer solem, lunam, astra, et ignem, Mongolica superstitione, coluit. *Rod. Gons.*
Juuenis Agarenorum credulitatem complexus est: Daruéges coluit, eos potissimum,
qui nudi penitus, et rasi, frigoris, et æstus iniurijs expositi, et uagi, canentes,
et crotala percutientes, stipe uictitabant. Fuit uero, humana sapientia et dex-
3 teritate mirabili: iustitiam, | et liberalitatem, in suos diligentissime coluit. *Dif- *Petrus Mexia.*
cile fuit, in eo iudicare, agilitatene, atque uirtute, an uero prudentia, et ingenio,
consilioque præstaret.[2] At vero, tot, ac tam præclara ipsius animi, ornamenta,
*φιλοπουσία,[3] et insita crudelitas, obscurabant. Ac de nimia eius crudelitate, illud Crudelitas.
memoriæ proditum est, quod non sine stomacho narrari, et audiri potest · puero- *Sabellicus.*
4 rum, | ac puellarum agmen, qui palmas præferentes, patriæ excidium deprecabantur: a suo equitatu, conculcari, atque obteri imperauisse. Atque *ex eadem crudelitatis voragine,[4] illa pugnacitas emanauit qua capta Damasco, cum arcis præsidiarios,
qui restiterant, facti pœnituisset, et arce, deditione cederent : noluit conditionem admittere · maluitque, *ut bellicæ uirtutis, prudentiæ, et ferocitatis suæ specimen daret:[5] *Petrus Mexia.*
præsidiarios armis uictos, quam dedititios, in suam potestatem redigere: arcemque, *Pius 2us.*
F. 135b. 1 castro, uel aggere || e regione, ex tabulatis extructo, expugnare · quam reseratis foribus *Jouius.*
triumphans intrare. Erat porro dictis, et factis solers, et acutus. Egidæ, ad radices Solertia.
eius montis, ubi resedit arca Noæ,[6] fores euertit, quod prædonum esset perfugium : et, *Rod. Gons.*
ne iterum erigerentur, cauit. Cuidam Genuensi obsecranti, ut mitius cum uictis
2 ageret, turbato aspectu, respondit · "Quid? Tune | me hominem esse putas? an
"non potius Dei iram?" Alij roganti, ut Paiazitti *calamitatum[7] misereretur, grauiter
succensuit. "Non in hunc," inquit, "animaduerto, tanquam in arrogantem, et *Jouius.*
"superbum; sed quasi in parricidam, qui, ut imperium occuparet, fratrem suum,
"natu maiorem, peremit." Vt forum Samarcandæ quod supra memorauimus ædifica- *Rod. Gons.*
3 ret, | multorum ædes diruit; ac cum a familiaribus quibusdam amicis, ex stemmate
Mahammeddis (qui Saijdij, et Xarifij · ad Agarenis appellantur, et magni fiunt)
Temurum damni admonerent, minaciter respondit · "Hæc urbs mea est · quam mea
"pecunia emi. Cuius emptionis syngrafa, et cautiones apud me habeo: quas die
4 "crastina proferam; ac, si quid præterea soluendum | iudicabis : pro uestro arbitratu
"persoluam." Mirum sane, quin eos iusserit, extremo supplicio puniri. Iniquo

[1] 1st: interijt.
[2] This sentence is erased in the MS.
[3] 1st: bibacitas.
[4] 1st: ex eodem crudelitatis fonte.
[5] 1st: ut suæ uirtutis, prudentiæ, et pugnacitatis specimen daret.
[6] Later marginal note: *Ararat Boccatio et Aytono, et terra Ararat in lib. Reg., a Pthol. Gordæi montes, a quibus regio Gordæne, vel Gordæna, quorum montium long. 75. lat. 39. 40. Tab. 3 Asiæ.*
[7] 1st: miseriarum.

enim animo, commonitiones huiusmodi ferebat. A suis Temur Cushlan, hoc est, ferrum fortunatum: ab exteris terrarum orbis terror, exitium, et ruina dicebatur. At ipse, horribili uoce, se iram Dei iactabat: quæ in orbem uenerat, ut in eius | 5 corruptæ ætatis, improbos homines, aminaduerteret. *Iouius.*

Troubles after Tīmūr's death. Khalil, son of Mirān Shāh, slays Jansa's son, whose 2 brothers flee to Shāhrukh.

Motus post Temuri mortem.

Verum enimuero, Temuri mortem, (ubi uulgata est) magni consequuti sunt F. 116a. 1 motus. Nam Cárilus Miramxæ filius, Temuri || nepos, Butodum Jansæ filium, qui fratrum adiutorio, Temuri auunculi sui ærarium, et thesauros Samarcandæ occupauerat: comparato quam celeriter exercitu, interemit. Quo interempto, duo fratres reliqui, ad Xarócum Temuri filium, consobrinum uero suum, qui Helaci in Parthia erat, confugerunt. Cárilus autem, thesauris, et auro potitus: auo primum parentauit · | 2 deinde patri cursores legauit, qui, Temurum è vita exisse,* ac Butodum thesauri, urbis et imperij inuasorem, se confecisse, nuntiarent:[1] * quapropter opus esse ut quam celeriter ueniret.[2] Erat Cárilus, Gansadæ filius, quæ *virum suum[3] Miramxam, apud *socerum suum Temurum,[4] proditionis insimulauerat. Atque hæc Samarcandæ gesta sunt. *Ex Rod. Gens. omnia quæ sequuntur.*

Jansa killed at Karabāgh by Mirzā 'Umar, son of Mirān Shāh.

3 At Carabácæ in Persia, Jansas Butodi | frater, Temuri nepos, et ex intimis familiaribus, *Ommaris,[5] *Miramxae filij,[3] qui Persiam, pro Temuro auo[3] regebat, a consilijs, et rei familiaris administrator: seditionem in eius castris concitauit · et primarium quendam uirum, quem Ommaris libenter adhibebat, occidit. Armamentarium deinde, occupare contendit · att .men, a militibus est repulsus. Tandem 4 ad Ommaris tabernaculum ut eum interficeret profectus, | pari modo, a satellitio reiectus, in suum tabernaculum, se recepit. Erat vero in castris, maxima trepidatio. Rumor enim percrebuerat, Ediguium Tartariæ tyrannum, in castra inuasisse · at Ommaris, ad cuius tabernaculum, omnes copiæ confluxerant, ignarus quo 5 moueret; quid consilij caperet, nesciebat. Jansæ enim, | quo quasi educatore usus erat, authoritatem, et potentiam reformidabat; ac cum incertus hæreret: quidam F. 136b. 1 ex amicis occurrit. "Si mihi a te, fiat Jansæ interficiendi potestas,|| hi motus, atque trepidatio componentur." Cui Ommaris, "Quid igitur cessas? Propera." Ille inopinantem occupat, necat, caput præscindit, correptum caput ad Ommarem sistit. Eius nece, cum Ediguij, rumor aspersus cessasset: seditio, atque tumultus · sedatus est.

Jansa's head sent to Mirān Shāh at Baghdad.

Ommaris, ad Miramxam patrem, Jansæ caput, Babylonem, in Assyriam transmisit · et ad matrem, et | 2 fratres scripsit. "En" inquit "uobis, hostis mei "caput. Quoniam auus interijt, ad me venite · ut patrem meum, tanquam regem "honorifice accipiam, et complectar." Ipse Vianæ, haud procul a Perside, se continuit. Arroganti eius oratione, offensus Miramxas, Babylone, Vianam uersus, castra mouit · ac cum resciuisset, filium magnam aciem instruere, ab eo, per 3 *feciales[6] quæsiuit, | quid animi haberet? Cui filius · "Prouinciam tueri, et ipsius

[1] 1st: nuntiarunt · et ut. ut quam celeriter ueniret, opus esse exponerent · Butodum thesauri, urbis et imperij inuasorem, se confecisse narrarent.

[2] Later addition, cancelled. [3] Later addition. [4] 1st: patrem.

[5] Later marginal addition, cancelled: Ommar Xecus. Hic creditus est Temuri filius sed falso. Cognomento quidem Xecus, et a Temuro Samarcandæ Rex 3us post fratrem suum Abubacarem, filium Miramxæ. Hic uocatus etiam est Balobas. [Cf. fol. 137*b*. note 1.]

[6] "fœciales" in the MS.

fines præsidijs firmare." Quo responso, Abobáccaris frater, qui cum patre erat, excanduit · et a patre, eius interficiendi facultatem petijt. Abnuerunt Miramxas, et Hánsada mater, ne Xacattæi inique ferrent, et noui aliquid conarentur Scripsit
4 vero, ad eum, Hánsada mater · ne | bellum cum patre susciperet · quin potius, regno concederet. Rescripsit matri Ommaris, se libenter parere. Ob quam caussam,
Abā Bakr seized by his brother 'Umar. Abobácarem, ut pax firmaretur, miserunt Ille fratrem corripit · Ecbathanis in arcem trudit, et castra in patrem mouit · cum quo, per internuntios, expostulanti matri, quod fracta fide, fratrem cepisset: rogantique, ne eum necaret, | respondit ·
5 se fratrem, eo in vincula coniecisse, quod esset mente captus, audax, et temerarius. At perspicuum erat, fratrem eo comprehendisse, quod esset robustus, ac fortis,
F. 137a. 1 et Xacattæis gratus, et ut patri exitium afferret. || Quod, ut declinaret Miramxas,
Mirān Shāh flees from 'Umar, who is in league with Shāh-rukh, his uncle. ad Sulemxam léuirum, Hánsadæ fratrem, ad Rhages conuentum, in Mediam se recepit, ubi tamdiu restitit, quoad copijs auctus Samarcandam iter est aggressus:
2 quem subsequi, cum suis copijs, Ommaris instituit. Verum, cum ab exploratoribus intellexisset, firmiorem, et copiosiorem exercitum, quam se, patrem habere: | subsidia, a Xaróco patruo, pacta fide petijt: ut si uictores essent, regnum partirentur. Erat Xarócus, Helaci, quâ erat Miramxas, exercitum ducturus. Quod, ubi Miramxas resciuit · in Parthia se continuit · atque improbus Ommaris, ne in odium Xacattæorum ueniret · in uulgus spargebat, se cum patre pacem conciliasse.

3 Dum hæc aguntur, Sorsus | Hircanorum Rex Christianus, ex Xacattæorum
The King of Georgia takes Erzrum and Aumian?, advances into Fars, intestinis bellis, ocasionem nactus, in Azrunem, Aumianamque, in limite Armeniæ, atque in Persidem excurrit · agros vastauit, et oppida quamplurina diripuit, exussit, solo æquauit. In quem Ommaris legionem Xacattæorum misit. Quibus Ommarem Tobam, ueteranum militem, Hyrcanorum uicinum, et eorum pugnæ assuetum |
4 præfecit. Qui castra, in Hyrcaniæ confinio fixit. Quod ubi Sorsus cognouit, noctu
& defeats 'Umar's troops. Xacattæos incautos adortus, partim strauit, partim in fugam conuertit. Qui cum iniquissime ferrent, se a Cafarijs (hoc enim nomine, Agareni Christianos appellant) esse superatos, acceptum infortunium, Ommari tribuebant: et Temuri fortunam, finem accepisse dicebant. |

5 Abobácaris, qui Ecbathanis, in custodia detinebatur: carceris custodem inter-
Abā Bakr escapes from Tabriz, fecit · ærarium expilauit, et ad patrem confugit. Cuius fuga Ommari renuntiata est, Ecbathanas, infecto bello, eo animo redeunti: ut Abobácarem, ueneno interficeret. ||
F. 137b. 1 Qui ubi audiuit, illum aufugisse, frustra militum manum misit, quæ fugientem caperet. At Abobácaris, ut primum, ad patrem uenit · accepto ab eo exercitu, quo
seizes Shāh-rukh, iter aperiret: Xarocum patruum, Helaci, incautum cepit · atque ad patrem perduxit. Abobácari uero, patrui turmæ, ac plerique Xacattæi æquo animo adhæserunt.
2 Quibus stipatus, Miramxam patrem, | Samarcandam deduxit · ubi pro Temuro patre
& restores Samarkand to Mirān Shāh. 'Umar submits. suo, regnauit.[1] Ommaris vero, cum patre, pacem composuit · et eius permissu, Vianæ constitit: ubi auo suo justa soluit.

'Umar, not Timūr's son. Wrongly believed to have taken Delhi.

[1] I have deciphered with difficulty the following cancelled marginal note of a later date :—

Ommari genus.—[Hic creditus est Temuri filius, sed falso, cognomento quidem Xecus et Balabas], quem ferunt fraude Delini regnum occupasse. Nam cultu Calandaris, quod genus Aagarenorum est, qui orbem peregrinando sectam darent, Delinum uenit, ubi cum Christianis Agareni agebant. Cui complures alij Calandares et Xeci se adiunxerunt Rege ipso necopinanti. Qui, ubi se multitudine stipatum cognouit, qua facinus quodcunque arduum aggredi tuto

Little is known of Pir Muhammad,

At tanquam imperatori, facile Pir Mahammeddem, qui rex Indiæ ferebatur, Miramxæ cessisse, credendum est · nam et ueteres historici de Piro protinus conticescunt, et unam tantum regum seriem, qui Sogdianæ | Bactræ, Paropaniso, et Indiæ, fuerint dominati: ad Zelaldinum deducunt.

& Timūr's line. Descendants: 1. Mīrān Shāh, 2. Abā Bakr, 3. 'Umar Shaikh. 4. Khān Mirzā, 5. Bābar, 6. Humāyūn 7. Akbar.

Jamuero, hæc ciuilia, et intestina Temuri filiorum, et nepotum bella: in caussa fuere, ut nostrates historici, Temuri filios, socordia, amisisse, quæ pater, uirtute parauerat: et nullam, fortissimi viri, posteritatem superesse: propter locorum distantiam, Temuricarum | rerum ignari, scriberent. At eius posteritas, sic habet: Miramxæ, Abobácaris eius filius, qui etiam Abussaïus dicebatur, successit. Huic Ommarxecus. Post hunc Canmirsas regnauit: post eum Baburxas, cuius filius fuit Emaumus Rex, qui Zelaldinum regem, ac Mirsachimum procreauit. Retinuerunt vero, a patre parta, in Media, et Minore Asia, | ad Hossenassani regis, tempora, in quæ Baburxæ regnum incidit. Nam Hossen Assanus, Persiam, Parthiam, Adiabenem, et Susianam Xacattæis ademit. *Petrus Mexia ex Baptista Egnatii.*

F. 138a. 1

Enimuero Zelaldinus, et tradita tueri, et erepta recipere, et noua quærere, non destitit · quo fit | ut cum Abdullacano, graue ob Samarcandæum regnum bellum gerat. Nam cum Cancanus, qui hero suo Baburxæ, in Indiam, ut diximus, profecto, imperium Sogdianæ eripuit, male partum regnum, breui moriens Babusultano filio suo tradidisset: hic vero Bosacoræ: Abdullacanus, Osbeqsultani regis filius, et Balci Rex, Bosacoram interfecit, et Samarcandæum regnum, quod iure Zelaldino | cedit sibi uindicauit. *Qui quidem Balci rex exercitum in expeditionem educit, equitum sagittariorum trecentorum millium.[1] Cum quo semel, parum fauste, Zelaldini prima acies, in Paharopaniso, ad Chabulum, conflixit. Nam uiginti hominum millia, desyderata sunt · quo fit, ut etiam nunc bellum uigeat, dubium ad quem inclinet uictoria. Abdullacanus *Amurathes,[2] Turcarum regis partes, | *dum uixit, sequutus est,[3] et Persico regi *fuit[4] infestus. At Zelaldinus, Persarum factionem *defendit,[5] et eorum Regi *fauit[6] · quo factum est, ut universa pene Agarenorum Respublica in duas factiones abierit. Faxit utinam Deus, ut eius oraculi, quod tot sæculis ante Christus eius Filius prænuntiavit; prædictionem, cum suo magno malo, nisi ad fidem transeant,

Akbar's enmity with 'Abdullah Kh. of Samarkand.

Shī'ahs & Sunnīs.

---

posse confideret, ex insidijs uenientem regem a uenatione inuasit, peremit, urbem atque adeo regnum omne sub suum atque adeo Agarenorum iugum misit. Hunc regem filium fuisse aiunt eius qui cum Temuro dimicauit. [At uero non adeo compertum exploratumque . . . dum [*part of a word not read*] est, quin magis uerisimile uideri debeat his dolis Pir Mahameddem Delinum usque atque adeo Indiæ regnum abripuisse · qui Rex Indiæ a Temuro auo suo fuerat creatus. Præterea Omar Xecus Abubacar(em) fratr(em suum) cepisse existimatur. (Nam) cum patre pacem composuit et eius permissu Vianæ constitit, ubi auo suo iusta soluit, et tamdiu in ea urbe resedit dum Miramxa pater et Abubacaris frater uixerunt. At uero Pir Mahammedes, Indiæ Rex, suo regno contentus, patruo suo minime obstitit quominus libere suarum rerum potiretur. Ad quem Xacattæi et Mongoli socij, illorum quæ commemorauimus pertæsi, confluxerunt.] Quoniam in Mediterranea India, procul a nostrorum hominum tum uicinitate tum etiam cognitione defuncta sunt, nostrates historici de Pir Mahammedde protinus conticescunt. At reliquos Temuri filios socordia amisisse quæ pater uirtute parauerat et nullam fortissimi uiri posteritatem superesse . . . [1 *line cut off: but the sentence should be continued as above in the text, f.* 137*b*. 3. The passages within [.] are erased in the MS.; those within ( ) have been restored. In the text above, Nam ueteres historici . . . . (f. 137*b*. 2) up to: Enimuero Zelaldinus et tradita tueri (f. 137*b*. 5) is cancelled in the MS.

More probably, Pir Muh. reigned at Delhi.

[1] 1st: habet vero in nominibus equitum sagittariorum trecenta millia. [2] 1st: Amurathes, heri mei.

[3] 1st: sequitur.—Since 'Abdullah Khān died on the 5th Rajab, A.H. 1005, *i.e.*, the 12th February, A.D. 1597, Monserrate must have corrected the passage above in India, between 1597 and 1600, the year of his death.

[4] 1st: est. [5] 1st: tuetur. [6] 1st: fauet.

4 et totius Ecclesiæ, ac | Christianorum pace, persentiant. *Illud est: "Omne reg- "num in se ipsum diuisum desolabitur et domus supra domum cadet."[1] *Luc.* 11.

Origin of the Scythians.

Enimuero quando Zelaldinus, ex Scythia oriundus est, non ab re uidebitur, Scytharum originem, quam breuissime *ad huius operis calcem[2] adnectere. Est autem eorum origo antiquissima. Nam Scytharum parentes, fuisse feruntur · Magogus filius Japeti, Hasarmotus, Diclas, et Sebas, Jectani filij; qui frater fuit | 5 Phalegi, ex genere Sem, filij Noæ. Cui genti, ipsa consuetudo, sub pellibus habitandi, *Gen.* 10. nomen dedit · Scythæque, eius gentis homines, jam inde, a priscorum memoria, *Justinus, lib.* 2°

F. 138b 1 *id est coriarij,[3] dicti sunt.[4] Eos tamen, finitimi Persæ || Aramæos dicebant · quod eos ab Aramo, cognato suorum progenitorum, ortos esse crederent.

Plinius, Nat. Hist. lib. 6. *cap.* 13.

Ab ipsis, *Asiæ[5] regio latissima, Scythiæ nomen accepit, quæ partim Europæa est, partim Asiatica.

European

Europæam, ab Hasarmotho, Sarmatiam dici, nonnulli credunt · eius vero habitatores, Sarmatas: vicinitate literarum fortasse ducti. Quidam uero, tantum 2 ijs litteris tribuunt, quas Græci | * χαρακτερίστικας[6] dicunt, ut ex ijs multarum uocum originem, perperam quidem, ut plurimum, uenentur. *Strabo de Scythis Geog. lib.* 2°. *Plinius ibid.*

& Asiatic families.

Asiatica, in duas potissimum diuisa est · Sericam scilicet, et Tartariam, vel alio nomine, Mongaliam. Illa ultra, hæc cis Imaum.

Trans-Himālayan

Et Sericam primus incoluisse fertur, Sebas, et author, et parens fuisse, earum 3 gentium, quæ ultra Imaum habitant.[7] Quorum primi noscuntur | Seres, lanicio syluarum nobiles, qui perfusam aqua frondium canitiem, depectunt, ut quidam ex ueteribus scriptum reliquit. Verum, bombycinam esse, eam materiam, non autem *Plin. lib.* 6. *cap.* 13.

[1] Later addition. [2] Erased. [3] Later addition.

[4] The margins are covered with the following cancelled note written in a very crabbed hand at a later date:—

A's conflicting genealogies.

Cum in Zelaldini aula uersarer, ab ipsius liberis Selimo et Amurate, quorum alterum ipse instituebam, et ab aliquot eorum institutoribus, qui Temuri res gestas iussu Regis filijs perlegebant, Temurici generis atque adeo regum qui Sogdianæ, Bactrianæ, Paharopaniso et Indiæ fuerant dominati ad Zelaldinum usque unam tantum seriem accepi, quæ sic habet: Temurus, familiæ parens, Miramxas, Abubacaris, qui etiam Abusaius, Ommarxecus, Canmirsas, Baburus Xa, Emaumus, Zelaldinus. Iniuria uero eius qui Persice Temurnama, *i.e.*, Temuri uiæ librum conscripsit, alia stirpis huius ac gentilitatis progressio in lucem prodijt. Ea est: Temurus, Hommarxecus, vel Balobas, Abusaius uel Abubacar, Baburus, Emaumus, Zelaldinus, in qua Miramxas, pater Balobi et Abusai, quos præpostere nominat, et Canmirsas desiderantur; tum præterea Delini tantum regnasse Temuri genus perperam scribitur. Nam Minorem Asiam, et Mediam Sogdianam et Bactrianam ad Hossenassani tempora, in quæ Baburi Xa regnum incidit, retinuerunt. Nam Hossenassanus Persiam, Parthiam Adiabenem, Susianam Xacattaeis ademit Cæterum, Delini regnum, ipsumque Indiæ, post eius mortem, qui Christianos exegit, siue is Pir Mahammeddes siue Ommarxecus fuerit, pacificum et tranquillum Xacattæi minime retinuerunt, quibus tamen Indoscythæ et Paha opanisadæ semper libenti animo quasi eiusdem gentilitatis principibus paruerunt. Jamuero Mirsa Xarocco, qui Abubacarem comprehend[erat], Miramxas noxam condonauit et Hircaniam [1st: Parthiam] attribuit et Parthiæ partem quæ Caspo Mari ab occidente, Margianæ, Hi[rcaniæ?] et Sogdianæ ab austro et a solis ortu interiacet ad Iaxartem usque ultra citraque flumen, quam regionem Cinguiscanus olim Osbequio tradiderat, quamque eius nepotibus Temurbegus eripuit, ex quorum stirpe Ottomanoës familiam prodijsse Turcæ aiunt, ac si stirps suorum regum defic[eret], regem ex ea regum gentilitate qui Balci regnant esse petendum. Nam eius praefecturae ciuitates sunt Balcum metropolis, Hiurqha, Badaxā, Tamxquan[d]. Quam ob caussam Osbequiam Turcomaniam vocant. Est autem Hircanis vicina et prope continua. Erat uero Miramxas natura leuis et ad ignoscendum procliuis, contra quam Temurus eius pater. [1 *line seems to have been cut off from the lower margin.*]

A Timūrnāma omits Nos. 1 *&* 4, *inverts Nos.* 2 *&* 3 *& ignores Timūr's other descendants. Doubtful if Pir Mor 'Umar Sh. was at Delhi. Shāhrukh pardoned by Mirān Sh., recovers Uzbeg's dominions.*

The Otman Turks have Kings from Balkh.

[5] Later addition. [6] Read: χαρακτηριστικας.

[7] The above passage from: Ab ipsis, Asiæ regio....(fol. 138*b*. 1) was modified later by Monserrate to the following: Ab ipsis Asiæ regio latissima Scythiæ nomen accepit, quæ ita bipartita est, ut Imaus mons inter utramque Scythiam intersit. Sarmatia item aliquot sæculis post ab ijsdem Europææ Scythiæ appellationem inuenit. Ultra Scythiam trans Imaum est Serica. [The rest is cancelled]—We have preferred to keep the original draft.

arboream (qualis ea est, quæ in tractu Tarraconensi, non procul a Cæsaraugusta legitur, ex quā tenuissima tela texitur, qua farina expurgatur) hoc nostro sæculo compertum est.

4 At vero Tartariam | Diclas, et Magogus, incoluisse feruntur. Atque a Magogo,

& Cis-Himālayan stocks. Mongolos vir quidam, religione, atque eruditione præstans, qui apud illos, Cinguiscani ætate, Innocentij quarti Pontificis · Max. legatione functus est: dici existimauit · et illos, Ezechielis uaticinio, significari arbitratus est.

D. Antoninus. 3. p. titulus 19. cap 8. § 20. Ezech. 38 et 39. Apocal. 20.

Branches of both. Scythis cis Imaum, Dahæ olim, et Daci annumerabantur · illis uero, qui ultra |

5 Imaum degunt: Sacæ (quorum nomine, Persæ, Scythas etiam omnes appellabant) et Messagetæ. Dahis adscribuntur, Aparmi, qui Hyrcanis, et eorum mari, proxime adiacent · tum Xanthij, deinde Pissúri.

Strabo de Scythis lib. 11 Geograph.

F 139a. 1 Omnem uero Scythiam antiquitus || promiscue peruagabantur, Essedones, qui

The Essedones, Ariacæ, Rhymnici, Appellæi. calvarijs suorum parentum, auro cinctis, pro poculis utebantur · et Aríaci, et Rhímnici, postremo Appéllei, quorum et genus, et nomen, uetustas, ut alia pleraque *deleuit.[1]

Pius 2us.

Sunt vero Scythæ omnes, uarias appellationes, ex suis studijs et uitæ ratione

Strabo. Geogr. lib. 7 de Scythis.

2 sortiti. Dicuntur enim, tum Nomades, tum Scenitæ, deinde Trogloditæ, | et Amax-

Nicknames for the Scythians. obij, Galactophagi, Hippophagi, Equimulgi, Galactæi, et Abij; hoc est agrestes, et feri, atque ab hominum consuetudine remoti. Quibus nominibus, etiam nunc, a finitimis cognominatur. Dicuntur enim, Aymachij, eo quod errabundi, res suas circumferant: Carganixtæ, quod sub tabernaculis degant: et Xeroqhoræ, quod lacte uictitent.

Their fame for bravery Fuerunt Scythæ: *tum illi qui in Europam, penetrarunt, tum etiam Asiani, a

3 quibus illi orti sunt,[2] in omnium | superioris ætatis hominum, non secus atque nostra memoria, bellica laude clari.

in Europe Nam, ut ab Europæis ordiamur, Sarmatæ, maximam Tauricæ Chersonesi, Europæi Tartari.

partem, armis obtinuerunt. Cui nomen parua Scythia [*sic*] indiderunt. Cuius incolæ, *Diodorus Siculus. Rerum Antiquarum, lib. 5. cap. 3.*

4 Scythotauri dicti sunt · quos memoriæ proditum est, aduenas | Dianæ, pro *hostijs,[3] immaniter cædere consueuisse.

& Asia. At Asiani Dahæ, Bactrianum, et Parthicum imperium condidere · quod Romanos Asiani Tartari.

The Dahæ. haud mediocriter lacessiuit. Nam Arsáces, homo Scytha, Callinici Demetrij, poten- *Justinus, lib. 1.*

Arsaces & tiam: cum Dahorum [*sic*], exigua manu declinans, ad Parthos, sui generis homines: *Sabellicus, Ennead. 6 lib. 6.*

qui olim, seditione domo pulsi, quasi exules (quod nomen ipsum sonat) paruam eamque montosam regionem colebant: se recepit. Atque ijs qui forte obstiterunt super-

F. 139b. 1 atis: cæteros || ad suum imperium adduxit · a quo Arsacidarum genus, originem

his descendants. habuit. Cuius stirpis fuere, Arsaces eius filius: Pámpatus: Phárnaces: Mithridates et alij ad Phraartem usque, qui rebus, cum Romanis, compositis: liberos suos, Cæsari *Diodorus Siculus, Rerum Antiquarum. lib. 3. Cap. 11.* Augusto credidit: et nepotes, obsides dedit.

2 Sacæ autem, et Messagetæ, qui a regibus, more patriæ, nomen acceperunt: | ex

The Sacæ & Messagetæ. prouincijs, a se bello subactis, in alias præfecturas, colonias deduxerunt · alteram

---

[1] 1st: aboleuit. [2] 1st: cum Europæi, tum etiam Asiani.

[3] Not having Diodorus Siculus at hand, I cannot decide whether the word is derived from "hostia" or "ostium," which Monserrate writes everywhere "hostium" and changes to "ostium" in one place only, as far as I remember.

quidem, eamque maximam, ex Assyrijs, quæ inter Paphlagoniam, et Pontum posita est · alteram, ex Medis, quam pone Tanaim collocarunt · cuius homines, Sauromatæ dicuntur. Sunt enim oculis exiguis, et lacertæ (quæ græce σαυρος dicitur) similibus ·

3 a quibus potius dixerim, | Sarmatiam, quasi Sauromatiam, duabus tantum literis

Their clans in Afghānistān.

expunctis, denominari. Indo-scythiam ad Paharopanisadas, ipsi etiam condiderunt: *Ex Rod. Gems.* cuius incolæ, hac ætate, Patanei, et Delazacquij, hoc est, ex corde veri nominantur · *Sabellicus, ibid.* et Parthorum, Bactrarumque, ex Scythico, et Medico, mixto idiomate utuntur: quod

4 Pastoum uocant. (Hos Persæ Aufganos | cognominant). Nam ab Eucratide primum Bactræ, deinde Parthi, Eucratidis filio interfecto, a Mitthridate, Arsacis pronepote, in eam regionem, inuecti sunt.

Queen Tomyris defeats Cyrus.

Enimuero, non solum uiri, inter Scythas, uerum etiam fœminæ, magnam ex bellis gloriam reportarunt. Nam cum aliquando, Scythicum imperium, ad fœminas deuenisset; mirum est, quanta uirtute, atque animi fortitudine decertarint. Nam *Justinus, lib. 1.*

F. 140a. 1 Thomyris Amazonum regina, solertissimo belli consilio, ducentos mille Persas, montium angustijs inclusos, instructis insidijs, trucidauit · et Cyrum, Persarum regem captum, in crucem egit · cuius exectum caput, utri pleno sanguine, includi iussit · cum hac exprobratione, "Satia (inquit) te, sanguine quem sitisti."

Multa quidem, consulto prætermitto, ne plus æquo, ab instituto sermone

2 digrediar. Unum uero, tantum atque alterum | proponam · quo Scytharum uirtus

They defeat Uxores of Egypt.

elucet. Ipsi, Vxorem Ægypti regem, qui illis primum, bellum inferre, ausus est: *Justin. ibid.* tanta virtute fugarunt: ut ultra Nili paludes, exercitu, atque omnibus belli impedimentis relictis, impellerent. Ipsi, Lauthino imperatore suo, Darium superarunt, et

Darius & Zopiron.

fuderunt. Ipsi, mille quingentis annis, Asiam uectigalem habuerunt: | Seruorum

3 exercitum, flagellis, et bacillis subegerunt: ipsi Zopírona, Alexandri magni copiarum *Justin. lib 2.* ducem, uictum e suis finibus abegerunt.

Victorious advance of & dangers to Europe from

Nihil denique, ad hanc usque diem uel ipsi, uel quæ ab ijs, originem ducunt, *Pertinet ad Scythas promiscue.*[2] gentes conatæ sunt, nihil susceperunt, quod cum magna, sui nominis dignitate, ex *Justin. lib 1.*

4 uoto, atque ex sententia, non perfecerint. Atque utinam fecisset | Deus, ne cum

the Turks, a Scythic race.

tanto, Christianæ Reipub. damno, quantum a Scythis orti, armis ualeant, ex- *Lib. 4.*[2] perimento, orbis uniuersus comperisset. Nam Turcæ, qui a Scythis genus ducunt, ab Ottómano, Turcicorum regum stirpis capite, ad Amurathem, qui nunc regnat, intermedij reges, bellica uirtute orbis prope dimidium ocuparunt.[3] *Ac cum Zelaldinus genus, &c.*[2]

F. 140b. 1 Enimuero, quoniam hactenus, quo consilio Zelaldinus, Societatis || Sacerdotes

Conclusion.

accersuerit: quid illi cum Rege, et eius sacrificulis transegerint · deinde belli Chal u- *Peroratio.* lici caussam, et ipsum bellum · post hæc Sacerdotum reditum, Rodolfi necem; tum Regis mores, domi et in bello; animi ornamenta: corporis dignitatem: res bello gestas: genus denique, et parentum patriam: generosam illius stirpem: et gentis

[1] Marginally, erased: Idanthyrsum item Scytham, Asiam [*sic*] usque in Ægyptum excurrisse, memoriæ proditum est. *Strabo, Geogr. lib.* 15. [Cf. App. A, p. 2.]

[2] Later addition; erased.

[3] Later marginal addition; erased: Verum enimuero antiquum illud Ennij elogium in Scythas detorqueri potest: Æacidæ bellipotentes sunt magis quam sapientipotentes. Nam tum nostra tum patrum nostrorum memoria unus Anacharsis Scytha studijs sapientiæ clarus extitisse deprehenditur · in qua eos progressus fecit ut antiquis admirationi fuerit et etiam [1 *or* 2 *lines cut off*]. Cf. Appendix A. *Cic de Divin.* [l. 2. c. 56.] [1 line not read] *Diog Laert. lib.* 1.

2 uirtutem: quantum in nobis | situm fuit, et narrationis breuitas, ac perspicuitas postulabat: diligenter, et acurate (quod sine arrogantia dictum sit) perscripsimus: nostrum pensum (utinam utiliter) exoluisse videmur.[1]

FINIS.

LAUS DEO OPT. MAX.

History of the MS.

* Absolui hunc commentarium Eynani in Arabia ferijs diui Antonij Patauini mense Junio anni 1590.

Exemplar a Turcis abreptum Sénaæ recepi ferijs undecim mille Virginum mense Octobri eiusdem anni.

Finem describendi et ab exemplaris litturis uindicandi feci Sénaæ in Arabia ferijs D. Damasi · pp. mense Decembri anni 1590.[2]

[1] Later addition, marginally: *Daqui torna atras aas folhas* 106 *b.* 4.

[2] These last lines have been underlined in pencil by the anonymous annotator.

INDEX COMMENTARIJ

in quo · *a.* priorem paginam, *b.* posteriorem significat.[1]

A

Abdulfasilius luculentissime diuinam generationem ex Sacerdotum disciplina explanat 35*a.* 3; eius nominis interpretatio, 34*b.* 1; Regis Jonathas *ibid.*; Regis personam agit, 57*a.* 4; Sacerdotum sententiam semper sequebatur, 33*a.* 1.

Abdulla-canus, 138*a.* 1; eius copiæ, *a.* 2.

Aben allah, Dei filius, 99*a* 4.

Abobacaris, 136*b.* 4; in carcerem truditur, *ibid.*; e custodia erumpit, 137*a.* 5.

Acaris mons, 88*b.* 3.

Adamus, 98*b.* 5.

Addiscentem diuina quæ oporteat primum secum agere, 28*a.* 3.

Adiebéne, Dierbeca, 127*a.* 3.

Adris, Raoi fluuius, 61*b.* 4.; Lahorum alluit, 90*a.* 4.

Ægidius Joannides, Gangaridis Archimystes, 5*b.* 4; discrimini se obijcit, 21*a.* 3; Sacerdotes certiores reddit, 20*b.* 1.

Ægyptus, Hebræis Misre, et eius Rex, 127*a.* 4.

Ærario custodes dantur, 45*b.* 4.

Æthiopes, 121*a.* 3.

Affricana clades, 87*b.* 4

Agaræ abundantia et celebritas, 23*a.* 3; descriptio arcis, 23*a.* 1; dæmon malus concursat, 23*b.* 2. 3; præfectus, 47*a.* 1; Zelaldinus nascitur, et rex primum salutatur, 22*b.* 4.

Agarenorum administrandæ reipublicæ modus, 119*a.* 1; Christiano nomini Agareni semper infensi, 102*a.* 2; Christianos facile necant, *a.* 3; deierantibus cur non sit credendum, 95*b.* 2; domum Sacerdotum uentitant, 37*a.* 2; gentilium simulachra deijciunt, 19*a.* 4; Jesu Christi et Virginis Mariæ effigies uenerantur, 9*b.* 1; in India Christianum nomen prorsus obliterarunt, 17*b.* 4; Neomænias obseruant, 9*a.* 3; nouendiales ferias agunt, 16*b.* 3; nebulones pro diuis. colunt, 19*b.* 1; odio habent Christianos, 132*b* 1. 3; opinio eorum falsa de uita functis, 14*b.* 1; phana gentilium deijciunt, 54*a.* 1; prophana sacra permittunt, 19*b.* 1; prouocant ad prodigia, 25*b.* 4; 26*a.* 1; Respublica eorum diuisa, 138*a.* 1; a Sacerdotibus Dei auxilio semper in disputationibus superati, 32*b.* 2; sacrificiorum ferias celebrant, 11*a.* 4; simij sunt Christianorum, 55*b.* 2; temporum rationem non habent, 82*a.* 4.

Agiscocas, Regis collactaneus, 24*a.* 3.

Ahalis, 81*b.* 3; eius fabula, *b.* 4; phanum, 88*a.* 4; Vahallah et eius fabula, 92*a.* 4; *b.* 4.

Ahicanus, Samarcandæ imperator, 123*a.* 4.

Alangogasia, Cappadociæ urbs, 127*b.* 1.

Alara, urbs Armeniæ, 125*b.* 2. 4.

Albacarâ, *i.e.*, uacca, 74*a* 3; 98*a.* 4.

Albania, ultra Caspium mare, 124*b.* 4.

Alexander Macedo, 115*b.* 3; 119*a.* 2; eius ætate Samarcanda extabat, 128*a.* 5.

Alinga, castrum, 124*b.* 3; eius dynasta, *b.* 4; 125*b.* 1.

Alphonsus Pachecus, Hispanus, cum Rodolfo necatur, 106*b.* 3.

Alphonsus, puer genere Brachmana, cum Rodolfo item necatur, 106*b.* 3.

Alphurcanum, 75*a.* 4; locorum concursatio, 98*b.* 3; locus mendax, 98*b.* 2. 4.

Amazones, 83*a.* 1. 3.

Ambala, fluuius, 57*b.* 4.

Amita Zelaldini, 111*b.* 1.

Anagogia sordida, 36*b.* 4.

*Andreæ Spoletani, Ordinis Minorum de D. Francisci, cædes, 21*b.* 2.[2]

Angertum, præsidium, 102*b.* 1.

Angur, castrum, 125*b.* 5; 126*b.* 5.

[1] The pages of the index not being numbered in the original, we have not taken the pagination of it into account.

[2] Erased.

Antecursores, 47*a*. 4.
Antichristus, dyal uel daial, 74*b*. 4.
Antitaurus, mons, 127*a*. 1.
Antonius Francisci, Lusitanus, cum Rodolfo perimitur, 106*b*. 3.
Antonius Noronius, Indiæ pro Rege præses, 5*a*. 2.
Antonius Cabralius, ad Equebarem legatus, 5*a*. 3.
Anumanti simij phanum, 54*a*. 4; eius fabula, *b*. 2.
Aparmi, 138*b*. 5.
Apophthegma Cinguiscani, 120*a*. 4.
Apostoli duodecim, 89*b*. 3.
Appellei, 139*a*. 1.
Aramus, filius Sem, 138*b*. 1.
Arca Noæ, 78*b*. 2.
Archipresbyteri Arsingensis constantia, 138*b*. 2.
Archisynagogi filia a Christo suscitatur, 28*b*. 3.
Aretusius, fluuius, 119*a*. 3.
Argentariæ faciendæ a solo rege publicæ utilitates, 113*a*. 1.
Argumenta disputationum cum Agarenis, 32*a*. 4; *b*. 1.
Arguncanus, Bagecani filius, 122*a*. 4.
Arguni Mongoli Synthum tenent, 121*b*. 4.
Ariaci, 139*a*. 1
Arietes caudati, 129*a*. 1.
Armenia Maior, 119*b*. 4.
Armeni et Hyrcani Palesthinam petunt, 122*b*. 2.
Armeniæ Regis filia impendio Christiana, 122*b*. 4; prodigio liberatur, 122*a*. 1.
Arsaces, 139*a*. 4.
Arsacidæ ad Phrartem, 139*b*. 1.
Arsinga, urbs, 124*b*. 4; diripitur, 125*b*. 4; templa exscinduntur, 132*b*. 2.
Asia Minor, Natolia, Túrquia, uel Turcia, 127*a*. 3; Scythis uectigalis, 140*a*. 2.
Asianorum Aquilonarium forma, 107*a*. 1; pugnandi consuetudo, 131*b*. 4.
Assanossen, Rex Persiæ, 137*b*. 5.
Atac balanaz, Nilabhi præsidium, 68*b*. 2.
Athenienses, 53*a*. 1.
Auazi iugum, 102*b*. 2; prædones, *ibid*., montis descriptio, 11*b*. 1; reguli tres, *b*. 2.
Auazus, princeps eius tractus ciuitas, 12*a*. 2; descriptio, *ibid*.
Audienda diuina cum demissione, 25*a*. 2.
Aufgani, qui? 139*b*. 4; eorum cantus, 85*a*. 2. 3.
Aulæ Equebarinæ assidui, 112*a*. 2; ianitores, 114*b* 4.
Axtnágar amnis, Suastus fluuius, 69*a*. 2.
Azarâ, municipium, 68*b*. 2.
Azimirum, 21*b*. 1; 82*a*. 3.

B

Baalanum iugum, 84*b*. 3.
Babacapurius, Bacchanalium restitutor, 18*a*. 1; pro diuo colitur, *b*. 2; sententia eius de beatitudine, *a*. 2; Zelaldinus huic addictus, *b*. 3.
Baburus, Rex, Zelaldini auus, 117*a*. 4; Samarcandæ imperium amittit, *b*. 1.
Babusultanus, 138*a*. 1.
Babylonia, Hebræis Babel, uulgo Bagdad ad Euphratem, 122*b*. 3; 125*a*. 5; *b*. 1.
Babyloniæ rex, 122*b*. 2; 125*b*. 1.
Baccon, 120*a*. 1.
Bactræ, 97*a*. 4.
Bactriana, 117*a*. 3; 139*a*. 4.
Badum, oppidum, 57*a*. 2; Xamansuri suspendium, *ibid*.
Bagdad, ad Euphratem, 122*b*. 3.
Bagecanus, 122*a*. 3.
Bagoandas, regulus, 80*a*. 3; 97*a*. 1.
Balcum, oppidum, 117*a*. 3; 138*a*. 1. 2.
Balnatus, sectæ author et eius instituta, 64*a*. 4; dicitur adhuc uiuere, 65*a*. 2; malus dæmon existimatur, 65*b*. 1.
Balnatæorum uestis, 64*b*. 2; Balnatæi peccantes dimittuntur e sodalitio, 64*b*. 3; antistitis eorum insigne, *b*. 4; eorum ordines duo, 65*a*. 4; cœlibes eorum uenefici, *b*. 1.
Balnatinus mons, Balnatque thíle, 63*a*. 3; 64*a*. 3.
Balnato, fasciolæ in arboribus appenduntur, 65*b*. 1.
Balochorum pugna, 48*b*. 2.
Balsaris, præsidium Mongolorum, 7*b*. 4.
Bamonque gam, Brachmanarum oppidum [3*a*.]
Bangue, herba soporifera, 116*a*. 2.
D. Barptolomæus, 84*a*. 1; 115*b*. 3.
Basilipolis, 11*a*. 4.
Basilipolis Lahurina, 59*b*. 2.
Basiliscus, 15*b*. 2; 16*a*. 3.
Battò, 120*b*. 4; ad aquilonem tendit, 121*a*. 2; mergitur et perit, *ibid*.
Baydocanus, 122*b*. 1.
Bayothnoyus, 119*b*. 4.
Bearâ, oppidum, 102*b*. 3.
Beedaulat, mons, 83*b*. 1, 3.
Belia, mons Scythiæ, 119*a*. 12.
Bello parta quomodo donentur, 51*b*. 3.
Bellorum seminarium, 92*b*. 3.

Beox palang, insanus leo, arx, 84*a*. 2.
D. Bernardi accuratà diligentia, 25*a*. 3.
Bethsabe, uxor Vriæ, 98*a*. 3.
Beyramcanus, Persa, 117*b*. 4; Mirsachimo regnum defert, 118*a*. 1; proteruia eius, *a*. 2; a Zelaldino capitur, *ibid*.
Bibasis, fluuius, uulgo Beâ, 60*a*. 1; idem Hipánis, Macedonicæ expeditionis terminus, 60*b*. 1.
Biliballus, regulus, 6*a*. 3; Regis primus cubicularius, *ibid*.
Birbitcremas, fabrilium artium inuentor habetur, 14*b*. 3; ut Deus colitur, *ibid*.
Bissaur, oppidum, 83*b*. 1.
D. Blasius, 125*a*. 3.
Boccora, 117*a*. 3; 120*b*. 4.
Bombycini, et serici inuentores, 131*a*. 1; materia, 138*b*. 3.
Bossáqhoras, rex, 138*a*. 1.
Both & Bothant, 60*b*. 3; Casiri existimantur, 61*b*. 3.
Brachmanæ, Bamon uel Baman, 104*a*. 1; eorum ædificia, 118*b*. 3; gubernandi ratio, 119*a*. 1.
Bramas, 57*b*. 3.
Bubo Mongolis est honori, 120*a*. 3.
Bursa, urbs, 131*a*. 3.
Butsar, caput simulachri, oppidum, 93*a*. 3.
Bydaspes, fluuius, Behêt, 62*b*. 3; Lahurini regni limes, 63*a*. 2.
Bythinia, 127*a*. 1.

C

Cærulea bos, Nilagau, Lus[itanice]: Meírû, 44*b*. 3.
Caffa, Genuensium colonia, 129*b*. 1; Edigius eam obsidet, *b*. 2.
Caibar, Capissa urbs, 82*b*. 3; 88*a*. 1.
Caibari gatt, Capissenus saltus, 81*a*. 2; 88*a*. 1; fauces, 85*b*. 3.
Calanurum, ciuitas, *i.e.*, magna urbs, 60*a*. 4.
Calichcanus, 70*a*. 4.
Cambalecum, Serarum metropolis, 130*b*. 1; eius ambitus, *b*. 4.
Cambysia, urbs, uulgo Cambaia, 130*b*. 3.
Camelorum pugnacitas, 79*b*. 3.
Capissa, urbs, Caibar, 82*b*. 3; 88*a*. 1.
Capissenus saltus Caibari, 81*a*. 2: 88*a*. 1.
Cappadocia, 124*b*. 4.
Carauaca, a Temuro condita, 134*a*. 1.
Carnâr, oppidum, 57*a*. 1.
Cas, uel Casp. mons, 63*a*. 3.
Casmiria, eadem Caspiria, 89*a*. 2; 102*a*. 1.
Caspiriæ montana, 63*b*. 4; tyrannus, 89*a*. 3; rupes, *b*. 1.
Caspirij olim, nunc Casmirini, 67*a*. 4; nunc Agareni, 63*b*. 4; olim Judæi, *b*. 1.
Caspium mare, 121*b*. 2.
Caspus, idem Imaus, 85*b*. 2.
Cassancanus, Arguncani filius, 122*b*. 1; Syriam debellat, Hierosolymam obtinet, *b*. 3; ad Christianos principes scribit, *ibid*.; ostento Christianus efficitur, *b*. 4; 123*a*. 1.
Cassouassi, anatum campus, 127*a*. 1.
Castitas fucata, 18*b*. 1.
Castrametandi modus, 43*b*. 1. 2.
Castrorum iter agendi modus, 45*a*. 3.
Cathaini, Seræ uel Seres, 130*b*. 2.
Cathaium, olim Serica, 130*b*. 2.
Catharina Austriaca, Lusitaniæ regina, 27*b*. 3.
Caucasius mons, 85*b*. 2.
Caucinsyna, 130*b*. 2.
Cayrum, Memphis Mässâr, 127*a*. 4.
Cenduanum, 11*b* 1.
Ceynandum, 58*b*. 5.
Chabuli regio, 84*a*. 1; populares, 85*a*. 2; descriptio, *b*. 1; frequentia, *b*. 2; situs, *ibid*.; olim Carura, *b*. 3; posterorum Temuri regni solium, *b*. 4.
Chabulum, 76*b*. 4; 77*a*. 2; parum fœliciter ibi pugnatur, 78*b* 3.
Charcas, 120*b*. 3.
Christiani Chabuli olim habitarunt, 84*a*. 1; eorum reliquiæ in Imao, 116*b*. 2; Temuri ætate erant in India, 129*b*. 5.
Christiani Goalerim olim incoluerunt, 17*b*. 3.
Christiani Reges Delini sedent, 25*a*. 1; 55*a*. 3. 4.; 56*a*. 2.
Christianitatis nullum uestigium in India interiori, 116*a*. 4.
Christianum nomen Agareni in India obliterarunt, 17*b*. 4.
Christus, cur tibicines eiecerit, 28*b*. 3; sedet ad dexteram Patris, 68*a*. 1; eius imitatio, 72*a*. 2; Verbum Patris, 99*a*. 4.
Cicaltaius, 122*a*. 3.
Cimesquint, pinguis uilla, 129*a*. 1.
Cingaróus, fluuius, 61*b*. 4.
Cinguiscanus, 40*b*. 2; 138*b*. 4; apophthegma eius, 120*a*. 4; copias distribuit, 119*b*. 2; Darganxum condit, 120*b*. 1; disciplina militaris ipsius, 40*b*. 2; exercitum tripartitum educit, 119*b*. 4; tertiam eius partem infœliciter ducit, 120*a*. 1;

filius eius Christianus, 96*b*. 4; fidem procerum periclitatur, 119*b*. 2; gnarus uir et diligens, 119*b*. 1; Indiæ regem necat, filiam eius uxorem ducit,. 119*b*. 4; latebras petit et seruatur, 120*b*. 2; optionem dat liberis, 120*b*. 2; oraculo et suffragijs in regnum euehitur, 119*a*. 4; parricidio inauguratur, *b*. 2; Scythas educit, 119*a*. 2; opprimit, 119*b*. 3; simulachrum sui ipsiús erigit, 120*a*. 4; superbia illius, *ibid*.; tactus de cœlo moritur, 120*b*. 2.

Cistani, 124*a*. 1. [2.

Ciuitatum quas Temuius cepit enumeratio, 127*b*.

P. Claudius Aquauiua, totius Societatis Jesu Præpositus, 106*b*. 4.

Clementia Regis, 40*a*. 2.

Clepsydræ, 115*a*. 1.

Coas fluuius, Chabuli flumen, 69*a*. 2.

Columbarum mira disciplina, 109*a*. 2.

Cometes, 134*b*. 5.

Conflictus primus Sacerdotum cum Agarenis, 24*a*. 3; secundus, 25*a*. 4; tertius, 25*b*. 1.

Coniugij præceptum non esse, 72*b*. 3.

Coniurationum occasio, 52*a*. 2.

Coramxas, Rex, 123*a*. 2; a Temuro uincitur, 124*b*. 3.

Cornelius, centurio, 29*a*. 4.

Coxbui qhanâ, *i.e.*, boni odoris domus, 36*a*. 1.

Crustnus Maturanum condit, 52*b*. 1; ab uniuersa totius Indiæ gentilitate colitur, 52*b*. 2; eius natiuitates, 53*a*. 2.

Cusaqhana, castrum, 124*b*. 3.

Cutubdicanus, 94*a*. 3; 104*b*. 1; Damanicum agrum inuadit, 94*a*. 3; flagitij pœnas dat, *a*. 4.

Cuyngcanus, Rex Christianus, 122*a*. 3.

Cyperinum, oppidum, 16*b*. 1.

Cyprus, insula, 122*a*. 3.

Cyrus. Persarum Rex, 140*a*. 1.

D

Daci, 138*b*. 4.

Dæmon malus Agaræ, 23*b*. 2. 3; eius astutia, 54*a*. 3.

Dæmonum malorum erga Mahameddem obsequium, 58*a*. 2; cum Christo inimicitiæ, *a*. 3.

Dahæ, 128*a*. 4; 138*b*. 4; 139*a*. 4.

Damano Sacerdotes iter ineunt, 7*b*. 2.

Damascus diripitur, 125*b*. 2.

Danus, uel Danialus, tertius Zelaldini filius, 110*b*. 1. 2.

Danuum, oppidum, 94*b*. 2.

Darbentum, Damarcab, portæ ferreæ arx, 124*b*. 4.

Darganxus, urbs Scythiæ, 120*b*. 1; 121*a*. 1.

Darius, 126*b*. 4; 140*a*. 2.

Daúdus, Patanæorum Rex, 118*a*. 3.

Daulpurum, castrum, 18*b*. 4.

I ecempedā cathenā iter mensuratur, 45*a*. 1.

Defensio Armenorum et Hyrcanorum, 77*b*. 1.

Dei uestigator, Thalab Qhoda, 96*b*. 3.

Delazacquij, 66*b*. 4; 139*b*. 3; Delazacquiorum principum inimicitiæ, 69*b*. 1.

Delinum, 22*b*. 3; regum Christianorum sedes, 23*a*. 1; 55*a*. 3. 4.; 56*a*. 2; eius ornamenta, 55*b*. 2; ædificia et fabricæ, 56*a*. 1. 2. 3; eius indigetes et præsidium, *a*. 4; ager amœnus *b*. 2; Delini ueteris ruinæ, *b*. 3.

Demetrius Callinicus, 139*a*. 4.

Demonstratio exigitur, 99*a*. 1.

Deum, qua Deus est, corpore et accidentibus carere, 99*b*. 1.

Diclas, 138*a*. 4; *b*. 4.

Dierbeca, Adiebéne, 127*a*. 3.

Dies bona et mala quomodo accipiantur, 100*b*. 1. 2. 3. 4. 5.

Dijal, uel Dajal, Antichristus, 74*b*. 4.

Diplomata explorantur, 113*b*. 1.

Disciplina militaris, 47*b*. 2.

Disputatio natalitiorum Christi festo instituta, 36*a*. 3; de cœlibatu et matrimonio, 71*b*. 3; de extremo iudicio, 73*b*. 1; de librorum concursatione, 75*a*. 1; pro sacris imaginibus, 78*a*. 3; de Pœnitentiæ Sacramento, 89*b*. 4; ad mediam noctem, 98*b*. 4.

Disputationum cum Agarenis materies, 32*a*. 4; *b*. 1.

Distantia fontium Gangis et Jomanis, 57*b*. 4.

Diu, Dionysia, insula, urbs et præsidium, 95*a*. 2.

Dogmata uaria, 105*a*. 5.

Drauus, fluuius, 121*a*. 2.

Dungari, Patanæorum castrum, 59*b*. 3.

E

Ebadullas, legatus, 111*b*. 4; 104*b*. 2.

Ecclesiæ optimum institutum, 122*a*. 4.

Edictum regium cum uenatur, 44*b*. 2.

Ediguius proditor, 129*a*. 3; Rex Tartariæ seditiose salutatur, *a*. 4; Totamixam regem fundit, 124*b*. 1; Tartaros in Agarenorum superstitionem compellit, 129*b*. 3; eius timor in castris Xacattæorum, 136*a*. 4.

Effœminati, 38*a*. 4.

Egida, urbs Armeniæ, 135*b*. 1.
Elephantum ductores, 48*b*. 2; hi felis carnibus efferantur, 49*a*. 1; mira multitudo in Zelaldini castris, 48*b*. 3; natura, 49*a*. 4; nexus habent, 50*a*. 4; ad numeros saltant, 49*b*. 1; pugnacitas, 48*b*. 3; quomodo coerceantur, 51*a*. 1. 2. 3. 4; Rhinocerotem timent, 50*b*. 2; socijs æque ac hostibus perniciem afferunt, 79*b*. 2.
Elnessa, *i.e.* mensa, Alcorani caput, 99*a*. 4.
Emanuel Saldanius, 94*b*. 1.
Emanuel Serarum Rex, 130*b*. 2.
Emaumus, Zelaldini Equebaris pater, 22*b*. 3; infœlici casu moritur Delini, *b*. 3; 117*b*. 4; diuersa eius ab Equebare studia, *b*. 4; eius regia Delinum, 55*a*. 3. 4; Patanæos conficit, *a*. 1; Baburi Regis filius, 117*b*. 1; a Patanæis exagitatus ad Persarum auxilium confugit, *b*. 3. 4.
Endymionis somnus, 18*a*. 4.
Epicedion canentes eiecti a Christo, 28*b*. 3.
Epitome actorum Christi, 67*a*. 2.
Equebaris consilium egregium, 31*a*. 2; Fattepurum condit, 21*a*. 4; ignis optionem proponit, 26*a*. 1; imperium, 92*a*. 1. 2; legati eius Goæ, 6*a*. 2; litterarium eius exemplar, 6*a*. 3; opinio de Mahamedde, 20*b*. 4; Sacerdotes commonet, 24*b*. 4; uestitum Lusitanicum induit, 20*a*. 2. [Cf. Zelaldinus.]
Equi lacessendis elephantibus assuescunt, 51*b*. 1.
Essedones, 139*a*. 1.
Euangelium a Zelaldino petitur, 6*a*. 4; diuinæ legis explicatio est, 99*a*. 1; loci eius interpretatio, 29*b*. 1; periodæ [*sic*] conuertuntur in Persicum sermonem, 22*a*. 3; Christianis datum, 75*b*. 1.
Eucratis, 139*b*. 4.
Eunuchus Æthiops, 30*a*. 1.
Euphrates, 124*b*. 4.
Europa, 97*b*. 1.
Exemplum, 29*a*. 4.
Exercitus multitudo, 46*a*. 1.
Ezechiel Propheta, 138*b*. 4.

F

Fabula Europæorum hominum, 58*b*. 1.
Facetia utilis, 114*a*. 3.
Fanum castrense, 88*b*. 3.
Faridum canus, 76*a*. 3. 4; 85*a*. 4.
Farrago rationum, 48*a*. 3.
Fattepurum, 19*b*. 4; a Zelaldino conditum, 21*a*. 4; eius filius, *b*. 1; digniora ædificia, *b*. 2; stagnum arte comparatum, 22*a*. 1; ludi publici aguntur, 91*b*. 1; ædes maxima, 109*a*. 2.
Fatum, 101*a*. 1.
Fernandus Castrius, 94*b*. 1.
Fernandus Mirandæus, 94*b*. 1; 104*a*. 2.
Fides coniugalis uxoris Emaumi, 55*b*. 1.
Fides data seruatur, 104*a*. 4.
Fides pro demonstratione credenti, 99*a*. 2.
Filij trucidantur a stolidis et impijs parentibus, 119*b*. 2.
Fœminarum incendium, 37*b*. 4.
Fortitudo Regis, 40*a*. 2.
Franciscus Mascarinius, Villadortæ dynasta, Indiæ præses, 104*b*. 2.
Franciscus Aranea, e Societate Jesu, Lusitanus, cum Rodolfo necatur, 106*b*. 3.

G

Gaberæi, 7*b*. 4; eorum sedes Nausarinus, *b*. 4; Persæ Cuarini et Judæi dicuntur, 8*a*. 1; eorum instituta et mores, *a*. 1; ignem et solem colunt, *b*. 2: eorum iusiurandum, *b*. 3; adulteris nares amputant, 9*a*. 1.
Gaberæus exhorret, 9*b*. 3.
Gabirius, 120*b*. 3.
Gabriel Archangelus, 92*a*. 4; 93*a*. 2.
Gaccares, 63*a* 4; Agareni sunt et plagij infames, 64*a*. 1.
Gágaris, oppidum, 66*b*. 3.
Galactæi Tartari, 125*a*. 5.
Galatia, 127*a*. 1.
Gandaræ Patanæi, 77*a*. 2.
Gandaridis et Suastenæ situs, *ibid*.
Ganessus, 55*a*. 2.
Gangaridis præses perimitur, 35*a*. 1; 40*b*. 4.
Ganges, 57*b*. 4.
Gansada Miramxam proditionis insimulat, 133*a*. 3.
Garsias Tauoræ, 10*a*. 4.
Gelalebad [*sic*], zelus ad cultum, urbs, 84*a*. 3; 85*a*. 1. 3.
Gentilium superstitio expiandi peccata, 11*a*. 3; eorum Setamia, 11*a*. 4; ad Maturanum sese in Jomane eluunt, 54*a*. 2.
Gentilitiæ inferiæ, 15*a*. 2.
Gentiles frequenter uentitant, 37*a*. 2.
Georgiani, Hyrcani, uulgo Gurg., 124*b*. 3.
Getæ Indici et eorum cultus, 67*a*. 2.
Gigantum cum dijs bella, 55*a*. 1.
Gladiatorij ludi, 37*a*. 4.
Goa, metropolis Indiæ, 7*b*. 2.

Goaleris, urbs, 17*b*. 1; ibi uestigia sunt sacrarum imaginum, *b*. 2; eam olim Christiani tenuerunt, *b*. 3; in ea Babacapurius colitur, 18*a*. 1; eius arx procerum est ergastulum, 14*b*. 2.
Gorus et Goorcathirî, *i.e.* Gori sella, 81*a*. 1.
Góuindiuar, idoli uicus, 59*b*. 3.

H

Hæreditates, 112*b*. 2.
Hasarmotus, 138*a*. 4.
Hebræi pueri tres in fornace, 26*b*. 4.
Helacum, Parthiæ urbs, 136*a*. 1.
Henricus IV, Castellæ Rex, 121*b*. 2; 134*b*. 3.
Henricus, Lusitaniæ Rex, diem claudit, 12*a*. 3 73*a*. 3; sanctitas illius, *a*. 4.
Henricus Tauoræ, Goæ Archiepiscopus, 7*a*. 1.
Heremitæ Christiani, 84*a*. 1.
Hipanis, uel Bibasis, Macedoniæ excursionis ter minus, 60*b*. 1.
Homines ad excellentium uenerationem ducuntur, 9*b*. 1.
Hyperbole, 110*a*. 3.
Hyrcani et Armeni Palesthinam petunt, 122*b*. 2.
Hyrcanum mare, 138*b*. 5.
Hyrcani, Georgiani, vulgo Gurg., 124*b*. 3.

I[1]

Iberia, 124*b*. 4.
Iconium, Lycaoniæ urbs, 119*b*. 4; ueterum Turcarum sedes, 120*a*. 1.
Idanthyrsus, Scytha, 140*a*. 2.
Idæa sacra, 17*a*. 3.
Ignatius Azeuedius, 106*b*. 3.
Ignis examen proponitur ab Agarenis, 25*b*. 4; et a Zelaldino, 26*a*. 1.
Ignis indicium quare dubium et incertum, 27*a*. 2.
Imaus mons ferro et chalybe abundat, 56*b*. 4; Cuamaus dicitur, 57*b*. 3; eius habitatores gentiles, *b*. 3; fertilis. 61*a*. 4; idem Caspus, 85*b*. 2; idem Imaus, 138*b*. 2.
Imperium Equebaricum, 92*a*. 1. 2
Incendij fœminarum mos, 38*a*. 1.
India intra Gangem et eius ora maritima, 115*b*. 3; peramœna, ex natura cuiusque tractus diuersos fructus edit, 115*b*. 4; ea olim potiti sunt reges Christiani, 116*a*. 4; eius Rex Temurum superat, 130*a*. 1; euis in Paharopaniso præsidia, 130*a*. 4; eius æstas, 65*a*. 3.
Indiæ Minoris quattuor præfecturæ, 130*a*. 3.
Indorum superstitio, 52*b*. 3. 4; ædificia, 108*b*. 3.
Indoscytha nouæ sectæ author, 80*a*. 4.
Indoscythia, 117*a*. 4; a Scythis habitata, 139*b*. 3.
Indus, fluuius, 66*b*. 4; quantus, 68*b*. 3; aurifer, *b*. 4; eius origo et descriptio *b*. 4; incrementum et caussa, 69*a*. 2. 3; decrementum, 89*a*. 2.
Inferiæ gentilitiæ, 15*a*. 2.
Inimicitiarum caussa, 93*a* 4; *b*. 1.
Innocentius Quartus, Pontif. Max., 138*b*. 4.
Institutio Agarenica damnatur, 38*b*. 2.
Institutio liberorum Zelaldini, 110*b*. 4; 111*a*. 1.
Institutum Tartarorum, 40*b*. 1.
Interamnis Indi & Bydaspis, 66*b*. 2.
Interamnis Sandabalis & Adris, 62*a*. 3.
Ismael Culicanus, 5*b*. 4; [6*a*. 1].
Ismael Sophus, 92*a*. 4.
Israelitici templi supellectilia, 78*a*. 2.

J

Jachis, Xacattæ regis filius, 120*b*. 4; occasum petit, 121*a*. 2; regnat, *a*. 3.
Jacobus Lopezius Coutignus, 93*b*. 3.
Jacobus Soria, pirata, 106*b*. 3.
Jadondas, Brachmana, 97*a*. 2.
Jansas, Temuri ex sorore nepos, 131*b*. 3; 133*a*. 5.
Japetus, 138*a*. 4.
Japones, Niphonsî, 107*a*. 1.
Japonensium Reges, 30*a*. 3.
Jataxqhana, domus sitis, 112*a*. 5.
Jaxartes, fluuius, 121*b*. 2; 128*a*. 4.
Jazygæ, 120*a*. 1.
Jectanus, 138*a*. 4.
Joannes Athaidius, 94*b*. 2.
Jogues se annosos prædicant, 65*b*. 2; ad rem auidi, *b*. 4; eorum familiæ, 97*b*. 3; multa confingunt, 116*b*. 1.
Jomanes, 54*a*. 1; 56*b*. 2; eius fontes, 57*b*. 4.
Josephi Ruytasij præsidis fides, 41*a*. 4; *b*. 1; conuiuium dat Regi, 66*a*. 1.
Juris dicendi potestas, 52*a*. 4.
Juuenes nouem captantur et pro fide necantur, 93*b*. 3; 94*a*. 1; duo alij pro religione occumbunt, 103*b*. 4.

L

Lacertæ genus quoddam creditur basiliscus, 15*b*. 2.
Lahurum, metropolis, 59*b*. 3; 90*b*. 2. 4.

[1] The words beginning with J are placed under I in the original. We have separated them.

Lana, bombycino et serico tenuior, 61*b*. 1.
Landiqhana, 83*a*. 1.
Lanthinus, Scytha, 140*a*. 2.
Lanugo arborea, 138*b*. 3.
Lapides, interuallorum itineris metæ, 22*b*. 1.
Latrones, passim, 102*a*. 2.
Lectores admonentur, 86*a*. 1.
Legatio in Lusitaniam, 104*b*. 4; prætermittitur, *ibid.*; eius exitus qua fuerit mente Zelaldinus indicium facit, 105*a*. 2.
Legatio præsidis Turcici ad Zelaldinum, 111*b*. 1.
Lex una ab initio mundi, 98*b*. 5.
Lex uetus Hebræis data, 75*b*. 1.
Liceri non licet equos, 113*a*. 1.
Loci Sacræ Scripturæ, 28*b*. 1. 2. 3.
Loci in Leuitico interpretatio, 29*b*. 3.
Locus a simili, 29*a*. 1; 75*b*. 1.
Locus ab exemplo Deiparæ Virginis Mariæ, 29*b*. 4; ab exemplo Cornelij Centurionis, 29*a*. 4.
Lucanus poeta, 131*b*. 4.
Ludi publici, 97*b*. 2.
Ludianum, municipium, 59*b*. 2.
D. Ludouicus, Francorum Rex, 122*a*. 3.
Ludouicus Athaidius, Atouguiæ dynasta, Indiæ præses, 6*b*. 4; Sacerdotibus ad iter commeatum dat, 7*b*. 1.
Lunæ defectus, 12*a*. 2.
Lusitana classis, 102*b*. 3.
Lusitanorum constantiam Zelaldinus periclitatur, 5*a*. 4.
Lusitanorum uirtus et fortitudo, 5*b*. 1.

M

Machiparâ, fluuius, 14*b*. 2.
Machiuarâ, piscium uicus, 50*a*. 4.
Mádeus Adamus creditur, 55*a*. 2.
Maëssuris, 52*b*. 3.
Mæniana, 88*a*. 1.
Magogus, 138*a*. 4; *b*. 4; ab eo Mongoli, *b*. 4.
Mahammeddes pseudopropheta, 20*b*. 4; eius de beatitudine sententia, 25*b*. 1; fabulas agi uetat, 110*a*. 2; fraus eius, *a*. 2; impijssimus, 98*b*. 3; incestas nuptias inducit, 110*a*. 3; nefandum malum non coercet, 114*b*. 1; illi conniuet, 37*a*. 1; pseudopropheta, 73*b*. 4; Paracleti nomen sibi arrogat, *i.e.*, Mustafa, 74*a*. 1; stirpis Ismaeliticæ, 74*b*. 4; testimonium de Christo et Maria Virgine, 25*b*. 1; de seipso, *b*. 2.
Mahammeddes Mirsachimus, Chabuli Rex, 39*b*. 3; 86*a*. 4; aciem instruit, 76*b*. 1; arcem reposcit et repellitur, 41*a*. 4; epistolæ ipsius ad Xamansurum tertio intercipiuntur, 56*b*. 4; Fœtiales mittit, 71*a*. 1; cum Faridumcano expostulat et receptui canit, 79*a*. 2. 3; se in fugam dat, 59*a*. 3; et filium in fuga amittit, 86*a*. 3; Gelalabadum deserit, 85*a*. 4; ad Lahurum castra ponit, 41*a*. 4; *b*. 1; urbem non diripit, 91*a*. 3. 4; litteras supplices mittit, 59*b*. 4; nauiculas comburi iubet, 62*b*. 1; pedem refert, 42*a*. 1.
Mahammeddes Sultanus, Temuri filius, 126*b*. 4.
Mancinus, regulus, 70*b*. 1; 91*a*. 2.
Mancipia Samarcandam amandantur, 125*b*. 2.
Mandhoum, 12*a*. 4; Mongoli creduntur condidisse aut certe instaurasse, *b*. 4; eius præfectus, 102*a*. 3; septenni obsidione premitur, 13*a*. 2; sepulchrorum ager, 14*a*. 3; sepulchrum Mongolicorum regum habet, 13*b*. 2; templum more Christiano ædificatum, 14*a*. 2; tormentum ferreum ibi colitur, 13*b*. 1; urbs amplissima, 12*a*. 4. 5.
Manichæorum elementa, 53*a*. 1.
Mansarüuer, Christianorum municipium, 116*b*. 2; eorum ritus et consuetudo, *b*. 4.
Manubia, 132*b*. 4.
Mariæ Deiparæ Virginis effigies, 98*a*. 1.
Martinus Alfonsus Melius, 94*b*. 1.
Martius mensis, 97*a*. 4.
Mässûr, Memphis, Cayrum, 127*a*. 4.
Matris Zelaldini genus, 119*a*. 1; a Christianis orta, 123*a*. 2.
Maturanum, urbs, 52*a*. 4; eius descriptio, 53*b*. 4.
Medi, 139*b*. 2.
Medicus præclare caussam Passionis Christi reddit, 75*b*. 1.
Memphis, Cayrum, Mássâr, 127*a*. 4.
*Mensuratio itineris, 45 [*a*. 1].[1]
Mesopotamia, 124*b*. 4.
Messagetæ, 138*b*. 5; 139*b*. 1.
Miram Sultanus, 103*b*. 1. 2.
Miramxas proditionis insimulatur, 133*a*. 3.
Mirsachimus prærupta obtinet, 86*a*. 3. [Cf. *supra*: Mahammeddes Mirsachimus.]
Mithridates, 127*a*. 1.
Moghostan a palmis dicitur, 121*b*. 4; 122*a*. 1.
Mongalia, 121*b*. 3; Scythiæ regio, *b*. 3; 138*b*. 2.

[1] From another hand, in ink.

Mongo, amnis, 119*a*. 3.
Mongoli, 13*a*. 1; Mongolicarum acierum ordo, 70*b*. 3; instructio, 79*a*. 4; conductitij milites, 122*a*. 1; digladiandi modus, 37*b*. 2; excursio, 99*a*. 3; eruptio, 119*a*. 2. 3; epulæ, 134*b*. 1; in Indiam excurrunt, 121*b*. 4; a Magogo orti, 138*b*. 4; Mandhoum condiderunt, 12*b*. 4; ibi regnant, 121*b*. 4; nominis eorum coniectura, 119*a*. 3; nouas sedes quærunt, 13*a*. 1; Osbequij ab ijs orti, 122*a*. 3; a Patanæis profligantur, 13*a*. 2; potus eorum, 134*b*. 1; quidam eorum Sacerdoti mortem parat, 101*a*. 3. 4; 102*b*. 2; regum ipsorum insigne, 14*a*. 2; sepulchrum regum, 13*b*. 2; eius descriptio, *b*. 2; techna et proditio, 91*a*. 2; vafrum ingenium, 94*b*. 4.
Mongolorum, uulgo Mangalor, a Mongolis, 121*b*. 4.
Mons Neræ, Paharnerâ, 7*b*. 3.
Motus post Temuri mortem, 135*b*. 5.
Moysi apparet Deus in rubo, 98*b*. 5.
Mubarec, *i.e.* benedictus, Abdulfasilij pater: et filij, 34*b*. 2. 3.
Mussapharus Saydius, legatus, 101*b*. 2; 104*b*. 1.
Mussapharus, Gedrosiæ rex, pulsus, 94*a*. 4.

N

Nabuchodonosor, 120*a*. 4.
Nagarcottum, 60*a*. 1; eius regulus, *b*. 2.
Nanius, fluuius, 62*a*. 2.
Naroaris et saltus et ciuitas, 16*b*. 1. 2; cœli Naroarici inclementia, *b*. 2.
Naruadâ, fluuius, 12*a*. 3.
Naurus, nouendialia Mongolorum, 97*a*. 3.
Nausarinum, 7*b*. 4; Gaberæorum sedes, *b*. 4.
Natalitijs Christi disputatio, 36*a*. 2.
Natolia, Asia Minor, Turquîa uel Turcia, 127*a*. 3.
Nicodemus, 30*a*. 3.
Nilabhum præsidium instauratur, 68*b*. 2; Atac Balanaz, *ibid.*; etymologia, 69*a*. 3.
Nilagau, *i.e.* cærulea bos, 44*b*. 3.
Nilum, herba, 116*a*. 3.
Niphonsî, Japones, 107*a*. 1.
Noes, 98*b*. 5; 138*a*. 5.
Nouendiales feriæ Agarenorum, 16*b*. 3.
Noui nouatores Agarenis deteriores, 98*a*. 3.
Nourancanus, 70*a*. 4.

O

Obeliscus, 66*a*. 3; 82*b*. 3.
Ocypodes, uel Pegasi, Gelabdares Indici, 115*a*. 3; Anch, Tartaricé, 133*b*. 1.
Officiorum quotidiana instauratio, 112*a*. 1.
Ommaris insolens epistola, 136*b* 2; bellum in patrem, *b*. 2; perfidia in fratrem, *b*. 4.
Opificiorum instrumenta noui homines præferunt, 112*a*. 4.
Opinio cuiusque erga suum institutum, 100*b*. 1.
Oppium hausto oleo mortem affert, 18*a*. 4.
Orbis patre pueris generosis prospicitur, 112*b*. 1.
Osbeques, Cinguiscani filius, 120*b*. 3. 4.
Osbeq Sultanus, 138*a*. 1.
Otthodayus, Cinguiscani filius Christianus, 120*b*. 3; 121*a*. 1; veneno tollitur, *b*. 3.
Otthodayi milites Mongoli et Tartari, 121*b*. 4.

P

Panchangari oppidum, 60*a*. 3.
Paëlum, oppidum, 59*a*. 3.
Pagrixi templa deijciunt, 132*b*. 3.
Paharbatius fluuius, 15*b*. 1.
Pahari, *i.e.* Montanus, Zelaldini filius, 34*a*. 4; patris primam aciem ducit, 70*a*. 4; idem, 110*b*. 1. 2; eius comitatus, 70*b*. 1. 2; fortitudo, 79*a*. 1; in campo consistit, *a*. 3.
Paharnera, mons Neræ, 7*b*. 3.
Paharopanisadum aborigines, 139*b*. 4.
Paharopanisas, terra Chabul, 68*b*. 3; 117*a*. 3.
Paharopanisus, 85*b*. 2.
Paharüétus mons, 82*b*. 3. 4; 85*b*. 2. 3.
Palatia noua, castrum Natoliæ uel Asiæ Minoris, 127*a*. 3.
Panipatum, urbs, 57*a*. 1.
Pannones, 120*a*. 1.
Pantheræ, 44*b*. 3.
Paphlagonia, 139*b*. 2.
Paradoxum, 111*a*. 1.
Paramäessuris, 52*b*. 3.
Parentum indulgentia, 120*b*. 3.
Parganâ Peytân, Peytanensis conuentus, 60*a*. 3.
Parthi, 124*b*. 2; [exules?] dicti, 139*a*. 4
Parthia, 139*a*. 4; montosa, *ibid.*
Paschalitia quid significent, 31*a*. 3.
Pasthôum idioma, 67*a*. 2; 139*b*. 3.
Patanæi Mongolos profligant, 13*a*. 2; ijdem, 66*b*. 4; 85*a*. 5; 117*a*. 4; Gandaræ et Suasteni, 77*a*. 2.
Paulus ictus a bestia, 16*a*. 2.
Parua Scythia, 139*a*. 3.
Payazitus Rex, 124*b*. 4; 125*a*. 1; eius insolens responsio, *a*. 2; capitur, 126*b*. 2.

Pecuniarum acerui, 113*a*. 3.
Pecus ouis magnitudine sine sectionibus in Imao, 61*b*. 1.
Pelusium, urbs Ægypti, 127*a*. 4.
Peroratio operis, 140*a*. 4.
Persæ, 92*b*. 4; eorum institutum et mos, 111*b*. 4.
Persarum noua secta, 117*b*. 3.
Persia, 124*b*. 2; eius sapientes, 9*a*. 1; eius linguæ Sacerdotes dant operam, *a*. 3; 31*b*. 3.
Persis, 119*b*. 4.
Petrus Tauarius, patritius Lusitanus, 5*b*. 3.
Petrus Menesius, 91*a*. 3.
Petrus Berna, sacerdos Frisius, seu Teuto, 106*b*. 3.
Peruzij Regis genus et pietas, 55*b*. 4; ædificia et fabricæ, 56*a*. 1. 2. 3.
Phalegus, 138*a*. 5.
Phanum castrense, 88*b*. 3.
Pharaglitâ, uox conficta, 74*a*. 2.
Phraartes, 139*b*. 1.
Pimpaldar, oppidum, 15*b*. 1.
Pir Mahammeddes, Temuri nepos, 133*a*. 5.
Pirxaurum, 79*b*. 4; 80*b*. 3.
Pirxec olid ezlamus, Sophus, 109*a*. 3.
Pissúri, 138*b*. 5.
Platani, 116*a*. 1.
Plebecula in scopulis perit, 94*a*. 3.
Pœna capitis, 113*b*. 4.
Pœnæ sontibus propositæ, 114*a*. 4.
Poloni, 120*a*. 1.
Pompeius, 127*a*. 1.
Pontificis Romani dignitas, 96*a*. 4.
Pontium construendarum modus, 47*a*. 1.
Pontus Euxinus, 120*a*. 1; 139*b*. 2. [4.
Portæ ferreæ, Derbentum · Damarcab · arx, 124*b*.
Postinorum noua secta, 18*b*. 3.
Præceptoris lenitas, 34*a*. 2. 3. 4.
Præda Samarcandam deportatur, 128*a*. 4.
Præfecturæ, 52*a*. 1.
Præsidia in angustijs itinerum, 47*b*. 1.
Præsidibus humilia imperantur, 52*a*. 2.
Presbyter Joannes Indicus, 116*a*. 4.
Proditionis caussa et initia, 39*b*. 1. 2.
Promissis et minis agit Zelaldinus, 46*b*. 1.
Protheus, inconstantiæ symbolum, 104*b*. 5.
Prouerbium, 66*b*. 2.
Prouidentia regia erga commeatum, 46*a*. 2.
Proxeneta Regis capite plectitur, 114*b*. 1.
Pueri Hebræi tres in fornace, 26*b*. 1.
Puerorum perfusio et baptisma, 122*a*. 4.
Puranâ Siquirî, 21*b*. 1.

Q

Qhaterbágus, Persiæ oppidum, 125*a*. 3.
Qhoiamundus, 82*a*. 3.
Qhuniâ, oppidum, 62*b*. 3.
Quæsita Regis, 67*a*. 4.
Quæstio de Mahammedde, 73*b*. 4.
Quæstor Zelaldini, 86*b*. 3.
Quelemetalla, Dei uerbum, in Alcorano Christus dicitur, 99*a*. 4.
Quiniscus, Phrygiæ castrum, 127*a*. 3.

R

Raeneranum præsidium, 10*b*. 2.
Ráffigi, 92*b*. 4.
Raoi, Adris, fluuius, 61*b*. 4.
Rasputi, Gedrosiæ nobilitas, 48*b*. 1. 3. 4.
Rassul, nuntius uel Apostolus, 89*b*. 3.
Rathoi, Indiæ interioris nobilitas, 48*b*. 1. 3. 4.
Regiæ uoluntatis erga Sacerdotes significationes, 39*a*. 1.
Regij filij indoles et ingenium, 33*b*. 3.
Reginis in itinere custodes dantur, 45*b*. 3. 4.
Regis clementia et fortitudo, 40*a*. 2; excusatio futilis, 94*b*. 3; prouidentia, 46*a*. 2.
Regni Equebarini termini, 115*a*. 5.
Reguli Zelaldino parent, 46*b*. 1; illi sunt a consilijs, 110*b*. 2.
Regulus, 15*a*. 2; 16*a*. 3.
Reprehensio dicti, 77*b*. 1.
Responsiones ad quæsita Regis, 67*b*. 1; 72*b*. 2.
Rex Deiparæ Virgini Mariæ addictus, 98*a*. 1; in disputationibus sententiæ moderator, 33*a*. 2; filium instituendum Sacerdotibus tradit, 33*a*. 4.
Rhages conuentus Ree prouincia, 127*b*. 3.
Rhamxandus Rex, 66*a*. 3; [82*b*. 3].
Rhauadum, oppidum, 66*b*. 1.
Rhinoceros elephantis uentrum petit, 50*b*. 3.
Rhymnici, 139*a*. 1.
Riuulus salebrosus et lubricus, 66*a*. 2.
Roalcudz, Spiritus Sanctus, 76*a*. 1.
Roalla, Dei halitus, uox inepta, 99*a*. 4.
Robur belli in equitatu, 51*b*. 1.
Rodericus Vincentius, 7*a*. 2.
Rodolfus ægrotat grauiter, 39*b*. 3; eius constantia, 28*a*. 2; Cunculini necatur, 105*a*. 1; elogium ipsius, 105*a*. 3; genus, 106*b*. 4; Goam redit, 104*b*. 5; jugulum sponte præbet, 106*b*. 1. legationis prouincia ei demandatur, 7*a*. 3. 4; Mariæ Virgini addictus eam uoti nexu fre-

quentur collaudat, 105*b*. 1. 2; necis dies, 106*b*. 3; necis socij, *ibid*.; Persicum idioma breui addiscit, 32*a*. 1; 101*b*. 4; Regi occurrit, 90*b*. 1; Regis filium instituit, 97*a*. 3; sapiens et pium eius responsum, 9*b*. 4; vulnera illi imposita, 106*b*. 2.

Rumæus eques, *i.e.*, Græcus Turca, 103*a*. 4.

Rumor defectionis a secta, 39*b*. 1.

Rustici proditio, 124*a*. 4.

Rutheni, 120*a*. 1.

Ruytasius, urbs, 64*a*. 2.

S

Sacæ, 138*b*. 5; 139*b*. 1.

Sacerdotum sententiam Abdulfasilius sequitur, 33*a*. 1; admonentur a Rege, 24*b*. 4; Agarenorum placitis cum ipsis pugnant, 32*b*. 4; Damanum unus uenit, 104*a*. 3; discrimen capitis illis obuenit, 10*b*. 3; dubium proponitur, 99*b*. 4; Euangelij periodos conuertunt, 32*a*. 3; 101*a*. 3; gladiatorios ludos reprehendunt, 37*a*. 4; Goam alter contendit, 101*b*. 1; iudicium eorum de Regis conniuentia, 95*a*. 1; laborat unus ad mortem, 90*a*. 4; ocasionem conueniendi regem captant, 24*a*. 1; optionem Agarenis dant, 100*a*. 2; pecuniam accipere renuunt, 20*a*. 3; periculis multis unus eorum liberatur, 101*b*. 1; Persicæ linguæ dant operam, 9*a*. 3; 31*b*. 3; quæsitum eorum, 98*a*. 4; ad Regem deducuntur, 19*b*. 4; Regis animum explorant, 41*a*. 1; responsio illorum, 26*a*. 3; reuocantur, 91*a*. 4; Societatis Jesu Sacerdotes duo in Gangaride, 5*b*. 3; tres cum Equebare uersantur, 7*a*. 3; Surate mouent, 10*b*. 1; spes lucri animarum, 95*b*. 3; unus in uitæ periculum uenit, 16*a*. 1; ab elephante prope perijt, 50*a*. 4; in aliud discrimen uenit, 88*a*. 2; capitur, 102*b*. 3; in custodia ponitur, *b*. 4; cum honore soluitur, 103*b*. 1; Damanum uenit, 104*a*. 3.

Sacrificiorum Agarenicorum feriæ, 11*a*. 4.

Saddari oppidum, 62*b*. 3.

Salices, 116*a*. 1.

Salomonis templum, 109*b*. 1.

Samarcanda, 117*a*. 3; eius situs et descriptio, 128*a*. 4; orbi celebris, 128*a*. 1; eadem, 121*b*. 2; Cimesquint dicitur, *i.e.*, pinguis uilla, 129*a*. 1; agri ipsius ubertas, *ibid*.; eius urbis et imperij armorum insigne, *ibid*.

Samarcandæi, 121*a*. 4; eorum conspiratio, 124*a*. 3.

Samba, urbs et præsidium, 62*a*. 1.

Samballus. fluuius, 18*b*. 3.

Sandabalis, Xenao fluuius, 66*a*. 3; in eius traiectu multi pereunt, 62*a*. 4; *b*. 2; in eo insula, 62*b*. 3.

Sapor, Rex Persarum, 127*a*. 1.

Sarangpurum, urbs, 15*a*. 4.

Sarindum, 58*b*. 3.

Sarmatia, unde dicta, 138*b*. 1; 139*b*. 3.

Sarmaticum mare, 119*a*. 3.

Satanulge, Zaradrus fluuius, 59*a*. 4.

Sauromatæ, 107*a*. 1; 139*b*. 2.

*Schœni ferrei,[1] 45*a*. 1.

Scribæ, 111*b*. 3. 4.

Scripturæ Sacræ loci, 28*b*. 1. 2. 3.

Scythæ, 97*b*. 1; 128*a*. 4; administratio priscorum Scytharum, 119*a*. 3; Aramæi dicti olim, 138*b*. 1; bellica laude semper clari, 139*a* 3; eruptio illorum, 119*a*. 2. 3; finitimis uectigales, *a*. 2; nomina uaria sortiuntur, 139*a*. 1; eorum origo, 138*a*. 4; studia diuersa, 139*a*. 1; unde dicti, 138*a*. 4.

Scythia, 138*b*. 1; Serica, *b*. 2.

Scythotauri, 139*a*. 4.

Sebas, 138*a*. 4; *b*. 2.

Sebaste, urbs Cappadociæ, 125*a*. 3; diripitur a Temuro, *a*. 4; ciues immaniter perduntur, 132*a*. 2.

Sebastianus, Lusitaniæ Rex, 73*a*. 4; 88*a*. 1.

Sedani, nunc Decanî, 104*b*. 1.

Sem, 138*a*. 5.

Senaensis præses, 111*a*. 5; eius nuntij, *b*. 1.

Sententia dispar gentilium de natura deorum, 52*b*. 4.

September mensis, 89*a*. 2.

Septemuiri, 111*a*. 3.

Seræ uel Seres Cathaini, 130*b*. 2; bombycini et serici inuentores, 131*a*. 1; 138*b*. 3.

Serarum rex, 130*a*. 4; eius copiæ, *b*. 4.

Seres, 121*a*. 2.

Serica, nunc Cathaium, 130*b*. 2.

Serpens cristatus, 118*b*. 3.

Seruorum Scythicorum bellum, 140*a*. 3.

Séthis, 52*b*. 3.

Sigillum regium, 113*b*. 1.

A simili locus, 29*a*. 1.

[1] Schœnæ ferreæ" in the MS.

Similitudo, 72*a*. 4.
Simiorum præstigia, 54*a*. 4
Sinæ, 107*a*. 1.
Siti exercitus fatigatur, 63*a*. 1.
Situs quattuor concursantium montium, 85*b*. 3.
Siurange urbs, 15*b*. 1; soli eius pestilens natura, et uenenat[arum bestiolarum] multitudo, *ibid*.; lacertæ quoddam genus habet quod creditur basiliscus, *b*. 2; tugurijs rotundis et humilibus extructa, 16*a*. 3.
Sogdiana, 117*a*. 3; 128*a*. 4.
Sogdiani, 97*a*. 4; 121*a*. 3.
Sonipatum, 56*b*. 3.
Sopharis desertoris sepulchrum, 10*a*. 2.
Sophus, 22*b*. 2; 23*b*. 4.
Sophus Ismael, 92*a*. 4.
Sorsus, Hyrcanorum rex Christianus, 137*a*. 3; Xacattæos fundit et fugat, *a*. 4.
Spectacula dantur, 97*b*. 2.
Spiritus Sanctus promittitur, 74*b*. 1; Rhoalcudz, 76*a*. 1.
Stella mons, 127*a*. 1.
Stephani prothomartyris reliquiæ, 9*b*. 3.
Stipulator Regius, 113*a*. 1.
Suasthénæ et Gandaridis situs, 77*a*. 2.
Suastheni Patanæi, *ibid*.
Suasthus fluuius, Axtnagar flumen, 69*a*. 2.
Sultan Hammédus, 133*a*. 5.
Sultanus Mekkæ, superstitionum Agarenicarum antistes, 100*a*. 1.
Superstitio stulta, 112*a*. 1.
Suranâ, oppidum, 12*a*. 2.
Surate, 7*b*. 4; descriptio, 10*a*. 1; impium pro sancto colit, 10*a*. 3; Qhoia Sopharis sepulchrum habet, *a*. 2; Taphi vel Taphti fluuio alluitur, *a*. 1.
Suratensis gubernator, 102*b*. 4.
Susæ, 127*b*. 3.
Syluæ incendium, 71*b*. 1.
Syria, 127*a*. 3.

T

Tagladaius, Xacattæ filius, 120*b*. 4; ad austrum proficiscitur, 121*a*. 3.
Tagondarcanus Nicolaus, 122*a*. 4.
Talabqhodâ, Dei uestigator, 96*b*. 3.
Talicia, Temuri hortus, 128*b*. 2.
Tanais, fluuius, 120*a*. 1; 139*b*. 2.
Tanissaris emporium, 57*a*. 2.
Taphi vel Taphti fluuius Suratem alluit, 10*a*. 1.
Taragay uicus, 123*b*. 1.
Tarchanes Mongoli Synthum tenent, 121*b*. 4.
Tarcon, castrum, 124*b*. 4.
Tartari sæpe in Indiam excurrunt, 121*b*. 4; ijdem, 124*b*. 3; Galactæi, 125*a*. 5; eorum eruptio, 119*a*. 2. 3; institutum, 40*b*. 1; Tatâr dicuntur, 119*a*. 4.
Tartaria, 138*b*. 2.
Taurica Chersonesus, 139*a*. 3.
Taurus mons, 126*a*. 1.
Teheranum, castrum Rhagensis conuentus, 127*b*. 3.
Temurus, 85*b*. 4; accusatur, 123*b*. 3; ædificandi celeritas ipsius, 133*b*. 4; Ægyptum petit, 127*a*. 4; apophthegmata illius, 135*b*. 1; armorum signum, 133*b*. 2; aulæ assidui, 134*b*. 3; bibacitas, 135*a*. 3; cadauerum struem excitat, 132*a*. 4; Cappadociam petit, 124*b*. 4; eius ætate Christiani erant in India, 116*b*. 1; cognomina, 135*b*. 4; comprehendi iubetur, 123*b*. 4; consilium illius, 131*a*. 5; *b*. 1. 2. 3; conuiuia, 134*a*. 1; Coramxam uincit, 124*b*. 3; curam habet suarum copiarum, 127*a*. 5; crudelitas illius, 135*a*. 3; dignitatis militaris insigne, 133*b*. 3; diuitiæ, 132*b*. 4; domesticus famulatus, 133*a*. 5; elephantum cuneum eludit, 130*a*. 1; excursiones eius, 124*b*. 3. 4; exempla crudelitatis, 135*a*. 4; fallaciter se mortuum renuntiari iubet, 132*a*. 3; familia eius, 133*a*. 2; feritas in conuiuijs, 134*a*. 2; filij, 133*a*. 3; flagellum Dei, 125*b*. 4; fortuna, 129*b*. 4; generosi eius famuli, 133*b*. 1; genus usque ad Zelaldinum, 137*b*. 1. 4; habitudo corporis, 134*b*. 5; imperata, 133*b*. 2; imperij eius intercapedo et terminj, 127*b*. 1; imperatorem trucidat, 124*a*. 4; indoles et ingenium, 123*b*. 2; 134*b*. 5; initia, 123*a*. 4; iuris dicendi modus, 134*b*. 3. 4; Langh. cognominatur, 124*b*. 2; legatos accipit, 134*b*. 1; litteræ ipsius minaces, 125*a*. 1; ludi, 134*a*. 1; miles priuatus, 123*b*. 1; Minoris Indiæ partem obtinet, 130*a*. 3; mores eius publici et priuati, 131*a*. 2; mors, 134*b*. 4; motus post eius mortem, 135*b*. 5; nepotes eius arctantur, 117*a*. 2; nepotes qui? 133*a*. 3; odij eius in Christianos caussa, 132*b*. 1; ornamenta corporis et animi, 131*a*. 3; Paiazitto ludos facit, 127*a*. 1. 2; patria, 123*b*. 1; perfidia, 134*a*. 4; Persiam fraude ocupat, 124*b*. 2; pœna ab eo proposita, 133*b*. 2; posteri, 86*a*. 1; posteritas eius non exoleuit, 137*b*. 3; prædo fit, 123*b*. 3;

prouincias attribuit, 133*a*. 3. 4; regem Ægypti fugat, 127*a*. 4; regnum ocupat 124*a*. 4; rex a pueris salutatur, 127*b*. 3; rex ex prædone, 124*a*. 4; sæuitia in suos, 132*a*. 3; Samarcandæ plebem aduentitijs auget, 128*b*. 5; senectutis studia, 133*b*. 2; sontium pœnæ, 134*b*. 3. 4; superatur, 130*a*. 1; superstitio, 135*a*. 2; techna eius in Caffenses, 132*a*. 3; technæ, 126*a*. 1. 2. 3. 4; Totamixum secundum superat, 128*a*. 2; tribunum Persam pellicit, 124*a*. 1; truculentiam dolis admiscet, 132*a*. 1; turmam camelorum abigit, 130*b*. 1; vectigal denegat, 130*a*. 4; vexillorum color, 131*a*. 4; vires corporis, 135*a*. 1; vulnera accipit, 124*a*. 1; uxorem Samarcandæi imperatoris ducit, 124*a*. 4; uxores eius, 133*a*. 2; Zelaldini stemmatis caput, 123*a*. 4.

Testimonia Sacræ Scripturæ, 74*b*. 1

Theraphim, 8*a*. 3.

Thesina fluuius, 127*b*. 3.

D. Thomas, 67*b*. 4; 68*a*. 1; 115*b*. 3.

Thomyris, Amazonum regina, 140*a*. 1.

Tonsores plurimi Maturani, 54*a*. 2.

Torrens lethifer, 59*b*. 2.

Totamixus, 123*a*. 2.

Totamixus secundus, *ibid*.; Temuro bellum affert, 127*b*. 3; a Temuro uincitur, 128*a*. 2; bellum instaurat, uincitur, animos suorum offendit, *a*. 3; ab Ediguio funditur, 129*b*. 1; cum filijs ad Temurum confugit, *b*. 2.

Trapezuntis imperator, 127*b*. 1.

Tres pueri in fornace, 26*b*. 1.

Tribunus quidam in flumine exponitur, 48*a*. 1.

Tuguria rotunda et humilia Siurange, 16*a*. 3.

Tuguria popularium Agarenorum demissa et vilia, 113*b*. 4.

Turcicorum regum uictoriæ et imperium, 140*a*. 4.

Turquia, uel Turcia, Natolia, Asia Minor, 127*a*. 3.

U[1]

Urbium ædificationes, 118*a*. 4.

Usena, emporium, 14*b*. 2.

Uxôres Regis, 45*b*. 2.

Uxores, rex Ægypti, 140*a*. 2.

Uxôrum duæ formæ ex Mahammeddis pseudoprophetæ instituto, 110*a*. 3; earum multitudine reges suos in officio continent, 110*a*. 4.

V

Valerianus Cæsar, 127*a*. 2.

Vania, seu Vanianes, Pythagoræi, 103*b*. 4; olim Germanes, 104*a*. 1.

Vectigalia amplissima, 112*b*. 1.

Verbum Patris, Christus, 99*a*. 1.

Vexilla nigra internecionis portentum, 42*a*. 3.

Viana, Persiæ urbs, 136*b*. 2.

Victoriarum Zelaldini enumeratio, 118*a*. 3.

Vindius mons, 21*a*. 4.

Viztnus, Maturani conditor, 52*b*. 1.

X

Xa Ismael, idem Sophus, uulgo Sophî, 92*a*. 4.

Xacattæi præfecturis præficiuntur, 110*b*. 3; a Xacatta dicti, 120*b*. 4.

Xacattæi Tartari, 121*b*. 2.

Xacattas, 120*b*. 3; filios ad bellandum mittit, 121*a*. 1; Seras petit, *a*. 2; necatur, *a*. 3.

Xamansurus, summus regiarum facultatum curator, proditor, 39*b*. 2; eius ad Mirsachimum litteræ, *b*. 3; eas Rex intercipit, 40*a*. 1; coniurationem secundo repetit, *a*. 4; vafrum eius consilium in Regis perniciem, *b*. 2. 3; eius proditio secundo deprehenditur, 41*a*. 3; secundo a Rege soluitur, 42*a*. 2; Bádi suspenditur, 57*a*. 2.

Xanthij, 138*b*. 5.

Xaregolam, seruorum urbs, 83*a*. 3.

Xatini mercaturam faciunt, 130*b*. 4.

Xeaorum factio, 92*a*. 4.

Xec olid ezlamus, 109*a*. 3.

Xecus, Zelaldini filius natu maximus, 80*a*. 1; 110*b*. 1. 2.

Xecus Gemalus, Regis leuir, 86*b*. 4.

Xelebius, Paiazitti filius, 125*a*. 4; a Temuro contemnitur, *ibid*.

Xenao, Sandabalis, 62*a*. 3.

Xeulum, urbs et castrum, 7*b*. 2.

Xerxes Rex, 126*b*. 4.

Z

Zaradrus, Satanulge, 59*a*. 4.

Zaretanus, 125*a*. 2; eius in Christianos beneuolentia, 132*b*. 2.

Zelaldinus magnus, Mongolorum Rex, 5*a*. 2; aciem instruit, 70*b*. 3; acies quædam eius infœliciter confligit, 138*a*. 2; aduentitios accipi-

[1] I have separated the words beginning with *U*, from those which we now write with *V*.

endi mos eius, 111*a*. 4. 5; ædificandi celeritas, 109*a*. 3; ædificiorum splendor, 108*b*. 3; Agaræ nascitur, et Rex primum salutatur, 22*b*. 4; Agarenum superstitione, se denegat, 96*b*. 3; Agiscocanum in Gangaridem mittit, 42*a*. 3; animum suum aperit, 25*a*. 1; 90*b*. 2; argentariam facit, 112*b*. 3; arma, 108*a*. 3; aula, 107*b*. 3; auiditas, 112*b*. 3; Babacapurio addictus est, 18*b*. 3; beneuolentia ipsius erga Christianos est hæreditaria, 123*a*. 3; benignitas illius, 71*b*. 2; bubalis carnibus gentilica superstitione interdicit, 101*a*. 5; Calanuri regijs insignibus honestatur, 60*a*. 4; castra dimittit, 91*a*. 4; Chabulum magnis itineribus petit, 79*b*. 4; Chabuli popularibus impunitatem dat, 86*b*. 1; Christi effigiem palam exosculatur, 78*b*. 2; commiseratio ipsius officiosa, 57*b*. 1; consilium capiendi modus, 111*a*. 2; consultationes frequentes, 69*b*. 2; crudelitas nimia et inepta, 81*a*. 2; ditissimus omnium regum Orientis, 113*a*. 2; doli, 95*a*. 3; dubium reddunt legum multiplicitas, 99*b*. 2; Emaumi filius, 22*b*. 3; ethologos libenter audit, 110*a*. 1; Evangelij librum postulat, 6*a*. 4; excursionem suorum in Damanicum agrum damnat, 90*b*. 2; fabrilibus deditus, 77*a*. 3; fabulis fidem tribuit, 55*a*. 1; fæciales excipit, 71*a*. 2; dimittit, 76*b*. 2; Fattepurum condit, 21*a*. 4; uenit, 91*b*. 1; filijs quid integrum relinquat, 96*b*. 4; filios et aliquot proceres in sacellum Sacerdotum adducit, 31*b*. 1; fœlicitas ipsius, 91*b*. 1; forma et habitudo, 106*b*. 4; Gedrosiæ magnam partem occupat, 115*b*. 2; gentilibus fauet, 101*a*. 1; genus eius paternum, 123*a*. 4; genus maternum, 96*b*. 4; Jesvm adorat, 31*b*. 1; impedimenta Gelalabadi relinquit, 80*a*. 2; incommoda accipit, 86*b*. 2; Indiæ Rex est, 129*b*. 5; ingenium eius, 107*a*. 4; inequitandi dignitas, 108*a*. 4; in suam fidem accipit Sacerdotes, 6*b*. 2; iter agit secus montes, 46*b*. 3; labor indefessus ipsius, 138*a*. 1; laxamentum exercitui dat, 63*a*. 1; 68*b*. 1; lenitas illius, 65*b*. 4; litterarum est ignarus, 109*b*. 4. 5; litteras ad Pontificem Maximum scribi iubet, 96*b*. 1. 2; Mahammeddica præcepta flocci facit, 108*a*. 2; Mariam Virginem ueneratur, 107*a*. 4; mensa eius frugalis, 108*a*. 5; mercaturam facit, 112*b*. 3; mores eius, 107*a*. 4; Nagarcottum petit, 60*a*. 1; negotia uersat, 107*b*. 4; nuntium ad Pontificem Summum mittit, 96*b*. 1. 2; opificia exercet, 109*b*. 2; orationem ad sororem suam habet, 87*a*. 2; otium eius, 107*b*. 4; pagos incendit, 88*b*. 4; pœna quædam ab eo proposita, 133*b*. 2; parcus est, 113*a*. 2; parasitos alit plurimos, 107*b*. 4; præsidia constituit, 80*a*. 1; propensio eius, 107*b*. 2; Protheo similis, 104*b*. 5; posto se proluit, 108*b*. 2; quæstor eius capitur, 86*b*. 3; reditum a bello instituit, 87*b*. 2; regni præsidium constituit, 43*a*. 2; Rodolfi necem mœret, 105*a*. 1; Rodolfum diligit, 106*a*. 2. 3; Rex primum renuntiatur, 118*a*. 1; Sacerdotes laudibus ornat, 90*a*. 1. 3; 96*a*. 3; in uiciniores ædes deducit, 31*a*. 3; eis de mensa mittit, *a*. 4; in eorum domicilium uenit, 31*a*. 4; salutantes nutu capitis resalutat, 38*b*. 4; sectam nouam meditatur, 101*a*. 4; solem ueneratur, 101*b*. 1; Sophi hortatui paret, 22*b*. 2; 23*b*. 4; stipem Christianis imperat, 59*b*. 4; Agarenis erogat, 88*a*. 4; Talabqhoda, *i.e.*, Dei uestigatorem se dicit, 96*b*. 3; triumphat, 86*b*. 2; varia interrogat, 71*b*. 3; vectigales hostis sui sibi conciliat, 46*b*. 1; venationem indicit, *i.e.* bellum, 41*b*. 4; veneficos in concilium adhibet, 69*b*. 3; veneni periculum quî declinet, 108*b*. 1; vestitus eius, 108*a*. 3; victoriæ, 91*b*. 1; vino abstinet, 108*b*. 2; uxorem matrem familias Gelalabadi relinquit, 80*a*. 2; uxorem Daudi regis Patanæorum in castris circumfert, 81*a*. 4; Xamansuri proditionem deprehendit, 40*a*. 1; secundo eum solvit, 42*a*. 2; Bádi suspendi iubet, 57*a*. 2. [Cf. *also*: Equebaris; Regiæ...; Rex; Victoriarum, *etc.*]

Zopiron, Alexandri dux, 140*a*. 3.

FINIS.

APPENDIX A.

[Between fol. 136*b*. and fol. 137*a*. a loose leaf is bound up, containing a later? rough draft, which was intended it would appear, as an improvement on the historical sketch of the Scythians (fol. 138*a*. 4—fol. 140*a*. 4). We insert it as an appendix. No special entries to it will be found in the Index.]

[p. 1.] Verum etiamsi Scythis, non ut cæteris barbaris ut sunt Brazilij et syluestres Æthiopes Manicongij rudis et inconditus sensus est. Quidam enim eorum sapientiæ studijs exculti olim illustri laude celebrati sunt: in ijs Anacharsis summi philosophi laudem habuit. Egregie autem rerum humanarum contemptione et despicientia, deinde constantia in dicendo commendatur,[1] cum tantam capere dicant sapientiam quantam gens capit semper armata. Illud Ennij in eos detorqueri potest: Acaridæ bellipotentes sunt magis quam sapientipotentes.

Strab. lib. 7. *Diog. Laert. lib. 1.* *Tusc. lib. 5. de Divinat. [C. 56].*

PROGRESSUS ET MORES.

Scytharum gens antiquissima semper habita bipartito distributa est, sicuti fieri in Arabia et in Affrica hac nostra tempestate uidemus. *Nam Scythis quibusdam hominibus[2] inter se olim fines nulli, neque enim agrum exercebant, nec domus illis ulla aut tectum aut sedes erat, armenta et pecora semper pascentibus, et per solitudines errare solitis. Uxores liberosque secum in plaustris, corijs ad arcendas pluuias et uim frigorum hyememque excipiendam et substruendam communitis uehebant, quibus pro domibus utebantur: lacte et melle uescebantur, lanæ his usus ac uestium ignotus, et quoniam continuis frigoribus urerentur, pellibus ferinis seu murinis uestiebantur, et Scythiam qua uel fors uel cuiusque voluntas ferebat uniuersam pererrabant, et hi quidem Essedones dicebantur qui caluitijs suorum parentum auro cinctis pro poculis utebantur. Gens alia Scytharum fama nostratibus primum nota, quæ societatis hominum et uitae communitatis amans ciuitates instituit, parua numero et propter ignobilitatem contempta, iuxta Araxim et ab aquilonibus Caspij Maris consedisse ac cis et ultra Imaum ad solis ortum progressa, sui imperij fines propagasse narratur. Scythis cis Imaum Dahæ olim et Daci annumerabantur. Illis uero qui ultra Imaum degunt Sacæ et Messagetæ. Dahis adscribuntur Aparmi qui Hircanis et eorum mari proxime adiacent, tum Xanthij, deinde Pissuri, et Indoscythæ, qui Indiæ sunt contermini usque ad oppositam Asiæ regionem quæ Arachosia dicitur. Sacis et Messagetis dantur Sarmatæ quos a Scythis oriri ueteres etiam tradiderunt. Aiunt uero qui genealogiam scripserunt ad Alangumi [*sic*] usque ætatem maiorem natu regis filium uniuerso regno dominari solitum. Tatarem et Mongolum primos regnum fuisse partitos. Tatarem Scythiæ extra Imaum, Mongolum Scythiæ intra Imaum imperium tenuisse et suo quemque regno nomen indidisse, et utriusque imperium Imai terminis definijsse, Tartariæ ab occidente sole, Mogaliæ ab ortu eiusdem. Ptholemæi interpres aliter sentire uidetur. (Lib. 6, cap. 15, tab. Asiæ 8.)‖*

Strab. lib. 2. *Nomades. Coriarij. Amaxobij. Scenitæ. Galactophagi.* *Pius 2us.* *Strab. lib. 11.* *Diod. Sic. lib. 3, cap. 11* *Strabo, ibidem.* *Diod. ibid.* *Strab. ibid. noc lib. 2. cap. 20.* *Dyctes Creten. De bellotroiano. lib. sub finem*

VIRTUS BELLICA.

[p 2.] Fuerunt semper Scythæ bellica laude clari. Nam Dahæ Bactrianum et Parthicum imperium condiderunt, quod Romanos haud mediocriter lacessiuit. Nam Arsaces, homo Scytha, Callinici

Justin lib. 1.

[1] Added, in a variant of this sentence to be found at foot; "ut qui eius constantiam imitarentur τὴν ἀπο Σκυθῶν ηαιν, *i.e.*, a Scythis orationem imitari diceretur. Huic ancoræ et figuli rotæ inuenta tribuunt. *Herod. Melpome. lib. 4 [127.]*

[2] 1st: Hominibus eorum.

Demetrij potentiam cum Daharum exili manu declinans: ad Parthos sui generis homines, qui olim seditione domo pulsi quasi exules (quod nomen ipsum sonat) paruam eamque montosam regionem colebant: præcepit atque, ijs qui forte obstiterunt superatis, cæteros ad suum imperium adduxit. Cuius stirpis fuere: Arsaces, cuius filius Pámpatus, Pharnaces, Mithridates, et alij ad Phraartem usque qui, rebus cum Romanis compositis, liberos suos Cæsari Augusto credidit: et nepotes obsides dedit. Sacæ autem et Messagetæ qui a regibus more patriæ nomen acceperunt ex prouincijs a se bello subactis in alias præfecturas colonias deduxerunt · alteram quidem eamque maximam ex Assyrijs, quæ inter Paphlagoniam et Pontum Bythiniæ posita est · quæ regio Turcarum aborigines tanquam oua colubri fouit, quæ ubi fœtum exclusit, hoc uiperarum genimine (liceat hoc uerbo uti) ipsum Pontum, Paphlagoniam, Bithiniam, Minorem Asiam, Lydiam, Cariam, Lyciam, Pamphiliam, Lycaoniam, Galatiam, Cappadociam, Minorem Armeniam Chersonesum denique omnem intra Euphratem, quæ postea Magna Tartaria uocata est, compleuit Alteram ex Medis quam pone Tanaim collocarunt · eiusque habitatores ab oculorum forma Sauromatæ dicti sunt. Sunt enim oculis exiguis et lacertæ, quæ Græce σαῦρος dicitur, similibus Indoscythiam ad Paharopanisadem ipsi etiam condiderunt, cuius incolæ hac ætate Patanæi ab. urbe quadam principe, et Delazacqui, i.e. ex corde ueri, et alijs nominibus appellantur. Et Patanæi Parthorum Bactrarumque ex Scythico et Medico mixto idiomate utuntur, quod Pastoum uocant. Hos etiam Persæ Auftganos [*sic*] nominant. Nam ab Eucratide primum Bactræ, deinde Parthi: Eucratidis filio interfecto, a Mithridate Arsacis pronepote in eam regionem inuecti sunt. Imperium Asiæ ter quæsiere; ipsi perpetuo ab alieno imperio aut intacti aut inuicti [remansere?] Ipsi Vxorem Ægypti regem, qui illis bellum inferre omnium primus ausus est, tanta uirtute fugarunt, ut ultra Nili paludes exercitu atque omnibus belli impedimentis relictis impellerent. Ipsi sub Lanthino, imperatore suo, Darium superarunt. Idanthyrsus item Scytha, domita Asia, in Ægyptum usque excurrit. Asiam mille quingentis annis uectigalem habuerunt. Nomades Scenitæ [?] Bactrianam Græcis abstulere. Zopirona, Alexandri Magni ducem, uictum e suis finibus abegerunt, Seruorum exercitum flagellis et bacillis ut olim Romani subegerunt. Romanorum audiuere, non sensere arma. Ac non solum uiri inter Scythas, uerum etiam fœminæ magnam ex bellis gloriam reportarunt. Nam cum aliquando ad fœminas deuenisset, mirum est quanta uirtute atque animi fortitudine decertarint. Nam Thomyris, Amazonum regina, solertissimo belli consilio ducentos mille Persas montium angustijs inclusos instructis insidijs trucidauit, et Cyrum Persarum regem captum in crucem egit, cuius exectum caput utri pleno sanguine includi iussit cum hac exprobratione: "Satia," inquit, "te sanguine quod sitisti." Sarmatæ maximam Tauricæ Chersonesi partem armis obtinuerunt, cui nomen parua Scythia [*sic*] indiderunt. Cuius incolæ Scythotauri dicti sunt, quos memoriæ proditum est aduenas Dianæ pro hostijs immaniter cædere consueuisse. Atque ad hanc usque diem uel ueteres Scythæ uel Sarmatæ uel qui ab ijs orti sunt, Tartari et Mongoli, et præ cæteris Turcæ nihil prope conati sunt, nihil susceperunt, quod cum magna sui nominis dignitate ex uoto atque ex sententia non perfecerint. Quod utinam fecisset Deus ne cum tanto Christianæ Reip. damno orbis uniuersus experimento comperisset. Nam Turcæ ab Otthomano Turcarum stirpis capite ad Amurathem, cuius ego fui seruus, intermedij reges bellica uirtute orbem prope dimidium ocuparunt.

Sabell. Ennea. 6 lib. 6.

Diod. Sic. Rerum antiq. lib. 3. cap. 11

Ptol. lib. 5. cap. 1. tab. 1. Asiæ.

Rod Gonsal.

Sabellicus, ibid.

Just. lib. 2.
Just. lib. 1.

Strabo. Geogr. lib. 15.

Just. lib. 1.

Diod. Sic. Rer. antiq. lib 1, cap. 3.
Sabell. Ennea. 9, lib. 6.
Just. lib. 2.

APPENDIX B.

Texts from Monserrate's lost Bk. II quoted by Col. F. Wilford.

The texts from Monserrate's writings quoted by Col. F. Wilford will prove that the MS. in his possession was different from the one here edited.

At the risk of being taken to task for the length of this appendix, I must quote Monserrate's passages together with Wilford's context. As for Wilford's theories, I do not comment on them. If, in the case of a passage (*my No.* 6) I reproduce at some length Wilford's views on ancient traces of Christianity in North India, it is because they are so interesting when compared with Monserrate's.

1. *Asiatick Researches*, VI (1799), pp. 496–497, Art.: *On Mount Caucasus.*

[**496**]. The *Parapomisean* hills, or at least part of them, are called also *Parnassus*, and *Parnessus*, by Dionysius Periegetes, Priscian, and F. Avienus: this last appellation has been supposed to be only a corruption, or contraction from the first. But the difference is so great, that, in my humble opinion, these are really two different denominations of the same mountainous tract, at least, or part of it. These mountains are in general called *Dévanica* in the Hindu sacred books, because they were full of *Dévas* or gods, and holy *Ríshis* and *Bráhmens*, who are emphatically called the gods of the earth, or *Bhu-dévas*. They lived, according to the *Puránas*, in bowers or huts, called *Parnasálas* or *Parnásas*, because they were made of leaves, for such is the Sanscrit expression, whilst we should say, built with twigs and branches. Indeed the leaves are the most conspicuous part, because in India when dry, they generally adhere still to the boughs they grew upon. The most celebrated amongst these *Parnásas* was that of the famous Atri, whose history is closely connected with that of the *British* islands and other western regions. It was situated on an insulated hill, called in the *Puránas Meru*, and by the *Greeks Meros*. It is supposed by the Hindus to be a splinter from the larger *Meru*;[1] and that the gods come and reside upon it occasionally. Its situation was ascertained by the late Mr. Foster, by my friend Mirza Mogul Beg, and by P. Monserrat, who accompanied the Emperor Acbar in his expedition to *Cabul* in the year 1581. It [**497**] is called to this day *Mercoh* and *Mar-coh*, or the mountain of *Mer* or *Meru*; for in the spoken dialects, they often say *Mer* for *Meru*, and in the *Treloci-derpana*, we constantly read *Mer* for *Meru*. It is on the road between *Peishower* and *Jalálábád*; and about twenty-four miles from the latter, on the banks of the *Landi-Sindh* or *Cameh* river. It is now a bare rock, the river which formerly ran to the south of it, having carried away all the earth from the lower parts; and the earth above being no longer supported, was also washed away by the rains. From its dismal appearance, it was called *Bédowlat* by the Emperor Humáyun. It looks like a single stone, without any fissure. It extends from the west to the east. It rises abruptly from the plain in which it stands; from the bottom to the top; P. Monserrat reckons about 2000 feet, and it is about six furlongs in length: its distance from the nearest hill is about three miles. The ground to the south and east is marshy, being the old bed of the river: to the west are seen several triangular entrances into caves. To the east at the distance of three miles, is a wretched village, called *Bissour* or *Bissowly* (*Bussowul* in Major Rennell's map), which about two hundred years ago was a pretty large town. To the west are the villages of *Ambárcánd* and *Battercóte*, close to which Nádirsháh encamped; and as

[1] Cf. F. Wilford, *As. Res.*, VIII, (1805), p. 315.

there is no other encamping ground near this place for a numerous army, we may safely conclude this to be the very spot on which ALEXANDER encamped near the town of *Nysa*, which extended all round the mountain. Besides, his camp was near the sepulchres of the inhabitants, which were to the west of the mountain....."[1]

2. *Asiatick Researches*, VIII (1805), pp. 322–324. Art.: *An Essay on the Sacred Isles of the West.*

[**322**]. From *Mána-Sarovara*, or, according to the vulgar pronunciation, *Mán-saraur*, the lake of *Mána* or *Mánasa*, issues the *Ganges*. According to PURÁN-GIR, who accompanied the late LAMA to *China*, and had seen that lake in his way from *Lassa* to *Ládac*, it is called in *Tibet*, *Chu-Mápanh*, or the lake of *Mápanh*. In the LAMA'S map it is called *Mapama*: but PURÁN-GIR, a well-informed man, assured me that its name was *Mápanh*. It was probably written at first *Mapam* by *Portuguese Jesuits*, in whose language the letter M, at the end of a word, has a nasal sound, as it had in *Latin*, and is to be sounded like the letter N at the end of a word in French...

[**324**]. The lake of *Man-saraur* is mentioned in PLINY, as I observed before, and it is probably the same that is mentioned by CTESIAS, who says that it was eight hundred *stadia* in circumference. M. POLO describes it as to the west of *Tibet*, but does not mention its name. It is noticed by P. MONSERRAT, who accompanied the Emperor ACBAR in his expedition to *Cabul* in the year 1581. He calls it *Mánsaruor*, and, from the report of pilgrims, places it in thirty-two degrees of latitude north; and about three hundred and fifty miles to the north-east of *Serhind*.[2] The first *European* who saw it, was P. ANDRADA in the year 1624;[3] and in the years 1715 and 1716, it was visited by the missionaries P. DESIDERIUS, and EMANUEL FREYER [*read*: Freyre].[4]

3. *Ibid.*, pp. 327–328.

The *Indus* was supposed formerly to have its source not far from *Mán-sarovara*, [**328**] which P. MONSERRAT places in thirty-two degrees of latitude north; and the source of the *Indus* in latitude 32° 15′, the difference of longitude between the source and the lake 1° 45′.

The difference of longitude between *Delhi*, and *Manasarovara* is according to MONSERRAT 5° 12′. This places *Mánsarovara* in 82° 2′ of longitude, and both its longitude and latitude are remarkably correct: but what is more surprising, the good father was ignorant that the *Ganges* issued from it.[5] ABUL FAZIL places the source of the Indus nearly in the same latitude with Cashmír, but eighteen degrees to the eastward..[6]

4. *Asiatick Researches*, IX (1807), p. 52. Art.: *An Essay on the Sacred Isles of the West, with other Essays....*

In a short dissertation on Alexander's itinerary Wilford writes:

---

1 Compare with *Mong. Legat. Comm.*, fol. 83*a*–84*a*.

2 Cf. *Mong. Legat. Comm.*, foll. 4*b*.; 116*b*.

3 This is not at all proved. Rather the contrary. Cf. on the lake seen by Fr. Antonio de Andrade, S.J., C. WESSELS, S.J., *Antonio de Andrade*, reprinted from *De Studien*, Nijmwegen, L.C.G. Malmberg, Jaargang XX [1912], LXXVII, Afl. No. 4, p. 22.

4 It appears from CARLO PUINI'S *Il Tibet....secondo la relazione del P. Ippolito Desideri* (1715–1721), Roma, 1904, that Desideri did not pass near Lake Mānasarowar. He does not mention it.

5 Wilford is himself making a mistake here, unless he means the Brahmaputra, the course of which is not yet satisfactorily known.

6 The same calculations can be made from Monserrate's table of longitudes and latitudes in *Mong. Legat. Comm.* foll. 3*a*–4*b*. The longitude of Delhi in *Mong. Leg. Comm.* is clearly 115° 58′, not 115° 48′, as Wilford must have read in his MS.

Thence [from *Rotas* or *Ruytas*], to the ferry over the *Jailam*, or *Béhat*, and *Alexandria-Bucephalos*, near which is a famous peak, called the mountain of the elephant, by PLUTARCH (*De flum.*). Its present name is *Bal*, *Bil*, or *Pil*, which, in Persian, signify an elephant. It is famous, all over the western parts of India, for its holiness, and its being the abode of numerous penitents; the chief of whom, as well as the deity of the place, is called BAL-NÁTH or BIL-NÁTH. It is generally called BAL-NÁTH-THILEH, or the mountain of the Lord BÁL; another name for it is *Joghion-di-tibbi*, or the tower of the *Joghis*.

[The reference to Monserrate is doubtful. Monserrate is not mentioned. He speaks of "Balnatque thile" at fol. 64*a*. 3 of our MS, and the anonymous commentator wrote in the margin: "Balnat ka Tile. Thilah [Thileh?—grass mum?]." The similarity of orthography between the anonymous commentator in *Mong. Legat. Comm.* and Wilford may be a mere coincidence. I may mention here that Wilford was in correspondence with the College of Fort William. On July 15th, 1805, the Council of Fort William ordered "that the thanks of the College be communicated to Capt. Francis Wilford for the valuable manuscripts in the Shanscrit language presented by him to the College of Fort Wiliam." Cf. *Asiatic Annual Register for* 1806, London, 1809, *sub* Bengal Occurrences, p. 27. Did Wilford, after all, present Monserrate's *Mongol. Legat. Commentarius* to Fort William College about this time?]

5. *Asiatick Researches*, IX (1807), pp. 57–58. Art.: *An Essay on the Sacred Isles of the West, with other Essays connected with that work.*

Father MONSERRAT, who accompanied the Emperor ACBAR, in his expedition to *Cabul*, says that that Emperor paid the greatest attention to the measurements of the roads, during his march; and that, instead of a common rope, he substituted *Bamboos*, joined together by iron links. He then says, that there were twenty six and one-fourth, of these *Cos*, to [**58**] one degree: each *Cos* consisted, of course, of 13911. 77 feet or 4637. 26 yards.[1]

6. *Asiatick Researches*, IX (1807), pp. 211–215. Art.: *Vicramaditya and Salivahana.*

....This account of ŚÁLIVÁHANA'S Dynasty at *Dillí*, and at so late a period, however strange, is not entirely groundless. TIEFFENTHALER, in his account of Subah *Dillí*, mentions two kings of that name, on [**212**] the authority of some Persian writers, whom he does not name. I saw the good old man, at *Lucknow*, in the year 1784 He was a man of austere manners, and incapable of deceit. His list of the kings of the *Tomára* and *Chochan* tribes at *Dillí*, has certainly much affinity with those in the *Ayin-Acberi* (vol. 2, p. 62): and the *Kholassey ul-Tawáric* and FERISHTA'S account of the Subhas of *India*, are most likely the sources from which the good father draw his information; but as these tracts are not at present within my reach, I cannot ascertain this point.

The *Bhats*, or *Bhatties*, who live between *Dillí* and the *Panjáb*, insist that they are descended from a certain king, called ŚÁLIVÁHANA, who had three sons, BHAT, MAYA, or MOYE, and THAIMÁZ, or THÁMÁZ. MOYE settled at *Pattyáleh*, and either was a *Thánovi* or *Thawoni*, or had a son thus called. When AMIR TIMUR invaded *India*, he found, at *Toglocpoor*, to the N.-W. of *Dillí*, a tribe called *Soloun* or *Salwan*, who were *Thanovis* or *Manicheans*; and these he ordered to be massacred, and their town to be burned (DEGUIGNES, *History of the Huns*, vol. 5,

1 Cf. *Mong. Legat. Comm.*, fol. 45*a*. 1 on the "decempeda." There is no allusion there to bamboos joined by iron links.

p. 50.)[1] ŚÁLIVÁHANA is generally pronounced ŚALWAN and Śalban in the west, and NIEBUHR calls him SHAH-LEWAN.

The MANICHEANS were Christians; and when FATHER MONSERRAT was at *Dílí*, at the court of ACBAR, he was informed, that near that metropolis, and to the S.-W. of it, and of course at *Toglockabad*, near the palace of PITHAURA, the usual residence of the ancient kings of that city, there were certain tombs, which were asserted to be those of some ancient princes of *Dílí*, who were Christians, and lived a little before the invasion of the Musulmans.[2] If these tombs really [**213**] existed, they did not belong to the Hindus, who never erect any; they could hardly belong to the Musulmans, for it is scarcely possible that they should be mistaken by Musulmans; since the tombs of those among them, who fell in battle, or otherwise died, in the beginning of their invasions, are looked upon as places of worship; and those entombed there are considered, either as martyrs, or saints. In speaking of the tombs, and other monuments or events in *India*, FATHER MONSERRAT says, with much candour, 'I was told so in that country,' or 'I was assured of it by respectable persons; but whether it be so or not, I cannot further say.' He explains himself in these terms, with regard to thirteen figures, in basso relievo, upon the rocks of *Gwalior*, which he visited in his way from *Surat* to *Dílí*, and which were supposed, by Christians in *India*, to represent our Saviour and his twelve disciples; one figure in the middle being a little higher than the rest. MONSERRAT says, that they were so much defaced, that no inference could be drawn from them, except their being thirteen in number (p. 164).[3] The foregoing particulars, concerning the *Bhats*, ŚÁLIVÁHANA and his three sons, I obtained from an intelligent native, whom I sent to survey the countries to the N.-W. of *Dílí*. He was employed, on that service, from the year 1786 till 1796; and, in the year 1787, he was in the country of the *Bhats*. His instructions were, to inquire particularly into the geographical state of these countries; and, whenever he could find an opportunity to make inquiries also into their history and antiquities. At that time I knew very little about ŚÁLIVÁHANA, and was still less interested in his history; and of course that ancient prince was not mentioned to him; and the knowledge which he obtained, concerning him, among the *Bhats*, was merely accidental, and by no means in consequence of any previous directions from me.[4]

[**214**]. The Heresy of the *Manicheans* spread all over the western parts of *India*, and into *Ceylon*, at a very early period, in consequence of violent persecutions in Persia, during which the followers of MANES fled, in great numbers, and at different times, into *India*: and it is even highly probable, that MANES remained a long time concealed in that country, in the fort of *Arabion*, on the eastern banks of the river *Strangha*, now called *Chitrang* and *Caggar*. The *Mesopotamia* here mentioned by ARCHELAUS the Bishop, is the five *Antarvédis*, or *Mesopotamias* of the *Panjáb*, commonly called the five *Bhéds* or *Bhedies*; and STRABO, speaking of the *Bhed*, or *Antarvédi*, between the *Chináb* and the *Jellam*, says, "in this *Mesopotamia*," and here the pronoun *this* has an obvious reference to the several *Bheds* or *Mesopotamias* of the *Panjáb*. This river *Strangha* is called *Saranges* by ARRIAN; and the *Chitrangh*, flowing from the northern

[1] For Monserrate's theory that there were Christian kings at Delhi in Tīmūr's time, cf. *Mong. Legat. Comm.*, foll. 129*b*. 5–130*a*. 1. 2. 3.

[2] Cf. *Mong. Legat. Comm.*, foll. 23*a*.1, 56*a*. 2, where these tombs are not, however, alluded to. Still, I do not doubt, that Monserrate mentioned them in the MS. which was in Wilford's possession. Monserrate does not say in our MS. that Delhi was Akbar's court, nor does he state that Akbar resided at Delhi. The information he received must have been obtained while he passed through Delhi on his way to and from Afghanistan.

[3] Cf. *Mong. Legat. Comm.*, fol. 17*b*. The pagination in Wilford's MS. (p. 164) does not agree with that in ours.

[4] It is important to note that Wilford had learned prudence and circumspection after he had found out how some Brahman Pandits had shamelessly deceived him in other points of research. Cf. *As. Res.*, VIII, 247 *sqq*.

hills, passes to the westward of *St'hánu-sar* or *Thánu-sar*, at some distance from which the water is absorbed by the sands; yet the vestiges of its ancient bed may be traced as far as Bacar on the Indus. The report of my native surveyor, concerning this river, is also confirmed by the report of GENERAL THOMAS, in his Memoirs (p. 164). There were *Bhats*, or *Bhattis*, in that country long before the arrival of MANES; for PTOLEMY, in the beginning of the third century, takes notice, in that country, of two considerable towns, obviously denominated after them. The first is *Bata-nagra*, or *Bhat-nagara*, the town of the *Bhats*. *Bhat-nere* is the vulgar pronunciation of it; but the present town of *Bhat-nere* is not the same with the *Bhat-nagara* of PTOLEMY, which was to the westward of the river *Beyah*, and is probably the town called *Bhat tyaleh*. The other place mentioned by PTOLEMY is *Batan-cai-sera*, a compound [**215**] name; and in the true idiom of the Hindi language, *Bhatton-ki-sara*, or *Bhatton-ca-sara*, the pool of the *Bhats*.... From the situation assigned to it by PTOLEMY, I suppose it to be the same place which is called *Bhattinda*, to the N.-N.-E. of *Bhat-nere*. The *Bhattis* are shepherds, and various tribes of them are found in the Panjáb; and they also inhabit the high grounds to the East of the *Indus*, from the sea to *Uch*. These tribes are called *Ashambhetty* in the *Ayin-Acbari*; but several well-informed men, who had long resided in that country, say, that the true pronunciation is *Acsham-Bhatti*; which implies the many troops, or bands, of the *Bhattis*; because they go by troops, selected from various tribes or families.

MANES gave himself out as the CHRIST, and had also twelve disciples; and, in the character of Christ, he became ŚÁLIVÁHANA in *India*. He had three disciples, exalted above the rest, and their names were BUDDA or ADDAS, HERMAS or HERMIAS, and THOMAS, which I conceive to be the same with BHAT, MAYA or MOYE, and THAIMÁZ or THÁMÁZ, the supposed sons, or rather disciples, of ŚÁLIVÁHANA. In the seventh century, there were Christians at *Serinda*, or *Ser-Hind*, with a monastery; and two monks from that place, at the command of the Emperor JUSTINIAN carried silk-worms, or rather their eggs, to *Constantinople*.[1]

[**216**]. The compiler of the list, brought from *Assam* by the late DR. WADE, was well informed, with regard to the last blow given to this dynasty of *Manicheans*, by AMIR-TIMUR, in the remains of a feeble tribe of them, at *Toglock-poor*. But it is much more reasonable, I think, to place the overthrow of that dynasty in the latter end of the twelfth century.[2]

---

1 Wells Williams (*The Middle Kingdom*, 4th edn., New York, 1871, II. 290), thinks that the two monks, probably Nestorians, who brought eggs of silk-worms to Constantinople in 552, came from China, where they had resided and which they were not the first nor the only ones to have evangelized. According to Priaulx, *Indian Embassies to Rome*, 126, an embassy, said to be Indian, and bringing gifts to the Emperor Justinian, reached Constantinople in 530. Cf. C. MABEL DUFF, *The Chronology of India*, Westminster, Constable, 1899, p. 40. Fr. Felix (*Catholic Calendar and Directory for the Archdiocese of Agra .... for the year* 1908, App., p. 24) writes in the same way as Wilford. "[The existence of Christians in Northern India] is moreover corroborated by what we read in Zonare, *Life of Justinian*, that there was in Serhinda or Serinda (Punjab), in the sixth century A.D., a seminary for the Christians, and that two monks from that place, at the command of the Emperor Justinian, brought silk-worms and eggs to Constantinople." He refers to *Recherches historiques sur les peuples anciens* par L'ABBE DESROCHES, p. 835.

2 This discussion on Manes and the Manicheans runs on till p. 219. It occupies also a large part of F. Wilford's *Origin and Decline of the Christian Religion in India* in *Asiatick Researches*, X (1808), pp. 69 *sqq.*, especially p. 71. At p. 218, *As. Res.*, IX, p. 218, there is question again of the list brought by the "late" Dr. Wade from Assam, according to which there appeared towards the latter end of the 9th century another S'áliváhana in the country about Delhi.

Wilford, a man whose erudition was beyond question, is bewildering in his accumulation of facts and names, and the lack of proper references makes it almost impossible to check his utterances. The impression produced on most of his readers is that he is extravagant in his theories. I do not speak here of his earlier studies, when he was imposed upon by some native Pandits, but of the later ones, such as those referred to here, and I am often inclined to think that in many matters Wilford is ahead even of our own times. The pity is that no

7. *Asiatick Researches*, XI (1810), p. 73, Art.: *Essay on the Sacred Isles of the West.*

The town of Sámba is very little known to us, and even to the natives. It is mentioned, however, by Father MONSERRAT, who accompanied the Emperor ACBAR in his expedition to *Cabul* in the year 1581. The emperor, and his army, passed in sight of *Sámbá*, which was then garrisoned by his troops; and MONSERRAT places it 13 minutes of long. to the east of *Jummoo*, and 21 minutes, or geographical miles, to the north of it. It cannot be far from the *Chináb*.[1]

---

one has tackled this subject of early Christianity in Northern India, either in proof or disproof of Wilford's statements.

I do not see on what authority Wilford asserts that Manes was called S'ālivāhana. What is extraordinary is that the man whom Wilford sent into the country of the Bhats should have mentioned the names of three sons of one S'álivāhana, one of whom at least, Thaimāz or Thamāz, a name un-Indian in appearance, is identical in form with that of Thomas, one of Manes' disciples. The identification of Bhat with Budda or Addas, and of Maya or Moye with Hermias or Hermas is less convincing.

It is true that in Tīmūr's time there were at Tughlikpur near Delhi, and in many parts of India, *e.g.*, at Bhatnīr, Mīrat, Nagarkot, in the Sawālik Hills and Kashmīr, people called Gabrs, Magi (*sanawiya*), or Sālūn. Sometimes these Gabrs seem to be confounded with the Hindūs as infidels; but, in many places they are clearly distinguished from them and represented as worshipping two gods, one called Yazdān, the other Ahriman, whom they typified by light and darkness. They supposed all good to proceed from the one, and all evil from the other. Cf. ELLIOTT'S *Hist. of India*, s.v. Gabrs, (especially in the *Zafar-nāma*), III, 497. In the *Malfūzāt-i Tīmūrī* we find: "From the information supplied to me I learned that these people were called *Sanawī* (fire-worshippers). Many of this perverse creed believe that there are two gods. One is called Yazdān, and whatever they have of good, they believe to proceed from him. The other god they call Ahriman, and whatever sin and wickedness they are guilty of they consider Ahriman to be the author of." (Cf. ELLIOTT, *ibid.*, III. 431.) Many of these men had been expelled from Khurasan (*ibid.*, V. Note C. *On fire-worship in India*, pp. 559–570).

Whether these people were Zoroastrians or Manicheans is not settled. We do not expect, however, that Pārsīs should have been settled so far inland in large communities, as were those of the Sanawīs. Even if the Sanawīs or Gabrs were Manicheans, it could scarcely have been appropriate to call them Christians. If it be suggested that, in Monserrate's time, the term Gabrs was sometimes applied by Muḥammadans to Christians (cf. *ibid*, V. 562 n. 4), whence Monserrate might have concluded to the existence of Christians in Tīmūr's time, we answer that he identifies the Gabræi or Gabrs with the Pārsīs, whom he is inclined to identify in turn with the Jews (fol. 8*a*. 1). Yet, it would seem that it is these very Gabrs who have been taken for Christians by later writers than Monserrate. Paulinus a S. Bartholomæo writes in his *India Orientalis Christiana*, pp. 175–176: "Circa annum 1209 quo Ginghis-Chan Tibeti regnum invasit, adhuc duce*n*tum circiter millia Christianorum in regno Tibet, in Turkestan, in Corasan, atque in Indica urbe Cabul, Cashemir, et Lahur versabantur. .. Ginghis-Chano successit Timur in India circa annum 1409., promovendae sectae Muhamedanae ardore flagrantissimus. Is a[b] hominum memoria omnium crudelissimus uno decreto, et una fere hora centum circiter mille Indos indigenas, inter quos non pauci Christiani ad urbem Delhy in India interfecit. Vide *Histoire de Timur-Bec, Ecrite en Persan par Cherefuddin-Aly, traduite en François par Mr. Petit de la Croix*. tom III. Cap. 18, pag. 89–90." The reference to the last author is properly Tom. II, Bk. IV, ch. XVII (A.D. 1398), where we find the term "Guebres."

For the existence of a Christian King at Delhi, named David, Monserrate quotes the authority of St. Antoninus, *Pars III Summae Historiarum*. All I can say is that our Indian historians know no such king, in Tīmūr's or Chinghiz Khān's time. Cf. *J.A.S.B.*, 1912, p. 207, *n.* 11. See, however, Yule's *Cathay and the way thither*, I. 175, text and *n.* 2, where Eccard, *Corpus Historic*. II. 1451, mentions a Christian king of the Tartars, called David.

The following bibliographical references from de Leon Pinelo's *Epitome de la Bibl. Oriental*, Madrid, 1737. I. Cols. 51-52, would point to some of "those reports of Prester John... circulated throughout Europe, and surviving in many continental labraries." (YULE, *l.c.*, I. 175.) "Maestro Jacobo, Obispo Achorense, Carta à Valtero Villaviense. i los Hermanos de Ogmes, de lo que sucediò a los Christianos en la Tierra Santa; i de los prosperos, i casi increibles Sucesos del Rei de los Indios David, que Juan de Viago llama Preste Juan, M.S. està en la Libreria de Leida, segun su Catologo, fol. 375.

"Carta de David, Rei de la India, despues de la Historia Hierosolimitana, M.S. en la misma Libreria, i por el mismo Jacobo, fol. 327." Compare also the next number with Yule, *ibid.*, I, 175, *n.* 3. Nearly the whole of de Leon Pinelo's vol. I. cols. 51-52 is devoted to curious accounts of this mysterious Prester John.

[1] Samba is mentioned in *Mong. Legat. Comm.*, foll. 4*b*, 62*a*. 1, 2.

8. *Asiatick Researches*, XIV (1822), p. 454, Art.: *On the Ancient Geography of India.*

The *Portuguese* maps exhibit only four rivers on that coast [of Arakan]: that of *Chatgánh*; the *Chocoriá*, to be pronounced *Khocoriá*; the river and gulf of *Rámea*, and the river of *Arácan*. The gulf of *Ramu*, now called the bay of *Cruzcool*, has a considerable river, that falls into it, called *Mushcolley*, after which is denominated the opposite island, but called by our seafaring *Mascal*, this appellation being more familiar to them; but in the *Portuguese* maps, there is no name affixed to it. The name of the island to the north of this, is *Cuccura-dwipa*, but in the spoken dialects *Cuccur-divá* or *Cuccur-diá*, or the island of dogs. In these dialects a dog is generally called *Cut'á*; and from *Cut'á-dwip* I suspect they have made *Cuttub-deá*. There is a place in it called *Cukerá-hanserá*, which, the pilots say, signifies *Dog-swimming Creek*. It is called *Quoquor-divá* by LINDSCHOT in his map of India, and *Cuccuri-divá* by F. MONSERRAT.[1]

9. *Journ. As. Soc. Bengal*, XX (1852), p. 242, Art.: *Essay on the Ancient Geography of India.*

D'Herbelot says, that Deibul (or Táthá) [in the Delta of the Indus] was besieged in vain by Solimán, the second king of Persia; but I find no such king in the history of that country.

In the latter end of the reign of Akbar, it was besieged by his general Khán-Khánán with a numerous army; the siege lasted six months; but after a most obstinate resistance it was taken. This town could not have been the present Thátthá, which could not have held out so long: but it was Táthá, or Debiel, which was so strong, on account of its insular situation. It was called Sháh-bandar, or the royal emporium, in honour of Akbar. In some old Portuguese maps, it is simply called Bandel for Bandar, and in Father Monserrat's map of India it is placed, exactly half way, between the mouth of the western branch of the Indus and Thátthá.[2] The denomination Sháh-bandar seems to be unknown to Hindu pilgrims, and is used only by Mussulmans; who never use that of Nagar-Táthá, except when applied to Thátthá.

10. *Ibid.*, pp. 247–248.

In the bay [opposite the Delta of the Indus] there are several small rocky islets, three of which are particularly noticed by pilgrims; the largest is called *Ráma-Zaroca*, or the observatory, or watching place of Rāma-Chandra, who erected a *Zarocá* upon it. *Jaroc'ha*, or rather *Dzeroc'ha*, in Sanskrit Jálaca, is a latticed window, for the sake of observing, what is going on abroad, also a peeping hole. By the *Zaroc'has* of Ráma, Lacshma'na, etc., the pilgrims understand certain mounds, or raised platforms, either natural or artificial, for the above purpose, and in this sense it is synonymous with *Seirungah* in Persian. According to Father Monserrat, the largest of these islets was called *Camelo* by the Portuguese; and the three principal ones *Monaras*, or the turrets, from the Arabic *Minára*, and opposite to them is a small branch of the Indus. He does not say positively, that he had been there himself; but I believe that this was the case. The several passages relating to this place stand thus, "*Canthi Naustathmus* sorgi douro [*sic*] das *Monaras*, statio pro turribus dicitur juxta *Monaras*.... *Canthi Naustathmus* stationi respondet scopulorum, qui pro Indi hostio eminent, et vulgo dicitur *Monaras*, h. (*hoc est*) turres vel pyramides ab Arabibus accepto vocabulo.

"Extra ostium Indi insulæ Chrysé, et Argyré necubi apparent. Eminet tamen, *nostrâ*

[1] "In an autograph MS. of the author, in my possession. The *Padre* wrote about the year 1590, in the prisons of SENNA in *Arabia*." [F. W.]—There is no parallel passage in *Mong. Legat. Comm.*

[2] It is similarly marked in the map of *Mong. Legat. Comm.*

memoriâ, deserta quædam insula et perexigua, quam vocant *Cameli*, ex adverso hostii amnis: sed ea saxum ingens, exors auri argentique." Here the words *nostrâ memoriâ* are, in my opinion, to be rendered, *I recollect, etc.*, and imply, that he had been there.[1] The original MS. is in my possession.

The bay was called Rio de Pilotes, or the Pilot river by the Portuguese, who had always some of them stationed there, in order to conduct their ship over the *bars* of the Indus, and their ships remained there at anchor, waiting for a proper opportunity, and it is called for that reason *Naustathmus* by Ptolemy. This place is styled the harbour of *Hermes* by Hayton the Armenian, who mistakes [**248**] Ráma for Hermes, an ancient sage. It is designated also by the appellation of Ram, in the treaties of peace concluded between Nádir Sháh, and the emperor of India; and by that of Rámgar, *Coyár*, or Couhbár in the Ayin-Acberi. Our pilgrims, having visited in a boat the *Zerocá* of Ram, cross over to the other side of the bay, and after a march of eight or nine cos, about 15 or 17 miles, they arrive on the banks of the river *Háb*, which they cross, dress their food, and sleep there. There is about one foot of water in it, during the dry season; its bed is broad, and it is a pretty large river during the rains. Its bed is full of large rounded stones called *Gallets* by Buffon. Its current is rapid, and makes a considerable noise among the stones. It was called *Ab-Indos* by the Portuguese, and in some maps *Obandos*, or the Indian *Háb*; and by Father Monserrat *Ab Indorum rivus* in Latin.[2]

11. *Ibid.*, p. 266.

From the longitude, and latitude assigned to *Cáraichi* [Karāchi], and the three next mouths of the Indus by Father Monserrat,[3] their respective distances are as follows:—

Canthi—naustathmus stationi, respondet Scopulorum qui pro Indi ostio eminet. This he calls also in Portuguese *Sorgidouro das monaras*, and from it to the mouth of *Sagapa* called *Barra d' Ormuz*, he reckons four nautical miles and a half: thence to that called *Sinthus* or *Barra do Guzarate* nine miles: to the *Aureum ostium*, or *Barra do Gemal* a little more than eighteen miles. Gemál is probably the name of the Musulman saint, entombed on the eastern shore of the bay of Rishál.

12. *Ibid.*, p. 269.

Father Monserrat says, that a small island, with other rocks, rises very high just before the mouth of the Indus, meaning a branch of it. It is called *Camelo*,[4] and is a large rock, and there the river runs directly east and west. Those rocks, says he, from their altitude are called *Towers*, and *Monaras* (for Minars) by the Arabs; in whose language *Monara* (Minára) signifies a tower, or pyramid.[5] This station, for the shipping, is called by the Portuguese *Rio dos Pilotos*. On one of these rocky islands, Alexander erected altars to Tethys, and the Ocean, according to Diodorus the Sicilian.

---

1 Monserrate's map in *Mong. Legat. Comm.* notices the island Camelus, 'Camelus insula.'—There is nothing to prove that M. visited the Delta of the Indus or other parts of India marked on his map, *e.g.* Bengal. In the list of longitudes and latitudes in *Mong. Legat. Comm* he notices only those places through which he passed. Now, Bengal and the Delta of the Indus are omitted there Since M. intended his Bk. II to be a treatise of geography for the whole of India, it is clear that he used other materials than his own.—"*Nostrâ memoriâ*" may mean "to our own day."

2 In the map of *Mong. Legat. Comm.* we have *Ab Indi.*

3 Karāchi is not mentioned in *Mong. Legat. C mm.*, nor is there any parallel passage to what follows.

4 *Camelo* appears also as a river in the old Portuguese maps. Cf. F. WILFORD, *ibid.*, p. 258.

5 No parallel passage in our MS.

13. *Ibid.*, p. 271.

But let us return to Nearchus, whom we left at Coreestés, or Cáraichi, called also *Carcede* by the Portuguese formerly. There he had been obliged to cut through the bar, at the mouth of the river, during the tide.... From this place they reached *Crocala*, after a course of 150 stadia, or nine miles; but 20 Roman, or 18½ British miles, according to Pliny. It was a sandy island which, I suppose, was at the mouth of the river *Háb*; and of which I took notice before. Father Monserrat, in his MS. map, says, that there was a bay at its mouth, and writes opposite to it in Spanish, *Enseada dos Ab-indos capar sellada*, the last two words of which I do not understand.[1] *Crocala* is probably derived from *Colcala*, or *Corcala* in the spoken dialects, or the river of noises. This river *Háb* is the *Hyphasis* of Philostratus, who says, that it runs through a narrow bed, full of stones, and falls into the sea with a dreadful noise. This account is greatly exaggerated, as may be supposed. This *Háb* is also the river *Arabus*, or Arbis of Q. Curtius, who says, that Alexander crossed it on the fifth day from Pathala; four days after which he crossed the real *Háb*: but the passage from that author is certainly obscure.

14. *Ibid.*, p. 473.

The *Arbis* or Arabis is called *Carbis* by Æthicus: and to this day it is denominated *Háb* and *Cáb*. It is the Cophes of Pliny, as will appear hereafter. El Edrisi mentions the country of *Araba*, and Father Monserrat says, that the river was called in his time *Arba*, and also *Háb*; for he takes particular notice of the Indian *Ab*, or *Háb*.[1]

15. *Ibid.*, XX (1852), pp. 480–481.

The Geography of this country [W. of the Delta of the Indus] i so little known, that we cannot proceed, but with little diffidence. The old maps of the Portuguese disagree; and transpositions are constantly to be met with. This seems to be a fatality, attending all surveys of that coast, not even excepting the most recent ones, from the Gulf of Cutch toward the west. The best map, in my opinion, is that of João Texeira, [**481**] Geographer to the King of Portugal; which was published in the year 1649; and is to be found in Melch. Thevenot's collection of travels. It is unfortunately upon a small scale, and of course not sufficiently explicit. The river *Caorica* is the western branch of the Háb, more accurately delineated and placed in the map of these countries, inserted in Lindschot's travels. The next river is the *Camelo*, or *Haur*: then comes a river without name to the east of the Cape *Ārubah*, which really exists according to our modern surveys. This cape is styled there, the point of islands, and the bay to the west of it, the harbour of islands, with a river at the bottom of it. Between this and Cape Guadel, our author has placed three rivers. *Palamate*, or *Palamen*, *Calamete* or *Calamen*, and near Cape Guadel, the river of Noutagues, from a tribe of that name, called Naytagues by Manuel de Faria, and Noytagues or Noytag by Father Monserrat: and this river by both, is placed to the N.-E. of Cape Guadel, not very far from it, and seemingly a little to the eastward of the eastern bay.[2] I suspect a transposition with regard to the rivers *Calamen* and *Palamen*:[3] we have ascertained the situation of the river of the *Noytagues*; and there is no

[1] No parallel passage in our MS.

[2] No parallel passage in our MS.

[3] For the change of *K* to *P* which might make *Palamen* equal to Calamen, Cf. *Indian Antiquary*, 1893, pp. 19; 326. We ask with much diffidence whether this *Calamen* could be the long lost *Calamina* of the Martyrologies, where St. Thomas the Apostle was martyred.

doubt, but, that the *Calamen* or *Calama* river is the nearest to Cape *Árubáh*: the Palamen of course will fall in a little to the westward of Cape Passence; and will answer to the place called *Balomus* by Nearchus; and is probably the river *Ponamus* of Pliny, for *Polamus*. It was, says he, a navigable river on the confines of the Pandæ. This tribe is mentioned by Manuel de Faria under the name of Abindos or Obandos and they were the friends and allies of the Noytags. In another place Monserrat either calls them, or a tribe of them, Heytag;[1] and the pilot, whom Nearchus found at Mosarna in their country and who was called Hydrakes, was perhaps a Heytag. The additional R is no uncommon circumstance; thus instead of Teiz or Teasa, Lt. Porter has Tearsa.

I think the Pandæ, or Bandæ of Pliny are nearer to the true pronunciation; and that the Portuguese were misled by the affinity with Abindos, a river to the East of Cape Múdán, which Monserrat calls in Latin *Ab Indorum rivus*, or the Indian *Háb*.

APPENDIX C.

MONSERRATE'S MAP OF INDIA.

Though Monserrate's map has been reproduced to about double the size of the original, I feel it incumbent on me to help the reader in reading Monserrate's diminutive writing, a task by no means easy to myself who dispose of the original. Throughout I shall adhere to Monserrate's spelling.

The four cardinal points can easily be read: *Aquilo*, *Auster* (of which the top part is still traceable in the original), *Oriens*, *Occidẽs*. The Tropic of Cancer (*Circulus Cancri*) looks, at a first glance, as if it divided the paper into unequal portions containing disconnected parts of India.

The degrees of longitude lie between 106° and 125°; the degrees of latitude between 15° and 36°.

Monserrate used three different inks: a very dark ink for the coastlines and place-names; red ink for the rivers and their names; a brownish ink for the mountain-ranges.

Provinces.—Proceeding from S. to N., and W. to E., the following provinces are marked: Cvncan; Decã; Gusarate pars; Gedrosiæ pars; Malva prouincia; Ariæ pars; Indvstan; Arachosiæ pars; Lahvrina prouincia; Pahorapanisadis pars; Casmir: in *Thibet* (written in pencil by the anonymous commentator): Both, et Bothant; Chabvl Reg[num].

Mountain Ranges.—Avaz mons; Vindivs mons (W. of Fathpur); Imavs (written twice): Caspvs (written twice); Paharhvætvs; Paharopanisvs.

The mountains, not considered as ranges, will be noticed lower down in italics.

Rivers.—The rivers are: two rivers near Goa; a river near Tana; one near Bassain (these four are nameless); the Taphi f[lumen] near Surate; Naruada f.; Machipara f.; the Indus Delta and Ab Indi; Riuulus Naroari flowing into the Samballus f., an affluent of the Indus (cf. fol. 3*b*); the Jamona, Jomanes f. (with its tributaries: Riuulus Delini, Riuulus Carnar) joining the Ganges at Jauza paya. The other rivers marked are all affluents of the

[1] No parallel passage in our MS.

Indus: Ambala f.; Satanulge or Zaradrus f.; Beha or Bibasis f.; the Raoy passing through Lahur (nameless); the next river, which is not marked, should be the Cingaro (cf. foll. 3*b*. and 61*b*. 4); next the Nani f., an affluent of the Chenao (cf. fol. 62*a*. 2); the Chenao or Sandabalis f., an affluent with the Riuulus Ruytasij of the Behet or Jehlam; the Jehlam which makes a large bend to the N.W. On turning the map round, one reads: *Fontes Bydaspis*, i.e. the Behet or Jehlam (cf. fol. 62*b*. 3). Next, Riuulus Rauadi; Riuulus Gagaris; a secondary bed of the Indus. On the right bank of the Indus, the Coas f. with its affluent the Suastus f.

Lakes.—Only one lake is marked: Māsarüor lacus in Tibet. Above it, Monserrate wrote in red ink: *Hic dicũtur chris|tiani habitare.* To the right of the lake appears twice the letter *f*, which should mean: *fluvius.* These two rivers are neither the Sutlej, nor the Indus, nor the Ganges, according to Monserrate. They are nowhere mentioned in the text. I thought I could read near the lower *f*. the name Adris [=the Raoy or Ravi, otherwise not named in the map]; but, this supposition is negatived by the longitude 116° 7½′ assigned to the source of the Raoy (cf. fol. 3): hence, I propose to read [Mansar]auris f. It is impossible to guess what the other river might be.

East Coast, Bengal, Bihár, Oudh.—Proceeding from S. to N., we find: Pila.i. (perhaps, Pilapo .i. ?), where the *.i.* would seem to stand for *insula*; unfortunately, no island is to be found in that direction and Motupalli, Repalli—places in the neighbourhood of Masulipatam—are not likely guesses. Perhaps it might be "Petepolle," for which cf. the map in *Voyagie vau Capiteyn William Hawkins.* Leyden, P. Vander Aa, 1706, Vol. The ⊙ above it should mean a town. Next: Ponta de Massulapatã; Masulapatam; Guduguri; Jagarnat; Põta (?) das Palmeyras; Gallorũ insula [Cocks' Island]; Chandecan. Going up the Hugli (not named), we meet: Ragora; Bethor; Goli [Hugli]; Satagam; Tanda. Higher up, at the confluence of the Ganges and the Jamona (?): Jauza paya [Allahābād?]. The Ganges is shown as coming from the Imaus (*fontes gãgis*), and passing by Patana and Agipur, which makes us think either of the Gogra or the Gandak. On the Jamona (!), to the westward: Junipur [Jaunpur]. North of Goli, Monserrate's geography of Bengal, Bihár and Oudh is strikingly unsatisfactory, a proof that he did not come to Bengal. These places are not marked, either, in the table of longitudes and latitudes.

West Coast.—Along the West Coast from Goa to the Delta of the Indus, we read to the left of the coast-line:—

Goa; Xeul; Tana; Bassain; Danu; Daman; Couleca; Balsar; Nausari; Surate; Cambaiet; frons & insula Dionisia [Diu]; Ponta do Sul; Ponta da Jaquete do Norte; Camelus ins[ula]. Within the Delta of the Indus: Bandel; Tata metrop[olis].

Along the West Coast from Goa to Surate, to the right of the coast-line:—

Sanqu[i]li mons; to the right of the word DE = /CĀ: *Huius e regione sunt duo iuga: Sanguissa, Carnala*; near Xeul: *Argao mons*; [Ca]ranja insula; Salseti insula; *Camon mons*; *Assari mons*; near Dana: *Rupes fastigiata*; near Daman: *Tres Cumuli*; *Paharnerâ*; Gandiui, on the coast below Nausari; Bearâ.

From Surate to Fathpur and Agra:—Right bank of the Taphi: Cossumba; Vasarai; *Left bank*: Dayta; *Right bank*: Cucuramunda; Peaz; Talaudha; Sultāpur; Rha; Auaz; *Left bank*: Cradha; Chitiuara; Brandpur; *beyond the sources of the Taphi*: Piazner (?); Cendua [Sindwa].

On the *Naruada*: Bamaṇq gã [=the village of the Brahmaṇs]; Confluxus (marked by a stroke perpendicular to the river); *Left bank*: Surana; *on the river*: Ramamq̃ janamgam (?) [= the village of Rama's birth].

North of the Naruada: Mandhou; Coius torrẽs; Dectan.

North of the Machipara: Usen.

On the Paharbati: *Left bank*: Sannareá; *Right bank*: Sarangpur.

Between the Paharbati and Riuulus Naroaris: Bersea; Pimpaldar; Siurange; Saddoa; Coilaraz; Cypirî.

Next: Naroar; Varásarai; Goulier; Commariâ; Daulpur; Fathpur.

From Fathpur to Qhabul: Bal; Matura; Anumanth; Delinu; Sonipat; Panipat; Carnar; Tanissar; Bad; Vadus Ambake, indicated by a stroke perpendicular to the river; Gagaq̃ sarai; *East*: Satcombee.

Sarind; Pael; Machiuara; *West*: Ludiana and Sultanpur.

Dungari; *West*: Gouindiuar and Gãdiuá.

Pachangari; *East*, near the sources of the Zaradrus: Concarq̃ gam.

Calanur; *East*: Nagarcott and Pargana peytá; *West*: Lahur, Xergar.

Chunigacarq̃ sarai; *East*: Samba.

Qhunja and Saddari, on the right bank of the Chenao or Sandabalis; *East*: Mancot and Jamúdib.

Balnat (only *Baln* legible): Ruytas (only *tas* legible).

Obeliscus Rhāchandi; opposite a triangle in pencil by the anonymous commentator: *N.B.* and a hand pointing to the obelisk.

Rhauadũ; Gagar; Nilabh, Azara.

On the right bank of the Coas: Oppidum rixæ; Saygi; Pirxaur; Caybar gate, opposite a triangle; Caybar; Bissaur et Beedaulat, opposite a triangle; *South*: *Baala mons.*

Gelalabad; Albaric; Qhabul.

THE END.

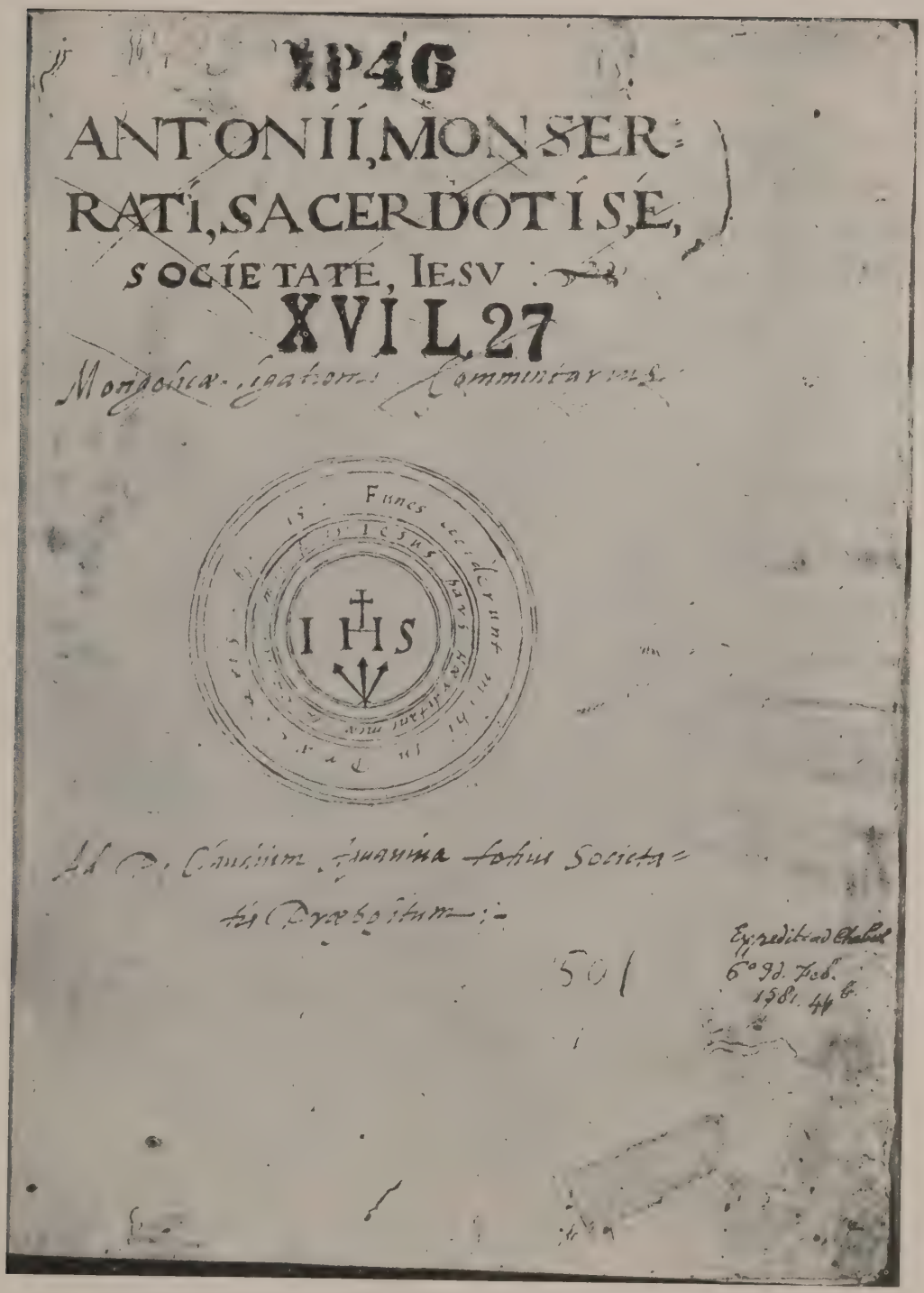

TITLE—PAGE OF THE MS.

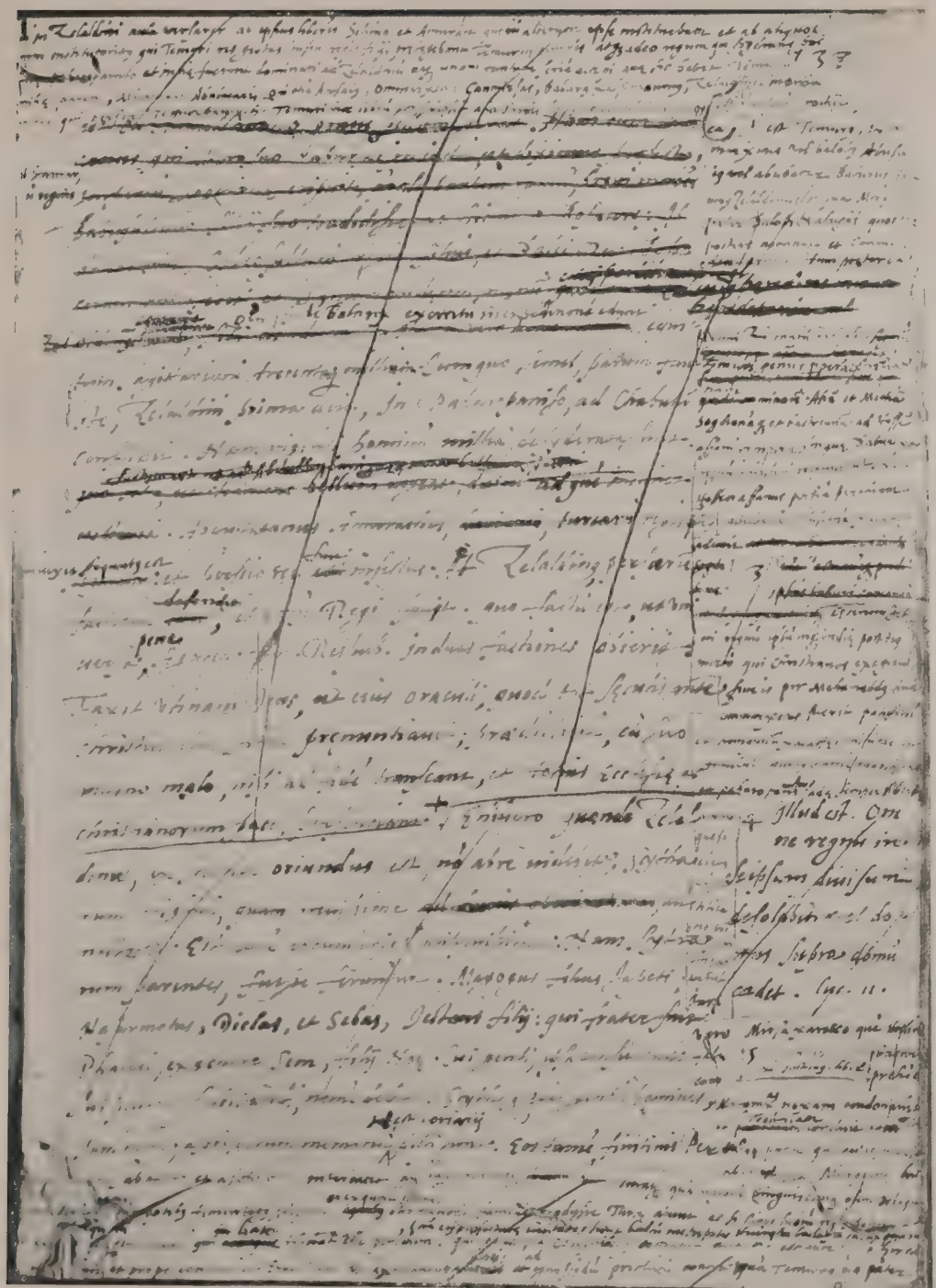

A BAD PAGE OF THE MS.

Memoirs of the Asiatic Society of Bengal.

1905—1906.

I. *On certain Tibetan Scrolls and Images lately brought from Gyantse.*—*By* Prof. Satis Chandra Vid ābhūṣaṇa, M.A., M.R.A.S. (Price Re. 1-8; or 2*s.* 3*d.*)

II. *Sal-Ammoniac: a Study in Primitive Chemistry.*—*By* H. E. Stapleton, B.A., B.Sc. (Price Re. 1; or 1*s.* 6*d.*)

III. *The Similarity of the Tibetan to the Kashgar-Brahmi Alphabet.*—*By* The Rev. A. H. Francke. (Price Rs. 2; or 2*s.* 10*d.*)

IV. *Alchemical Equipment in the Eleventh Century, A.D.*—*By* H. E. Stapleton and R. F. Azo. (Price Re. 1-8; or 2*s.* 3*d.*)

V. *Malaysian Barnacles in the Indian Museum, with a list of the Indian Pedunculata.*—*By* N. Annandale, B.A., D.Sc. (Price Re. 1-8; or 2*s.* 3*d.*)

VI. *Ashrafpur Copper-plate Grants of Devakhadga.*—*By* Ganga Mohan Laskar, M.A. (Price Annas 8; or 10*d.*)

VII. *Festivals and Folklore of Gilgit.*—*By* Ghulam Muhammad. (Price Rs. 2; or 2*s.* 10*d.*)

VIII. *Notes on the Bhotias of Almora and British Garhwal.*—*By* C. A. Sherring, M.A. F.R.G.S., I.C.S. (Price Re. 1-5; or 2*s.*)

IX. *Religion and Customs of the Uraons.*—*By* the late Rev. Father Dehon, S.J. (Price Rs. 2; or 2*s.* 10*d.*)

X. *Notes on the Fauna of a Desert Tract in Southern India* (Herpetology and Entomology).—*By* N. Annandale, D.Sc., C.M.Z.S., with a list of Mammals by R. C. Wroughton, F.E.S. (Price Rs. 2; or 2*s.* 10*d.*)

XI. *Amulets as Agents in the Prevention of Disease in Bengal.*—Compiled in the Office of the Superintendent of Ethnography, Bengal. (Price Annas 12; or 1*s.* 2*d.*)

XII. *Earth-Eating and the Earth-Eating Habit in India.*—*By* D. Hooper and H. H. Mann. (Price Re. 1; or 1*s.* 6*d.*)

XIII. *On a Cup-Mark Inscription in the Chumbi Valley.*—*By* E. H. C. Walsh, I.C.S. (Price Re. 1; or 1*s.* 6*d.*)

XIV. *A Descriptive List of the Sea-Snakes* (Hydrophiidæ) *in the Indian Museum, Calcutta.*—*By* Captain F. Wall, I.M.S., C.M.Z.S. (Price Re. 1; or 1*s.* 6*d.*)

XV. *Common Saws and Proverbs collected, chiefly from Dervishes, in Southern Persia.*—*By* Lieut.-Col. D. C. Phillott. (Price Re. 1; or 1*s.* 6*d.*)

XVI. *The Common Hydra of Bengal: its Systematic Position and Life History.*—*By* N. Annandale, B.A., D.Sc., C.M.Z.S. (Price Re. 1; or 1*s.* 6*d.*)

XVII. *Animals in the Inscriptions of Piyadasi.*—*By* Monmohan Chakravarti, M.A. (Price Annas 12; or 1*s.* 2*d.*)

XVIII. *Some current Persian Tales told by Professional Story-Tellers.*—*By* Lieut.-Col. D. C. Phillott. (Price Re. 1; or 1*s.* 6*d.*)

XIX. *The Dards at Khalatse in Western Tibet.*—*By* Rev. A. H. Francke. (Price Re. 1-6: or 2*s.*)

Supplement, Miscellanea Ethnographica. Part I. 1. *The Blow-Gun in Southern India* 2. *Miscellaneous objects from the Rámanád subdivision of the Madura district* 3. *Indian Weighing-beams.*—*By* N. Annandale, D.Sc. (Price Re 1.)

Supplement, Miscellanea Ethnographica. Part II. 1. *Some Malayan Weapons*—*By* N. Annandale. 2. *Plan of a Persian Gentleman's House.*—*By* Lieut.-Col. D. C. Phillott. (Price Annas 8; or 10*d.*)

Memoirs of the Asiatic Society of Bengal.

Vol. II.

I. *Cirrhipèdes operculés de l'Indian Museum de Calcutta.*—*Par* M. A. Gruvel. (Price Rs. 2; or 2*s.* 10*d.*)

II. *The Coinage of Tibet.*—*By* E. H. C. Walsh. (Price Re. 1; or 1*s.* 6*d.*).

III. *The Exact Determination of the Fastness of the more Common Indigenous Dyes of Bengal, and comparison with typical synthetic Dye-stuffs. Part I. Dyeing on Cotton.*—*By* E. R. Watson. (Price Re. 1; or 1*s.* 6*d.*)

IV. *The Saorias of the Rajmahal Hills.*—*By* R. B. Bainbridge. (Price Rs. 2; or 2*s.* 10*d.*)

V. *Mundari Poetry, Music and Dances.*—*By* Rev. Fr. J. Hoffmann, S.J. (Price Re. 1; or 1*s.* 6*d.*)

VI. *Tarikh-i-Nusratjangi.*—*By* Harinath De. (Price Re. 1; or 1*s.* 6*d.*)

VII. *The Exact Determination of the Fastness of the more Common Indigenous Dyes of Bengal, and comparison with typical Synthetic Dye-stuffs. Part II. Dyeing on Silk.*—*By* E. R. Watson. (Price Annas 12; or 1*s.* 2*d.*)

VIII. *Monograph on Sea Snakes.*—*By* Major F. Wall, I.M.S. (Price Rs. 5; or 7*s.*)

IX. *A Polyglot List of Birds in Turki, Manchu and Chinese.*—*By* E. Denison Ross, Ph.D. (Price Rs. 4; or 6*s.*)

X. *Notes on some Monuments in Afghanistan.*—*By* H. H. Hayden. (Price Re. 1; or 1*s.* 6*d.*)

XI. *On the Correlations of Areas of Matured Crops and the Rainfall, and certain allied problems in Agriculture and Meteorology.*—*By* S. M. Jacob, I.C.S. (Price Rs. 2-8; or 3*s.* 10*d.*)

Vol. III.

I. *Ramacarita by Sandhyakara Nandi.*—*Edited by* Mahamahopadhyaya Haraprasad Shastri, M.A. (Price Rs. 2; or 2*s.* 10*d.*)

II. *An Alchemical Compilation of the 13th Century A.D.*—*By* H. E. Stapleton, B.A., B.Sc., *and* R. F. Azo. (Price Re. 1; or 1*s.* 6*d.*)

III. *The Journals of Major James Rennell, F.R.S., First Surveyor-General of India.*—*Edited by* T. H. D. LaTouche. (Price Rs. 4; or 6*s.*)

IV. *Lisu Tribes of Burma-China Frontier.*—*By* A. Rose *and* J. Coggin Brown. (Price Rs. 3; or 4*s.*)

V. *The Vyavahâra-Mâtrikâ of Jimutavāhana.*—*By* The Hon. Justice Sir Asutosh Mookerjee, Saraswati, Kt., C.S.I., M.A., D.L., D.Sc., F.R.A.S., F.R.S.E. (Price Re. 1-8; or 2*s.* 3*d.*)

VI. *Some Current Pushtu Folk Stories.*—*By* F. H. Malyon, 21*st Punjabis.* (Price Re. 1-8; or 2*s.* 3*d.*)

VII. *The Chank Bangle Industry.*—*By* J. Hornell. (Price Rs. 2; or 2*s.* 8*d.*)

VIII. *Catu-S'atikā, in Sanskrit.*—*By* Mahamahopadhyaya Haraprasad Shastri, C.I.E. (In press.)

IX. *Father A. Monserrate's Mongolicae Legationis Commentarius.*—*By* Rev. H. Hosten, S.J. (Price Rs. 4; or 5*s.* 4*d.*)

Vol. IV.

(In the course of publication concurrently with III.)

I. *Sanskrit-Tibetan-English Vocabulary: being an edition and translation of the Mahāvyutpatti by* Alexander Csoma de Körös.—*Edited by* E. Denison Ross, C.I.E., Ph.D., F.A.S.B., *and* Mahamahopadhyaya Satis Chandra Vidyabhusana, M.A., Ph.D., F.A.S.B. Part I. (Price Rs. 5; or 7*s.*)

Vol. V.

I. *Srid-pa-ho—a Tibeto-Chinese Tortoise Chart of Divination.*—*By* Mahāmahopādhyāya Dr. Satis Chandra Vidyabhusana, M.A., Ph.D., F.A.S.B. (Price As. 8; or 10*d.*)

II. *The Palas of Bengal.*—*By* R. D. Banerji. (In press.)

III. *Abors and Galongs.*—*By* Captain Sir George Duff-Sutherland-Dunbar

060.94
M759
24166
Memoirs of the Asiatic Society of Bengal/ A. Monserrate

DATE	ISSUED TO
	6-87

24166